

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Google Livres

10
En si biffa aliud fennas

11
Vixit in fennas Vixit fennas Vixit fennas

12
Moratur lachrimis amissa pecunia tridit

13
Vixit fennas quatuor et vixit pennis amulic aut vixit pennis
sed animus capix alligat aliquid igne in fennas at pennis
non comburrit

Longfennas

ulcerum alium quicquid vixit

14
Vixit fennas quatuor et vixit pennis amulic aut vixit pennis
sed animus capix alligat aliquid igne in fennas at pennis
non comburrit

15
Vixit fennas quatuor et vixit pennis amulic aut vixit pennis
sed animus capix alligat aliquid igne in fennas at pennis
non comburrit

1981-
12-
Gent. 9093.

Luciani viri q̄ disertissimi cōpluria opuscula longe festiuissima ab Erasmo Ro-
terodamo & Thoma moro interpretibus optimis in latinorum linguam tra-
ducta hac sequentur serie.

Ex Erasmi interpretatione

Toxaris siue de amicitia Luciani dialogus.

Alexander qui & Pseudomantis eiusdem.

Gallus siue Somnium eiusdem quoq; luciani

Timon seu Misanthropus.

Tyrannicida seu pro tyrannicida eiusdem declamatio.

Cum declamatione Erasmica eidem respondente.

De iis qui mercede conducti degunt dialogus eiusdem.

Et quædam eiusdem alia

Ex Mori translatione.

Tyrannicida Luciani Moro interprete.

Declamatio Mori de eodem.

Cynicus Luciani a Moro versus

Menippus seu Necromantia Luciani eodem interprete.

Philopseudes seu incredulus Luciani ab eodē Moro in latinā linguā traductus:

Ex ædibus Ascensianis.

Reuerendo Patri Domino Ricardo Episcopo vintoniensi Erasmus Rotterodamus. Sa-
lutem plurimam dicit.

E Priscorum vsq; saculis mos hic in hæc nostra tempora deductus est amplissime
pater: vt calēdis ianuariis principe incuntis anni die munuscula quæpiam missi-
tentur: q̄ nescio quid lætioris om̄inis afferre credūt: tū illis ad quos abeūt: tū illis ad
quos redeūt. Itaq; quū ego dispicerē ecquid tandē muneris a nobis iret ad tm̄ Patronū: ad
tā potentē amicū: neq; quicq; in mea reperirem supellectile præter meras chartulas: profes-
cto chartaceam strenā mittere sum coactus: q̄q; quid aliud potius mitti conueniebat ab ho-
mine studioso: ad præsulē omnibus quidem fortunæ muneribus magnificentissime cumu-
latum. Sed qui virtutem: virtutisq; comites: honestas litteras infinitis calculis anteponat
quiq; tanq̄ contemptim poenēq; dixerim inuitus fortunæ dona admittat: animi bonis quā-
sit opulentissimus: tamē semper magis ac magis cupiat ditescere. Porro nostrū hoc munus-
culum: si nulla alia licet: saltem Terentiani Parmenonis exemplo: hoc nom̄ine cōmendabi-
mus: q̄ nō ex Aethiopia verum e Samosata vsq; Græciæ vrbe sit profectum. Est autem dīa-
logus Luciani: cui titulus Toxaris siue de amicitia: quem nos paucis his diebus latinum fe-
cimus. Qui quidem (vri spero) nō omnino futurus est ingratus tuæ excellētiae: vel ob id q̄
amicitiam prædicat: rem adeo sanctam vt barbarissimis etiā nationibus olim fuerit venerā-
da: Nunc christianis vsq; adeo in defuetudinē abiit: vt non dicam vestigia: sed ne nomē qui-
dem ip̄m extet: quū nihil aliud sit christianismus: q̄ vera perfectaq; amicitia: q̄ cōmori Chri-
sto: q̄ viuere in Christo: q̄ vnum corpus vna anima esse cum christo: hominū inter ipsos ta-
lis quædam cōmunio: qualis est membrorū inter se corporis. Neq; minus tamen iucundus
q̄ frugifer futurus est: si modo decorum obseruet. quod in personis sitū est. Nam Mnesippi
Græci sermo q̄ tot⁹ Græcicum quiddā sapit: comis: facit⁹: festiu⁹: contra Toxaridis Scy-
thæ oratio: q̄ rota Scythicū quiddā spirat: simplex: icōdita: aspera. sedula: seria fortis. Quin
etiam dictionis discrīmē quasiq; diuersum filum a Luciano de industria affectatum pro no-
stra virili referre curauimus Hanc igitur qualemq; clientuli tui strenulā amplissime præ-
sul felicibus auspiciis accipe. Et Erasmus sicuti iam pridem facis: amare: ornare: iuuare per-
ge. Vale Londini Calendis ianuariis. MDVI.

TOXARIS SIVE DE AMICITIA DIALOGVS LVCIANI ERASMO
 Roterodamo Interprete. Interloquutores. Mnesippus græcus. Toxaris Scythæ.
 Mnesippus.

Vid ais Toxaris! Sacrificatis Orestæ ac Pyladi vos Scythæ: deosq; esse illos creditis! Toxa. Sacrificamus Mnesippe: Sacrificamus inquit: haud tñ deos esse arbitratis: sed viros bonos. Mne. An vero mos apud vos etiā bonis viris: postea q̄ vita defunctis: finit p̄inde vt diis sacra facere! Toxa. Nō istuc mō: verū eosdē festis diebus ac celebribus cōuentibus honoramus. Mne. Quid captātes aut sperantes ab illis! Neq; em̄ quo beniuolentiā illorū cōcilietis: ob id rē diuinā illis facitis: quū iam sint mortui. Toxa. Nihil officiat fortassis: si et eos qui mortui sunt: propicios habereamus. Quāq; nō ob id tantū hæc facimus: quin magis existimamus nos rem vehementer cōducibilē: et his qui in vita sunt esse facturos: si p̄stantiū virorū memoriā celebremus: honorēq; habeamus iis: q̄ vita defuncti sunt. Siquidē hac ratioē futurū arbitramur: vt multi apud nos illorū similes euadere cupiāt. Mne. ista qdē recte iudicatis: at Pyladē atq; Orestē quo nōse potissimū suspexistis: vt diis eos æquaueritis: idq; adeo quū hospites vobis eēnt: vel (qd grauius) hostes! Quippe posteaq; naufragio electi ab iis qui tū Scythiā incolebant essent cōprehēsi: abductiq; vt Dianæ imolarent aborti carcerarios: neq; nō oppressis excubiis: et regē trucidarūt: & assumpta sacerdote: quin ipsa quoq; Diana sublata: nauigio sese proripuerūt: irrita publica scytharū lege. Qd si ob istiusmodi facta honorē habetis viris: facile assequuti fueritis: vt multos illorū similes reddatis. Jamq; ipsi ab hoc die vsq; ad prisca illa respicite nū vobis expedierit multos in scythiam Orestes ac Pylades appellere. Nā mihi quidē isto pacto mox futurū videf: vt religionis ac deorū expertes reddamini: diis qui reliqui sunt: ad eundē modū e regione vestra in exiliū ablegatis: postea opinor deorū oīm vice: viros q̄ illos electū venerāt: diuinitate donabitis: & qui sacrilegi in vos fuerunt: iis tanq̄ diis sacrificabitis. Qd si nequa q̄ horū gratia Orestem ac Pyladē colitis: sed aliud quippiam Toxaris in vos beneficiū cōtulerūt: qua gratia quū olim nō esse deos iudicaueritis: nūc e regione sacra illis facientes: deos esse decreuistis. Et qui tū parū aberant vt victimæ fierent: iis nūc victimas offertis. Em̄ uero ridicula videāf ista: & cū his q̄ quodā statueratis pugnatia. Toxa. Et ista qdē Mnesippe p̄clara sunt virorū illorū facinora: q̄ cōmemorasti: videlicet duo cū essent: tam ingentē ausum audere: vt tam p̄cul a sua patria p̄fecti mare transmitterent: Græcis ad id vsq; tēporis intacti (nisi solis iis: qui Argo in colchidē traiecerūt exercitum) nihil expauescent: neq; fabulas q̄ de illo ferunt neq; appellationē veriti: qd inhospitiū vocaret: videlicet (opinor) qd fere vndiq; gētes accolerent. Deinde quū iam capti essent: vsq; adeo strēnue sese gesserint: neq; sat habuerint: si tātū incolumes euaderēt: nisi & a Rege acceptā cōrumeliā vlti: & Diana sublata abnauigassent. Quid! An nō admirāda hæc! & quæ diuino quodā honore digna iudicent: quicquid est hominum qui virtutē suspiciunt! Quāq; non ista spectantes in Oreste ac Pylade pro heroibus illos habemus. Mne. Atq; iam dices: quidnā præter ista suspiciēdū parrarint atq; diuinū! Nā quātū ad nauigationē & peregrinationē attinet: non paucos profecto diuiniore istis ostendero: negotiatores: atq; inter hos præcipuos Phœnices: qui nō in pontū: neq; ad Meotiden vsq; aut Bosphorū tantū enauigant: verū quaua versus: Græcū ac Barbarū mare permetiūt. Hi siquidē omnem orā: & om̄e littus (vt ita dixerim) perscrutati in annos singulos: extremo demū autumno in suā patriā reuertunt: quos scilicet ad eandē rationē pro diis habeto: idq; etiā si cōplures illorū caupones ac salsamentarios esse reperiēs. Toxa. Audi nunc o vir admirande: cōsidera: quāto nos q̄ Barbari vocamur: rectius vobis de bonis viris sentiamus. Siquidē in Argo atq; Micenis ne sepulchrum quidem vllum insigne videre est Orestis ac Pyladis: apud nos

vero & tēplum ostendit: ambobus illis cōmuniter sacrū (Ita vt par erat amicis) Et hostiæ of-
 ferunt: reliquisq; omnis honos. Porro q; hospites erāt non scythæ: id vero nihil obstat: quo-
 minus boni viri iudicētur: neq; eū perpendimus cuiates sint: viri honesti ac probi: neq; in-
 uisemus: si cum amici nō fuerint: res egregias gesserūt. Quin magis admirātes ea q; patra-
 runt: ab ipsis factis domesticos ac nostrates illos ducimus. Qd autē potissimū stupentes in
 illis viris efferimus: illud est: q; nobis visi sunt amici inter sese longe optimi extitisse: atq;
 aliis exēplo fuisse: quasq; legē statuisse: quēadmodū oportet amicos omnē inter se cōmuni-
 care fortunā: curariq; a scythis: q; quidē essent prætatiissimi. Itaq; q; cūq; alter cū altero: vel
 alter pro altero tulit: ea maiores nostri descripta in columna ærea: reposuerūt in tēplo Ore-
 stis: ac leges statuerunt: vt ea colūna prima esset institutio disciplinæq; liberis suis: si memi-
 nissent quæ in illa essent adscripta. Itaq; poene patris quisq; sui nomē citius obliuisceretur:
 q; res gestas Orestis ac Pyladis ignoraret. Quin & in porticu tēpli: eadē quæcūq; in colum-
 na notant: priscorū picturis adumbrata visuntur: nempe Orestes vna cū amico nauigans:
 deinde fracta inter adruptas cautes ipsorum naue: cōprehensus: & ad victimā adornatus:
 iamq; Iphigenia inuitat eos. Ex aduerso vero in altero pariete idem iam vinctus exutus de-
 pictus est ac thoantē occidens: multosq; ex scythis alios. Postremo soluētes: abducta Iphi-
 genia ac dea. Porro scythæ frustra scaphā adoriunt iam nantē hærētes gubernaculis: ac cō-
 scēdere conantes. Deinde re frustra rētata: alii quidē ex eis saucii: alii vero eius rei metu cō-
 pulsi: natatu semet in solum recipiūt vbi vel maxime liceat perspicere: quātā alter in alterū
 beneuolentiā pstitit: in cōsiliū cū scythis. Fecit eū pictor vtrūq; de hominibus in semet-
 ruentibus securū: propellentē autē eos: qui in alterū ferunt: ac præt illo iaculis occurrere co-
 nantē: pro nihiloq; ducentē si intereat ipse: modo seruet amicū: vel suo ipsius corpore præ-
 ueniens excipiensq; ictus in illum intentos. Iam vero tantā illorū beneuolentiā: atq; in rebus
 tristibus cōmunionē: fidem: humanitatē: veritatē: deniq; cōstantiā alterius in alterū amo-
 ris: hæc haud quāq; humana putemus esse: verū animi cuiusdam præstantioris: q; pro more
 vulgarium istorum mortaliū: qui donec secundis ventis nauigat: amicis indignatur nisi ex
 æquo participes fiant rerum lætarum: q; si vel paululū eis venti reflare coeperint: aufugla-
 unt: solos in periculis deferentes. Enimvero vt et illud noueris: nihil amicitia melius arbi-
 trantur scythæ: neq; est in quo scythæ magis honestetur: q; in aduitandis amicis: cōmunicā-
 disq; rebus acerbis: quēadmodū neq; probum apud nos maius vllum: q; amicitiaē deserto-
 rem videri. Has ob res Orestem ac Pyladem veneramus: q; pstantes extiterint in scytharū
 virtutibus: atq; in amicitia præcellētes id qd nos oīm maxime admiramur. Appellati-
 onem quoq; ex his illorū factis imposuimus: vt coraci vocentur: qd quidē nostra in lingua
 perinde sonat ac si quis dicat: dii amicitiaē præsides. Mne. Hui Toxaris: profecto nō arcum
 modo valuerunt Scythæ: bellicisq; in rebus cæteris antecelluerūt: verū vident & ad oran-
 dum persuadendumq; oīm aptissimi. vnde mihi quum dudū secus videretur: nūc eidē me-
 rito fecisse videmini: qui sic Orestem ac Pyladem in deorum numerū retuleritis. verū illud
 me fugerat: vir optime q; pictor quoq; bonus esses. Ad modū cuius euidenter ostendisti no-
 bis: quæ sunt in Orestis templo: picturas: pugnaq; virorū: alteriq; pro altero suscepta vulne-
 ra. Tamen si nō putarā: amicitia vsq; adeo cultā fuisse quondā apud scythas: magis autē q;
 barbari essent atq; agrestes. Simultate quidē: ira: rabieq; perpetuo cōmitti: amicitia aut ne
 in familiarissimos quidē exercere solitos: idq; cōficiens: quū ex aliis q; de illis audimus: tum
 ex hoc q; pgenitores suos vira defunctos deuorat. Toxa. An nos græcis quū aliis in rebus:
 tū in his q; ad parentū attinet cultū: sanctiores magisq; pii sumus: in pñtiarū haud quāq;
 cōrenderim. Qd autē nostrates amici: lōge fideiiores sint amicis Græcis: q; amicitiaē ra-
 tio maior apud nos q; apud vos: haud difficile fuerit docere. Ac p deos Græcorū: ne tibi mo-

lestum sit audire: si quod perspexi dixero: multum iam temporis apud vos versatus: vos enim mihi videmini: preclarioribus ceteris de amicitia verba posse facere: vim vero factaque illius: adeo non solum pro sermonum dignitate non exercere: ut sat vobis sit predicare eam: & quantum sit bonum ostendere. At ubi visum venit: deficientes a sermonibus: nescio quomodo e medio negotio aufugitis. Ceterum qui tragœdi in scenam progressi: istiusmodi amicitias vobis representant: plerique laudatis atque applaudit: ac per se mutuo periculis illis illachrymatis: ipsi vero nihil dignum laude pro amicis prestare audent. Quin si quando forte acciderit: ut egeat amicus: tibi protinus non secus atque infamia: perculi autolates evanescent vobis multae illae tragœdiae: vosque similes relinquunt inanibus istis ac mutis personis: quod diducto rictu: atque immane hiantes: ve minimi quidem loquuntur. At nos ediuerso: quo sumus in dicendo de amicitia posteriores: hoc in praestanda ea praecedimus. Quare si videtur ita in praesentiarum agamus: priscos illos amicos valere sinamus: si quos vel nos vel vos ex his qui olim fuere: recensere valemus: quando ista quidem parte vos nimirum superaveritis: compluribus ac grauibas adductis testibus: nepe poetis: qui Achillis & Patrocli amicitiam: tum Thesi Perithoi: neque non aliorum necessitudinem: pulcherrimis versibus carminibusque contextuerunt. Quin paucos quosdam in medium adferamus: ex his qui nostra ipsorum memoria fuerint: atque eorum res gestas exponamus. Ego quidem Scythicas. tu vero Graecicas. Ex in his uter superari: melioraque produxerit amicorum exempla: & victor esto: ac sua ipsius victoria promulgato: tanquam qui pulcherrimum honestissimumque certamen decertarit: adeo ut ego quidem non paulo malim mihi in singulari victo certamine dextram amputari: nam ea est apud Scythas victo poena: quod in amicitia quopiam inferior iudicari: praesertim Graecis: ipse Scythas quissimus. Mne. Quamquam est haud mediocris negotii cum viro: ita ut tu es: bellatore: singulari certamine congregari: tum admodum instructo missilibus ac penetralibus narrationibus: haud tamen visquadeo ignaviter tam cito universam deserens gratiam: tibi cessero. Etenim vehementer absurdum fuerit: quod duo illi tantum vicerint Scytharum: quantum fuisse declarant: tum fabulae: tum vestrae picturae: quas paulo ante scire admodum representabas: Graecos omnis: tot nationes: tot civitates: nullo defendere vinci abs te. Nam istuc si fiat: non dextram: quemadmodum apud vos solet: sed linguam execari conveniat. Sed utrum spectare nos oportet: numerumve eorum: quae amice quae gesserit: an magis quo plures alteruter amicos referre poterit: hoc victoria dignior videbitur? Toxa. Nequaquam: imo non multitudine vis horum spectetur: verum si quod tu narrabis factis: quod narrabo videant praestantiora magisque penetrantia: tum nimirum etiam si numero paria sint opportuniora magisque letalia mihi facient vulnera. Ac poene memet ad ictus accommodabo. Mne. Probe loqueris. Statuamus igitur: quot erunt satis. Toxa. Mihi quidem satis fore videtur: si uterque quinque narret exempla. Mne. Itidem mihi videtur: ac prior dicito: verum adiuratus: nimirum non nisi vera dicturum: alioqui fingere eiusmodi: non admodum fuerit difficile: palam autem refellere non possunt. Porro si iuraris: nefas sit: non habere fidem. Toxa. Iurabimus: si quid etiam iurando opus esse censes. Mne. At quis tibi e diis nostratibus: num satisfaciat Iuppiter philius? Toxa. Et maxime. Ego quoque tibi nostratim iurabo: meapte in lingua. Mne. Testis igitur esto Iuppiter philius: quicumque dicturus sum apud te: ea nimirum: vel quod viderim ipse: vel quae ab aliis quoad fieri potuit: diligentissime perciperim: narraturum: nihil ex me ipso commiscere alienatorem. Ac primo quidem loco Agathoclis Diniacum amicitiam referam: quae apud Ionas est celebratissima. Nam Agathocles hic qui famius fuit: non ita pridem vixit: vir in amicitia quidem praecipuus: ita ut re declaravit. ceterum reliquis in rebus vulgo famiorum nihilo praestantior: neque genere: neque ceteris item opibus. Huius cum Dini Ephefio Lysionis filio amicitia a puero intercesserat. Porro Dini supra modum ditatus est: et quemadmodum solent illi qui nuptiae opes nati sunt: complures & alios secum habebat: satis quidem idoneos illos: et ad copotandum et ad voluptariam consuetudinem: ab amicitia vero longe alienissimos. Atque inter hos interim

habebatur & Agathocles: cōiuebatq; & cōporabat illis: nō admodum approbans eam uiuendi rationem. Dinias autē nihilo hunc poriores habebat: q̄ ceteros adulatōres. Tandē etiā offendere cōepit: crebrius obiurgans: molestusq; videbatur: quippe qui admoneret eū maiorum: praeceperetq; vt seruaret: quae multo labore parata: pater illi reliquisset: adeo vt ob hanc ne ad cōmessationes quidē illum deinceps adhiberet: sed solus cum illis cōmessaret: celare cupiens Agathoclem. Demū ab assentatoribus illis misero persuasum est: q; aditari rur a Charicleae Demonactis vxore viri illustris: atq; inter Ephesios in honoribus ciuilibus primariis. Iam & litterulae a muliere ad illum missitae: & certa semi marcida & mala q̄dam admosa: deniq; quicquid ad hanc lenae machinatur in adolēscētes quo paulatim illis amorem artibus quibusdam inserant: primūq; hac incendunt opinione: q; sese credant amari. Nam plurimum illic & hoc: praesertim eos qui sibi formosi videntur: donec imprudentes in casses inciderint. Erat autē Chariclea vrbana quidem & elegans muliercula: at supra modum meretricia: semperq; illius quicumq; forte adisset: etiam si quis admodum leuiter cōcupiuisset: quin si vel aspexisses duntaxat: protinus adnuebat. nec vllō pacto metuendum erat ne quando recusaret Charicleae: admirabilis autem alioquin artifex: quauisq; meretriciae doctior: irretire amatorem: & ambiguus quum adhuc esset: totū subigere: at quum iam teneretur incitare: ac magis magisq; accendere: nunc ira: nunc blandimentis: ac mox fastidio: deinde inecta suspicione: quasi ad aliū sese deflexura esset: postremo omni ex parte egregie docta erat mulier & absoluta: artibusq; omni ingenio in amantes instructa. Hanc igitur cum Diniae adulatōres accersuerant in adolēcentulū: multaq; ad simulabant quo eū in amorem Charicleae impellerent: illa porro quae compluris iam adolēscētes iugularat: & in numerabiles amores fuerat mentita: domosq; opulentas euerterat: varium quoddam atq; inexpugnabile malum: vbi nacta manibus est: simplicem & huiusmodi artium imperitum adolēcentulū: haud quāq; amittebat ex vnguibus: sed vndiq; oppugnans temptansq; vbi iam omnium esset compos: ipse dum caprat capta perit: tum infelici Diniae innumerabilem malorum extitit causa. Nam primum quidem statim litterulas illas ad illum dedit: ac subinde missit ancillulam quae renunciaret vt fletet vt vigilet: postremo vt misera prae amore suffocatura esset sese. Donec iam beatus ille persuasus: sibi formosus esse videretur: atq; Ephesiorum vxoribus praeter ceteros adamabilis. Ac tandem in congressum adductus est multis precibus exoratus. Et ex eo quidem tempore facili tam erat coniectura: fore vt caperetur a muliere formosa: ad voluptatem congregi docta: & in loco flere: & inter loquendum miserabiliter suspirare. & iam abeuntem amplecti: & ad eunti obulam occurrere: & formam colere sic: vt maxime placitura esset: interdum vel voce vel cithara: quibus omnibus in Diniam vsa est. At vbi sensit excruciarī: iamq; amore illaqueatum: ac subiugum esse factum: aliud ad hanc excogitat: quo miserum subuerterat: gravidam se ex eo simulat: (nam hoc quoq; efficax ad magis ac magis infatigandum stultum amantem) Neq; postea commeabat ad illum: affirmans a viro observari sese: qui iam amorem persensisset. Hic vero rem iam non vltra ferre potis erat: neq; durare quibat: quum illam non aspiceret: sed lachrymabatur: adulatōresq; ad eam mitebatur: ac Charicleae nomen inelamabat. Imaginemq; illius amplexus (candido enim lapide fecerat) ciulabat. Demum in limine abiciens sese iactabatur planeq; res extremae de mētia spōtē obtinebat. Si quidē munera reddita sunt mulieri: nō pro malorū aut corolarū pretio: sed solidae domus: agri: famulae: vestes florulentae: auri quantū optaret. Quid multa? Breui Lysionis domus antea inter Iones nobilissima exhausta est: atq; exinanita. Deinde vbi iam euocus esset: eo relicto alium quemplam adolēcentulū Cretensem: bene

nummatum venata est: illi quoque substituit: iam videlicet illum adamabatur: atque is quidem cre-
debat. itaque Dinias neglectus non a Chariclea: modo: verum etiam ab assentatoribus? (nam
isti quoque ad Cretensem amatorem iam descenderat.) abiit ad Agathoclem: iam pridem non
insciū: quod illi res misere haberent. At initio quidem veritus: tunc exposuit omnia: amorem;
egestatem: arrogantiam mulieris: rivalem Cretensem: infummas non victusū se: nisi cum
Chariclea consuetudinē haberet. Ille vero inrepestivum esse ratus. idē temporis exprobra-
re Diniam: quia propter ex amicis vnum se non adiūserat: sed tunc quidem assentatores suos
sibi ante posuisset: diuendita: quam vnam habebat in Samos domo paternā: pium illi artu-
lit talia tria. Quae simul atque recepisset Dinias: haud clam erat Chariclea: rursus subito
formosus factus: rursus ancilla & litterulae: & expositio: quae iam diu se non adiūserat: con-
currunt. Item adulatores applaudentes: ut viderent Diniam adhuc esse quod daret. cui autem
pollicitus esset se venturū ad illā: venissetque primo se se somnos: essetque intus Demonax
Chariclea maritus: siue quod alioqui perfererat: siue de cōposito prodicioneque uxoris (nam
vtrumque fertur) exiliens velut ex infidiis: & atrium iubet occludere: & Diniam comprehendere:
ignem ac flagra minitans: neque non gladium tanquam in moechū educens. Ille porro reputans
quibus in malis esset: recte quopiam de proximis ut iacebat: ante portū ipsum occidit. De-
monax tamen in tempus adigens: tum Charicleam: atque hanc quidem non ita vno: versus
etiam & recte sepius & postea Demonax gladio feriens. At famuli interea muniti stabant:
rei novitate attoniti. Deinde comprahendere conati: quum in hos quoque ferro insiliret: ipsi
quidem aufugerunt. Dinias autem clam se subduxit: tanto parato facinore. Et ad auro-
ram usque apud Agathoclem diuersabatur: pariterque & quae facta essent reputabatur: & quid
in posterum esset euenturum considerabant. ut autem diluvio: quid sit odore (iam enim
res erat divulgata) comprahensumque Diniam: nec hunc iam insciū ante homicidium: ab-
ducunt ad praefectum qui per id tempus Asiam moderabatur. Hic eum ad perlasum re-
gem remittit: nec ita multo post relegatus est Dinias in Giaron insulā ex Cycladibus vna:
damnatus a rege: ut in ea quo ad viveret: exularet. Agathocles autem cum reliquis in re-
bus nunquam defuerat: tum pariter soluit in Italiam: & amicorum solus vna est iudiciū com-
tatus: nihilque commertus iuit in vincula. Porro ubi iam in exilium profectus est Dinias: ne-
tum quidem desertus est ab amico: Quin potius ipse suapte sponte damnatus: versaba-
tur in Giaro simulque cum illo exulem agebat. At quum iam rerum necessarii omnium
inopia laborarent: locans se ipsum purpuratis vna cum aliis vinebat: quodque hinc partum
est referens: Diniam alebat. Quin & egrotanti diutissime inferuivit: & ubi vita defunctus
est: noluit vnum in patriam reuerti: verum inibi perseveravit in insula: pudori sibi fore ratus
si vel mortuum amicum deseruisset. Hoc tibi, graeci factū amici rettulerim: quod quidē non
ita pridem accidit. haud enim scio an anni quing. praeterierint: Agathocles in Giaro vi-
tam obijt. Toxaris. At utinam innotuisset ista Mnesippe dixisses: videlicet quo mihi sit
esset: eis non habere fidem. Adeo Scythicum quendam amicum Agathoclem istum des-
cripsisti: quin vereor ne quem & alium isti similem narres. Mnesippus. Audiam &
alium Toxari Euthydicum chalcidensem rettulit autem mihi de hoc Simylus nauclerus.
Megaresis: adiurans profecto se teste regi factam esse. Aiebat enim nauigauisse se ex Ita-
lia Athenas: circiter Pleiadam occasum: collectos quosdam homines vehementer: in-
his fuisse Euthydicum: vnaque cum hoc Damonem Chalcidensem: eiusdem amicum. At na-
tu quidē eos aequalis fuisse verū Euthydicum: valentē robustūque: Damonē contra suppal-
lidū ac valetudinariū: quasi quod nuper (ut apparebat) ex diuturno morbo reualluisset. Itaque
ad Siciliā usque foeliciter alebat Simylus nauigare ipsos. Ceterū ubi transiit illo fretum in ipso

iam Ionio mari naufrager: tempestatē maximam eis incubuisset. Quid autē attinet multa referre: nil manīs quāsdā procellas ac simiofas tum grandines: & si quæ alia tēpestatis mala: vt vero iam haud procul abessent a Zacyntho nuda nauigantes antenna: præterea & funes quosdā trahentes: quo nimirum vīni imperumq; fluctus exciperent: circiter noctis mediū Damonem: qui in tanta iactatione nauigasset: vomuisse in mare propendens rem. Deinde: vt conficio: naue vehementius in eam partem in quam ille propēdebat inclinata: simulq; propellente fluctu excidisse cum prono capite in pelagus: neq; nudum tamen videlicet: vt misero vel natāre cōmōde liceret. Mox itaq; succlamasse quum præfocaretur: vixq; sese ab vndis sustolleret. Porro Euthydicum simul atq; audisset: nam forte fortuna nudus in strato tum erat: abieciisse semet in mare: arreptoq; Damone qui iam desiciebat (diutius enim ista videri poterant luna scilicet relucēte) vna cum illo fluitasse: pariterq; summo vertice extitisse. Ac voluisse quidem illis opstulari sese miseros virorum calamitatem: verum nequisse: q; vento præualido raperentur. Illud tamen fecisse: subera complura ad illos proieciisse: tum ex contis aliquot: vt ab his suspensi natarent: si quem forte ex eis nansciscerentur. Postremo causeria quoq; tabulata: quæ quidem erant neutiq; exigua. cogita iam per deos. Quod aliud grauius beneuolentiæ documentum quisq; adere queat: ne hominem amicum: qui noctu decidisset in mare: vsq; adeo læuiens. q̄ communitata morte! iamq; adeo mihi ante oculos ponere imminētes procellas: fragorem vndarū circumfremantium: spumam vndiq; effervescentem: noctem: ac desperationē. Ad hæc illum iam præfocari incipientem: vixq; vndis extantē: manusq; porrigentem amico: hūc autem incontinenter insipientem: simulq; nantem: prorsusq; sollicitum: ne se prior Damō interiret. sic enim profecto cognosces: q; haud ingenerosum: hunc quoq; amicum: videlicet Euthydicum rettulerim. Toxaris. Vtrum perierunt viri Mnesippe: an salus quæplam ex insperato illis contigit? Adeo ego illis non mediocriter timui. Mnesippus. Bono animo es Toxaris: seruati sunt: quin hodieq; Athenis agunt:ambo philosophiæ dantes operam. Nā Si mylus ea demum narrare poterat: quæ noctu videre licuit. hunc delapsū: illum desipientem: simulq; nantes: quatenus per noctem dabatur aspicere. Porro quæ post hæc acciderint: si qui cum Euthydico versantur nantes. Primum quidem: subera quædam forte nantes. suspendisse de his sese: atq; ita hærentes fluitasse perq̄ incommode. Deinde vbi tabulata conspexissent iam sub aurorā inuasse: consensissq; illis commode nantes appulisse Zachyntum. post hos autem: qui non ignoti sunt: vt ego quidem autumo: accipe iam tertium: nihilo istis inferiore: Eudamidas Corinthius Aretæo Corinthio: & Charixeno Sicyonio amicis utebatur: & his quidem opulentis: quum ipse pauperrimus esset. Hic vitæ decedens testamentum reliquit: illis quidem fortasse deridiculum: tibi vero: haud scio: an tale sit appariturum: viro probos: & apud quem amicitia in precio sit: quisq; vel cum præcipulis in ea certare queas: sic enim in eo scriptum erat. Lego Aretæo quidem: matrē meam alendam: atq; in senecta fouendam. Charixeno vero filiā meā elocandā cum dote: quanta ab illo maxima dari poterit. Erat autem illi mater anus: ac filiola iam matura nuptilis. Si quid autem interim acciderit: alterutri huius quoq; partem (vt aiunt) alter habeto. Huiusmodi lecto testamento: si qui renuitatem quidem Eudamidæ nouerant: at amici etiam quæ illi cum his viris intercesserat ignorabant: rem pro ludo iocōq; ducebant. Nemo certe aderat: qui non cum risu discederet: q; eiusmodi hereditatē Aretæus & Charixenus essent accepturi: atq; ita alebant. Siquidem persoluent Eudamidæ: superstitēs ipsi hereditatem tradent mortuo. At hæredes: quibus ista erant legata: vt audierunt: venerunt illico agnoscentes rataq; facientes ea quæ erant testamento mandata. Itaq; Charixenus quinq; duntaxat dies superstitēs: diem obiit. Aretæus autem optimus successit.

for factus: tum illius tum suo ipsius suscepto onere: & matrem alit Eudamidæ: & filiam non ita pridem elocauit: ex quinque talēis quæ possidebat: duobus in propriæ filiæ dotem: duobus in amici filiæ erogatis. Ac nuptias ambarū eodem die fieri voluit. Quid tibi Toxaris Aretæus iste videtur: nummā leue amicitia argumentum exhibuisse: adita huiusmodi hereditate: neque deserto amici sui testamento: an hunc quoque in perfectis idoneisq; calculis ponimus: vt sit vnus e quinque? Toxaris. Et iste quidem egregius: quicquid equidem Eudamidam multo magis ob fiduciam admiratus sum: qua fuit erga amicos. declarauit eū quod & ipse eadem fuisset factururus erga illos: tamen si non essent ea scripta in testamento: verum ante alios venisset non scriptus talium hæres. Mnesippus. Probe dicis Sed quantum iam tibi narrabo: Zenothemim Charmoleum: Massilia oriundum cōmonstrabatur mihi in Italia: patriæ nomine legatum agēti: vir decorus: procerus: ac diues: vt apparebat. Assidebat illi vxor in rheda iter facienti: quum alioqui deformis: tum dimidia nempe dextra corporis parte manca: alteroque capta oculo: terribilū quoddam & refugiendum terribilū. Deinde quum demiraretur si: decorus ille quum esset ac venustus: sustineret eiusmodi mulierem sibi adiunctam: is qui mihi eum cōmonstrabat: causā exponit: quare in id matrimoniarum incidisset. nouerat enim comperte oīa. nam ipse quoque Massiliensis erat. Menecrati (inquit) huius sædæ patri: amicus erat Zenothemis: viro diuiti ac honorato: ipse iisdem rebus par. Deinde aliquanto post facultatibus exutus est: ex condemnatione Menecrates: quo tempore pariter infamis & ad capessendos magistratus inidoneus est iudicatus a sexcentis viris: tanquā qui sententiā iniquā pronunciaisset. Ad hūc autem modum inquit: nos Massilienses multamus: si quis corrupte iudicet. Grauius itaque ferebat Menecrates. Primum quod esset condemnatus: deinde: quod e diuite pauper. Postremo quod ex nobili repente factus esset infamis: ac reiectitius. At præter cætera eū ipsa discruciauit filia iam nubilis: vt pote annos nata decem & octo: quam ne cum omni quidem patris substantia quā ante condemnationem possederat: dignatus fuisset quisque ingenuus ac pauper facile accipere: quæ tam infelici fuerit fortuna. Quin & concidere dicebatur: idque circa lunam crescentem. Hæc ubi apud Zenothemim deploraret: bono inquit animo es Menecrates: Neque enim ipse egebis necessariis: & filia tua dignum aliquem suo genere sponsum innenerit. Atque hæc eloquutus: statim apprehensa illius dextra: deduxit domū. ibique opes quæ illi multæ erāt: partitus est cum illo: ac cena apparari iussit: conuiuio accepit amicos: & in his Menecratem: veluti iam e necessariis cuiquam persuasisset: vt puellam in matrimonium acciperet: posteaque autem conuiuium peregerant: libassentque diis: tum vero plenum illi calicem porrigens: accipe inquit Menecrates: ex genere symboli affinitatis poculum: nam hodie ducturus sum ego filiā tuam Cydimachā: dotem autem iam olim accepi: talenta quinque & viginti. illo vero respondente absit ne feceris o Zenothemis: neue ipse vsque adeo infamia: vt te qui & iuuenis es & formosus: conspiciā cū deformi puella ac debilitata coniugari. Hæc inquit illo loquēte: hic sponsam adiunctam tollens abduxit in thalamū: ac paulo post produxit ea deuirginata. atque ex eo tempore cum illa viuit: supra modum diligens: & quemadmodum vides circumferens eam. Et non solum non pudet matrimonii: verum etiam perinde atque cohonestatus eo: sic ostendat propterea quod negligit corporis formam ac fedritatem: ad hæc opes: & famam: tantum amici rationem habet Menecratis: neque arbitratur eum sexcentum virum sententiā: deteriore rem esse factum: quantum ad necessitudinem. Quamquā pro his iam illi gratia rettulit fortuna: ad hūc modum. Puellus enim ei formosissimus ex illa deformissima susceptus est. Neque diu est quod tollens hunc pater: intulit in curiam: frondibus oleaginis coronatum: ac pullis amictum: quo plus miserationis auo conciliaret. At infans arridebat iudiciibus: manibusque complodebat: itaque curia commota super illo: remisit mulatam Mene-

Luciani.

erat atq; ille iam rei famæq; restitutus est eiusmodi patrono vltus apud Iudices. Hæc affirmabat massiliensis Zenothemim amici gfa fecisse: haud mediocritia: sicuti vides. neq; quæ illa passim Scythæ factitant: qui concubinas formosissimas summa cura deligere dicuntur. Restat nobis quirtus. Neq; vero mihi videor aliū quēpiam debere dicere: Demetrio suniēsi præterito. Nauigarat in Aegyptū Demetrius: vna cū Antiphilo Alopecensi: qui cū illi iā inde a teneris annis fuerat amicitia: atq; ephoebo ephoebo cōiuxerat: pariterq; fuerat eruditus. ipse quidem Cynicam disciplinā sequutus sub Rhodio illo sophista: Antiphilus vero medendi scientiā exercuerat. At hoc tēporis forte profectus fuerat in ægyptum: ad spectaculum Pyramidū Mēoniscq;. Nā audiuerat illas quum eēt sublimes: vmbra nō lacerare: Mēonē autē vocē adere: ex oriente sole. harum igitur rerū cupiditate aduērus Demetrius: videlicet vt pyramidas intueretur ac Mēonem audiret. Sextū iam mensem aduerso nilo nauigabat: relicto Antiphilo: q; is itinere atq; æstu defessus esset. Huic autē interea calamitas incidit: q; singularē quēpiam amicū postularet. Nā puer eius vt nomie ita & patria Syrus: inira societate cum sacrilegis aliquot: vna cum illis in Anubis tēplū irrupte sublatq; deo ad hoc phialis aureis duabus tum caduceo: aureo & hoc. neq; non cyncephalis argentis. atq; id genus aliis: omnia apud syrum deposuerāt. Deinde forte compræhenſi (capti enim fuerant diuidentes nescio quid) rem omnem protinus confessi sunt: deſtricti in rota: deportatq; venerunt in ædes Antiphili ibi res furto sublatas depromebāt: sub lectica quadā in abdito conditas. Syrus itaq; ilico vincitus: vnaq; herus huius Antiphilus. atq; is quidē: iterea dum præceptorē audit: auulsus. Hæc opitulabatur quispiā: quin magis hī qui fuerant hactenus amici: auersabantur hominē tāq; qui templum Anubis sacrilegio compilasset. seseq; impiari credebāt: si cū illo bibissent: aut edisset. Porro duo qui reliqui erant pueri: quoloquid erat in domo cōuasantes: fuga discesserunt. In vinculis igitur erat miser Antiphilus multū iā tēporis. habitus interim oīm: quātum in carcere erat: fontium scelestissimus. porro pfectus carceris Aegyptius homo supsticiosus ratus sese gratum facere deo: atq; illius vlcisci vices. grauis Antiphilo iminebat. Quod si quādo defunderet: affirmans se nihil eiusmodi patrasse: ipudens habebatur. atq; hoc nomine multo etiā magis erat inuiſus. Subegrotabat itaq; iā maleq; habebat. nec mirum: q; qui humi cubaret: idq; etiā noctu. neq; crura sineretur ptendere: ligno inclusa. nā p diem Cyphone stringebatur: altera manu vincta ferro. at noctu cogeatur totus in vinculis esse. Ad hæc insuper domiciliū pedor ac pſocatio: multis ibidē vinctis: locumq; angustum pimentibus: adeo vt vix respiraret: tum ferri stridor: ac somnus exiguus. Hæc oīa moleſta erant atq; intoleranda: nimirū hominī eiusmodi rerū insueti: minimeq; ad tā durū vitæ genus exercitato. Quum vero iā deficeret ac ne cibū quidē capere posset: reuerſus est tādē & Demetrius: nihil diū sciens eorū q; acciderant: vt autē cognouerat: quo in loco res eēt: statimq; curriculo ad carcerem venisset: tū quidem admissus non est: ppter ea q; vespera iam esset: & carceris custos iam dudum ocelusis foribus dormiebat: ministris excubias agere iussis. At mane quum esset: angteſſus: multis videlicet pscibus admissus: accedēs multo tēpore q̄rebat Antiphilum: q; malorū multitudie sic immutatū: vt agnosci nō quiret. Circumſtans igitur e vinctis vnūquēq; cōtemplabatur: eorū more: qui familiaritū cadauera iam marcida facta requirunt in stragibus. Quod ni nomē fuisset eloquutus: Antiphilū Denomenis filium: ne longo quidem tempore potuisset agnosci quisnam esset: vsq; adeo præ malis erat trāſſiguratus. vt vero ad vocem agnitam respondisset: atq; adeunte illo comā diduxisset: eam a vultu abigens sordidā atq; impexam: ostendit sese quis esset. Hic ambo collapsi sunt: aduſantes: in tam inopinato spectaculo. verum aliquanto post: posteaq; & ipse sibi redditus: & Antiphilum recipiēs Demetrius: de singulis esset illum diligenter percontatus: bono anſ

mo esse iubet. Tum dissecto pallio: dimidiato quidem induitur ipse: reliquum autem illi donat: detractis illi putribus atq; detritis quibus erat opertus panniculis. Atq; ex eo die mo dis omnibus illi aderat: curam eius agens: inseruensq;. Locans enim sese eis qui versabantur in portu mercatoribus: a mane ad medium vsq; diem: oneribus gestandis nō parum lucri faciebat. Deinde ab opere reuersus: mercedis partem Carcerario in manum dabat: quo illi mansuetum hunc ac pacatum redderet. De reliquo autem in amici curam: affatim suppediebat. Atq; interdum quidem aderat Antiphilo quo illum consolateretur. vbi vero nox occupasset: pro carceris foribus: facto ex herbis thorulo: substratisq; frondibus: acquiescebat. Et in hūc quidē modū aliquandiu debebat: vt Demetrius nullo veritate ingrederet: atq; ob id mitius ferret calamitatem Antiphilus: donec extincto in Carcere latrone quo p̄lā idq; vt putabat veneno: et custodiæ exactissime obseruata: neq; deinde quisq; admissus in domicilium in quo vincti seruabatur. Quas ob res dubius atq; anxius: quum alia via nō pateret qua liceret amico adesse: adito præfecti Collega: seipsum defert tanq̄ in irruptione templi Anubis: communem operam addidisset: id simul atq; confessus est: abductus est ilico in carcerem: vinctusq; iuxta Antiphilum. Nam hoc magnis precibus vix obtinuerat a carcerario: vt proxime Antiphilo atq; eadem in trabe vinciretur. Hic igitur vel maxime declarauit: quanto in illum fuerit amore: quum sua ipsius incōmoda negligeret (namq; hoc inuenierat ipse) illud autem curæ haberet: quo pacto fieri posset: vt ille et q̄ plurimum dormiret et minimum angeretur. Atq; ita cōmode tolerabant: cōmunicatis inter ipsos malis. donec aliquanto post: tale quiddam accidit: quod finem ferme eorum imponeret calamitati. Siquidem e vinctis quispiam: haud scio vnde nactus limam: adiunctis cōiuratis captiuorū plarūq; catenam insecuit: qua seriatim erant astricti: Cyphonibus in hanc insertis: soluitq; omnes. Qui quidem facile trucidatis: quippe paucis custodibus: cōglobati profiliere. Atq; si quidem ilico quo quisq; poterat dissipati: postea plarūq; sunt compræhēsi. Porro Demetrius et Antiphilus inibi remanserunt: Syto quoq; retento qui iam aufugere parabat: Vt autē diluxisset: Aegypti præses: cognito qd acciderat: emisit quidē qui illos insequerentur: accersitis autem iis qui erant cum Demetrio: soluit a vinculis collaudatos: q; soli non aufugissent. At illis haud quaq̄ sat erat: vt hoc titulo dimitterentur. Clamabat autem Demetrius: sibiq; non mediocribus in rebus iniuriam fieri prætendebat: si pro maleficis habitū: viderentur vel commiseratione: vel ob id laudis:q; non aufugissent: dimitti. In summa compulere iudicem vt causam exactius excuteret. At hic vbi repperit: nihil eos cōmeritos: collaudatos illos: Demetrium autem seorsum quoq; admiratus: liberos esse iussit: consolās super poena: quam tulerant: præter ius in vincula cōlecti: Quin etiam ambos munere prosequutus est: idq; de suo: Antiphilum drachmarum decem milibus: bis tanto Demetrium. Ac Antiphilus etiam nunc quidem in Aegypto est. Demetrius autē sua quoq; viginti milia relinquens amico: concessit in Indiam: profectus ad Brachmanas: tantum hoc loquutus Antiphilo: merito sibi iam ignoscendum videri: q; tum ab eo discederet. Neq; enim sibi opus fore pecunia: quoad is pseueraret esse: qui erat: videlicet qui possit paucis esse contentus: neq; illum amplius egere amico: quippe cui res iam feliciter haberent. Huiusmodi sunt Toxaris amici græci. Qd ni initio notasses nos: tanq̄ qui verbis nos actarem? idē pfecto relaturus erā tibi cōplures ofones: atq; eas egregias: quas Demetri⁹ habuerit i iudicio quū interī p seipso nihil defenderet: p Antiphilo vero: lachrymas fuderet: atq; etiā supplex esset: totaq; causā in sese reciperet donec Syrus flagris caesus ābos eos liberos fecit. Hos igit̄ paucos e plurimis: quos mihi primū mēoria suggessit: tibi narraueri pclaros ac firmos am

Luciani.

cos: Quod reliquum est: iam decedens a narratione: tibi dicendi partes trado. Tu porro uti Scythas his non inferiores referas: sed longe præstantiores: tibi ipsi curæ fuerit: si quid de dextra sollicitus es: ne ea tibi præcidatur. Verum oportet strẽnuum præstare virum. Etenim res quædam vehemẽter ridicula tibi contigerit: si cum Orestem ac Pyladem admodum sophistice laudaris: pro Scythia dicẽs orator ignauus appareas. Toxa. Recte tu quidem Mnesippe: qui quidem ad dicendum etiam adhortaris: perinde quasi nihil sollicitus sis: ne tibi lingua execetur: victo in narrationibus. Sed iam exordiar: nihil quidem quemadmodum tu verbis phaleras atq; adornans (neq; enim is scytharum mos) præsertim quum res ipsæ longe magis loquatur q̃ verba. Nihil autẽ eiusmodi expectaueris a nobis: cuiusmodi tu cõmemorando laudib⁹ extulisti: puta si quis sine dote duxerit deformem mulierẽ: aut si quis amici filia nubenti: pecuniolã donauerit: duo talẽta: ac per Iouem si quis spõte eat in vincula quum certo sciat se paulopost esse soluendum. Admodum enim leuia ista: neq; quicq; inest in his: vel magni negotii: vel virile: qd sit. Cæterum ego tibi referam multas cædes: bellaq; et mortes amicorum causa susceptas: vt intelligas vestra ista lusum esse: si cũ scythicis conferantur. Neq; tamen isthuc sine causa facitis. Sed merito parua ista miramini: propterea q̃ non sunt vobis admodum graues occasiones declarandæ amicitia: quippe in alta pace viuentibus. Quemadmodum: nec in tranquillitate queas scire: bonus sit gubernator nec ne. Tempestate enim tibi opus fuerit: ad hoc vt dignoscas. At apud nos bella ppetua: et aut inuadimus alios: aut cedimus inuadentibus: aut vbi forte concurrimus: pro pascuis prædaq; pugnamus. Hic potissimum opus est bonis amicis: eoq; q̃ firmissime constitumus amicitias: Sola hæc arma inuicta atq; inexpugnabilia esse iudicantes. Prius autem volo tibi cõmemorare quo ritu faciamus amicos: non ex poculis: quemadmodum vos: neq; si quis æqualis sit: aut vicinus: verum vbi strennuum quempiam virũ conspexerimus: quicq; præclara facinora patrare possit: in hunc omnes studio incumbimus: et qd vos in ambiẽdis confugis: id nos in amicis facere non grauamur: diu quasi procos agentes: nihilq; non facientes: ne videlicet frustremur amicitia: neue reiecti esse videamur. At vbi iam in amicitias cæteris repulsis: delectus est quispiam: protinus foedus initur: ac iusiurandũ qd sit maximũ nimirum et victuros eos pariter: et mortem oppetiturum: si sit opus: alterũ pro altero. Atq; ita facimus Etenim simul atq; incisus digitis: sanguinem in Calicẽ destillauerimus: summisq; itinetis gladiis: ambo pariter admouẽtes biberimus: non est quicq; qd deinde nos queat dirimere. Admittuntur autem ad huiusmodi foedera: ad summum tres. Nam qui multis sit amicus: is eo loco habetur apud nos: quo cõmunes istæ atq; adulteræ vxores: arbitramurq; iam non perinde firmam illius amicitiam fore: posteaq; est in plures partes dissecta.

Exordiar autem ab illis quæ nuper Dandamis fecit. Dandamis enim hic in conflictu cum Sauromatis: quum esset captiuus abductus eius amicus | Amizocas: Quin potius ante tibi iurabo nostrum iusiurandum: quandoquidem istuc initio sum pollicitus. Non enim per Ventum & Acinacem: quicq; mentiturus sum apud te: de Scythicis amicis. Mnesippus. Equidem tuum iusiurandum haud magnopere desiderabam: proinde recte facis: qui nullũ decorum lures. Toxaris. Quid tu narras? An non tibi videntur esse dii Ventus et Acinacis? Adeo ne te fugit q̃ nihil sit malus mortalibus vita ac morte? Per hæc utiq; iuramus: quotiens per Ventum & Acinacem iuramus: videlicet per Ventum: tanq̃ qui viuendi sit causa: per Acinacem vero vt qui mortis sit auctor. Mnesippus. Atqui si ista idonea causa est: profecto multos alios quoq; deos estis habituri: tales qualis est Acinacis: puta iaculũ: lanceam: venentũ: funẽ: atq; his consimilia. Quandoquidẽ varius est iste deus Interitus: atq; innume

rabiles aperit vias: quibus ad illū sit aditus. Toxaris. vide q̄ contētiōse nunc: q̄q̄ subdole facis: dum medio sermōe interpellas me excurisq̄ ac disturbas orōem meā. At ipse loquēte te silentiū agebā. Mne. Age: nō sum isthuc posthac facturus Toxaris. Et optimo iure obiurgas: quare perge cōfidenter qd̄ restat dicere: p̄inde quasi nec adsim dā loq̄ris. adeo tibi filebo. Toxaris. Quart⁹ igitur agebatur dies Dādamidis & Amizocæ: mutuū sanguinē pariter biberāt: venerant intecā in regionē n̄sam Sauromatæ: cū equitū decē milibus: peditū autē bis tū aduenisse ferebatur: nū nimirū quū in nos irruissent imparatos: neq̄ expectātes illorū insultū: oēs quidē cedere cogūt: cōpluris autē repugnātes occidūt: nōnullos & viuos abducunt: nisi siq̄s effugerat tranās in vltiorē fluminis ripā: vbi nobis dimidiū copiarū: & pars curruū erat. Sic em̄ id t̄pis castra fueram⁹ metati: haud scio quo cōsilio Archiplanorū. I. dū cum nostrorū: ad vtrāq̄ Tanaidis ripā: Protinus itaq̄ & p̄das abigere: & captiua abducere: & tētoria diripere: & curribus potiri: atq̄ iis plarīsq̄ cū viris captis: & sub oculis n̄ris cōcut binas vxoresq̄ n̄sas cōstuprare. Nos porro rē idigne tulimus. At Amizoca quū duceretur (erat em̄ captus) noiātīm inclāmavit amicū: misere vinct⁹ simulq̄ calicis & sanguinis cōmonefecit. Qd̄ simul atq̄ exaudierat Dādamis: n̄hil etiā cōratus: spectātibus oībus: tranauit ad hostes: ibi Sauromatæ dēlatīs telīs irruēt in illū: tā cōfixurū nisi succlamasset Zirim. Hoc verbi siq̄s sonuerit: postea nō interimūt: sed recipiūt: tāq̄ dederūt se p̄cio redimēdū. Moxq̄ ad illorū ducē adductus reposcebat amicū: ille redēptiōis p̄ciū postulabat. Neq̄ em̄ prius dimissurum sese: nisi maxīm p̄ illo recepisset. Tum Dādamis: q̄ possidebā Inq̄: ea oīa a vobis direpta sunt. q̄ si qd̄ est qd̄ nudus p̄stare queam: id sum parus polliceri vobis: & imperato q̄qd̄ voles. Et si ista vis: meip̄m huius in locum recipe & abutere: ad q̄d cūq̄ tibi lūbitum erit. Ad hāc Sauromata. Nihil Inq̄ opus retinere te p̄sertim quum temet dedideris. Quin tu p̄te eorū q̄ possides tradira: amicū abducto. Rogat illico Dādamis: qd̄ nā vellet accipere: ille oculos postulat. Atq̄ hic p̄cin⁹ exhibuit erūēdos. Det̄n vbi eēt erecti: tāq̄ p̄ciū p̄solutum eēt Sauromatis: recepto Amizoca reuersus est in n̄tēs illi: vnaq̄ tranātes incolūmes ad nos redierūt. Id factum aīm reddebat Scythīs oīnibus: neq̄ iam victos eē rebātur sese: quū viderent: quod apud nos esset honorū maxīm: id nōdum eē abductū ab hostibus: verum superesse egregiā mentē: & in amicos fidem. At idē Sauromatis formidinē non me diocrem incuriebat: reputāribus cū cuiusmōi viris: si se p̄parassēt: eēt pugnaturi: tamen si rum quidē ex improuiso superassent: p̄inde sub noctē: relictis maxima ex p̄te pecoribus in cēsiq̄ curribus fuga sese subdixerūt. Porro Amizoca nō tulit diūtius: vt videret ip̄e: amico cæco Dādamide. sed ip̄sus semet exoculauit. Atq̄ ita sedēt ābo oīnib⁹ cū honore a populo Scytharū publicitus alunt. Quid tale Mnesippe vos referre possitis? Etiā si q̄s tibi donet vt possis vel decē alios ad istos q̄nq̄ adiungere: etiā citra iusiurandū: si ita vis: vt & multa liceat affingere? At ego tibi rē nudā exposui: Tu vero si quē talē narrasses: nō sū nesci⁹: quātas adornāde rei ḡfa phaleras narratiōi fueris admixtur⁹: quēadmodū supplicarit Dādamis: & quō sit excecatus? & q̄ dixerit: & quo pacto redierit: & quēadmodū exceperit eum Scythæ: adgratulātes beneq̄ ominātes: atq̄ id gen⁹ alia: cuiusmōi vos ad demulcēdas aures soletis artificio quodā addere. Audi igit & aliū huic parē Belittā: hui⁹ Amizocæ consobrinum. Is videtractū ex equo a leone Basthem amicū cōspexisset: nā forte simul erāt in venata: tāq̄ leo circūplexus illū: iugulo admotus esset: atq̄ vnguibus laniaret: defiliēs & ip̄e inuolauit in tergū beluæ: reflexitq̄: in sese puocās auertēsq̄: atq̄ inter dentes digitos inferens: conatus quoad licuit Basthem e rictu Leonis eximere: donec leo omissio illo iam semimortuo: ad Belittā sese conuertit. atq̄ ip̄m quoq̄ circūplexus occidit. At ille mortēs (nam tanto āreuerit) Acinacē in Leonis pectus defixit. Itaq̄ pariter examinati sunt oēs. nos autē sepeliuim⁹ eos: duob⁹ aggestis tumulis iter se vicinis: altero amicorū: altero e regione leōis.

Luciani.

Iam tertio tibi referam Mnesippe Macentæ Lōchatae & Arfacomæ amicitia. Hic em̄ Arfa-
comas deperibat Mazæā Leucanoris filiā: q̄ regnabat in Bosporo: tū quū legatiōe fungeret
super tributo: qd̄ Bosporini semper nobis pendere soliti: id tēporis tertium iā mēsem vltra
diem legitimū distulerant. In cōuiuio igitur quū Mazæam vidisset p̄ceram atq; decoram
virginē: amore captus effragranteq; discruciabatur. iā itaq; q̄ de tributis agebant: erāt trāsa-
cta: Respōderatq; illi Rex: cōuiuioq; accipiebat: mox illū dimissur⁹. Est aut̄ mos in Bospho-
ro: vti p̄ci in cōuiuio petāt puellas: narrātes quā sint: qbusq; rebus freti: decreuerint eas
in matrimoniu accipere. Atq; id t̄pis forte fortuna multi aderāt in cōuiuio p̄ci: reges: ac re-
gum filii: in his erat & Tigrapates Lazorū princeps: & Adymachus Machlynæ dux: aliiq;
cū his p̄multi. oportet aut̄ vnūquēq; procū postea q̄ exposuit q̄ sit & q̄ fiducia ad abiēdas
nuptias accesserit cōiuuari cū reliqs: tacitūq; accubere. Deīn pacto cōuiuio: postulata phia-
la: vinū in mēsam effundere: atq; ita sp̄sam abire: multū interea collaudantē sese: quo gñe:
qbus opibus: q̄ sit potētia. Ad hunc igit̄ modū cū multi iā libassent: postulassēq; regna &
opes cōmēmorantes: tandē Arfacomas: postulata phiala: non libauit (neq; em̄ mos apud
nos vinum effundere: quā magis cōtumelia ista esse iudicatur in deū) sed haustum bibēs:
Da mihi Rex inquit filiā tuam Mazæā vxorē: qui multo sum potior istis quantū ad opes ac
possessiōes attinet. Leucanore vero admirāte: neq; em̄ credebat rex paup̄rē Arfacomā ac
de plebe Scytharū eē: p̄contāteq; quantū pecorū: aut quantū habes plaustrorū Arfacomas:
nam t̄is rebus vos diuites estis. imo nec plaustra inqt possideo nec armenta: verū sunt mihi
duo amici: honesti: p̄biq; quales alii Scytharū nemini. At tū quidē ista dicēs risus est: cōrē-
ptūq; habitus: visūq; remulentus: Mane vero reliquis p̄latus est Adymachus: iāq; spon-
sam abducturus erat in Macotidē ad Machlyenses. Porro Arfacomas domū reuersus ami-
cis indicat: quemadmodū relictus esset a rege: risūq; habitus in cōuiuio: quū paup̄ esse pu-
taretur. Equidē illis dixerā inqt opes meas eē vos: o Lōchata atq; Macēta: vřamq; beneuolē-
tiam longe p̄stare: multoq; firmiorē eē Bosporanorū opibus. verū hac dicentē me subsan-
nauit: contēpsitq; & Adymacho scilicet Machlyēsī: tradidit asportandā sp̄sam: q̄ aureas
phialas se diceret habere docē: p̄terea currus q̄ternis sedilibus octagita: ad hac ouiuū boūq;
multā copiā. Sic videlicet atētulit fortibus viris pecorū multitudinem: operosa pocula: &
currus grauis: proinde o amici dupliciter excrucior: nam & Mazæam ap̄o: & iniuria mihi
inter tantum hoīm illata: nō mediocriter morder aīm meum. Arbitror aut̄ & vos ex aequo
iniuria affectos esse. Etenim ad vnūquēq; e nobis tertia contumeliæ pars p̄inebat: si modo
ita viuimus: quēadmodū cœpimus quū cōiungeremur: nimirū vt vnus homo simus: iisdē
dolentes: iisdēq; gaudentes. imo inqt Lonchates vnusquilibet e nobis totus iniuria afficie-
batur: tū quū in te ista fierēt. Quomō igitur (inqt Macētes) his in rebus agemus: p̄ptes in-
quit Lōchates negotiū suscipiamus. Atq; ego quidē recipio Arfacomæ me caput appor-
tatum Leucanoris. Tu vero sp̄sam ereptā huic adducas oportet: ita fiat (inqt) At tu Arfa-
comas: inter hæc: nō his pactis verisimile ē exercitu ac bello fore opus: hic manet quo cōtra-
has & appares arma: equos: atq; aliarū rerū vim: quantā potes maximā. Facillime aut̄ plu-
rimos adiūxeris: p̄tīm q̄ ip̄e strenuus: p̄tīm q̄ nobis non pauci sunt familiares. Maxime ve-
rō si defederis in tergore bouis Hæc vbi placuissēt: hic quidē q̄rum potuit: recta p̄fectus est
in Bosporū: puta Lōchates: alter. i. Macētes ad Machlyēses: sequēsvterq;. At Arfacomas do-
mū manens: & cū equalibus contulit: & ex familiaribus vim hoīm armauit. Demum & in
tergore bouis defedit. Cōsuetudo aut̄ de sedēdo in tergore bubalo huiusmōi est apud nos
vbi q̄s ab alio læsus est: cupitq; vlcisci: neq; par se pugna videt: tū boue imolato: carnes fru-
stratim cōcisas igni torret. Dehinc ip̄e porrecto humi corio: sedet in eo: in tergū reductis
manibus more eorū q̄ a cubitis vincti sunt. Ex hoc qd̄ apud nos maximū est supplicadi genus

Appositis autem bouis carnibus: ad iumentibus domesticis: preterea si quis alius velit: quisque prem
 sibi sumit: ac dextro pede tergi bouis calcat: per facultate pollicetur: hic quidem equites pbi-
 rurū se quinq; suo pte cibo: suoq; stipendio: ille decem: alius plures. alius armatos pedites
 quot possit: atq; qui pauperrimus: seipm duntaxat. Colligit itaq; in tergo bouis ingens non-
 nunq; multitudo. Et huiusmodi quidē exercitus: & certissima fidei paret: & hostibus expu-
 gnatu difficillimus est: non aliter q̄ si iurando esset ager. Nā in totq; ascendit: in-
 star iurisiuradi est. Arfacomas sicut in rebus penitus laugobat. Ceteriq; illi eqtes
 quidē circiter quinquies mille: cum armatae pedites pmissi: viciniorum. Aut lonchates
 ubi ignotus puenit in Bosporum: regē adit: tractatq; idē de regni negotiis: atq; vnde qui-
 dem sese publico Scytharū nobilitati in res maximas apponere scilicet ubi dicitur iussit
 ser. De publicis inquit negotiis haec in pntiariū dēnūtiat Scytharū: nō vtili pastores in-
 planiciem vsq; transgrediantur: sed intra Trachonē palest. Ceteri i. sirones de quibus ex
 postulatis: regionem vestrā incursent: negant eos publico consilio tueri: sed priusq; sui-
 queq; lucri causa p̄dari. Quod si quis illorū deprehendatur: te dñm esse: ut p̄nias si hoc quis-
 dem illi deficiant: at ego tibi mico: gratē in vos in salutē futurā ab Arfacoma Mariarū
 filio: qui nuper legatū egit apud te: idē q̄ opinor: quē filiā tuā postulant: nō assequutus
 sit abs te: ob id indignatur. Sed et q̄ in tergo tui in hōle p̄mū iam dicit: coratūsq; illi est
 exercitus haud exiguus. Audiui (inquit) Leucanor & ipse: cogi vni copiatū in tergo bo-
 uis. Quod autē aduersum nos cogent: q̄q; Arfacomas huius rei esset impulsor: id vero
 me fugerat. Atq; in te inquit Lonchates hic apparatus cōstituitur. Mā autē inimicus est.
 Arfacomas: grauitēq; fert: q̄ sibi p̄ferat a natu maioribus: & q̄ in oībus illo videat: & p̄-
 stantior. Quod si mihi spōderis alterā filiā tuā Barcettinā: loqui nec indigno vestrā
 nitate: breui tibi reuersus caput eius apportauero. Spōdeo Rex inquit: videlicet supra mo-
 dum formidine correptus: p̄pterea q̄ nō ignorat: et hanc sibi Arfacoma: tūc & alias quoq;
 metuerit semp Scythas. At lonchates: iurato inquit te p̄steturū pactū neq; inficiaturū.
 Id quum fieret: itaq; resupinatū in cōelum. Intrare velle: Absit inquit v̄t hic ne quis spe-
 ctantium cōliciat: q̄ gratia iuremus. Quin potius hoc tēplū martis in gressu oclis fori-
 bus iussu adūm edamus: vbi nullus exaudiat. Nā si quid horum inaudierit Arfacomas: ve-
 reor me ante bellū inuolētū manū iā nūc nō parua elnetus. Introeant inquit Rex
 Vos autem abistite q̄ longissime. Neq; quāq; ad tēplū adcat: quē ego nō accersiuero.
 Postea q̄ igitur ipsi quidē introgressi sunt: satellites autē p̄uulabiterunt: vibrato gladio:
 simulq; altera manu obrurato ore: ne vociferaretur: tūc in pectus adegit. Deinde caput de-
 sectum sub Chlamyde tenens: p̄dibit: quasi confabulā interin cum illo breuiq; sese di-
 cēs adfuerūt: tanq̄ ad negotiū quisp̄lā emitteret ab illo. Atq; ita reuersus eo vbi equū vni-
 cū reliquit: cōscēso illo redegit: in Scythiā. Porro nemo est cū insequitur: q̄ppe diu igno-
 rātib; Bosporinis: qd acciderat: tū vbi rescessit: factose de regno de certatib;. P̄fectaq;
 gessit Lōchates: p̄stiterq; p̄missum: allato Leucanoris capite. Porro Macōtes in via facti cer-
 tior super his q̄ in Bosporo acciderat: puenit ad Machydes. Primusq; illis nūciū attulit de
 Rege trucidato. At p̄p̄s inquit te Adymache genercū sis ad regnū vocat. Proinde fac ut ipse
 prior occupās imperiū arripas: in rebus p̄turbatis obortus: puella vero te sequat̄ a tergo in
 curtib;. Facile em̄ isthoc pacto tibi cōciliaueris: multitudinē Bosporanorū: vbi Leucanoris
 filiā cognouerit. Ego porro nō solū abatus sum: verū etiā spōle tuā cognat̄ maternā: si-
 dem nra e gēte Māsterā Leucanorā scitū vxorē. Eohū tibi adfū: missus a Māsterā filius q̄
 sunt in Alanā densitātib; v̄t q̄ potes decylinare: te recipias i Bosporū: neq; circūspēctes: do-
 nec impū ad Eubiotū deueniat: q̄ tamen si nō tūc est Leucanoris: tū Scytharū p̄tib; semp
 fauit: cum Alanis simulates gerit. Hec quidē dicitur Macōtes. Erat postmodū cultu ca-

Luciani.

demq; lingua cum Alanis. Cōmune enim horumvtrumq; Alanis cum Scythis: nisi q; non magnopere comati sunt Alani: quemadmodum Scythae. At Macētes in hoc quoq; illis erat assimilis: videlicet detonsa coma: quatinus conueniebat Alanū minus esse comatum q̃ Scytham. Itaq; his reb⁹ factū est: vt illi fides haberetur: putareturq; Mastera ac Mazaea cognatus eē. Et nūc inquit o Adymache: ad vtrūq; paratus sum: vel p̃ficisci tecū in Bosporū: si velis: vel manete si sit opus ac sp̃sā adducere. Istūc quidē inquit Adymachus longe malim: quandoquidem cognatus es: te puellam adduceres. Nā si nobiscū vna p̃ficiscaris in Bosporum: vnū duntaxat equitē numero addideris. Quod si mihi vxorē adduxeris multorum instar fueris. Atq; ita factū est: & hīc quidē iter ingressus est: Mastera tradēs ducēdam Mazaea: quae virgo etiā dū erat. At ille p̃ diem quidē illā curru vehēbat: vbi vbi nox incubuisset: impositā equo (nam id curarat vt alius quidē eques sese consequeretur) tū infiliens: & ipse nequa q̃ deinceps ad Meotim iter faciebat: sed descedens ad mediterraneam: relictis ad dextrā Mitheorū mōtibus: quū virginē interini aliquoties interquiescere iussim resocillasset: intra tridui a Machlyensibus in Scythiam vsq; perueniens est viam statimq; equus eius vbi destitisset a cursu: paulisper astans examinatus est. Porro Macētes Arfacomā Mazaea in manu dāns. Accipe inquit a me quoq; id qd sum pollicitus. At illo ad insperatū spectaculū stupefacto: gratiasq; agente: Define inquit Macētes: ac noli me alit̃ a teipso putare: nā mihi p̃fecto gratias agere: ob hac q̃ feci: peride est: ac si sinistra mea gratias agat dextra: q; vulnerata sibi subministravit: atq; officiose curā egie egrotantis. Ridicula nimirū & nos fecerimus: si iā dudum cōmissi: & quatenus licet in vnu conflati: magnū adhuc esse credamus: si qua pars nostri officiose quid egerit p̃ toto corpore. Etenim p̃ seipso fecit: quū pars sit totius beneficio adiuti. Atq; ad hūc quidē modū Arfacomā gratias agēti Macētes respōdit. Cāterū Adymachus: vbi sensit insidias: nō perrexit ire in Bosporū: iam enim Eubiotus rex potiebat: accersitus a Sauromatis: apd quos fuerat diuersatus: verum in patriā reuersus cum ingentibus copiis: irrupit in Scythiā: pauloq; post irrumpit: & Eubiotus: quū grācos vndecunq; poterat secū ducens: tum Alanos & Sauromatas accersitos: vtriq; vices milienos. Cōiunctis autē copiis: Eubiotus atq; Adymachus nonaginta milia confecerūt. Atq; ex his tertia pars equites sagittarij: nos autē (nam & ipse ad hāc expeditionem contulerā: addens iis qui tergū taurinū conuenerāt: equites meopre sumptu instructos centū) contractis haud multo minus triginta milibus: vna cū equitibus: operiebamur insultū: ductore Arfacoma. vt autem admouētos illos conspeximus: contra duximus agmen: p̃missis in hostem equitibus. Atq; vbi iam diu acriter esset pugnātū: tandē cessere nostri: interrupta phalange. Postremo in duo desertū est vnuersum agmen Scythicū: pars subduxit sese: non omnino passā victa: verum ita fugiebat: vt locū dare videretur: Adeo vē Alani ad multū tempus insequi non auderent: p̃tem alteram: q̃ eadē erat imbecillior cingentes Alani ac Machlyenses: vndiquaq; cedebant: cōsertim emissis laculis atq; sagittis: sic vt vehementer laboraretur a nostris qui tenebātur obsessi. Et iā pleriq; arma piecerāt: quorum in numero forte erat Lōchates & Macētes: iāq; abo vulnus acceperāt: dū vterq; p̃ altero periclitaret. Hic quidē adusto foemore: pura lōchates. Porro Macētes securi saucia to capite: tum cōto in humerū impacto. Quod simul atq; sensit Arfacoma: quū in altero agmine esset nobiscū: turpē ratus: si desertis amicis non adesset: subditis equo calcatribus: cum clamore in hostes tendere cōepit: sublato gladio: adeo vt Machlyenses vīm animi non sustinuerint: sed viam illi fecerint: vt transiret. At ille receptis amicis: tū aduocatis & aliis impetum fecit in Adymachum: impactoq; in ceruleū gladio: ad zonam vsq; dissecuit. Quo fuso: dissipata est omnis acies Machlyensium: paulopost & Alanorum. Deniq; cum hīs grāci quoq;. Atq; ita redintegrato p̃ello nos superiores ex-

ritimus: diuq; sumus insequuti: trucidâtes: donec nox finē iposuit. Postero die ab hostibus venerunt legati: qui supplices pacē atq; amicitia orarēt. Bosporani duplicatum tributum pensuros se se pollicebantur. Machlyenses obfides daturos se confirmabant. Alani ita eam inuasionē cōpensaturos se se spōdebant. vt Sindianos nostro noīe vellēt aggredi: quibuscum multo iā tēpore nobis fuerat similtas. His de rebus auditis suffragiis. In primis aut Arsa- comae & Loncharae pax inrita: duobus illis cūcta p arbitratu suo moderatibus. Huiusmodi Mnesippe audent Scythiae amicorū causa facere. Mnesip. Tragica prorsus o Toxaris: fabu- lisq; similia. Et ppius sit Acinaces & ventus p quos iurasti: si quis ista non credat. non ad modum reprehendendus esse videatur. Toxaris. At vide vir egregie: p incredulitas ista ab inuidia vestra pficiat. Quāq; nō me deterrebis nō habendo fidē: quo minus & alia his consimilia referā: quae nouerim a Scythiis esse gesta. Mne. Tantū ne longum facias vir opti- me: neq; vīq; adeo admodū is vagisq; vtare sermonibus: vt nunc sursum ac deorsum Scythiā Machlyanāq; peritēs: deinde in bosporū discedens: postremo rediens: prorsus abutare si- lentio meo. Toxaris. Parendū tibi & hanc pscrībenti legem: dicendūq; paucis: ne fatiga- ris vna nobiscū: audiendo circūcurritans. Quin magis ausculta q̄ in meipm amicus Sisin- nes noīe pstitit. Quē enim Athenas relicta patria pficisceret: Idq; cupiditate graecanica rum litterarū: appulerā Amastrim ponticā. Ea est vrbs haud pcul a Caranibe distita in pmō torio obuia iis qui a Scythia nauigāt. Comitabatur aut Sisinnes mihi a puero amicus. nos igitur vbi res quasdam importatas in portu spectassemus: in eiq; e nauī subduxissemus eminus: nihil suspirantes mali: interea fures quidā effracta sera sustulerunt vniuersa: adeo vt non reliq̄rint: quod vel in eū diem sufficere posset. Ergo quū domū essemus reuerfi: co- gnito quod acciderat: nō visum est inculcare vel vicinos qui plures erant: vel hospitē: verū ne plarisq; Sycophāta videremur: si dixissemus nobis ab aliquo sublatos eē Daricos q̄dri- gentos: rum vestitū permultū: ad hac taperia q̄dam: deniq; q̄quid habueramus. Consulta- bamus igitur hisce de rebus: quid esset faciundum: omnīū rerū egenū: idq; in vrbe peregrī- na. Ac mihi quidem ita visum est: statim denerso in illia Acinace: vitā fugere: priusq; igna- uum quippiam aut indignū esset ferendum: vel fame vel siti euecto: contra Sisinnes con- solabatur: obsecrans ne quid tale facerē. Aiebat em̄ excogitasse sese: vnde nobis victus sup- peteret. Et eo quidē die baiulādīs e portu lignis nobis allata mercede: victū suppeditanē mane aut obambulās in foro: pompā quandā asperit iuuenū (quē admodū aiebat) elegan- tium ac strenuorū: Hi nimirū viritū lecti: vti mercede proposita certamē inueniunt in ter- tium diem erat decretatur: Ergo quum oēs hui⁹ negotii condiciones audisset: accedēs ad me caue post hac inquit Toxaris: ne teipm pauperē dixeris. Siquidē tertio ab hinc die: diuitē te reddidero. Hēc ait. atq; interea egre parato victu: quum iā spectaculū esset institutum: spectabamus & ipsi. etenim assumptū me duxit in Theatru: tanq̄ ad iucundū aliquod no- uumq; spectaculū graecorū. Ergo vbi cōsedissemus spectabamur. Ao primo quidē loco se re- partī iaculis confixat: atq; a canibus agitata: partī in hīes quosdā vīcos emissa: nocentes quospiā: ita vt consiciebamus. vt aut pdierunt qui erant ad singulare certamē cōducti: ac- producto iuvene quodam praegrandi: dixisset praeq;. Si quisq; velit cū hoc singulari certa- mine congregi: pdeat in mediū: prēmīū pugnae accepturus: drachmarū decem milia: ibi- peinus affurrexit Sisinnes desiliens: polliceturq; se dimicaturū: simulq; poscit arma. Tum acceptam mercedē decem milia: mihi deferens in manū dat. Si vicerō inquit Toxaris: vna proficiscemur: suppetetq; cōmeatus: sin cecidero: sepulto me: redi rursus i Scythiam. Ego quidem his auditis singultiebā. at ille sumptis armis: reliquum quidem corpus munivit: at galeam nequaq; imposuit: sed nudo consistens capite pugnabat. Et initio quidam ipse vulnus accepit: retorto gladio succiso poplite: ita vt multū sanguinis deflueret. Ego inte-

mortuus eram. At ille confidentius inuadentem aduersarium obseruans:
 ferit in pectore: transigitq; ita vt prorsus ad pedes illius prostratus esset. Ille fessus: & ipse
 vulnere mortuo incubebat: parūq; aberat: quin ipse quoq; essilaret aiam. At ego accurrens
 exiit: a iisq; rediit. Porro vbi dimissus est. Iam videri declarato: nescitabam illis: domū de
 pertui: multoq; temporis curam a medicis: superius quidāmodiq; agit apud Scythas:
 ducta in nūtrimenti foron: nocet claudis: tamē adhuc esen vulnere: blacros. Mnesippe
 nū apud Mithyrenses: ubiq; in Alantē gesta: est vt a solitis catas: & fida credidit: catas
 complures erant. Anallataniq; de pugna Sifonem memonāt. Finem tam factū: Si tibi
 quūto loco factū. Abauchā: retulit. Appulsi aliquando Abauchas: hūc Bonifrons
 siue ciuitatem: secum adducens: & vtrūq; tam vnicē didicēbat: liberos q; os alitū
 quidem: nūculū: laetent: aliter vero erat: pella septem annos nata. Erat autēq; pe-
 arpinacionis comēs: & hūc nūculū: Gyndanes: itaq; in quidā ciuitate: laborans: quod in
 aia: acceperat a latronibus: q; eos suorum adorti: cum quibus dē pugnaret: factus est in
 fūmore: ita vt ne stare quidem posset: pē cruciatu: itaq; nocte dormientibus: hūc nam for-
 ce in cenaculo quodam: diuersabantur: hūc ortū est: incendio: itaq; nūculū: hūc
 itaq; vndiq; domū circumdedit. Ibi ex pectus Abauchas: hūc libris: ploratibus: ne
 pē: vtrūq; in hūc: itaq; vtrūq; ipsa: hūc: itaq; vtrūq; in hūc: itaq; vtrūq; in hūc: itaq; vtrūq;
 dir: prumpensq; euasit: ita vt nequaquā incendio dederetur. Vxor infātem bābūm: confē-
 quita est: monens puellulā: vt sese consequeretur. Ea vero semiusta ablecto ex vlnis infā-
 te: vix exiit e flāma. Deinde puellavna cum illa veniens: pene & ipsa extincta est: posthac
 cum probro obiectaret quispiam Abauchas: q; desertis liberis atq; vxore: Gyndanem extu-
 lisset: imo liberos inquit denuo parare: haud quā difficile: tum incertū an hūc boni sint fu-
 turi. porro amici: diu fuerit priusq; inueniā: talem: qualis est Gyndanes: cuius amor mihi
 multis argumentis est exploratus. Dixi Mnesippe e pluribus his quinq; propositis: lā tem-
 pus est pnuuari vtrū nostrū: aut linguam aut dexteram oporteat apurari. Quis igitur fu-
 turus est iudex? Mnesip. Nemo. Neq; em constitueramus narratiōis arbitrum. Sed scin qd
 agemus? Quin in pñtiarum nullo pposito scopo sumus iaculati: de integro deiecto arbitro
 alia amicorū paria apud illum referamus: deinde vter succubuerit: ei tū quidem ampute-
 tur: vel mihi lingua: vel tibi dextra: aut si hoc crudele: qn tu amicitiam admirari vñsus es:
 ego nihilo secus puto: nullā em mortalibus possessionē hac pñtiorē neq; pulchriorē: quin
 ipsi quoq; in vnum copulati: illud approbamus: vt ex hoc die in totā vsq; vitā simus amici:
 vtriq; victores: vtriq; maximis potiri pñlis: videlicet pro vnica linguavnaq; dextra binas
 vterq; habituri: atq; insup oculos quoq; quaternos: pedesq; quaternos: in sūma duplicia oīa.
 Eiusmodi nāq; quiddā est quum duo tresq; copulantur amici: qualem Geryonē scriptores
 depingunt saevis manibus: ternisq; capitibus hominē. siquidem (vt mea fert opinio) tres
 illi fuerunt: qui cōmuniter omnia gererent: vt dignum est his: qui amicitia cōiuncti sunt.
 Toxaris. Probe dicis: atq; ita faciamus. Mnesip. verū neq; sanguine opus est Toxaris: neq;
 Acinace qui nobis amicitiam cōfirmet: Hāc em confabulatio: & q; eadē amamus: id mul-
 to certius est Calice illo quē bibitis: ppterca q; huiusmōi nō obligationē sed aīm postulare
 mihi videntur. Toxaris. Placent ista: iamq; amici atq; hospites simus: tu mihi hic in grā-
 cia: ego tibi si quando in Scythiam perueneris. Mnesippus. Nimirum vt sis sciens: nequaquā
 me pigeat vel longius etiam proficisci: si tales amicos nancisci liceat: qualem esse te Toxa-
 ri ex tua oratione conficio.

V. quidē charissime Cesse: leuē forte quādam facillē prouinciā tibi videris quā iniungis: vt Alexandri Abonotichitae impostoris vitā cōmenta: neq; nō audaciā praestigiāq; libro cōplexus: volumē ad te trāsmittā: verū si quis ea cōnect omnia ad pleni enarrare: id pfecto nō minoris sit negotii: q̄ Alexandri eius: cui Philippus fuit pater: res gestas litteris p̄dere: tātus hic celere: quātus ille virtute: at tamen si cādide ignoscēterq; legere voles: & qd̄ narrationi de erit id ex te imputare atq; addere: conatū hunc te auctore capeſſam: & Augēi bubile si non omne: at certe pro mea virili repugnare nitā: paucis aliquot elatis cōphinis nimirū vt ex his coniecturā facias: quātus: q̄q̄ imēsus fuerit simus vniuersus: quē tantū ille bouēs multis amāis reddere potuerint. Sed amborū interim noīe calūniā vereor quopariter ac meos tuo qui iubeas memoriae litterarūq; monumentis tradi: verum longe sceleratissimū meo qui sumā operā in huius narratione rebusq; gestis hominis: quē nequaquā oportebat ab eruditis legi: sed in frequētissimo quopiam & amplissimo theatro spectari a simis aut vulpibus discerpit: q̄q̄ si quis hoc crimē nobis impegerit poterimus & ipsi nos exemplo quodā similitueri: etenim Arrianus ille discipulus Epicteti vir inter Romanos cū primis laudatus ac p omne vitā in litterarū studio versatus: quū simile quiddā fecerit pro nobis quoq; responsurus est. Nā is quidē Tillibori latronis vitā descripsit: nos vero multo crudeliore latrone memoriae p̄demus: quippe qui nō in siluis ac mōribus: sed ipsis in urbibus sit latrocinat⁹: neq; qui Minyam tū aut Idam sic pergrassat⁹: neq; paucas quasdā Asiae partes: videlicet defertiores depopulatus: sed qui vniuersam (vt ita dixerim) Romanorū ditionē suo cōplerit latrocinio. Ac primū tibi depingā hominē: effigie eius quoad potero proxime verbis adūbrās tamen nō sum admodū pingēdi peritus. Corpore igit vt interim et hoc tibi representem p̄cerus erat: & aspectu decorus: planeq; specie diuina quadā ac maiestatis plena: colore cādido: barba nō admodū hirsuta: coma partim natiua rectus: prima appositina. Sed hac adeo sciēter efficta: vt vulgus fere nō sentīceret imitatā a sciticiāq; esse. Oculi vehemēter acres ac versatiles: tū diuinū quiddā relucētes: vox dulcissima pariterq; clarissima. In summa quoad has res: nulla ex parte poterat improbari: ac figura quidē hominis erat huiusmodi. Ceterū mēs atq; animus. O malorū depulſor Hercules & auctōr tristitū Iuppiter: seruatoreq; dioscūri in hostes potius contingat incidere q̄ cū eiusmodi quopiā habere cōmerciū. Sigdē ingenio: sollertia: acumine longe praestabat ceteris mortalibus: tū curiositas: docilitas: memoria: & ad disciplinas ingenii foelicitas: horū vniq; supra q̄ credi possit illi suppetebat quibus tamen pessimā in partē est vsus. Et quum haberet arma tam egregia sibi suppetita: illico nimirū omniū qui essent sceleribus nobilitati: facile sumus euasit: vel superior Cecropibus: Euribatoq; Phrynonda: Aristodemo: Sostrato. Nā ipse cū aliquādo Rutiliano scriberet genero: modestissimeq; de se loqueret: Pythagorae semet adsimulabat. At qui veni am mihi dabit Pythagoras: vir ille quidē sapiēs ac mēte diuina: ceterū si huius aetate vixisset puer: sat scio: pra hoc visus fuisset. Sed heus tu per gratias: caue putes hac in Pythagorae contumeliā me dicere: quas velim eos similitudine rerū gestarū cōmittere. Verū si quis deterrima quāq; & probrosissima: quā de Pythagora per calumniā fecerunt (quibus equidē haud quā fidē perinde vt veris habuerim) si quis tamen cōferat in vniū: ea nimirū omnia vix etiā minimā particulā adaequent Alexandrinae versutiae: prorsum eū imaginare mihi: et cogitatione fingē: q̄ maxime variā ingenii rēperaturā indolēq; ex mēdacio dolis periurialis: maleficiisq; confusam: promptam: audacē: versatilem: & ad efficiendū q̄ cogitasset: nullum refugientē laborē: appositā ad persuadendū: cultq; facile fides habēda videret: tū quae

mire simularer optima quæque ea quæ a mente essent diuersissima præ se ferret. Primum igitur nemo cum illo congressus est qui non hac cum opinione discesserit: ut eum mortaliū omnium optimum æquissimumque præterea simplicissimum minimeque fallacē iudicaret. Accedebat ad hæc omnia grandium rerū conatus: quum nihil pusillū cōgitarer: sed ad maxima semper appellerer animū. Itaque quum esset adolescentulus adhuc: formosus admodū: ætate videlicet tenera: ac velut herbescentes id quod licebat partim e stipula cōiicere: partim audire ex his qui ita prædicabant: passim sese prostiruebat: ac mercede sui copiam faciebat illis quibus lubitum fuisset inter multos autē incidit in hunc amans quidā præstigiator ex eorū numero: qui magiam et diuinas incantationes proferebat: tum ille cuncta ad cōciliandā in amoribus gratiam maiorum inamissiones in hostes rationē eruendi: rependi que thesauros: hæreditatē: successiones. Hic ubi cōspiceret bene ingeniaturū puerū: atque ad subministrandum arti negotiorum suo propensissimū: utpote qui non minus illius adamiarier maleficiū: quā ipse huius formæ: eruditior eum semperque deinceps pro ministro est usus. At is publicus quidem & apud vulgus medicum scilicet agebat: didicerat autem apud Thoonis ægypti coniugem Pharmaca mixta salubria multa: ac noxia multa.

Carmen
Homerici.

Quorum omnium successor hic atque hæres factus est. Porro doctor ille & idem amator natione Tyanæus erat: videlicet ex eorū numero: qui cum Apollonio Tyanæo diligenter erant versati: totamque illius tragediam pernoterant. Vides quam e schola tibi hominē refero. Verū ubi iam barba plenas esset: Alexander Tyanæo illo vita defuncto: in egestatē redactus: deflorescere simul & formam: vnde vicum parare licuisset: nihil postea parū agitabat animo. Sed inire cōmercio ut Byzantino quopiam annaliū scriptore viro: qui in certamina descenderet omnium ingenū longe foecioratissimi: Cocconas (opinor) erat nomen: circumstantibus impolitis ludificaret: ac pingues hoīes (sic enim illi peculiari magorū lingua: vulgus appellat) detonderet. In his Macerim mulierē opulentā tractauit: natu quidē grauiorem illam: quā ut amoribus esset idonea: sed quæ studeret etiam amabilis haberi. Ab hac victus copia suppeditebatur: atque hanc ex Bythynia in Macedoniam usque sunt consequuti. Nam illi patria erat pelle: qui locus olim floruit: sub Macedonicis regibus: nunc a paucis: illis obscuris & humilibus incolitur: ibi quum cōspicerent: immanē magnitudine dracones placidos admodum ac mansuetos: adeo ut a mulierculis aderentur: & cum pueris una cubarent: & calcantes ferrent neque commouerentur: si quis stringeret præmeretque: denique perinde atque infantes lace papilla fugerent (nam sunt id genus apud illos permulti: vnde verisimile est: olim illā de Olympiade fabulā increbuisse: quā Alexandrū conciperet: huiusmodi dracone quopiam opinor: cum ea concubente) mercati sunt ex his serpentibus unus: qui esset pulcherrimus: obolis sane paucis. Atque (ut Thucydidis utar verbis) hinc iam bellū oritur: nimirum cum duo facinorosissimi & immanē audacia præditi: neque non ad maleficia promptissimi: societatem iniissent: facile perpenderunt: hæc duo potissimum in hominum vita tyrannidē obtinere: sperni ac metum: quorū utroque si quis ad cōmoditatem uteretur: fore ut is illico discerneret. Siquidē utriusque iuxta: vel ei qui metu laboraret: vel huic qui spe teneretur: videbant præscientiam quā maxime necessariā esse summeque desiderari: atque hac via Delphos olim fuisse ditatos factosque celebres. Præterea Delum: Clarum: & Branchydes: nimirum hominibus per hos quos modo dixi tyrannos ad sacra cōfluētibz: ac futura prædiscere cupientibus: atque huius rei gratia Hecatombas immolantibus: aureosque dedicantibus lateres. Hæc ubi inter sese versassent: utroque ac citro agitaissent: visum est vaticinium oraculūque cōstituere: etiam si res ea processisset: sperabant se protinus diuites atque foelices fore. Quod quidem negotium magnificentius etiam illis successit: quā expectauerant initio: & vel spe melius euenit. Hinc iam spectare coeperunt: primum quidem de loco: deinde quonam exordio: quæ ratione

Luciani.

negotium oporteret auspicari. Cocconas igitur Chalcedonem opportunam esse censuit: ut
pote regionem a negotiatoribus frequentatam: tum Thraciæ Bithyniæque confinem: neque
longe disitam ab Asia: Galatiæque cunctis item imminetibus populis. At e diuerso patriam
suam prætulit Alexander: nam aiebat: id quod erat res: ad huiusmodi negotiorum auspicatio-
nem aggressionemque hominibus opus esse crassis & stolidis: & qui viderent admissuri. Cuius-
modi Paphlagones affirmabat esse hos qui supra Aboni murum incolunt: nempe superstiti-
osos platosque ac stolidos: qui si quis tantum apparuisset: tibicinem aut tympanistam: aut qui
Cymbala pulset. Secum adducens: cribro (quod aiunt) vaticinans: illico vehementer omnes
in illum inhient et perinde ut celitum quempiam intueantur. Hac de re quum controversia
non nihil inter illos fuisset: tandem vicit Alexander. Itaque profecti Chalcedonem (nam id op-
us visum est hac parte habere non nihil ipsis conducibile) in Apollinis templo: quod est
apud Chalcedonios vetustissimum: areas defodiunt tabellulas: quæ dicerent: breui admodum
Aesculapium una cum patre Apolline in Pontum aduenturum: atque Aboni murum inhabi-
taturum. Ex tabellæ quum essent de industria repertæ: facile effecerunt: ut hic rumor in
omnem usque Bithyniam ac Pontum dimanaret: multo autem ante alios in Aboni murum. Nam
hi protinus statuerant etiam templum erigere: itaque fundamentis locum effoderant. Hic igitur
in Chalcedone relictus Cocconas ancipitia quædam atque ambigua obliquaque conscripsit re-
sponsa. Deinde paulo post diem obit a vipera (sicut opinor) iectus: in huius demortui locum
acceritur Alexander: ac succedit iam comatus caesarisque promissa: tunicam indutus pur-
puream albo intermixtam: supra eam veste amictus candida: falcem tenens exemplo Persei
a quo se maternum genus ducere prædicabat. At perditissimi illi Paphlagones: quum ambos il-
lius noscent patres obscuros atque humiles: tamen oraculo crediderunt ita canenti.

Perfides genere gratus Phoebus iste videtur:

Diis Alexander podaliri sanguine cretus.

Hic nimirum Podalirius libidinosus erat: ac natura mulierosus: adeo ut a Tricca ad Paphla-
goniam usque in Alexandri matrem sit incitatus illeceusque. Repertum est aliud oraculum:
quasi Sybillæ prædiuinantis.

Ad maris euxini litus: iuxtaque sinopam

Tirside erit quidam ausonia de gente sacerdos:

Qui prima ex monade: tribus ac decadis: referabit

Quinque alias monades: vicinæque ter repetita

Quadrordem numerum: referentem nomina diuis:

Qui veniet laturus opem mortalibus egris.

Alexander itaque sepius inuectus in patriam: cum eiusmodi Tragœdia: conspicuus erat ac splen-
didus: quum interim furore afflatus se nonnunquam adsimulabat: ore spuma complotid quod
ille facile efficiebat: radiculæ (ea est herba lauandis lanis idonea) radice comanducata. Cæ-
terum illis diuinum quiddam ac formidandum spuma videbatur. At multo ante sibi finxerant
parauerantque e linteis confectum draconis caput: quod specie quandam humanam præ se fer-
ret: colorum fucis mire adsimulatum: quodque pilis equinis os & aperiret & clauderet. Tum lin-
gua (sicut est draconum) bisulca atra prominebat: quæ & pilis agebatur. Porro Pellæus ille
draco iam pridem erat in promptu: domique aiebat: quum res postularet: tum ab illis profe-
rendus: unaque in partem Tragœdiam acturus: vel princeps potius huius futurus fabulæ
iam vero ut erat maturum aggredi: tale quiddam machinatur noctu veniens ad templi fun-
damenta nuper effossa. Constitit autem in eis aqua: siue quod ea indidem alicunde destillaue-
rat: siue quod ex æthere deciderat: illic ouum antea excauatum deponit: quod quidem intus oc-
cultabat foetum recens editum serpentis. Id quum alte demersisset: in abditas luti cauernas

rursus illinc discessit. At mane quum in forū profuisset nudus: nisi q̄ subligari circum p̄denda rectus erat: eoq̄ inauratorum falcem illam gestans: simulq̄ solutam ventilans latansq̄ comas: eorum more qui a Cybele deorū matre afflati conueniunt: ac numine rapiuntur: cōscensa sublimi quaplā ara cōclonabatur: ciuitatem eam beatam esse prādicans: quā mox deum propalam esset ostensura mortalibus. Porro qui aderant (nam cōcurrerat vniuersa p̄p̄ ciuitas) vna cum mulieribus: senibus: pueris: admirabant: ac vota facientes adorabant. At ille voces quasdā incognitas: nihilq̄ significātes: cuiusmodi sint Hebreorū aut Phoenicū: attonitos eos reddebat: vt qui nihil intelligerent eorum quā dicebat: nisi solum hocq̄ Apollinē Aesculapiūq̄ passim admiscebat. Sub hac ad institutū templū curriculo fugiebat: accedensq̄ ad fossam ac fontem illum: quem iam ante conditum oraculum prāstruxerant: ingressus aquā: magna voce canebat laudes Apollinis & Aesculapii: mutabatq̄ deum: vt dexter ac foelix in ciuitatem adueniret. Deinde phialam postulat. Eā porrectam a quopiam: facile immergens: vna cum aqua haurit & ouum illud in quo nimirum ille deum concluderat: candida cæra cæruisq̄ commissurā operculi ferruminans. Id quū manu coepisset: affirmabat iam Aesculapiū tenere sese. Interim illi stupidis defixisq̄ intuebantur oculis expectantes: quid nam esset futurū postea: iam dudum admirantes ouum in aqua repertum. Porro posteaq̄ fregisset idem: caua vola cōpressum: ac serpentis illius foetū exclusum excepisset: simul atq̄ mouentē hunc sese cōspicerent: il qui aderant: ac digitis circumuoluentem: protinus vocē tollebant: deumq̄ consalutabant: ac ciuitatem eam fortunatā esse dictabant. Singuliq̄ affatim votis implebātur: thesauros: opes: prosperā ualitudinē: aliaq̄ id genus ab illo flagitantes bona. Hic ille rursus cursum sese domū abripuit: vna secum asportans: modo aditum in lucem Aesculapium: bis natum scilicet cum semel duntaxat nascantur homines: atq̄ eum non ex coronide per Iouem: neq̄ coruo: verum ex anseris progenitum. Populus autem vniuersus cōsequebatur: omnes afflati deo atq̄ ob spes animo conceptas furore correpti. Interdiu igitur se domi continebat: sperans fore: id qd̄ & euenit: vt fama permoti Paphlagonū pars maxima cōcurreret. Ergo posteaq̄ vrbs ita esset hominibus referta: vt iam redundaret: sed quibus oībus iam antea tū cerebrū: tū cor esset exemptum: nec vlla parte similes viderent viris pane victitātibus (vt loquitur poetæ) verum qui prāter solam figurā nihil a pecudibus distarent in ædiculis quibusdam: in lecto residens: eo videlicet ornatu: qui vatē mire deceret: imponit in sinum Pellazū illū Aesculapiū qui quidē erat vt dictū est: maximus pulcherrimusq̄: hunc totū vbi collo circūdedisset: caudam foras prominere sinens: erat autē ingens adeo vt cū per pectus illius effunderet: pars tamē humi traheretur. Solū autē caput sub alis abditū teneret: illo nimirū omnia ferente: linteaceū illud draconis caput: altera in amictus parte contextū ostēdebat: qd̄ prorsum illius sese draconis videret: qui a pectore prominebat scilicet. Iam vero mihi cogita: ediculas nō admodū illustres: nec ad facietatem vsq̄ luminis capaces: tum turbā hominū cōuenarum: quicq̄ aliis ex locis alij concurrissent: tumultuantes: ac prius etiam q̄ ista viderent mēte attoniti stupefactiq̄: deniq̄ spebus illis sublatis. Quibus ingressis nō mirum: si res visa est portentosa: videlicet ex modo pusillo serpente: intra pauculos dies tam immanē extitisse draconē humana specie: atq̄ eum insuper mansuetū tractabilemq̄. Protinus autē ad exitū properabāt: et priusq̄ exactius essent cōtemplati: protrudebant ab iis qui noui semp̄ ingrediebant. Porro e regione ianue p̄ quā intrabatur patefactum erat & aliud ostiū per quod exiretur. Cuiusmodi quiddā & Macedonas in Babylone fecisse ferunt in Alexandri morbo quum ille grauiter iam egroraret: illi obfessa regia desiderarent eum intueri: ac supremum alloqui. Atq̄ hoc spectaculi scelestus hic non semel: verum crebrius exhibuisse dicunt: maxime si qui diuites aduenissent rectiores ac nouicij. Hoc loco mi charissime Celcesi vera fa-

Luciani.

teri volumus: æquū est veniā dare Paphlagonibus ac Ponticis illis hoībus nimirū crassīs & ineruditīs: si de lusi sunt quum draconē manu cōtingerent: nā hoc quoq; largiebā. Alexander: iis q; voluissent: quūq; cōspicerēt in dubia malignaq; luce imitatū illud illius caput os scilicet: nūc aperies: nūc claudēs: tanto artificio vt res plane Democritū aliquē requireret aut certe Epicurum Methrodorumve aut aliū hmōi quēpiā: qui prorsus adamantinā aduersus hanc atq; id genus alia mentē obtineret: qui nullo pacto recederet: quīq; vel quid esset rei cōiecturis colligeret: vel si viā etiā modūq; peruestigare nō quiret: illud tamē antea sibi persuasum haberet: fugere quidē sese: modū rationēq; præstigiaturā: ceterū quicq; esset negotiū: prorsus simulatū fucatūq; esse ac ne fieri quidē vlla ratione potuisse. Paucis ergo diebus cōfluxit tum Bithynia tum Galaria: Thraciaq; eorū qui renūciabāt: vnoquoq; vt sit: affirmante sese primū nascentē vidisse deum: deinde paulo post eundē cōrectasse iā grandē admodū factū: vultu etiā hominī assimilem. Accedebāt ad hanc picturā: imagines: signa: deum referentia: partim ex ære: partim argento efficta. Postremo nomen etiā inditū: Nam Glycon appellatus est: idq; iussu diuino carmine prodito. Ad hunc enim modum eloquutus est Alexander.

Sum ille Glycon: hominum lux: ex Ioue tertia proles.

Ast vbi iam maturum esset: vt cuius rei gratia hactenus omnia fuerant excogitata: responsa quoq; redderet: iis qui requisitiuissent: diuinaretq; accepta videlicet ansa ab Anthilocho qui apud Cilices vatem egerat. Nam is quoq; post patris Amphiarei interitum: posteaq; q̄ ille inter Thebanos extare desisset: patria pulsus: atq; in Ciliciam profectus: haud incommode rem gessit: quum Cilicibus euētura prædiceret: binos obolos pro singulis accipiens responsis: ab hoc inquā arrepta ansa: prædicit Alexander oībus q; aduenerant fore: vt deus ipse responsa daret: eiusq; rei diem quendā certum præloquutus est. Iussit autem vt quisq; qd videretur qdq; maxime discere veller: id in libello cōscriberet: eumq; funiculis obuinctū cæra: argillave aut simili re quapiā obsignaret. Se vero receptis libellis: subitisq; adytis (iā enim oraculum erat extructum: & apparatus cortinæ) ordine per præconē ac theologū euocaturum: eos qui tradidissent: dehinc vbi de singulis esset edoctus a deo: libellos redditurū ita vt traditi fuerant obsignatos: subscripto illis responso pro cuiusq; argumēto: deo nimirum respōdētē: quacūq; de re quis esset sciscitatus. Erat autē hic dolus: hominī cuiusmodi tu es: aut etiam (si modo dictū non est inuidiosum) cuiusmodi sum ego: manifestarius neq; difficilis animaduersu: verū idiotis quibusq; nates essent mucco obstita minimeq; emūctæ prodigiosum planeq; incredibile quiddā esse videbatur. Etenim quū varias teneret artes: quibus signa tollerent: quæ quisq; sciscitabatur: ea legebat: atq; ita quæ viderent ad interrogata respondebat. Deinde rursus obuincta obsignataq; reddebat: non sine summa admiratione eorū qui recipiebant. Plurimus em̄ hic inter illos erat sermo qui tandem scire potuisset istex quæ ego illi tradidi: saneq; diligenter obsignata: signis imitatu neutiq; facilibus: nisi re vera deus esset quispiam cui cuncta sint perspicua. Sed iam quibus artibus id effecit forsitan a me requires. Accipe quo videlicet imposturas eiusmodi depræhendere queas et coarguere. Prima ratio sic habebat. Eam cæra partem: quæ post signū hærebat: acu cana defacta liquefactam diducebat. Tum vbi legisset rursus calefactam acu cæram: eam quæ a tergo funicali fuerat: signo eodem manente: facile coagmētabat. Porro secundus modus cōstat per id qd Collyrium vocant. Id cōficitur ex pice Beryttrā: bitumine: ac lapide perspicuo: triro: tum cæra & masticha confectum. Igitur ex his omnibus collyriū igni calfactum intincto prius suillo pingui: signo applicabat: ac symboli figurā excipiebat. Id simul atq; sic cum esset factū (siccabat autē protinus) cōmode resignabat libellos. Quibus perlectis: impositæ cæra: denuo perinde atq; e lapide signū idē imprimebat: ad archetypi similitudinē

mire effectum. Posthæc iam tertiam accipe rationem. Calce in Gluten injecta: quo vulgo codicillos adglutinant: atq; ex his confecta ceu cera: mollem adhuc eam admouebat signis: statimq; detrahebat. Nam ilico siccescit: adeo vt cornu vel ferro potius reddatur solidius. Hac ad imprimendum signum vti consueuerat. Sunt præter has: & aliæ complures viæ: quas omnes referre nihil necesse est: ne parum videar modestus: maxime quum tu: in his quos de magorum artibus conscripsisti commentariis: tum pulcherrimis tum vtilissimis: quiq; modestos reddere queant: si quis in eis euoluendis versetur: abunde multa retuleris: longeq; his nostris copiosiora. Reddebat igitur oracula: diuinabaturq; non mediocriter ad eam rem vtens ingenio: arteq; negotium reddens probabilis: dū aliis obliqua quædam & ambigua responderet: ad ea quæ proponebantur: aliis penitus obscura. Quandoquidem & hoc oraculis ille conuenire iudicabat. Alios item deterrebat: alios adhortabatur: prout sibi magis conducere coniectasset. Nonnullis dietas remediaq; præscribebat: quum sciret (vt initio diximus) complura atq; efficacia pharmaca. Maiorem autem in modum Cytmides ab illo probabantur: id est nomen confictum emplastri: vrefino ex adype confecti. Porro spes rerumq; successus & incrementa: neq; non hereditatum obuentus: semper in aliud tempus reiciebat: Illud interim addens: cuncta hæc tum obtingent: quum ipse volam: quiq; vates meus Alexander me rogabit: proq; vobis vota faciet. Deniq; merces erat vnicuiq; responso præstituta: nempe drachma cum obolis duobus: ne vero pusillum aut exiguum fuisse putes amice hunc quæstum. quum in annos singulos ad septuaginta: aut octoginta milia redierit: vsq; adeo auidis & insatiabilib⁹ hominibus: vt singuli supra decem aut quindecim rogationes traderent. Cæterum ea quæ capiebat non ipse solus solitus est insumere: nec rursus ad congerendas opes in thesaurum reponere: verum compluris & alios habebat secum adiutores ac ministros: tum qui scitarentur: qui versibus oracula conderent: qui responsa seruariant: qui subscriberent: qui obsignarent: qui interpretarentur: quorum vnicuiq; pro dignitate meritoq; lucrum impartiebat. Ad hæc nonnullos foras & in longinquas regiones emandarat: qui famam eius oraculi inter gentes dissiparent: affirmantes ipsum: etiam prædicere reuocareq; fugitiuos: fures ac prædones iudicare atq; reuincere: thesauros effodiendos ostendere: morbo laborantibus mederi: quosdam etiam vita defunctos in vitam reuocare. Cōcurrebatur igitur vndiquaq; magnosq; tumultu concitati adproperabant: sacrificabatur: dicabatur munera: eaq; duplicata: prophetæ discipuloq; dei: iam enim & tale quoddam oraculum exierat.

Muneribus decorare meum vatem atq; ministrum

Præcipio: nec opum mihi curat maxima vatis.

Verum vbi iam pleriq; quibus mentis plusculum inerat: non secus atq; ex alta ebrietate resipiscences: conspirassent in illum: præsertim ex his qui studebant Epicuro: iamq; paulatim in oppidis depræhenderet vniuersa præstigiatura: fictusq; fabulæ apparatus: horrendum quiddam in eos adidit: dicens impiis & Christianis impleri pontum qui non vererentur in sese turpissime maledicere: Eos iussit lapidibus pelleret: si modo vellent propiciū habere deū. Porro super Epicuro: huiusmodi quoddā oraculū prodidit. Sciscitanti cuipiā: qd ageret apd inferos Epicurus: plūbeis inq; cōpedibus victus in coeno defider. Et adhuc miraris: si magnope creuit eius celebritas oraculi: quū videas interrogatiōes ademitū: q̄ sint prudentes: q̄q; eruditæ. Modis aut omībus bellū erat illi cū Epicuro seuū & irrecōciliabile idq; iure optimo. Nam cum quo tandem iustius bellum gerat: homo præstigiator: & mons

Luciani.

stris ac portentis amicus: veris inimicissimus: q̄ cum Epicuro viro videlicet: qui rerum naturam perspectam haberet: quiq; vnus: quid in his esset verum: videret! Nam qui Platonē Chrysippum aut Pythagoram sequerentur: is erat amicus: atq; alta cum illis pax intercedebat. At intractabilis ille Epicurus: sic enim appellabat eum: erat illi plurimum inuisus: atq; id merito: quippe qui hæc omnia ridicula ac ludicra duceret. Quam ob causam inter vrbes Ponticas Amastrim in primis habebat exosam: eo q̄ acceperat eos qui cum lepido erant: alios item horum consimiles q̄ plurimos ea in ciuitate versari: Neq; vnq̄ Amastrino cuiq; oraculum reddidit: quin vbi conaretur etiam fratri proconsulis respondere: deridicule profecto discessit: quum nec ipse: quemadmodum idoneum oraculum fingeret: inueniret: nec haberet: qui sibi in tempore posset componere. Nam quum ille de stomachi dolore conquerenti: vellet præscribere: vti suillum pedem cum malua præparatum æderet: hunc in modum ait.

Maluaca porcorum sacra cunimato sipydno.

Crebrius autem (vbi iam diximus) Draconem ostendebat: is qui vellent: haud totum tamē: sed caudam potissimum: ac reliquum corpus oculis exponens: caput vero ne videri posset: abditu seruabat. Verum quo magis etiam redderet attonitam multitudinem: pollicitus est: sese exhibiturum: ipsum dum loquentem: citraq; interpretem adentem oracula. Deinde non magno negotio: gruum arteriis contextis: ac per lineum illud draconis caput quod erat arte adsimulatum: insertis: alio quopiam per has foris insonante responsitabat ad ea quæ proponebantur: voce nimirum per linteaceum illum Aesculapium ad aures promanante. Huiusmodi responsa ἀνθρώποις dicebantur. Id est ipsius voce reddita: neq; quibilibet: neq; passim dabantur: verum splendidis modo: atq; opulentis: & qui grandia largirentur: itaq; quod Seueriano redditum est: super expeditione in Armeniā suscipienda: ex autophonis erat. Adhortans enim illum ad incursum eius regionis: sic ait.

Parthis Armeniisq; citato Marte subactis

Rhomam urbem repetes & claras Tybridis vndas:

Vertice certa gerens: radiis distincta serenis.

Deinde posteaq; vecors ille Gallus persuasus: incursionem fecisset euenissetq;: vt vna cum exercitu cederetur ab Othryade: hoc oraculum e monumentis sustulit: atq; aliud in eius locum substituit huiusmodi.

Agmen in Armenios: ne duc: neq; enim expedit isthuc:

Ne tibi foemineis vir amictus vestibus: arcu

Exitum immitrat: vitæq; ac lumine priuet.

Siquidem & hoc interim callidissime fuerat commentus: vt posterioribus substitutisq; responsis: ea quæ perperam: maleq; euenissent sarciret ac mederetur. Sæpius enim egrotis priusq; morerentur prædixerat fore: vt reualescerent. Quibus morientibus: alterum oraculum illico paratum erat: quod superiori diuersa caneret.

Post hac desine opem morbo petere exitiali:

Mors etenim manifesta: nec euitare licebit.

Porro quis non ignoraret: qui in Claro ac Didymis Malloq; responsa ferebant: ipsos quoq; huiusmodi quadam arte diuinandi celebres haberi: eos sibi reddebat amicos: pluresq; consultorum ad illos remittens: his verbis.

Nunc claron ito: mei vocem patris auditurus.

Et rursus

Branchydica accedas adyta: atq; oracula quaras.

Et iterum.

Mallon abi: Amphilocho: quærens oracula vatis.

Etiâ hactenus quidem de his: quæ intra patriæ fines: vsq; ad Ioniam: Ciliciam: Paphlagoniam Galatiamq; designauit. Vt vero & in Italiam oraculi fama permanauit: inq; ipsam Romanorum urbem. Iam nemo omnium erat: qui non alius alium antecurrere studeret: dum hi quidem eo proficiscuntur ipsi: illi vero mittunt: potissimum hi qui potentia: atq; auctoritate plurimum in Republica pollebant. Quibus princeps quasiq; signifer extitit Rutilianus: vir alias quidem honestus ac probus: tum compluribus in præliis Romanorum: spectata virtutis. Sed qui in his quæ ad deos pertinent: parum sane saperet: vt cui prodigiosa quædam de illis essent persuasa: adeo vt sicubi lapidem: vel inunctum: vel coronatum contempnisset: continuo procideret: atq; adoraret: ac diutius aduolutus vota faceret: bonaq; ac læta ab illo postularet. Hic igitur simul atq; de oraculo inaudisset: partim aberat: quin omisso: quem tenebat exercitu: in Aboni murum auolarit: alios autem post alios eo legabat. Porro qui mittebatur: serui nimirum idiotæ quidam: facile decepti domum redibant: referentes: partim quæ viderant: partim tanq; vidissent: audissentq;: permulta insuper accumulantes illis: quo domino fierent commedatiores. Inflammarunt itaq; senem infelicem & in vehementem insaniam impulerunt. At ille passim ad omnes amicos accedens: quos habebat: quum plurimos: tum potentissimos: enarrabat: partim ea quæ ab his quos miserat accepisset: partim quæ ex sese affinxerat. Et ad eum modum iste compleuit urbem concitauitq;: q̃ plurimis ite aulicis expaucafactis: atq; attonitis. Qui protinus & ipsi cupiditate flagrare coeperunt: vt aliquid suis de rebus audirent. Porro Alexander aduenientes committer excipiebat: ac xenis aliisq; magnificis donatos muneribus: ad eum remittebat. hoc agens: vt non solum senunciarent oracula: verum etiam dei Laudes canerent: ac portentosa quædam de oraculo: deq; ipso mentirentur. Excogitabat autem ter scelestus ille quiddam neutiq; inscirum: & ingeniosius: q̃ vt in vulgarem comperat latronem. Etenim resignatis libellis ac perlectis: si quid offendisset in his quæ proponebantur: ira scriptu: vt cum periculo ac discrimine eius qui scripisset: si proferretur: cõiunctum videretur apud se detinebat: neq; remittebat: quo videlicet obnoxios: ac propemodum seruos ob metum: sibi redderet eos qui miserant: quum in mentem illis veniret: cuiusmodi de rebus consultissent. Intelligebat autem esse consentaneum: vt qui opibus ac potentia præcellerent: eiusmodi rogationes essent proposituri. Ab his munera q̃ plurima ferebat: quippe q non ignorarent: sese intra casses eius teneri. Liber autem aliquot ex his respõsis commemorare quæ Rutiliano reddidit. Huic sciscitanti de filio: ex vxore priore suscepto: qui iam per ætatem maturus esset: vt disciplinis erudiretur: quem instituendo in litteris illi præceptorem deberet adhibere: Ita Respondit.

Pythagoram: egregieq; canentem prælia vatem.

Deinde paucis post diebus extincto puero: ipse quidem herebat: nec habebat qd̃ incusantibus responderet: oraculo videlicet: ita re præsentem confutato. At Rutilianus optimus vitro occupans: defendebat oraculum: affirmans hoc ipsum portendisse deum: qui inisset neminem quidem e viuis adolescentulo deligi præceptorem: sed Pythagoram potius atq; Homerum: iam olim defunctos: quibus cum credibile esset eum iam versari. Quid igitur Alexandro vicio vertere conuenit: Si istiusmodi homunculos dignos habuit: quibus fuscum faceret: Rursum eidem percontanti: cuius tandem animam esset sortitus: ait.

Principio fueras Pelides. deinde Menander.

Deinde is qui nunc es: post fax phœbæa fururus

Luciani.

Octoginta ætuum: ac ceterum produxeris annos.

At hic septuagenarius interit: in insaniam versus: haud expectato dei promisso: quod hoc quoque oraculum ex autophonis erat. Eidem item de vxore ducenda percontati aliquando incontinenter ac palam respondit.

Ducito Alexandro natam: Lunaque puellam.

Siquidem iam olim rumorem dissipat: filiam quam habebat: et luna sibi susceptam fuisse. Luna enim ipsius amore captam fuisse. quum dormientem aliquando conspexisset. nam id illi familiare est: formosos somno sopitos adamare. Porro Rutilianus vir prudensissimus: nihil cōtatus: protinus accersit virginem: nuptias conficit: sponsus iam sexagenarius: cōcumbitque socrum suam lunam solidis hecatombis placans: iamque sibi vnus et cœlitum numero videbatur. At hic vbi semel in Italia res esset aggressus maiora indies adhuc excogitabat: & in omnes Romanæ ditionis partes: qui perferrent oracula: dimittebat prædicens: cauendam esse pestilentiam: incendia: terremotus: se certa remedia traditurum: ne quid horum accideret pollicebatur: iamque quum pestilentia incubuisset: vnum quoddam tale oraculum: autophonon & hoc: quoquo versum gentium prodiderat: vnico carmine compræhensum.

Intronsus nubem pestis depellit Apollo.

Atque hunc versiculum videre erat passim pro foribus descriptum: tam aduersus pestilentiam remedio futurum. Verum ea res plurimis diuersam in partem euenit: propterea quod fortuna quadam sic accidit: ut ex domus: quibus hic versus esset inscriptus: potissimum desolarentur: neque vero me putes illud dicere carmen incausa fuisse: ut interierint: verum casu quodam ad hunc modum accidit. Ex haud scio: an plerique freti carmine: negligenter ac securius dietam obseruarint: nihil aduersum pestem præter oraculum adhibentes: perinde quasi syllabas pro sese pugnautes haberent: & intronsum Apollinem telis pestem propellentem. Exploratores item ex sua coniuratione quæ plurimos Romæ constituerat: qui sibi qua quisque mente esset indicarent: ac priusque oraculum adissent illi: significarent quidnam essent percontaturi: quidque potissimum cupere viderentur: ut etiam priusque aduenissent si qui mittebantur. Ille iam ad respondendum instructus ac paratus esset. Atque hæc quidem & id genus alia machinamenta: aduersus Italicas vires præstruxerat. Nam præter hæc & initiationes quasdam instituerat: rædarum per manus tradendarum gestationes: & sacrorum ceremonias: quæ quidem tribus ex ordine diebus continenter peragerentur. Ac primo quidem die Arheniensium ritu denunciatio fiebat huiusmodi: si quis impius: aut Christianus: aut Epicureus mysteriorum explorator accessit: discedat: Ceteri qui deo credunt & parent: sacris foeliciter initientur. Sub hæc protinus exigebantur: illo præeunte: dicenteque: Foras pellantur Christiani: Tum multitudo acclamabat vniuersa: foras pellatur Epicurei. Dehinc Latonæ puerperam agebatur: & Apollinis natiuitas: tum Coronidis nuptiæ: Demum nascebatur Aesculapius. Altero die Glycon in lucem emergens: deique exortus. Porro tertio die Podaliri cum Alexandri matre coniugium agebatur. Dadis autem is appellabatur: idque ex re propterea quod faces quædam incenderent. Postremo loco: lunæ atque Alexandri amores: ac nascentis Rutiliani coniunx. At vero facem gestabat mysteriaque agebat Endymion Alexander: quin hic dormiens scilicet: in medio iaceret: descenderet autem in eum et tecti fastigio: tanquam ex cælo: lunæ vicem agens. Rutilia quædam formosissima cuiusdam et Cæsareæ domus præfectis vxor: quæ nimirum ut amabat Alexandrum: ita vicissim ab illo amabatur. Ac sub oculis perditissimi illius mariti: tum complexus agebantur: tum osculabatur: idque in propatulo. Quod nisi complures fuissent rædæ. Foran nonnihil & eorum quæ fieri solent infra finem: patratum fuisset. Paulopost rursus introibat ornatus sacerdotalis:

multo cum silentio. Deinde ipse primus clara voce sonabat. Io Glycon. affonabant autem bene canori scilicet homines: nempe præcones aliquot Paphlagonæ: Carbatinis calceati: plurimum alii nidorem ructantes: Io Alexander. Porro subinde inter gestandas tædas: atq; inter mysticas saltationes: formur illius de tridustria renudatum: aureum apparebat: pelle: sicuti cõllicio: inaurata circumdata: atq; hæc ad cædarum fulgorem relucente. Itaq; cum duobus quibusdam: ex eorum numero: qui discipulæ sapientes sunt: super hac re verteretur altercatio: vtrû Pythagoræ aim possideret. videlicet obfectatur aureum: an alium Pythagorico illi consimile: atq; eam cõtrouersiam ad ipsum Alexandrû retulissent: rex Glycon oraculo litem dissoluit.

Pythagoræ mens emoriturq; oriturq; vicissim:

Vatis at est animus diuina e mente profectus.

Hunc pater auxilio misit iustisq; piisq;

Et rursum.

Tecta Iouis reperet: Iouisq; fulmine tactus

Porro quum cunctis aliis denunciatet: vt a puerili concubitu temperarent: ceteri re nefastis vir ille egregius tale quiddam ipse machinatus est. Ponticis ac Paphlagonicis vrbibus imperabat: vt tertio quoq; anno mitterent: qui deo dicarentur: eiusq; laudes apud se canerent. Verum mitti oportere spectatos ac selectos: nempe nobilissimos & ætate florentissimos: formaq; eximios. Quibus inclusis perinde vt empetitis ad libidinē aburebatur: modis omnibus in eos debacchari solitus: præterea legem quoq; condiderat: ne quis maior annis octo decim sese admoto ore cõplecteretur: nec cum basio salutaret: sed reliquis manum duntaxat osculandam porrigens: solis ætate formaq; floridis osculum dabat: atq; his quidem inde cognomen inditum: vt intra osculû cõstituti diceretur. Atq; in hunc modû vecordibus ac stupidis mortalibus illudens: perpetuo deinceps suas nequitias exercebat: passim cõstuprans vxores: passim liberis abutens. Quin magni quiddam cunctisq; oprandum videbatur: si cuius vxorem vel asperisset modo. Porro si quâ etiam osculo dignatus fuisset: nemo non ita putabat: quicquid esset bonarum foelicitatû: ad omne semel in eam domû influxurum esse. Erant insuper: atq; eæ non pauca. quæ sese etiam peperisse ex illo lactarentes quod ita esse mariti suo testimonio confirmabant. Labet etiam dialogum tibi referre Glyconis & sacerdotis: viri cuiusdam Tyanci: cuius sapientiam ex his: quæ sciscitatus est consiliis licebit. Hic equidẽ legi pridẽ aureis descriptû literis. Tui: in ipis sacerdotis ædibus: Dic (inquit) mihi rex Glycon: quis nam es? Sum inquit ille minor Aesculapius. Num alius ab illo priore: quid ais? Haud fas est vt isthuc audias. Sed quot annos apud nos permansturus: atq; oracula redditurus? Ad millesimû tertiu. Deinde quo demigraturus? Ad Bactra: atq; in eas regiones. Siquidem oportet & barbaros meos victu meaq; præsentia frui. At reliquæ fortes: puta quæ Dyndineis: Clari: Delphisq; redduntur: vtrû ab aue hote proficiscitur Apolline: an vana sunt: quæ illic adduntur oracula? Ne isthuc quidem scire quæsieris. ne phas enim. Cæterum ego quis tandẽ posthæc vitâ futurus sum? Camelus: deinde equus: posthæc vir sapiens: a cyates nõ inferior Alexandro. Atq; hæc Glyconis cõsacerdotis consabulatio. Postremo & oraculum carmine compræhensum edidit: quum non ignoraret illum amicum esse lepido.

Ne pare lepido: namq; huic fatum instat acerbum.

Mirum etenim in modum metuebat Epicurum. sicuti superius dictum est: nimirum vt artificem ac sapientem: suis artibus hostem atq; insensum. Itaq; ex Epicureis quempiam ausum se multis præsentibus cõarguere: propemodum in vitæ discrimen adduxerat. Siquidem adiens ille Clara voce dicebat. Tu nimirum Alexander Paphlagoni cuidam

persuasisse: ut seruos suos apud Galatiæ præfectum capitis accerferet: hoc nomine: quasi filium ipsius: qui tum Alexandriae erudiebatur: occidissent. Atqui vult adolescens incolumnisq; reuersus est: famulis iam supplicio affectis: qui tua opera bestis traditi perierit. Porro huiusmodi quiddam acciderat: Quin adolescentulus amne aduerso in Aegyptum nauigasset: ad inundationem vsq; subducto nauigio: persuasus est: vti pariter in Indiâ nauigasset. Itaq; dum diutius abesset: infelices illi eius ministri rati videlicet: vel in Nilo nauigantem interisse puerum: vel a latronibus (nam id temporis permulti grassabantur) esse peremptum: reuersi sunt domum: renunciantes: quemadmodum e medio sublatus esset. Deinde proditum oraculum: damnati serui. sub hæc adest adolescentulus: peregrinationem suam enarrans. Atq; hæc quidem ille. At Alexander indignatione percitus: q; coarguere tur: neq; ferens opprobratam sibi veritatem: iussit vt qui adessent lapidibus illum impeterent: alioqui & ipsos implos futuros: atq; Epicureos appellandos. Dumq; illi iam lapidare coepissent. Demonstratus quidam: qui diuerfabatur in poto: primus hominem sui corporis obregens obiectu: morti subduxit: alioqui lapidibus obruendū: idq; iure optimo. Quid em̄ oportebat vnum inter tam multos infantentes: sanum esse: atq; a Paphlagonum stultitia malum sibi accersere? Et illi quidem hæc euenerunt. Cæterum aduocatis iuxta oraculorū ordinem his qui proposuerant (nam id fiebat pridie q̄ responsa redderet) præcone rogare an vaticinari vellet: si cuiuspiam illorum ex adito respondisset: an malam rem: huiusmodi hominem neq; recto quisq; excipiebat: neq; igni aquaue impartiebat: verū erat illi solū aliud pro aliovertendum: tanq̄ impio deorūq; contemptori: atq; Epicuræo: qd quidem probrum omnium erat grauissimū. Quapropter vnū etiā Alexander quiddam designauit deridiculisum. Nactus peculiare Epicuri sententias: librum (vbi scis) longe pulcherrimum: summam Epicuræe disciplinæ decreta complectentem: mediū in forum deportauit: ac lignis fuculis exussit. tanq̄ authorem ipm̄ exureret scilicet: ac cinerem abiecit in mare: oraculo in super eam in rem edito.

Edico decreta senis comburrere cæci.

Haud perpendit scelestus ille: quantū adferret is liber commoditatū: his qui in eo legendo versarentur: quantūq; illis quierem: tranquillitatem: libertatemq; pareret: ppter ea q; a paucioribus: spectris: ac prodigiis liberaret: tum spes inanes: atq; immodicas adimeret cupiditates: mentem sanā ac veritatem infereret: planeq; lustraret animi: non tædæ quidē aut squilla: aut aliis id genus nugamentis: immo recta ratione: veritate: ac libertate. Accipe iā facinus quoddam hominis sceleratissimū: vnū inter oīa multo impudentissimum. Quum iam non mediocrem in Regiam aditum sibi patefecisset: inq; aulā Cæsareā: p̄sertim Rutiliano rem adiuuante: atq; approbante: quum bellum quod in Germania gerebat maxime flagraret: Marco deo cum Marcomannis & Quadis conferente: oraculum diuulgauit: quo iubebat: vti duos leones viuos in Danubium immiteret: variis eum odoribus: ac sacris quibusdam magnificis: sed præstat ipsum oraculum referre.

Gurgitibus flumini turgentis ab hymbribus istri:

Immisisse duos Gybeles edico ministros:

Monte feras alitras: tum q̄trum alit indicus aer

Florum atq; herbarum bene olentum. moxq; futura est

Et victoria: pax & amabilis: & decus ingens.

Ea quæ essent facta. quæadmodū ille p̄scripserat: leones quidē simul atq; in hostiū regionē enatast̄: barbari canes quospiā aut lupos esse rati: fustibus arcebāt. At n̄ forum ptin⁹ maxima strages est cōsequuta: viginti ferme milib⁹ simul extinctis. His successerūt ea q̄ in Aquileia cōtingerunt: quæ parum absuerat. vt vrbs ea caperet. At is ad id qd euenerat Delphicū

Illud responsum: Croesq; reddidit oraculum: stigide sanè detorsit: dicens deum quidem prædixisse victoriam: haud tamen explicuisservitrum Romanorū esset futura: an hostium Tandem quum plurimi iam eam in urbem confluerent: premereturq; Abonotichitarum ciuitas multitudine corū qui ad oraculū ventitabant: neq; sufficeret suppeditādis illis quæ ad victum erant necessaria: cōminiscitur oraculorū genus quoddā id quod nocturnū appellabat. Siquidē libellis indormire solet: vt aiebat ipse: deinde tanq̃ in somnio diuinitus edocētus respondebat: nihil certi tamen. Sed ambigue plerunq; ac confusim maxime si quos libellos cōspexisset: accuratius atq; obseruantius obsignatos. Ad hunc enim modū citra vltimum resignandi periculū: quicquid temere in mentē venisset subscribebat ratus & hoc ipm oraculis conuenire. Erant autē ad id nōnulli constituti interpretes qui mercedem non ex ignā colligebant: ab illis qui eiusmodi capiebant oracula: vt enarrarent ea explicarentq; atq; hoc illorū munus conducticium erat. Nā interpretū quisq; talentū Atticū pendebat: Alexander nōnunq; quum neq; consuleret quisq; neq; missus esset aliquis: immo quum ne esset quidem huiusmodi quippiam: tamen oraculum edebat: vti stultos mortales reddente attonitos. Quod genus illud erat.

Hunc age quare tuam qui tectus in adibus: ac te
Clam prorsum: vxorem vultuq; oculisq; decoram:
Stuprat adulterio: seruorum ex agmine primus.
Ipse cui solus suafisti hæc omnia demens.
Eius enim florem libasti hoc dedecus: ille
Nunc tibi compensans: cum coniuge dormit hæc illi:
Quin iidem: tibi iam pridem letale venenum
(Vt neq; quæ faciant: possis audire nec vnquā
Cernere luminibus) recte furting pararunt.
Immenesq; tuo sub lecto pharmaca: iuxta
Parietem: sub cervicali condita: porro
Istis conscia criminibus tua serua calypso est.

Quis Democritus principio nō cōmoueret: vbi nominatim & authores & loca palam audisset designari. Verum ilico despuisset simul atq; cognouisset: quo hæc artificio gererent Insuper & barbaris non raro respondit: si quis patria lingua sciscitaretur: puta Syrice aut Gallice: verum haud facile reperiebat hospites: cōmuni gente cum illis qui rogationē proposuissent: proinde receptis libellis multū intercedere solet interualli priusq; oraculū redderet: quo videlicet interim per otium posset & soluere tuto libellos: & nancisci qui cuncta possent interpretari. Qd genus erat & illud Scythæ cuiusdam redditum oraculum.

Morphi ebargulis in vmbra chuenchicranc: relinquet lucem.

Alias rursus: quum nec a desset item quispiam: neq; talē quicq; omnino cōtigisset: citra carmen eloquutus est. Redito: vnde venisti. Siquidē is qui te misit hodie perit: interemptus a Diocle vicino accedētib; latronibus: Magnos Celere ac Bubalo: qui nunc etiam comprehensi tenentur in vinculis. Cæterum pauca nunc accipe ex his quæ mihi ipsi respondit. Sciscitato an caluus esset Alexander quum libellos palam atq; accurate obsignassent responsum nocturnum subscribitur Sabar dalachi Malach Artis alter erat. Rursus quum diuersis libellis eādē rogationē proposuissē: pura ciuitatis esset vates Homerus. Idq; alio atq; alio nomine: alteri subscripsit: videlicet deceptus a puero qui rogatus: qua gratia venisset vt remedium inquit peterem aduersus laterum dolorem.

Tyrinde te tuteor: ac lunari rore perungi.

Alteri vero vbi sciscitanti ei dictum esset: vtrum mihi satius esset in Italiam nauigior: an pe-

deserti itinere proficisci: respondit: nihil quidem quod ad Homerum attineret.

Carpe viam pedibus rate ne sulcaueris vndas.

Multa id genus aduersus illum sum machinatus: quorū de numero fuit & illud vnica rogatione proposita libello pro more inscripti: talis cuiusdā rogationes octo: nomen aliquod traientitus missis drachmis irem octo: præterea qđ fieri solitū esset adiungens. at ille persuasus partim missa mercede: partim inscriptione libelli: ad vnicam rogationem: ea erat huiusmodi: quādo deprehendendus esset impostor Alexander: octo misit oracula. Sed quæ neq; coelum (qđ aiunt) neq; terram attingerent. Verum absurda: & intellectu difficilia omnia. Qđ ille vbi in posterū persensisset: præterea qđ Rutilianum a matrimonio conatus essem auertere: suasissemq; ne prorsus in diuinatione spes reponeret suas: oderat me videlicet ita vti par erat: sibiq; acerrimum hostem iudicabat. Quodam itaq; tempore percontātī de me Rutiliano ita respondit:

Noctiuagis gaudet scortis: spurcoq; cubili.

In summa: iure optimo me inuisissimū habebat. Proinde quum me in oppidum aduenisse sensisset: meq; Lucianum esse illū cognouisset: adduxeram autē milites duos: alterum lancea alterum conto armatum: quos quidē a Capidocæ præfide mihi tum amico acceperam quo me ad mare vsq; deduceret: accersit illico: sanēq; comiter multa q; cū humanitate. Ego quum aduenissem: complures apud illum reperio: porro bona quadam fortuna: & milites vna mecum adduxeram. Tum ille manum mihi porrigit osculandam: quēadmodū vulgo facere consueuerat: ego admotus perinde atq; osculum dāturus acri morfu cottipio: ita vt parum abfuerit quo minus illi manū mancā reddiderim. Itaq; qui præsentēs erant præfocare me accedere conati sunt: tanq; hominem sacrilegum. quippe qui tam inde ab initio grauius tulerant: q; Alexandrum non autē prophetā compellassem. At ille oppido q; generose obnitens: compescuit illos: pollicitusq; est: se facile me placidum redditurum declaraturūq; quātum posset Glycon: qui nimirum & hos qui maxime saeuirent ferocirentq; sibi redderet amicos. Moxq; ablegatis omnibus: mecum exposulauit negans se clam esse: quæ suasissem Rutiliano. Equid me lasisset: vt ista in sese facerem: quum possem illius opera apud illum magnas ad res promoueri. Equidem hanc hominis humanitatem cōmoditatemq; libenter accipio: perpendens nimirum quo forem in periculo constitutus. pauloq; post prodibam: illi factus amicus. Ea res profecto: illis qui videbant: vehementer erat stupenda: q; tam facile fuisset commutatus. Post hac quum iam nauigare statuissem: missis Xenitis ac muneribus (Eram autē forte solus cum Xenophōte patre cum reliquis meis in Amastrim præmissis) pollicetur & nauim præbiturum sese: & remiges qui nos auerheret. Etenim arbitrabar hac animo simplici atq; officiose fieri. Verum vbi iam in medio essemus maris: videremq; gubernatorem lachrymantem: & nescio quid reliquis nautis cōtradicoentem: non optimæ de euentu spes me cepertunt. Erat autē illis ab Alexandro mandatū: vt tollentes nos in mare præcipites darent. Qđ si cōtigisset: facile qđ mecum gerebat bellum illi debellatū fuisset. Sed is qui lachrymabatur: effecit ne quid in nos grauius patrarent. Ac mihi quidē ita loquutus est. Annos natus vti vides: sexaginta: quum ante hac pie atq; inculpate vixerim: haud quāq; velim in hac tam grādi ætate præsertim quum vxorem & liberos habeam homicidio manus implare: indicās videlicet cuius rei gratia nos suscepisset: quæq; sibi mādasset Alexander. Expositis autē nobis in Aegialos: quorū etiā egregius meminit Homerus retro legit cursum. Ibi forte nactus præter nauigātes legatos quosdā Bosporanos Eupatoris regis nomine in Bithyniam proficiscētes: deportandi vectigalis gratia qđ in singulos pendebatur annos: quum exposuissem illis qđ me periculum circūuallaret: atq; illi se mihi cōmodos facileq; præberent: receptus in nauigium incolumis in Amastrim perueni. Tana-

tillum abfuerat vt perierim. Ex hoc nimirum tempore: & ipse aduersus illum arma capiebam: omnemq; (qd aiunt) mouebā funē quo hominem vlciscerer: quē iam tum ante mihi structas infidias oderam proq; summo ducebam hoste: propter motum impietatem. Iamq; ad accusationem intenderam animū: non paucis metū facientibus: maximeq; qui erant ex Timocratis Heracleotæ schola philosophi. Verum qui tū Bithyniæ pontq; præfidebat: nos cohibuit pene supplicās & obsecrans vti desisteremus. Etenim ob necessitudinem quæ sibi cum Rutiliano intercederet: nequaquā posse supplicio affigere: nec si manifesto in crimine deprehendisset. Atq; ita quidē ab iracundia desitimus: repressi nō in tempore rem aggressurus: quum iudicem haberem ad eum modum affectum. Sed quid? An non & hoc inter alia facinus audax Alexandri: a principe Romano postulare: vt Aboni murus: cōmutato vocabulo: Ionopolis appellaretur: vtp; notissima nouū signaret: altera quidem parte Glyconis obtinens imaginem: altera vero Alexandri: qui insignia aui Aesculapii: ac saltem illam perfei: vnde maternū ducebat genus: teneret. Porro quum esset de se se vaticinans: oraculo prodito: satis decretum esse: vt annos viueret centum & quinquaginta: dehinc fulmine ictum interitum maxime miserando periturum: nondū septuaginta natus annos vdelicet (vti conueniebat Podalirii filio) pede ad inguē vsq; putrefacto: & vermibus scātes. Quo tempore simul & illud deprehensum est: q; caluus esset: quū medicis caput humectandū præberet: ad mitigandum cruciatum: id qd haud quāq; facere potuissent: nisi detractō galericulo. hunc habuit exitum Alexandri tragoedia: atq; hæc fuit totius fabulæ catastrophe vt res videri possit prouidentia quadam esse gesta: quū casu nimirum ad hunc modum euenerit. Restabat illud vt & epitaphium vitæ acta dignū ei constitueretur: neq; non certamina quadam agerentur ab iis qui in vaticinium coniurauerant: videlicet impostoribus insignibus ac præcipuis ad Rutilianum arbitrium sese conferentibus: vt is pronuntiaret: quē ex ipsis opprimeret in oraculi successionem capeffendam eligatq; sacerdotali propheticæq; coronā redimiri. Erat autem in hoc numero simul & Paetus: qui artis professioe medicus: tū cūis quum esset. ista faciebat: neq; medicomeq; homine cano decorā. At Rutilianus certaminis arbiter in coronatos eos remittebat: ipsi sibi diuinandi auctoritate seruans: posteaq; inde iam demigrauerat. Hæc amice ex plurimis pauca: quo degustamētum hominis præberem: scribenda putauit: quum vti tibi gratificarer: homini familiari atq; amico: quē ego vnum omnium maxime suspicio: idq; plurimis nominibus: vel propter sapientiam singularem: vel ob amorem viri: vel ob morum mansuetudinem ac moderationē: vel ob vitæ tranquillitatem: postremo comitatem atq; humanitatē erga hos quibus cum viuis Tum vero (qd quidem tibi fuerit etiam iucundius) vt Epicurum vlcisceret virum vere sacrum ingenioq; diuino: quiq; solus quæ vere sunt honesta: & nouerit & tradiderit: quiq; solus extirerit qui liberos reddere solitis sit eos qui secum haberent consuetudinem. Deniq; arbitror fore vt iis qui in hanc lectionem inciderint: liber hic nonnihil vtilitatis afferre videatur: dum quadam redarguit: quædam in opinionibus horum qui & recte sentiunt: confirmat ac stabilit.

Alexandri seu Pseudomantis Finit. Erasmo Interprete.

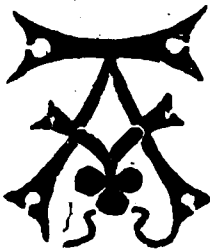
Luciani.

Ornatissimo viro D. Christophoro Vresypico Erasmus. S. P. D.

E Quidē hac mēte semp fui ornatissime: idēq humanissime Christophore. vt a nullo primum vitiopinde abhorruerim atq ab ingratitude: nec vnq istos hoīs vocabulo dignos iudicari q alieni in se meriti tpe villo possēt obliuisci. Rursus eos existimaui bñs qb⁹ tm facultatis fortūae cōmoditas suppeditauit: vt bñ meritis possint parē remetiri gñam: beatissimos aut qb⁹ licuisset acceptū bñficiū aliquo cū foenore repēdere. Proinde quū antehac sapenūero mecu repeterē: qtu in me nihil pmeritū tua benignitas cōtūlisset (Nā collatū arbitror qd ita delatū est: vt haud scio vtrū p fortunā an p meliōm: certe per te nō steterit quo minus acceperim) circūspectarēq quonā argumēto possem aliquā saltem erga te memoris gratiq animi significatiōē dare: neq in tanta fortunae meae tenuitate quicq occurreret qd vlla ex parte: nō dicā tuis meritis respōderet: sed qd vel animo satifaceret meo. Illud deniq mihi venit in mentē vt saltē istos quosdā nō inurbanos hoīs imitaret: q flosculo quopiā insigni aut alio simili symbolo missio: volūtatis ppenfionē: pmpriq animi studiū testificari solent: psertim ipsi tenues erga eos quibus neq res: neq animus sit aliorū egens munerū. Ergo Graecanica ingrediēti μουσεία (Nā musarū horti vel medlis vernant brumis) statim inter multos varia adblandiētes gratia: hic Luciani flosculus praeter ceteros arrisit. Eū nō vngue sed calamo decerptū ad te mitto: nō solū nouitate gratū: colore variū: specie venustū: nec odore modo fragrantē: verū etiā succo p̄sententaneo salubrem & efficacē. Omne tulit punctū (vt scripsit Flaccus) qui miscuit vtile dulci. Qd quidē aut nemo mea sentētia: aut noster hic Lucianus est affecutus: qui priscā comēdiā dicacitatem: sed citra petulantia referens: deū immortalē qua vasside: quo lepore perstringit oīa: quo naso cuncta suspēdit: q oīa miro sale perfricat: nihil vel obiter attingens qd nō aliquo seriat scōmate. praecipue Philosophis infestus: atq inter hos Pythagoricis potissimū ac Platoniciis ob p̄stigiis: Stoicis item ppter intolerandū supcilliū: hos punctū ac casum: hos omni relorū genere petiit. Idq iure optimo. Quid em̄ odiosius: quid minus ferēdū: q improbitas virtutis p̄fessione personata? Hinc illi blasphemi hoc est maledicti vocabulū addidere: sed hi nimirū quorū vlcera tetigerat: pari libertate deos quoq passim & ridet & lacerat: vnde cognomen inditū αἰείων speciosum p̄fecto: vel hoc nomine: qd ab impiis ac supstitiosis attributū. Floruit (vti putant) Traiani ferme tēporibus indignus (ita me deus amet) qui inter sophistas annumerē. Tantū obtinet in dicendo gratia: tm̄ in inueniēdo felicitatis: tm̄ in locando leporis: in mordēdo aceti: sic titillat allusionibus: sic seria nugis: nugis ferilis miscet: sic ridens vera dicit: vera dicendo ridet: sic hominū mores: affectus: studia: quasi penicillō depingit: neq legenda: sed plane spectanda oculis exponit: vt nulla Comoedia: nulla Satyra cū huius dialogis conferri debeat: seu voluptatē spectes: seu spectes vtilitatē. Ceterū si nominatim queras huius argumentū dialogi: facit id qd semp facit. Pythagoram velut impostorē ac praestigatorē taxat. Stoicorū fastū & sapientē barbā ridit: diuitū ac regū viraquantis sit erumnis obnoxia docet: contra q expedita res paupertas hilaris: suaq cōtenta sorte. Quē vti legas attentius: te maiorē in modū rogo: si quando tibi per tua licebit negotia frontē exporrigere. Audies em̄ Gallum cū Haro sutore confabulantē: magis ridicule q vllus possit γέλως τὸ τοιοῦτον: sed rursus sapientius: q Theologorum ac Philosophorum vulgus nōnunq in scholis magno supercilio magnis de nugis disputat. Vale optime atq humanissime Christophore: & Erasmus inter tuos ascribito clientulos: amore: studio: officio: cessurum nemini.

Luciani Somnium siue Gallus Erasmo Interprete. Interloquutores.

Gallus. Micyllus.

T te soclestissime Galle cum ista tanta inuidentia: voceq; tam acuta: ipse perdat Iuppiter: qui quidē opibus affluētē me: ac dulcissimo in somnio versantem: & admirabili sollicitate fruētem: penetrabile quiddā & clamorū resonans expergesceris: adeo vt ne noctu quidem effugere liceat paupertatem: vel te ipso longe nocentiorē. Atqui si coniectandum est: tum e silentio quod etiamdum ingens est: tum e rigore frigoreq; quod nondum me antelucanice quēadmodum affolēt: morficat titillatq;

(Nam hic mihi certissimus gnomon aduentantis diei) ne medium quidem adhuc noctis est. Sed iste peritigil perinde quasi vellus illud aureum seruet: ab ipsa protinus vespera vociferari coepit. Verum haud quā impune: siquidem mox pōnas de te sumam: fusteq; cōminuam: si diluxerit modo. Nā nunc negotium mihi facefferes subfiliens in tenebris. Gallus. Here Micylle: equidem arbitrabar me tibi gratum esse facturum: si quoad possem alta nocte lucem anteuerissem: quo posses antelucano surgens q̄ plurimum operis conficere. Etenim si priusq̄ sol exoriat̄ vel vnicā feceris crepidā: isthuc laboris lucro tibi accesserit: ad parandum victum. Qd si tibi magis libet dormire: equidem tuo arbitratu quietē egero longe: magis mutus fuero piscibus. Ceterum tute videto: ne per somnium diues: efurias expectatus. Micyl. O prodigiorū auersor Iuppiter: O malorum depulsor Hercules! Quid hoc mali est: vocem humanam sonuit Gallus. Gal. Hoccine tandem tibi prodigium videtur: si eadem qua vos lingua loquor? Micyl. Quid? an non hoc portentum? Sed auertite di malum a nobis. Gal. At tu mihi videris admodum illitteratus esse: nec euoluisse Homeri Poemata: in quibus equus Achillis: cui nomen Xantus: postea q̄ hinnitus longū valere vidisset: medio in praelio constitit: differens: totosq; versus ordine recitans: non quēadmodū nunc ego prosa oratione loquens: quin etiam vaticinabatur ille: deq; futuris edebat oracula: neq; quicq̄ prodigiosum facere videbatur: neq; is qui tum audiebat malorū auersor: ita vt tu facis implorabat: quasi rem abominadā & auertendam audisse sese iudicaret. At quid tandē facturū eras: si tibi Argi nauis carina fuisset eloquuta: ita vt olim in Dodonaea sylua phagus per se loquēs oraculum edidit? Aut si tergora direpta serpere vidisses: si carnes bouū mugire: semiasq; solidasq; verubus transfixas? Ego vero: quum Mercuriū sim assessor loquacissimi deorūq; omniū facundissimi: præterea cōtubernalis vobis & conuictor: haud mirum videri debet: si sermonem humanum edidici. Qd si mihi recipias taciturnū te: haud quā grauabor veriorē tibi causam aperire: vnde factū sit: vt eadem qua vos lingua loquar: & vnde mihi suppetat huius orationis facultas. Micyl. Modone isthuc ipm sit somnium Galle: qd ita mecu loqueris. Sed dicito per Mercurium. O præclare: quid etiam aliud rei tibi sit in causa: vt istam linguam sones. Nam vt tacam: neq; cuiq̄ proferam: quid attinet te sollicitum esse? Quis em fidem mihi sit habiturus: si cui narrē: me Gallū hæc loquētem audisse? Gal. Ausculta igitur: nam orationem ex me audies: omniū (sat scio) maxime notam atq; incredibilem. Siquidē hic quē nunc gallum esse vides: nō ita pridem homo fui. Micyl. Profecto & olim istiusmodi quiddā de vobis inaudierā: Adolescentulū quēpiam fuisse gallum: Marti adamatū: atq; hūc deo cōpotasse: collusitasseq; & in voluptatibus gessisse morem: itaq; cum Venerem adiret Mars: cum ea cubiturus: hunc quoq; Gallum vna secum adduxisse. Quoniam autē Solem potissimū metueret ne si e sublimi conspexisset: Vulcanus se proderet: foris ad hostium adolescentulum semper relinquere solitū: cuius iudicio certior fieret: quando sol emergeret. Deinde Gallum aliquando somno correptū: excubias deseruisse inscientem: Solemq; nullo præsentēte imminuisse Veneri: ac Marti secure

dormientis: propterea q̄ consideret gallū indicaturū fuisse: si quis interuenisset. Itaq̄ Vulcanū a sole edoctum eos deprehendere implicitos atq̄ irretitos īs vinculis: quæ iam olim ī illos fuerat fabricatus. Porro Martem simul atq̄ dimissus est: indignatum aduersus gallū fuisse: atq̄ eum ī auem transmutasse: īsdem armis: vt ī capite pro Galea cristam obtineret. Hanc ob causam quo vos Marti purgetis: quum iam nihil opus simul atq̄ solem exorietem sensistis: multo ante vociferari: atq̄ illius exortū prænunciare. Gal. ferunt quidē & illa Micylle. At quod ego sum narraturus: multo aliud quiddā fuit: atq̄ adeo nuper admodū ī Gallum trāsformatus sum. Micyl. Quonā modo? Nam isthuc maximopere cupio cognoscere. Gal. Audisti de Pythagora quodā Mnesarchida Samio? Micyl. Num sophistam illū dicis: & præstigiatorē qui instituit: ne quis vel carnes gustaret: vel fabas ederet: suauissimum mihi eduliū: salubre & parabile a mensa submouens? Præterea aurē: qui mortalibus suasset ne intra quinquennīū loquerent? Gal. Scis nimirū & illud: quē admodū priusq̄ Pythagoras esset: Euphorbus fuerit. Micyl. Præstigiatorē & prodigiorū artificem hominē aiunt fuisse o Galle. Gal. Ille ipse ego tibi sum Pythagoras. Quare parce queso mihi conuiciari: præsertim quū ignores quibus sim moribus. Micyl. At hoc rursū multo etiā q̄ illud portentosius: Gallus philosophus? Attamen expone Mnesarchi gnate: qui factum sit: vt ex homine aulis: ex Samio Tanagraeus repēte nobis prodieris. Neq̄ enī ista verisimilia: neq̄ oīno facilia creditu. Quādoquidē duas quasdam res iam mihi videor ī te animaduertisse nimium alienas a Pythagora. Gal. Quas? Micyl. Alterum quidē: q̄ garrulus es: & obsteperus: quum ille filere ī solidos quinq̄ annos (si memini) præceperit. Alterū vero plane cū illius legibus pugnat. Etenim cū non habere qd̄ tibi obliicerē: fabas heri (sicuti nosti) ad te attulī. At tu nihil cōratus: protinus eas sublegebas: vnde fit vt necesse sit: aut e mentitum esse te Pythagoram esse: quū aliud quiddā sis: aut si Pythagoras es: legem prætergressum esse te: iusq̄ violasse: quum fabas ederis: perinde ac si caput patris cōmederis. Gal. Non cognosti Micylle: quæ sit harum rerū causa: neq̄ quæ ad vnūq̄q̄ vitæ genus conducant. Ego tum quidem non esirabam fabas: propterea q̄ Philosophus essem. Nunc cōtra comesurus sim quippe a vitio congruas: neq̄ nobis repudiandū pabulū. Verū si molestū nō est: audi quē admodū e Pythagora coeperim esse id qd̄ sum ī præsentia q̄q̄ ī multis vitæ generibus antehac vixerim. Et quid ex vnaquaq̄ transformatione sim cōsequutus. Micyl. Narra queso: Nā mihi quidē auditu iucundissimum fuerit. Adeo vt si quis mihi deferat opinionē: vtrū te ista narranter audire malim: an rursū scilicissimum illud somniū qd̄ paulo ante vidi viderē: haud sciam vtrum electurus sim. vsq̄ adeo cognata germanaq̄ videntur esse ista tua cū suauissimis illis visis: ex æquo vos æstimate pariter ac præclarū illud īsomnia. Gal. Etianū tu somnium illud qd̄ dudū tibi visum est ī animū reuocas & inania quædam obseruans simulachra: atq̄ (vti loquūtur poetæ) euandam quandā scilicirātē memoria cōsectaris? Micyl. Immo illud scias Galle: ne villo quidē tēpore vnq̄ visi illius mihi venturā obliuionem. Tantū mellis somnium aufugiens ī oculis mihi reliquit: vt præ illo vix queam palpebras attollere: rursū ī somnū coeuntēs. Itaq̄ perinde quasi alæ ī auribus citentur: talem quendā strepitū mihi cōmouēt ea quæ vidi. Gal. Noui quendā Hercule mihi narras amorem īsomnia: siquidem alatum quum sit (sicut aiunt) merasq̄ volandi præscriptas habeat somnūs: iamq̄ septa transilīr: ī auribus etiam vigilantis obuersans: adeoq̄ mellitū & euladens apparet. Quare peruelim audire: cuiusmodi nam sit istud: qd̄ te supra modū delectat. Micyl. Gestio narrare. Nā dulce est hoc ip̄m meminisse: & cōmemorare de illo quippiā. Verum heus Pythagora: quādo tu narrabis de tuis transformationibus? Gal. Vbi tu Micylle: deficiis somnīare: melq̄ illud ab oculis absterferis. Interim prior dicito: vtrū intelligam: vtrū ne per porras eburneas: an per corneas tibi somnium aduolat. Micyl. Neq̄ per has neq̄ p

illas o Pythagora. Gallus. Atqui duas has tantum commemorat Homerus. Micyl. Vale re finas delirū illū Poetam: qui nihil de somniis intellexit. Paupertua fortassis somnia per istas cōmeāt portas: qualia videbat ille: neq; id admodū p̄spicue: quippe captus oculis. Mihi vero p̄ aureas quas dā portas dulcissimū hoc aduenit somniū: & ip̄m aureū: & aureis vni diq; circūamictum: & auri plurimū secū adducēs. Gallus. Define optime Mida de auro fa bulari: Nā dubio procul ex illius voto: istud tibi accidit infomniū. & solidas auri venas mihi duxisse videris. Micyllus. Multam auri vim vidi Pythagora multam: q̄ putas pulchri: quo fulgore choruscantis. Quid tandem Pindarus in illius laudem dicit: nam in memoriā redi ge: siquidem meministi: quū aquā p̄stantissimā dicens: postea aurū admiratur: idq; iure: sta tim in inirio carminis vnius oīm bellissimū. Gallus. Num illud queris?

Aqua est illa quidem optima:

Cæterum aurum: vti candens

Ignis: ita enitens: no

ctibus eminet eximie vnum

Cæteras supra opes: quæ

Gloriam ac decus addunt.

Micyllus. Per Iouem: isthuc ip̄sum: perinde em̄ ac si infomniū meū videat Pindarus: ita præ dicat aurū: sed vt tādē cognoscas q̄le fuerit: auscultra iā sapiētissime Galle. Meministi vt he ri nullū domi cibū accepis: siquē Eucrates diues ille forte mihi in foro fact⁹ obuiā: lotū me in tpe ad cenā venire iusserat. Gal. Isthuc equidē plane memini. Nā totū esuriēbā diē: do nec mihi p̄funda tandē vespera domū reuersus: subuiuidus vinoq; madēs: qnq; illas fabas p̄ferres nō admodū opiparā cenā Gallo: q̄ quondā fuerit Athletaq; olympia nō segniter olī decertarit. Micyl. Ast vbi reuersus a cenā fabas tibi obieciſſe: obdormi prin⁹. Tū mihi luxta Homē: ābroſia sub nocte diuinū quoddā haud dubie ſōnū assiſtēs. Gal. Sed pri⁹ q̄ tibi ap̄d Eucratē acciderit Micylle: narra: & cuiusmōi fuerit cæna. Nihil ei phibet te denuo cænare: si veluti ſōnū quoddā ei⁹ cænæ reducas: & q̄ tū ederis rurſū cōmemoratione q̄ſi ru nimes. Micyl. Credebā moleſtū futurū me: si hæc quoq; rettuliſſe: vñ postea q̄ tu desideras en id quoq; narrabo. Quū nūq̄ āte hac in vita cænāſſe ap̄d vllū diuitē: o Pythagora: heri bo na q̄piā fortuna in Eucratē inciſi: atq; ego qdē simul atq; dñm illū salutaſſe: ita vti cōſue ueram: subducebā me: ne pudori illi eſſem: si lacera in veste fuiſſe affectar⁹. At ille. Micylle inquit: hodie natalicia fillæ celebros: plurimosq; ad conuiuiū amicos inuitaui: vñ qm̄ aſit: quēdam ex his incōmoda eē valetudinei: neq; poſſe pariter ad cōuiuiū noſtrū accedere: tu eius loco venito: lotus: nisi ip̄ſe forte q̄ vocatus eſt: ſemet adfuturū renūciarit. Nā nūc qdē ābigit. Hoc vbi audiſſe adorato diuitē diſcedebā: oīs obſecrās deos: vt algidā febrē aliquā aut laterū dolorē: aut podagrā morbi auctariū imitterēt valetudinario illi: cui⁹ ego ſellæ oc cupator: cænāq; vicari⁹: & hæres erā vocar⁹. Interī hoc ſpaciū qd vſq; ad balnei tps̄ inſeſſit. lōgiſſimū ſc̄m eē iudicabā: dū ſubinde reſpicio: quot pedes in gnomone Index h̄ſet l̄ſa: & qn̄ illos iā lauſſe cōſentaneū eēt. Hic vbi tps̄ tādē adueniſſet: ocyus me corripio: atq; ab eo: n̄ride admodū cultus: ſic obuērſo palliolo: vt qua eſſet p̄te puriſſimū: ea videret. Offendo aſit ad fores: & alios cōplures: in qb⁹ etiā illū (geſtabat aſit a viris q̄ttuor ſarcinæ in morē) cuius eram ſubconuiua vocatus: qui male habere dictus erat. atq; id etiam præ ſe ferebat: q̄ afflicta eſſet valetudine. Nam ex alto gemebat tuſſiebatq; ac ſcreabat: velut ex abdito: q̄q; egre redderetur totus pallidus ac tumens: annos natus circiter ſexaginta. Fereba tur autem philoſophus quiſpiam eſſe: ex his qui apud adoleſcentulos nugas deblaterant. At barba mire erat tragica: ſupraq; credi poſſet: tonſoris egēs. Porro increpante Archibio medico: quāobré quū iſta eēt effectus adueniſſet: nō oportet inq; p̄miſſa deſerere p̄ſertim hoīem philoſophū: etiā ſi mille vrgeant & inſtent morbi. Putabit em̄ Eucrates ſeſe a nobis

haberi ludibrio. Haud quā inq̄ egredimur collaudabit te si domi potius apud te velis emori
q̄ in conuiuio iam vna cū Phlegmate excreans. Atq̄ ille quidem prae arrogantia dissimu-
labat sese diuturnum audisse. Haud multo post accessit & Eucrates iam lotus: Conspicitoq̄
Thesmopolide (nam id erat philosopho nomen) praeceptor inquit probe quidem factū abs-
te: qui ipse ad nos veneris: Tamen si nihilo deterius tibi fuerat futurum. Siquidem etiā ab-
senti omnia ordine missa fuissent. Hæc simul atq̄ dixerat: Inrogreditur manus illi porri-
genis pariter & famulis innitenti. Ego igitur iam abire parabam: verum ille conuersus vbi
diu secum hesitasset: posteaq̄ me tristem admodum videret: ades inquit tu quoq̄ Micylle
ac nobiscum cæna. Nam filium in mulierum conclauis vna cum matre conuulsi agere ius-
bebo: quoniam tibi sit locus: ingrediebar itaq̄: quum parū abfuerit: vt lupus hians discederem:
verum ingrediebar pudectus q̄ Eucratis filiolum e cōuiuio videret expulisse: ast vbi iam
tempus esset: vt discumberemus: primum tollētes Thesmopolim composuerunt: haud si-
ne negotio per louem: quinq̄ (si diis placet) proceri iuuenes: ceruices illi supponentes vna
diquaq̄: quo nimirum in eodem habitu permanere: ac longum etiam tempus durare pos-
set. Deinde vbi nemo iam tollerare posset: vt iuxta illum accumberet: me adductum reclina-
nant: vt eadem in mensa essemus. Deinceps cænabamus o Pythagora: opiparam quan-
dam & variam cænā: multoq̄ in auro: multo item argento. Pocula erant aurea: mini-
stri formosi: tum cantores: & concitandi risus artifices. In summa: iucundissima quæpiam
erat vita: nisi q̄ vnum quiddam me vehementer male habebat: Thesmopolis obstrepens
atq̄ abturbans: virtutē nescio quam mihi cōmemorans docensq̄: q̄ duæ negationes vni-
cam efficerent affirmationem: q̄q̄: si dies sit: nox non sit. Nonnunq̄ & cornua mihi di-
ctabat esset atq̄ id genus multa philosophabatur erga me: quibus eiusmodi nihil opus: pla-
neq̄ voluptatē interpellatione minuebat: quū non sineret exaudiri eos qui cithara voceq̄
canebant. Habes galle de cæna. Gal. Non admodū suauis Micylle: maxime posteaq̄ cū illo
deliro sene sortitus eras accubitu. Micyllus. Audi nunc & insomniū. Visus em̄ mihi Eucra-
tes ipse quū orbus esset liberis: nescio quomodo: e vita decedere. Dehinc vbi me accersisset
ac testamentū condidisset: quo me in solidū heredē omnīū scripserat: paululo tempore su-
perstes emori. Porro ipse videbar adire facultates: & tum aurum argentumq̄ ingentibus
quibusdam scaphis exhaurire: perpetuo subscaturiens & affatim affluens: tū autē vestes:
mēsas: pocula: ministros: Oīa mea: vt par erat eē. Postea cādido vehiculo vectabar resupin-
nus: effēcti q̄ intuebant cōspiciēdus & admirādus. Accurrebāt p̄multi: ac circū egrabāt: cō-
plures sequebant. Ego interim illius indutus vestitū: & ānulos gerēs: circiter septuaginta
digitis insertos: epulū quoddā splendidū videbā adornari: quo amicos acciperē. Iāq̄ illi: ita
vt in somnio fieri cōstāneū est: aderāt: iā epulæ erāt cōportatæ. Iā potus ex animi snia mi-
nistriatus. In his quū versaret: & aureis phialis p̄biberē oībus q̄ aderāt amicis: quū iā infer-
rentur bellaria: intēpestiuo tuo clamore perturbasti nobis cōuiuīū: nū tibi videor iniuria sto-
machatus in te! Nā vel trīs noctes p̄petuas libēter adhuc somniū illud quod mihi accidit
videre cupiā. Gal. Adeo ne es auri cupidus & opū audus Micylle: idq̄ ex oībus vnum ad-
miraris: ac sc̄licitatem vnicam esse iudicas: si plurimū possideas auri! Micyllus. Equidem
haud solus ita cogito Pythagora: quum ipse quoq̄ tum quum Euphorbus esses: auro atq̄
argento comis intexto: prodibas pugnaturus cum Achilē: idq̄ in bello vbi ferrum q̄ aux-
gestare satius fuerat. At tu etiam tum voluisti calamistris auro internexis in periculum de-
scendere. Atq̄ ob eam (opinor) causam: Homerus comas tuas gratis similes dixit: q̄ auro
argētoq̄ reuincirent. Eteim lōgē nimirū meliores atq̄ amabiliōres videbant: q̄ eēt auro
reliatæ vnaq̄ cū eo relucerēt. Neq̄ istuc nouū ē auricome. Si tu Pátho p̄te p̄gnat⁹ aux
in sc̄cio hūisti. Quī & ip̄e deorū oīm: hoīm q̄ p̄ ille Sáfno Rheaq̄ p̄genit⁹: quī argolicā illā
puellā adamaret: vbi nihil iueniret amabili⁹ in qd̄ sese tráformaret: neq̄ quo Acrisii custo

q̄ esse heredem.

dias posset corrumpere: audisti videlicet: ut aurum sit factus: atque ita per regulas illapsus: potitus est ea quā deperibat. Iā vero quid tibi cōmemorem: quā multos usus praebeat aurū! Et ut eos quibus adfuerit: bonosque & sapientes & potentes reddat. decus & gloriam illis concilians: utque nonnunquam ex obscuris & infamibus: claros ac celebres repente efficiat: nam non isti vicinum mihi & eiusdem artificii Simonem: qui paucis ante diebus apud me cōnatit: quum legumen coqueret saturnalibus: duasque extorum cesuras immitteret. Gallus. Noui simum illum breuem: qui fectilem ollulā quae nobis erat vnica: suffuratus: peracta caena abstulit: sub ala gestās. Nā ipse vidi Micylle, Micyl. Atqui quū eam sustulerit: tā multos ille deos postea iurabat. Sed quur non prodebas: ac vociferabare tum o galle: quum nos furto spoliari cōspiceres! Gallus. Coccyzabā: quod mihi solum licebat id temporis. verum quid Simō ille! Nam videbare de illo dicturus nescio quid. Micyllus. Ei consobrinus erat: vir supra modum diues nomine Drimylus: is quoad viuebat: ne obolum quidem donauerat Simoni: nam qui daret: quum ne ipse quidem pecunias attingeret! At simul atque mortuus est nuper: vniversis illis opibus iuxta leges: Simō ille: qui pannos putres: qui patellam circumlingebat: gaudens potitur: purpura ostrog: circumtectus: famulosque & currus: & aurea pocula: & mensas eburnis innixas pedibus possidet: ab omnibus adoratur: lamque nos ne aspiciat quidem. Etenim nuper quū illum procedentem conspexissem: Salue inquā Simō. At ille indigne ferēs: Edicite inquit pauperi isti: ne vocabulū meū diminuat: neque enim Simon sed Simonides appellor. Porro (quod est oīm maximū) mulieres etiā illius amore captuntur. Atque is quidem eludit eas ac fastidit: & alias quidem adit: comēque sese praebet: aliae porro quae negliguntur: necem illis minitantur. Vides quātas commoditates pariat aurum: quandoquidem eos qui sunt deformissimi transfigurat: & amabiles reddit: non cecus atque caecus ille poeticus. Audis insuper & a Poetis dictum: O aurum auspicata res & ostentum optimū. Et rursus. Aurum est quod opibus imperat mortalium: Sed quid interim risiisti galle! Gal. Quoniam tu quoque per inscitiam Micylle simili modo falleris opinione de diuitiis: quemadmodū vulgus verū (crede mihi) longe etiam erūnosiores vitam viuunt quam vos. Hāc autem loquor: qui ipse & pauper & diues aliquando fuerim: atque omne vitæ genus sim expertus. Porro paulo post ipse quoque hāc omnia cognosces. Micyl. Per Iouem tempus istud iam est: ut & tu referas: quemadmodū sis transfiguratus: & quod in vno quoque vitæ genere perspexeris. Gallus. Ausculta hoc tamen prae monitus: me neminem foeliciorem vitam quam tu sis: vnquam vidisse. Micyllus. Quā ego sim o galle! Hanc foelicitatem tibi ipsi imprecor. Nam videre me tibi ridendum proponere: Verum age: narra: exordiens ab Euphorbo quo pacto fueris in Pythagoram transformatus. Deinceps ordine ad gallū usque: cōsentaneum enim est te varias res tum vidisse: tum tulisse: nimirum: tam diuersis vitæ formis. Gallus. Quē admodum initio ab Appolline profecta anima: in terrā deuolarit: & corpus humanū subierit: ut illic poenam quandam depēderet: id longum dictū futurū sit. Præterea neque mihi referre fas est: neque tibi eiusmodi audire: verū ubi Euphorbus factus essem. Nicyllus. sed ego priusquam essem is qui nunc sum: O præclare: quisnam eram! hoc mihi prius dicito: nūquid & ego verus fuerim itidem ut tu. Gallus. Maxime. Micyllus. Quis igitur eram: si quo modo potest dicere: peruelim enim isthuc cognoscere. Gallus. Tu formica fueras indica: ex earū genere quae aurum effodiunt. Micyllus. Et postea neglexi infelix: vel paucula frustra in vitam importare: quum illo essem altus! Sed age: quid post hāc futurus sim dicito. quandoquidem cōsentaneum est scire te. Etenim si quid bonae sit rei: iam nunc suspendero me ab ista partica in qua tu nuncitas. Gallus. Isthuc profecto nulla ratione possis cognoscere. Cæterum quum Euphorbus essem (nam ad illa redeo) in troia pugnabam: atque a Menelao necatus: aliquanto post tempore: in Pythagoram perueni. Porro eousque absque recto

perdurabam: donec Mnesarchus aliquando mihi domum ædificaret. Micyllus. Obsecro te num absq; cibo potuq; Gallus. Maxime: Nihil enim istis rebus opus: nisi corpori dūtaxat. Micyllus. Illud igitur prius dicito: ea quæ ad Troiā gesta sunt: nū ita se habēt: qualia fuisse dixit Homerus? Gallus. Quinam ille scire potuisset Micylle: qui quidē dum ista gerebātur ipse Camelus erat in Bactris. Cæterū ego tibi tm̄ effabor diuinitus: nihil id temporis eximium fuisse: neq; Aiace vsq; adeo magnū: neq; Helenam adeo formosam: quemadmodum arbitrantur: siquidem vidi: candida quandā & procera ceruice: vt hinc cygno progeneratam sese adsimularent: Cæterū vehementer anū: æqualē ppemodum Hecubæ. Hanc Theseus primum raptam in Aphidnis possedit. Is vixit Hercules ferme ætate. Porro Hercules prius Troiam ceperat: patrū nostrorum memoria: qui per id temporis maxime florebant. Nam hæc mihi Panthus narrauit: admodum adolescēs: affirmans se vidisse Hercule. Micyllus. Quid autem Achilles? Num talis erat. nempe quauis in re p̄stantissimus? An & isthæc fabulamenta sunt. Gallus. Cum illo quidem congressus non sum: neq; queam adeo comperere de rebus Græcorū dicere: Etenim qui scire potui: quū hostis essem? Certe Patroclum illius amicum: haud ita magno negotio peremi lancea dissectū. Micyllus. Deinde te Menelaus: multo minore negotio: verū istis de rebus satis. Nūc Pythagorica fata refer. Gallus. Illud in summa Micylle: sophista quispiam eram (oportet em̄ videlicet fateri verum) Alio qui: non impius: neq; inexcercitatus in honestissimis disciplinis: Profectus sum aut in Aegyptum: quo cū pphetis congregarer: de sapientia cōmunicaturus. Hic adyta subui atq; ibi Ori & Isidis libros perdidici. Post rursus in Italiā renaui gabā: ac Græcos iuxta ea q̄ in Aegypto didicerā: ita institui: vt me p̄inde ac deū suspicerēt. Micyllus. Equidē inaudierā isthæc: p̄terea quēadmodū credirus fueris: defunctus in vitā rediisse: vtq; aureū foemur illis subinde ostēderis: verū illud mihi dicito: quid tibi venit in mentē: vt legē statueres vt neq; carnibus neq; fabis vescerentur homines. Gal. Ne pconteris ista Micylle. Micyl. Quā ob rē o galle? Gal. Nam pudet hisce de rebus verū fateri. Micyl. Atqui nō cōuenit: vt id facere graueris apud hoīem contubernalē & amicu: nā herum posthac absit vt dixerim. Gal. Nihil fani: neq; p̄clari quicq; erat. verū animaduertebā: si cōsuetudo modo: atq; id etiā vulgo p̄cepissem: nō fore: vt mortales in admirationē adducerē: sed quo pegriniora magisq; aliena pposuissē: futurū vt hoc magis nou⁹ magisq; videret admirādu. Proinde instituerā in animo: nouæ quiddā rei designare: cuiusmodi pposito decreto: cui⁹ causa eēt inexplicabilis: quo videlicet aliis aliud cōlectantibus: oēs redderent attoniti: quēadmodū in obscuris oraculis solet vsuvenire. Micyl. Illud vide vt rides me: tu quoq; nō min⁹ atq; Crotoniatis: ac metapōticos: & rarētinos cūq; his alios: qui muti sequunt tuaq; adorāt vestigia: q̄ tu calcata reliquisti: verū vbi Pythagorā exueras: quē postēū induisti. Gal. Aspasiā Melitensem illam meretricem. Micyllus. Pape quid ego audio. Siquidem inter alia mulier quoq; fuit Pythagoras. Itane fuit aliquando tempus: quo tu Galle generosissime oua pariebas: cūq; Pericle rem habebas: iam Aspasia videlicet: atq; ex illa grauida facta es: Præterea lanam tondebas tramāq; deducebas. Postremo meretricium in morem gestiebas vultumq; componebas. Gallus. Ista quidem omnia feci: tamen si non ego solus: verum & ante meum Tiresias: tū Elati proles Cæneus. Proinde quicquid in me conuicti dixeris: tantūdem & in illos dixeris. Micyllus. Age igitur. vtra tibi vita erat suauior: quum vir esses: an quū Pericles tecum haberet consuetudinem. Gal. Vide cuiusmodi isthuc est: qđ percontaris nempe cui ne Tiresiæ quidem expedierit respondere. Micyllus. Atqui si minus fateare tu: tamen isthuc Euripides satis explicuit: quum ait se malle ter sub Clypeo consistere: q̄ parere semel. Gallus. Imo pramoueo te paulo post puerperam fore: siquidem & tu mulier es olim futurus. Idq; sæpius longo nimirum seculorum orbe atq; recurſu. Micyllus.

Non tu pendebris O galle: qui quidem omnis mortales Milesios aut Santos esse ducas! Nā aiunt te etiam tum quā Pythagoras effēs: venusta forma decorū: Sapius Aspasiā fuisse Tyrannorū: verū age secundū Aspasiā: in quē virū aut mulierē denūo renat² es: Gallus. in Cratem Cynicū. Micyllus. O Castor: q̄ dissimile. Ex scorto philosoph⁹: Gallus. Deinde rex: deinde pauper: paulo post satrapes: dehinc equus: graculus: rana: aliaq̄ innumerabilia: plorūgum est fuerit singula recensere: Postremo galls: atq̄ id sapius: nā hoc vitæ genere sum delectatus: interea & aliis diuersis mortalib⁹ serulū: regibus: pauperib⁹: diuitibus. postremo nunc tibi: rideoq̄ cotidie: quā video te paupertatis tedio cōplorantē eiulantēq̄: ac diuitum admirantē fortunā: ppter ea q̄ ignores q̄tum illis adsit malorū: alioqui si curas nostris quibus illi distinguntur: teipm pfecto riseris: qui antea credideris esseq̄ sit opulētus statim scilicissimū esse oīm. Micyllus. Ergo Pythagora: aut quid maxime gaudeas appellari: ne confundā orōem si te nunc hoc nunc illo noīe compellem. Gallus. Nihil abstraheris: siue Euphorbū: siue Pythagorā: siue vocoris Aspasiā: siue Cratem: quandoquidē ista omnia sum vnus: nisi q̄ rectius feceris si (id qd̄ in pārtiarum eē videor) gallū me vocēs: ne autē hāc parui ducere: contēnereq̄ videare: pserim quum tam multas contineat animas. Micyllus. Ergo galle: quandoquidē omnia pene vtuendi gñā iam exptus es atq̄ omnia cognita habēs age dilucide mihi narrato: quā sint peculiara diuitū advitā rōem: quā pauperū pprie: quo videlicet cognoscā: vere ne ist huc affirmes: me diuitibus esse sciliciorē. Gallus. En hunc ad modum intermī ppende Micylle. Te quidē non magnope tangit cura belli: si quādo rumor sit aduentare hostes: neq̄ sollicitus es: ne in agros incurstantes populētur: neue hortū pculcent roterantq̄: aut vineas vastent: sed simul atq̄ tubam audieris: si tamen audieris: de te ipso vno circumspectas: quos deflexus seruari queas: & discrimen effugere. Contra illi tum de sese solliciti sunt: tum animo discruciant: cū de moenibus quicquid opī possidebant in agris: id oīe tolli deportariq̄ conspiciūt. Ac siue inferendū est aliqd̄ in aratū: soli accersuntur: siue in praeliū exeundū: picitēstur: aut peditū tūmis: aut equitū alīs pfecti. Tu intermī vimineū gerens Clypeū: expeditus ac leuis: ad salutē consulendū: paratus victoriāle cōtūum agere: si quando victor exercitus sacra fecerit. Rursum pacis tpe: tu quidem quum de plebe sis ingressus in contionē: tyrannidem in diuites obtines: illi vero trepidāt pauitātq̄: ac largitionibus choragistq̄ te placant: siquidem quo tibi balnea: ludi spectacula: reliquaq̄ id genus abunde suppedient: ea omnia curant illi. At tu: censor & acerbus expēsor: perinde quasi dominus: ne alloquio quidē interdū dignaris illos:q̄ si tibi collubritū sit: ingētibz saxis in illos degrandinas: vel facultates eorum publicas facis ipse neq̄ calūniatorem metuis: neq̄ latronē: ne tollat aurum: vel adium consensu fastigio: vel pariete perosso. neq̄ necesse habes rationibz occupari: neq̄ exactionib⁹ neq̄ tibi cum sceleratis dispēlatoribz cōsiliandū est: neq̄ tāntas in sollicitudines distraheris: verū simul atq̄ crepidā vnā perferis: mercedēq̄ rettuleris septem obolos: sero rursus surgis crepusculo: & si libuerit lauat: tum empto saperda quopiam aut moenide pisciculo: aut paucis cepaz capitulis temet ipse oblectas: Canens plārumq̄ optimāq̄ cum paupertate philosophās: adeo vt eas ob res salubri sis valentiq̄ corpore: obduruerisq̄ aduersus gelu: siquidem labores: qui te exaciūt: mununtq̄: certatorem haud quāq̄ contemnendum reddunt: aduersum eas res: quā compluribus inexpugnabiles esse videntur. Atq̄ hinc nullus ex morbis illis grauioribus impetit te. Quod si quando letis coeperit febricula: paulo negotio eam medicatus: proptinus exilio: inedia temet inde excutiens. Illa porro fugit ilico: quippe metuens te: quem videat etiam frigore ali saturumq̄ fieri: ac medicorum certis illis recursibus longum plorare renūciātem. At illi ex aduerso: propter intemperantiā vitā: quid rādem mali non habent infelices! Podagras: Phitiscas: Pulmonum exulcerationes: Aquas

intercutes : nam hæc omnia a sumptuosis illis conuiuiis nascuntur. proinde quicūq; & his leari in morē: vt fere faciunt sese attollunt: propiusq; se soli admovent: haud cogitantes q; illas habeant cæra adglutinas: ingentem nonnunq; ruinæ strepitum mouēt. Cæterū qui Dedali exemplo non admodum sublimia: neq; excessā appetunt: verū humilia terræq; vicina: adeo vt cæra nonnunq; salis aspergine madesceret: ii tuto plerumq; ac citra discrimē transuolarunt. Micyllus. Moderatos istos & cordatos narras. Gallus. verum aliorū Micylle naufragia fœdissima cōspicias: nēpe: vbi croesus: reuulsis aliis risum exhiberet persis. con scenso rogo: Aut Dionysius: quum abdicatus Tyrannide corinthiorum in vrbe ludi litterarii magistrum ageret: post gestum tantum imperiū: puellōs compellens: vt syllabas connecterent. Micyllus. Dic mihi Galle: Tu quum rex esses (nam ais te regem quoq; fuisse) cuius modi tādē id vitæ genus experiebaris? Mirum tu tum foelix eras: quādoquidem: id quod est bonorum omniū caput possidebas. Gallus. Ne mihi in memoriā regeras o Micylle vsq; adeo supra modum infœlix tum eram: Nam quoad res externas: quemadmodū dixisti: plane fortunatus esse videbar: at intus innumerabilibus curis distringebar. Micyllus. Quibus tandem curis? Nam rem prorsus absurdam neq; credibilem narras. Gallus. Equidem impetabam regioni neutiq; exiguæ Micylle: omnigenarū rerū feracis: tum incolarum frequentia neq; non vrbium pulchritudine: cū primis admirandæ. Præterea fluminibus nauigabilibus irriguæ: ac mari portuoso commodæ. Ad hæc equa spectatissima atq; excellens: satellitium haud exiguum: triremes: pecuniarum vis maior q; vt posset numerari: vasorum argenteorum plurima copia: reliquaq; omnis illa principatus Tragoedia strepitusq; & apparatus supraq; credi queat: extructa: atq; accumulata. Itaq; quum prodire: plariq; adorabāt deum quempiam intueri sese rati: aliq; trudentes alios concurrebant: quo me cōspicerent: nonnulli consensu rectis: magni æstimabant: si plene contemplari licuisset quadrigam: stragulam: diadema: tum eos qui a tergo comitabantur: ego inter hæc mihi conscius: quantæ me res discruriarent. versarentq;: illos quidem propter inscitiam venia dignos iudicabā: at me metipsum miserecebat: qui prægrādibus illis Colossi viderer p̄similis: quales vel Phydias: vel Myron: vel Praxiteles fabricatus est. Etenim illorum quilibet quoad ea quæ foris apparent: Neptunus ipse est: aut Iuppiter mirifice decorus auro: eboreq; compactus: & aut fulmen: aut fulgur: aut tridētem fuscina dextra sustinet. Cæterū si immisso capite quæ sunt intus inspicias: videbis vectes quosdam paxillos: & clauos introrsum p̄minentes: neq; non vinima: cuneosq;: & picem sublitā: & aliam itē id genus deformitatem: intrinsecus inhabitantem. Omitto recēdere muscarū mustelarūq; vim: quæ nōnunq; in eis mās sitāt. Huiusmōdī q̄dam res nimirū rex quoq; videtur. Micyllus. Nōdum explicuisti: lutū: & clauos: & vectes: qui nam fuerint in imperio: neq; fœditatē illam plurimam quæ nam sit: nam istū ad modū vectari: tā multis impare mortalibus: ac numinis instar adorari. Hactenus quidē cū Colossi exemplo quadrat. Siquidem hoc quoq; diuinū quiddam & admirandum: nunc autē q̄ sint intra Colossū exposito. Gallus. Quid primo loco tibi referā Micylle: vtrū metus: curas mordaces: suspiciōes: odiū: quo regē p̄sequunt: ti qui cū illo viuūt: insidias: atq; eas ob res somnifarū & hunc ipm ptenuem: ac plena tumult⁹ in somnia: cogitatiōes pplexas: spes semp improbas: an oculi penuriā: & occupatiōes: iudicia: expeditiōes: edicta: fœdera: cōsultationes. q̄b⁹ rebus sit: vt ne somnio quidē aliquo suā frui liceat. verū vt oib⁹ de rebus solus dispiciat necesse est: milleq; negotia sustineat. Quippe nec Attriden Agamēnona dulcis habebat Sōnus: mltigenas versantē pectore curas. Idq; quū reliq; oēs Achii sterterēt: Addē q; lydiū illum discruciat: filius mutus: p̄sam vero: Clearch⁹ ad Cyrum desciscens: Atq; alium quempiam: Dion cum Syracusanis nonnullis ad aurem communicans: Rursum alium quendam vrit Parmenion collaudatus: Item perdiccam Ptolomeus: Ptolomeum Seleucus Quin

illa quoque molestiam adferunt: amafius per vim non sponte conuiuēs: concubina alio gaudens: tum si qui defectionē parare dicatur: aut duo quattuorve satellites inter sese cōsufurrātes. Porro (quod est omnium grauissimum) amicissimi quique vel maxime sunt formidandi: semper metuendum: nequid magni mali ab illis exoriat. Nam alius a filio veneno necatus est: alius item ab amasio. Alium simile quoddam fortassis mortis genus eripuit. Micyl. Apagēsis Atrocia miraque sunt ista quae narras o Galle. Mihi igitur multo sit tutius operā cerdonicā prouum incubere: quam ex aurea bibere phiala: comiter delatum haustum: ceterum cicuta aconitūque temperatum. Nam mihi quidem hoc unum est periculi: ut si paulum aberret Smilion deflectatque a recta incisione: summum secatis digitorum exiguo sanguine tingit. At isti quemadmodum narras: letifera agunt conuiuia: atque id innumerabilibus in malis constituti. Deinde ubi cōciderint perfimiles esse videtur Tragediarum histrionibus. Nam multi sicut videre licet: quoad Cēcropes sunt scilicet: aut Sisyphei aut Telephi: diademata gestant: argenteisque capulis gladios: comaque ventilantē: & auro intertextam Chlamidē: si quis (qualia nimirum permulta solent accidere) impulsos illos inedia in scena praecipites detritum profecto moueant spectatōribus: videlicet persona una cum ipso diademate contrita: vero autē actoris capite luxato cruribusque maxima ex parte renudatis: ut iam interioris amictus qui miseri sint panni: fiat perspicuum: ac cothurnorum quos pedibus induxerunt appareat deformitas: haud quāquam ad pedis modum respondentium. Vide ut me iam similitudines conferre docueris optime Galle. Ceterum Tyrannis talis quaedam res tibi visa est esse: verum ubi equus esses: aut canis: aut piscis: aut rana: quomodo eam vitae rationē ferebas? Gal. Istum quem nunc suscitās sermonem & longior sit: neque huius temporis. illud autem unum in genere dixerim nullam ex omnibus vitam: mihi non visam tranquilliorē vitam humanā: naturalibus dūtaxat. cupiditatibus & vitiis circumscriptam. Siquidem publicanum equum: aut Sycophantā ranā: aut sophistā graculū: aut populatorē culicem: aut cinedū gallum: atque id genus alia quae vos studio cōmīniscimini: haud quāquam inter illos videbis. Micyl. Quae dicis o Galle: fortassis vera sunt: verum non me pudebit apud te fateri: quod mihi accidit. Haud unquam quui dediscere cupiditatē illā a puero mihi insitam: videlicet ut diues euadam. Quin nunc quoque somnium illud ob oculis versatur: aurum ostērans: potissimum autē scelestus ille Simon excruciat: qui quidem tantas inter opes delicetur. Gal. At ego te isto leuabo morbo Micylle: tamen nox etiam dum est. Surge modo: ac sequere me. Siquidem ad ipsum te Simonē adducam: atque in aliorum diuitum aedes: quo nimirum videas: quomodo res habeant apud illos. Micyl. Istuc quo pacto: clausis foribus? Num me parietes transfodere compelles? Gal. Nequaquam. verum Mercurius: cui sum sacer hoc optanti mihi largitus est: ut si quis longissimā caudae plumā: quae ob molliciem inflectitur. Micyl. At qui duas habes eiusmodi. Gal. At dextram ex his auulsam: cuiusque ego gestandā dederō: is quo ad volueris: fores omnis poterit aperire: cunctaque videre: ipse inuisibilis. Micyl. Equidem ignorabam o Galle te praestigiari quoque peritum esse. Porro si mihi istuc semel praestiteris: videbis ilico Simonis vniuersas opes: huc deportatas: nam eas huc rediens transferā. At ille rursum circumrodet: ebibetque putria coria quibus consuevit soleas cōpingere. Gal. At qui ne phas sit istuc facere. Siquidem Mercurius illud mihi mādauit: ut si quis pennā tenens istiusmodi quippiā patrarit: vociferans furē proderē. Micyl. Rem neutriusque verisimile narras: nepe Mercurium quū ipse sit fur: non sinere alios: ut idem faciant. Sed tamē abeamus. Nam aurum auferā: si modo possim. Gal. Pennā prius reuulso Micylle. Quid hoc rei? ambas reuulsi. Micyl. Tutius hoc quidem o Galle: tum tibi minus foedum sit futurum: ne altera caudae parte mutilatus claudices. Gal. Age sane. sed utrum Simonē prius adimus: an aliū quēpiā? Micyl. Haud alio imo ad Simonē: qui videlicet pro dissyllabo: tetrasyllabas esse affectet: posteaquē diues euasit. Sed iam ad fores accessimus. Quid igitur hac in re facio? Gal. Pennā serā admoue.

Micyl. Ecce autem: dū boni: ostium perinde atq; clauī refiliūt. Gal. Perge porro pracedens vides illū vigilantē ac supputantē? Micyl. Video per Iouem: & quidē ad obscuram siticulo samq; lucernulam. Præterea pallet: haud scio vnde Galle: totusq; exaruit: atq; extenuatus est mirum nē curis. Neq; em̄ auditum est: illum alioqui male habere. Gal. Ausculta quid dicat: siquidem intelligēs: quibus de causis ad eum modum sit affectus. Simon. Nimirum septuaginta illa talaria: tuto admodū sub lectica defossa sunt. Neq; quisq; alius omnino vidit. At vero: sedecim illa Sotylus equiso vidit me: sub præsepi occultantē: itaq; de curando stabulo non est admodum sollicitus: q̄q; nec alias admodum laboris appetēs: verisimile est aurū multo etiam his plura sustulisse. Nam vnde alloqui Tibius hieri tam ingens salūmentū illi obsonio proposuisset: tū aut̄ alurie illum monile emisse vxori: drachmis quinque lēti miserū mihi. Hic omnia mea dissipabit bona. Quid q; nē pocula quidem sat in tuto recondita sunt: quum sint multa. Vereor em̄: ne quis ea suffosso patiere: tollat. cōplures mihi inuident: atq; insidias parant. Præter ceteros autē Micyllus iste vicinior. Micyl. Ita per Iouem. Nam tibi sum similis: ac patellas sub ala gesto. Gal. Tace Micylle: ne protinus ipso in furto nos prodas. Simon. Optimum igitur fuerit: vt ipse infom̄is seruem. Omnem obibo domū in orbem obambulans. Quis iste: video te per Iouem: O parietum perfossor: posteaq; es columna: bene res habet. Pernumerabo denuo refossum argentum: ne quid forte dudū me fugerit. En rursus obstrepuit mihi nescio quis. Nimirū obseruor atq; insidiis appetor ab omnibus vbi mihi gladius! Si quēq; deprehendero: rursus aurum defodiamus. Gal. Sic tibi habent o Micylle res Simonis. Sed abeamus ad alium quempiā: donec noctis adhuc aliquantulū superest. Micyl. O miser: cuiusmodi viuit vitam: hostibus eueniat: ad hunc modum diuitem esse. Itaq; pugno illi in maxillam illiso: volo discedere. Simon. Quis me pulsauit? Latrocinio despolior miser. Micyl. Plora ac vigila autq; similis corpore reddaris: quādo quidem illi affixus deditusq; es. Nos autē si videtur Gniphonem sceneratorem visamus. Nam nec is procul hinc habitat: ipsæ nobis suapte sponte fores patuerūt. Gal. Vides hunc quoq; curis inuigilantem: & vsurarum rationes iterantem digitis contortis: cui propemodū relictis his omnibus: sit in silpham: aut culicem aut muscam abundū. Micyl. Equidem video miserum ac vecordem hominem: ne nunc quidē multo mēliorem viuere vitam: q̄ Silphatur culicis. Adeo totus & hic a curis & rationibus est extenuatus. Nunc ad alium eamus. Gal. Ad tum si videtur Eucratem. En tibi fores per se patuere. Quin introimus? Micyl. Paulo ante hæc omnia mea erāt. Gal. At etiam nunc tu diuitias somnias: vides igitur Eucratem ipsum quidem a famulo: virum natu grandem. Micyl. Video profecto quiddam haud quāq; virile. Porro altera ex parte ipsam item vxorem a coquo cōstuprari. Gal. Quid ergo? Num optaris & horū hæres existere Micylle: cunctaq; possidere quæ sunt Eucratis? Micyl. Haud quāq; Galle. Immo fame citius interierim: q̄ id genus quippiam patrare valeat aurum & conuulsa. Duo oboli mihi potiores diuitiæ sunt q̄ si a domesticis perfoderer. Gal. Sed iam nunc: quādoquidem dies ferme diluxit: domum ad nos redeamus. Reliqua rursus alias videbis Micylle.

Somni siue Galli Finis Erasmo Interprete.

Alde quātum audaciā mihi suppediter singularis quādā ingēni tui mortūq; facili-
tas: humanissime Ruthalle: qui quum neutiq; ignorem te inter Aulicos primo-
res: vel auctoritate: vel gratia: vel splendore: vel eruditione præcipuū esse: tamē
non verear meas nugas rudes adhuc vixq; e prima scheda repurgatas ad tuam excellentiā
mittere. Sed quid facerem: iam vrgebat nauita: ventos & æstum nulli seruire clamitansi
Itaq; ne nihil mei apud hominem tam nostri studiosum relinquerem id qd̄ tum forte erat
in manibus: Misanthropū mihi nimirū ad virū vnū omniū Philanthropotaton. Is est Lucianus
an̄ dialogus: quo vix alius lectu vel vtilior vel iucundior: versus quidem ille tampridem
ab alio nescio quorū: sed ira versus: vt interpres hoc modo demonstrare voluisse videatur: sese
neq; Græce scire: neq; latine: neq; temere adeo quis suspicetur cum interpretem suborna-
tum esse ab iis qui Luciano male volunt. Tu nostrā hanc audaciā boni consules: & Erasmi
in eorum numero pones qui tui sunt amantissimi. Vale.

Luciani Timon siue Misanthropus Erasmo interprete.

Iuppiter Philæ: hospitalis: sodaliciæ: domesticæ: fulgurator: iusiurādice: nu-
bicoge: grādistrepe. Et si qd̄ aliud tibi cognomē in tonātes poetæ tribūt: ma-
xime quū herēt in versu. Nā tū illis tu multinois factus: carminis ruinā ful-
cis: metricq; exples hiatū. Vbi tibi nūc magnicrepū fulgur: grāiserū tonitru
vbi ardens candens ac terrificū fulmen! Nam hæc oīa iam palam apparet
nugas esse fumūq; poeticū: nec omnino quicq; præter nominū strepitū. Sed decantata il-
la tua arma cūminis ferientia exproptaq; nescio quomodo penitus extincta sunt frigēq;
adeo vt ne minimā quidem sintillulam iracundiæ aduersus nocentes reliquam obtineant.
Itaq; citius quiuis ex iis qui peieraturi sunt: extinctum ellychulum metuerit q̄ flammam
fulminis cuncta necantis: vsq; adeo titionem quēpiam in sese vibrare se putant: vt incēdiū
aut fumū ab illo proficiscens: nihil quicq; formidēt: verum hoc solum vulneris inferri posse
iudicent: vt fuligine compleantur. Quibus rebus factum est: vt iam Salmoneus: tibi sit au-
sus etiam obtrouare: neq; id admodū ab re: quippe aduersus Iouem vsq; adeo ira frigidum:
vir ad facinora feruidus: audaciāq; tumid⁹. Quid ni cū faciat: vbi tu sub mandragora ster-
tis: qui neq; peierantes exaudias: neq; eorum qui flagitia cōmittunt respectum agas! Cecu-
tis autē lippitudine: & hallucinatis ad ea quæ fiunt: auresq; iam tibi obsurduerunt: instar
horum qui ætate defecti sunt. Quādoquidē quum iuuenis adhuc esses: acricq; animo: ve-
hemensq; ad iracundiam permulta in homines maleficos ac violentos faciebas. Neq; tum
vnq; tibi cum illis erant induciæ. Sed perpetuo fulmen erat in negotio: perpetuo obuibra-
batur: Egis obstridebat tonitru: fulgur cōtinenter iaculorum in morē: densissime ex edito
loco deuolantium torquebatur. Terræ quassationes: cribri instar frequētes: ad hæc nix cu-
mulatim: neq; non grando saxorum in morem: atq; vt tecum grandius loquar: hymbresq;
rapidi & violēti ac flumen quotidie exundans. Hinc tm̄ repente deucalionis ætate naufra-
gium ortum est: vt omnibus sub aqua demerfis: vix vnica scapula seruaretur: quæ in mon-
tem Lycorem appulit: humani generis quasi sintillulas quasdam seruans vnde sceleratius
etiam genus imposterū propagaretur. Nimirū igitur dignum secordia præmiū ab illis re-

Luciani.

portas: quum iam nec sacra faciat tibi quisq; nec coronas offerat nisi si quis obiter in olympicis: ac ita ut ne is quidem rem admodum frugiferam facere videatur: sed priscum quēdā ritum magis referre: ac pene Saturnū. O deorū generosissime: te reddunt magistratu abdicantes. Omitto loqui: quotiens iam tēplum tuū sacrilegio cōpillarint: quū tibi etiam ipsi in olympicis manus admoliti sunt. Atq; interea tu allifreme pigritabaris vel excitare caues: vel vicinos aduocare: ut auxilio accurrentes illos cōprehenderent: quum etiā dum ad fugam adornarētur. Sed egregius ille gigantumq; extinctor & Titanū victor sedebas: quū tibi cæsaries ab illis circūtonderetur decemcubitale fulmen dextra tenens. horum igitur o præclare quis tandem erit finis: quæ tu adeo secure despicias: aut quomodo de tantis maleficiis poenas sumes? Quot Phaetōtes aut Deucaliones: satis idonei sint ad explandū tā in exhaustam morum iniquitatem? Etenim ut de cōibus fileam: de his quæ mihi acciderunt dicam: quum tam multos Athenienses in sublime euexerim: ex pauperrimis diuites reddiderim cunctisq; quotquot opus haberent suppeditarim: immo semel vniuersas opes in amicos iuuandos effuderim: simul atq; his rebus ad inopiam deueni: iam ne agnoscor quidē ab illis: nec aspicere dignantur me: qui dudū reuerabantur: adorabant: meoq; de nutu pēdebant. Qd si quādo per viam ingrediens forte fortuna in eorum quēpiam incidero: perinde ut euersam hominis iam olim defuncti statuam: ac tēporis longitudine collapsam prætereunt quasi ne norint quidē. Porro alii procul conspecto me alio sese detorquent: existimātes sese inauspicatum: abominandūq; visuros spectaculū quē non ita pridē seruatorem & adiutorem suum esse prædicabant. Itaq; præmentibus malis ad extrema redactus consilia: sago arrepto: terram exerceo: quaternis conductus obolis: atq; hic cum solitudine cunq; Ligone philosophor: hoc interim lucri mihi videor facturus q; post hac non intuebor plerosq; præter meritum sequūdis fortunæ successibus vtentes. Nā illud vel maxime vrit. Iam igitur tandem aliquando Saturni Rheæq; proles excusso profundo isto grauiq; somno (nam Epimeidē quoq; dormiendo vicisti) vibrato fulmine: aut ex oeta relucens: ingenti reddita flamma iram aliquam strenui illius ac iuuenilis Iouis ostende nisi vera sint quæ a Cretensib; de te tuaq; sepultura feruntur. Iuppiter. Quis hic est Mercuri: quē audio sic vociferantem ex Attica: ad crepidinē montis hymeti: horridus totus: ac squalidus: pelleq; hircina amictus: fodit astit ut arbitror nam pronus incumbit homo loquax & confidēs: nūnam Philosophus est? Neq; em̄ alioquin adeo impleta nefariaq; in nos fuerat dicturus. Mercurius. Quid ais pater: an non nosti Timonem Echecratidis filiū Colytensem? Hic nimirum est qui nos saepenumero in sacris legitimis cōuiuio accepit: is repente diues factus: is qui totas hecatombas apud quem splendide Iouialia festa consueuimus agitare. Iup. Hem quænam ista rerū cōmuratio? hiccinē honestus ille diues: quem tam frequentes cingebant amici? Quid igitur accidit ut hoc sit habitus? squalidus: erūnosus: fessor conducticius uti consilio: quum tam grauem Ligonem gerat? Mer. Ad hunc modū illū quodāmodo probitas evertit: atq; humanitas & in omnes quicūq; egerent misericordia. At re vera vecordia potius facilitasq; nullusq; in suscipiendis amicis delectus: quippe qui neutiq; intellexerit: sese coruis lupisq; largiri. Quin magis quum a vulturibus tam multis misero secur eroderetur: ob id amicos eos necessariosq; iudicabat quasi beneuolentia erga sese afficerent: quū illos epulæ magis caperent. Ergo posteaq; ossa penitus nudassent circūrosissentq;: deinde si qua medulla suberat hanc quoq; admodū diligēter exussissent aufugerūt: exuccū & radicitus defectū desituentes adeo ut postea: ne agnoscant quidem aut aspiciant: tantū abest ut sint qui suppeditent impartiantq;: has ob res fessor: & sago opertus pelliceo: urbem præ pudore fugiens mercede terram exerceat: aduersus ingratos atra bile stomachatur: qui quidem sua benignitate dirati: admodū fastuose nunc ptereant ac ne nomen quidē an Timon vocet nouerint.

Iup. Atq; profecto vir neutiq; fastidendus neq; negligendus: et lure optimo indignat: qui
lis tantis in malis agat. Quare sceleratos istos adultores ipsi quoq; fuerimus imitari si es
virum neglexerimus: qui tantū taurorū & ouium pinguiſſimas quaſq; nobis in aris adole-
uerit. Quare nidor etiamdū mihi in naribus reſidet. Tamenſi propter negocia maximāq;
turbam peierantiū: tum vi non lure agentium neq; non aliena rapientīū: præterea ob for-
midinē: quā mihi pariūt ſacrilegi: qui quidē tum multī ſunt: tum obſeruari diffi-
ciles: adeo
vt ne minimū quidē nos cōſulere ſinant. Iampridē profecto ad Atticam regionē oculos de-
torſiſſe: maxime poſtea q̄ Philoſophia & de verbis digladiationes: apud iſtos increbuerunt
ita vt pugnantiſq; inter ſe iſtis vociferantiſq; ne exaudire quidē mortaliū vota liceat.
vnde mihi neceſſum eſt: aut auribus obturatis ſedere aut dirumpi ab eis conficiq; qui vir-
tutem quandā & incorporea quādā meralq; nugas ingenti vociferatione cōnectunt: hæc
in cauſa fuerunt vt hūc quoq; neglexerim: quū haud mediocriter de nobis ſit meritis. Qd
reliquum eſt Mercuri tu Plutū adducēs quantū poteſ ad iſtum abeas. Porro Plutus vna
ſecum ducat & theſaurum: & vtriq; apud Timonem perſeuerent. Neq; vſq; adeo facile de-
migrant: etiam ſi q̄ maxime ruriſum illos per benignitatē ex ædibus exegerit. Cæterum de
palponibus illis: atq; ingratitudine qua in hunc ſunt uſi: in poſterum conſultabo: poenāſq;
daturi ſunt: ſimul atq; fulmen inſtaurauero. Nam fracti ſunt in eo reſuſa cuſpide dno e ra-
diis maximi quum nuper audius in ſophiſtam Anaxagoram iacularer: qui ſuis familiarib⁹
ſuadebat nullo pacto eſſe villoſ nos qui dii vocaremur. At illum quidem errore non feriebā
propterea q̄ Pericles obſenta manu cum protexerit: in lacunar retortum illud excuſſit
neq; multum abſuit: quin ipſe quoq; in ſaxum impactū fuerit eliſus. Quāq; interm vel id
ſupplicii ſatis magnum in iſtos fuerit ſi Timonem conſpexerint egregie locupletem factū.
Mercur. Quantū habet momenti altum vociferari & obſtreporū audacemq; eſſe. Idq; nō iſ
modo qui cauſas agunt: verum etiam qui vota faciunt conducibile. En mox e pauperrimo
diues euaserit Timon qui ſe in precādo clamorū: & improbum præſtiterit: Iouemq; red-
diderit attentum. Qd ſi ſilentio ſodiſſet incuruus: etiam nunc foderet neglectus. Plutus.
At ego Iuppiter haud quāq; rediturus ſum. Iup. Quid ita non rediturus optime Plute: præ-
ſerim a me iuſſus. Plu. Quoniā per Iouem iniuria me affecit efficiens: & in multa fragmēta
diſſecans: idq; quum illi paternus eſſem amicus: ac me poene dixerim fuiſſis ex ædibus ex-
truſit: nec aliter q̄ ſi qui e manibus ignem abiciunt: Num ruriſus ad iſtū ibo: paraſitiſ adula-
toribus & ſcortis donāduſ. Ad eos me mittito Iuppiter qui munus intellecturi ſunt: qui am-
plexuri: quibus equidem in preclo ſim: & maiorem in modū exoptatus. At hi ſtupidi cum
inopia cōmerciū habeant quā nobis anteponūt atq; ab ea accepto ſago Pelliceo: Ligonēq;
ſat habeant quum duos lucrantur obolos: decem talenta cōtemptim dono dare ſoliti. Iup.
Nihil iſtiusmodi poſthac in te facturū eſt Timon: quippe quē Ligon abunde ſatis corripu-
erit: niſi proſuſ nullum dolorem ſentiunt illius illa te videlicet potius q̄ inopiam eſſe præ-
optandam. At tu mihi calumnioſus admodum ſemperq; tuæ penitens ſortis videris eſſe
qui nunc Timonem incuſeſ: q̄ tibi patefactis ſoribus libere permiferit vagari: neq; inclu-
dens: neq; Zelotypus in te. Porro alias diuerſa de cauſa in diuites ſtomachabere quum di-
ceres te ab illis repagulis: clauibus ac ſignorum obiectaculis impreſſis ira fuiſſe conſuſum
vt ne proſpicere quidē in lucem tibi liceret. Id igitur apud me deplorabas: affirmans præ-
ſocari te nimis tenebris: eoq; pallidus nobis occurrebas & curis conſectus: digitis etiānum
ex aſſiduo colligendi coaceruādūq; vſu contractis contortiq; q̄ ſi quādo dareſ oportuni-
tas: auſugiturū quoq; ab illis te minitabare. In ſumma: rem ſupra modū acerbā iudicabas
in æreo ferreove thalamo danaes exēplo: virginem aſſeruari: idq; ab obſeruantiffimis mole-
ſtiſſimiq; pedagogis ali: ad vſurā & rationē. Proinde abſurde facere aiebas hos: q̄ te pter

modum adamarent: neque (quum liceret) frui auderent: neque quum ipsis esset in manu amore suo secure vterentur. Sed vigiles obseruarent ad signum ac seram oculis nunquam conuenientibus: neque usque dimotis semper intuentes: abunde magnum fructum arbitantes: non quod ipsis fruendi facultas adesset: sed quod nemini fruendi copiam facerent: non aliter quam in praesepi canis nec ipsa vescens ordeis: nec equum famelicum id facere sinens. Quinetiam ridebas istos: qui parcerent afferuarentque & (quod esset absurdissimum) ipsi quidem sibi subtraherent: vterenturque contingere: non intelligerent autem fore: ut aut sceleratissimus famulus: aut dispensator: aut liberorum pedagogus furtim subiret ludibrio habiturus: infelicem & inamabilem harum quae postea finat ad fuliginosam & oris angustam lucernulam ac fiticulosum scirpulum vsuris inutigare. Quid itaque: an non iniquum quum haec quondam inculaueris nunc in Timone diuersa his criminari? Plutus. Atqui si rem vere perpenderis utrumque me iure facere iudicabis. Nam et Timonis ista nimia leuitas: negligentiaque potius: haud beneuolentia studiisque in me merito videbatur. At e diuerso: qui me ostiis ac tenebris inclusum seruabant id agentes: quo scilicet crassior saginatioque ac vehementer corpulentia onustus euaderem: quum interim neque ipsi contingerent neque in lucem producerent ne vel aspicerer a quopiam: hos dementes & contumeliosos in me iudicabam: quippe qui me nihil commertum tot in vinculis me cogerent situ carique putrescere: haud intelligentes quod mox demigrent: me alii cuiusquam cui fortuna fauerit relicturi. Nec hos igitur probo: sed ne illos quidem qui nimirum facile mihi manus admouent. Sed qui (quod est optimum) mediocritate vrantur: uti nec prorsus abstineant: neque penitus profundant. Etenim illud per Iouem considera Iuppiter. Si quis ubi puellulam & formosam lege duxisset uxorem: postea neque obseruet nec vlla omnino zelotypia prosequatur: videlicet sinens illam noctu atque interdium: quocumque libitum sit: congregi cum his quicunque cuperent: vel producat potius ut adulteret: fores aperiens: ostentansque: & quoslibet ad illam inuitas: num hic amare videbitur? profecto hoc tu nequaquam dices Iuppiter: qui saepenumero amorem senseris. Rursum si ingenuam lege domum deducat: uti liberos legitimos progeneret. ceterum nec ipse contingat florentem aetate decoramque virginem: nec alium sinat aspicere sed inclusam orbam: sterilemque in perpetua virginitate contineat: idque praeter amore se facere praedicet & hunc quidem praeferat pallore corpore exhausto: oculis refugis: num fieri potis est ut huiusmodi non desipere videatur? quippe qui quum liberis oportuerit operam dare fruique coniugio: puellam adeo formosam atque amabilem sinat emarcescere: per omnem vitam tanquam caeci sacerdotem alens huiusmodi & ipse indigne fero: quum a nonnullis ignominiose cedor calcibus lantiorum atque exaurior a nonnullis contra perinde ut stigmaticus fugitiuus compedibus vincior. Iup. Quid est autem quod aduersus illos indigneris? quandoquidem utriusque poenas egregias luunt. Alteri quidem dum tantilli in morem neque bibere sinuntur neque edere: sed ore sicco duraxat inhiant auro. Alteri vero dum his exemplo Phinei cibos harpyae ipsis e faucibus eripiunt. Sed abi iam Timone multo posthac vsurus cordatiore. Plu. Ille igitur iureiurando cohercebit ne me velut e perforato cophine: vel priusquam influxerint: properet effurire quasi conet occupare: ne possim influere: ne si copiosius infundat: vnde illi inuoluam. Alioquin in danaidum dolum aquam illaturus videor frustra infusus: vase non continente. verum poene priusquam infusum sit: effuso eo quod infundat: tanto lator hiatus dolii per quem effundit: neque sisti potest effluxus. Iup. Proinde ni hiatus istum obturauerit perpetuamque per stillationem sistere studuerit: te pro pedem effuso: facile rursum sagum: & Ligonem in dolii fece reperiet: sed interim abite atque illum diuites reddite. At tu Mercuri fac memineris: ut rediens Cyclopes ex Aetna tecum adducas quo fulmen cuspidem restituta refarciant. Nam eo nobis acuminato opus sunt. Mer. Eamus Plute: quid hoc? Num claudicas? Equidem ignorabam: O praecclare quod non cecus modo: verum etiam claudus esses. Plu. Atqui non hoc mihi perpetuum Mercuri verum si quando

proficiscor: a Ioue missus ad quempiam: tum nescio quo pacto: tardus sum & utroque claudus pede. Ita ut egre ad meram pertingere queam: sene nonnunquam interim factio qui me operiebatur. Porro quum discedendum est: alatum videbis: multo a uibus celeriorē: unde fit: ut vix iam amoto repagulo: ego iam pconis voce victor pronuncier saltu stadium transmensus ne videntibus quidem aliquoties spectatoribus. Mercurius. At ista quidem haud vera narras. Immo ego tibi permultos comemorare queam: quibus heri ne obolus quidem erat: quo restim emerent: qui hodie repente diuites facti splendide viuunt: albis quadrigis vehantur: quibus ante ne asellus quidem suppeditarit. Ii tamē purpurati: aurumque manibus gestantes obambulant. Qui ne ipsi quidem opinor credere possunt: quin per somnium diuites sint. Plutus. Ist hac alia res est Mercuri: neque enim tū meis ipsius ingredior pedibus: nec a Ioue sed a dire ad istos transmittor: qui & ipse nimirum opum largitor est: ac magna donans: id quod ipso etiam nomine declarat. Itaque quoties est mihi ab alio ad alium demigrandum in tabellas iniiciunt me: ac diligenter obsignantes sarcinae in morem sublatum transportant. Interea defunctus ille alicubi in aedibus iacet in tenebris vetere linteo in genua in lecto reclusus: de quo feles digladiantur. Porro qui me sperauerunt obtinere in foro operiuntur hiantes: non aliter quam hyrundinem aduolantem stridentes pulli. deinde ubi signum detractū est & lineus ille funiculus incisus: apertaque tabellae: tamque nouus dominus pronuntiatus est: siue cognatus quispiā siue adulator siue seruulus draucus: qui puerili obsequio fauorem emeruerit: etiam tum mento subrafo: pro variis & opiparis voluptatibus. quas illi iam exoletus suppeditauerat: ingens scilicet primum ferens generosus quisquis ille tandem fuerit: nonnunquam me ipsis cum tabellis arreptum. fugiens adportat commutato nomine ut qui modo Pyrrhius: aut Dromo: aut Tibius: iam Megacles: aut Megabizus: aut Proarchus appelletur. Caeterum illos nequicquam hiantes relinquit: verumque luctum agentes: quod eiusmodi Thymus ex intimo sagenae sinu sit elapsus: quin non parum magnam escam deuorarit! At hic repete totus in me intruens: homo vitae mundioris atque elegantioris rudis pingui illorū cute qui compedes etiam dum horrescit: & si quis praeteriens loro increpet: arreptis ster auribus: quique pistrinum: perinde uti templum adoret: non est deinceps tolerandus: tuis quibuscum uiuit: verum & ingenuos afficit contumelia: & conseruos flagris cedit: licet ipse quoque eadem quandoque expertus in sese: donec aut scortulo culpam irretitus: aut equorum alendorum studio captus: aut adulatoribus sese permittens delectantibus: Nireo formosiorē esse: Cecrope: Codrope generosiorē: callidiorē vlysse: vnum autem vel sedecim pariter Cræsis opulentiorē momento temporis semel profundat infelix quae minutatim: multis ex periuriis rapinis flagitiis: fuerant collecta. Mercurius. Ista ferme sic habent uti narras: verum ubi tuis ipsius ingrederis pedibus: qui tandem caecus quum sis viam inuenire soles! Aut qui dignoscis ad quosnam Iuppiter te miserit: dignos illi visos qui diuitiis abundant: Plutus. Enimvero. credis me reperire istos ad quos mittor! Mercurius. Per Iouem haud quaquā. Neque enim alioquin Aristide praeterito ad Hipponicum & Calliam accederes: ad haec complures ex Atheniensibus alios: qui ne obolo quidem digni sint. Caeterum quid facis quandoquidē es emissus! Plutus. Sursum ac deorsum circum cursans oberro: donec imprudens in quempiam incurrero: hic autem quisquis ille sit qui forte primus me nactus sit: abducit ac possidet: te Mercuri pro lucro praeter spem obiecto: venerans atque adorans. Mercurius. Num ergo fallitur Iuppiter: qui quidem credat ex ipsius animi sententia: ditari abs te hos quos ille dignos existimarit qui discederent! Plutus. Ex iure quidem optimo fallitur o bone: quippe qui quum me caecum esse non ignoret emittat vestigatum: rem usque adeo repertu difficilem & iam olim e vita sublatam. Quam ne lynceus quidem facile inueniret: quae nimirum adeo obscura sit ac

minuta Itaque quum rari sint boni: improbi porro in ciuitatibus omnia obtineant: oberrans facile in huiusmodi mortales incurro ac retribus illorum illigor. Mercuri. At qui fit ut quoties eos deferis celeriter aufugias quum viae sis ignarus. Plutus. Tum demum acutum ceruo pedibusque valeo: ubi ad fugam tempus inuitat. Mercurius. Iam illud quoque mihi responde: qui fit: ut quum sis oculis captus (dicendum enim est) praeterea pallidus: postremo claudus: tam multos habeas amantes adeo ut omnes in te defigant oculos: & si potiantur foelices videantur: sin frustrentur: non sustineant viuere. Ex his equidem non paucos noui qui sic perdit te amarint ut sese in profundum immensumque pelagus praecipites dederint: ac scopulis abruptis illiserint rati fastidiri sese abs te propterea quod illos initio non respexisses. Quamquam scio: tu quoque fateberis si quomodo tibi ipsi notus es furere istos: qui eiusmodi amore sunt demerati. Plutus. At enim credis me qualis sum talem istis videri nempe claudum aut caecum: aut si quid aliud adest mihi vicii? Mercuri. Quid nunc o Plute nisi forte & ipsi omnes caeci sunt. Plutus. Haud caeci quidem: o optime: verum inscitia errorque quae nunc occupant omnia: illis offundunt tenebras: ad haec ipse quoque: ne per omnia deformis sim: persona vehementer amabili tectus: inaurato gemisque picturato eis occurro: at illi rati sese natiui vultus venustatem aspicere: amore capiuntur: dispereuntque nisi potiantur. Quod si quis me toto corpore renudatum illis ostenderit dubio procul futurum sit ut se ipsi damnent qui tantopere cecutierint adamantes res neutique amandas ac foedas. Mercuri. Quid ergo postea quoque eo peruentum est ut iam diuites euaserint: iamque personam ipsam sibi circumposuerint rursus falluntur. Adeo ut si quis illis detrahare conetur: pene caput potius quam personam abiciant. Neque enim verisimile est etiam tum illos ignorare: auro bracteatum esse formam quum intus cuncta inspexerint. Plutus. Ad id non parum multae res: o Mercuri mihi sunt adiumento. Mercurius. Quanam? Plutus. Simul atque qui me primum nactus est apertis foribus exceperit: clanculum una mecum introit elatio: vecordia: iactantia: mollicies: violentia: dolus: atque alia item innumerabilia a quibus omnibus postea quoque est animus occupatus: iam admiratur quae neutique sunt admiranda: & appetit ea quae sunt fugienda: meque cunctorum illorum quae introierant malorum patrem stupet: quum illorum satellitio vallatum videt. Quiduis potius passurus quam uti me compellatur reuicere. Mercuri. Ut leuis ac lubricus es Plute retentu difficilis: ac fugax: neque ullam praebens ausam certam quo praesus teneare: sed nescio quomodo anguillarum ac serpentum in more inter digitos elaberis: at ediuerso paupertas viscosa: pressu facilis: totoque corpore mille vinctos gerit hamos: ut qui attigerint ilico haereant: neque facile queant auelli. Verum interea dum nugamur rem haud parua omisimus. Plutus. Quam? Mercuri. Nempe quia Thesaurum non adduxerimus: quo vel imprimis erat opus. Plutus. Isthaec quidem ex parte bono sis animo. Nam non nisi in terra relicto illo ad vos ascendere soleo. Iussuque intus manere foribus oclusis neque cuiquam aperire nisi me vociferantem audierit. Mercuri. Iam igitur atticam superamus. Tu me consequitor chlamydis adhærens donec extremam viam attigerimus. Plutus. Recte facis Mercuri quum me per viam ducis. Etenim si me deferres forsitan oberrans: in Hyperbolum aut Cleonem inciderem: sed quis hic stridor ceu ferri saxo impacti? Mercurius. Timon hic est qui proxime montanum & petricosum fodit solum? Pape: adest & paupertas & labor ille. Tum robur: sapientia: fortitudo atque id genus aliorum turba: quorum omnium agmen fames iungit: longe praestantius quam tui sint satellites. Plutus. Quin igitur quam ocyssime discedimus? Neque enim vllum operae praecium fecerimus cum homine eiusmodi vallato exercitu. Mercuri. Secus visum est Ioui quare ne metu deterreamur. Paupertas. Quo hunc nunc Mercuri: manu abducis? Mercurius. Ad hunc Timonem: ad quem a Ioue sumus ire iussi. Paupertas. Ita ne rursus Plutus ad Timonem postea quoque ego hunc in deliciis turpiter gerentem sese suscepi: commendansque sapien-

et labori strenuus: multique precii viri reddidi: Adeo ne despicienda: iniuriarum idonea vobis iudicor ut hunc qui mihi vnica erat possessio eripiat: iam exactissima cura ad virtutem excultus ut Plutus hic ubi denuo suscepit per contumeliam & arrogantiam illi manu iniecta: tale reddiderit qualis erat dudum: molle & ignauum rursum mihi restituat: ubi iam nihili factus erit & reliculus. Mercurius. Sic O Paupertas iam placitum est. Pauper. Equidem ab eo: At vos labor & sapientia reliquique consequimini me. Porro hic breui cognoscat: qualis in se fuerim: quam nunc relinquet: nempe adiutrix bona & rerum optimarum doctrix. Quicquid donec habuit commercium sano corpore: valentique animo perseueravit: virilem exigens vitam: & ad se respiciens: Supuacua autem & vulgaria ista aliena ita ut sunt existimas. Mercurius. Discedunt illi: nos ad eum adeamus. Timon. Quinam estis o scelesti: aut qua gratia huc aduenistis homini operario mercenarioque negotium exhibitori: verum haud quam latum abibitis scelesti ut estis omnes: nam ego vos illico glebis & saxis petitos comminuam. Mercurius. Nequaquam O Timon ne ferito neque enim ferieris mortales. verum ego sum Mercurius: hic Plutus. Misit nos Iuppiter votis tuis exauditis. Quare quod bene vertat opes accipe desistens a laboribus. Timon. Atqui vos iam ploraueritis etiam si diu sitis ut dicitis. Siquidem odi pariter omnes tum deos tum homines: Sed huic caeco quisquis is fuerit: mihi certum est lignonem impingere. Plutus. Abeamus per Iouem. Mercurius. quandoquidem hic homo mihi videtur non mediocriter insanire: ne malo quopiam accepto discedam. Mercurius. Ne quid ferociter Timon: quin exue potius penitus istam ferocitatem asperitatemque ac manibus obutulis excipe bonam fortunam: rursum diues esto: rursum Atheniensium princeps & ingratos illos despicias quum solus florebis. Timon. Nihil mihi vobis est opus ne obturbare. Sat opum mihi Ligo: praeterea fortunatissimus sum si nemo propius ad me accesserit. Mercurius. Adeo ne quod inhumaniter hucine sermonem Ioui renuncio laetum & ferocem? Atqui par erat forsitan homines tibi haberi inuisos: ut qui tam multa indigna in te commisissent: deos odio te persequi nequaquam erat consentaneum: quum illi tantopere tui curam agant. Timon. At tibi Mercurius: Ioui quoque me respicentis plurimam equidem habeo gratiam. ceterum hunc Plutum nequaquam recepero. Mercurius. Quid ita? Timon. Quum pridem innumerabilium malorum mihi fuit auctor: quum me assentatoribus proderat: immittens qui infidelis appetere: similitudinem excitarent: mollicie perderet: inuidiam obnoxium redderet: denique quum repente me adeo perfide ac proditorie destituerit. Contra paupertas optima me laboribus viro dignissimis exercens: mecumque vere ac libere conuiuens & quibus opus erat suppeditauit laborauit & vulgaria ista docuit contemnere: effectumque: ut mihi vitae spes omnis ex meipso penderent: demonstrans quanam essent opes verae meae: nempe quas neque adulator assentator neque sycophanta minitans neque plebes irritata neque concionator suffragiorum auctor neque Tyrannus intentis infidelis queat eripere: itaque iam validus effectus ob laborem: dum hunc agellum grauiter exerceo: neque quicquam eorum quae sunt in ciuitate malorum aspicio: abunde magnam & sufficientem victum mihi Ligo suppeditat. Quare tu Mercurius qua venisti viam remouens recurre: vna tecum Plutum adducens ad Iouem: illud mihi sat fuerit si effecerit ut omnes mortales: per omnem aetatem ciuent. Mercurius. Nequaquam o bone: neque enim omnes ad ciuendum sunt accommodi. Quin tu iracunda pueriliaque ista missa face: ac Plutum excipe. non sunt reicienda munera: quae a Ioue proficiunt. Plutus. Vni Timon ut contra te partes deffendam meas an grauiter feres: si quid dixerim. Timon. Dicite nec multis tamen neque cum proemulis quemadmodum perditissimi isti solent oratores. Nam huius Mercurii gratia te feram paucis dicentem. Plutus. Atqui multis mihi potius erat dicendum: tot nominibus abs te accusato. Attamen videnum qua in re tu quemadmodum ais laeserim: quidem dulcissimarum quarumque rerum tibi extiterim auctor opifexque auctoritatis: praesidentiae coronarum: aliarum item volupratum: mea opera conspicuus eras: celebris & obseruandus. Car

rerum si quid molesti ab adulatoribus accidit: non mihi potes imputare: quin ipse magis abs te sum affectus contumelia: propterea quod me tam ignominiose: viris illis execratis supeditans: qui te mirabantur: ac praestigiis dementabant: mihique modis omnibus insidias struebant. Illud postremo loco dicebas quod te prodiderim: ast isthuc contra criminis in te possum retorquere: quum ipse sim modis omnibus a te reiectus: praecipue exactus ex aedibus Vnde pro molli chlamyde: sagum istud charissima tibi paupertas circumposuit. Itaque testis est mihi hic Mercurius: quod opere Iouem orauerim: ne ad te venirem: qui tam hostiliter esses in me debacchatus. Mercurius. At nunc vides Plute in cuius hominem sit commutatus. Proinde audacter cum illo consuetudinem age. Tu vero sode quantum potes. Tu interim Thesaurum sub lignonem adducto. Audiet enim si tu accerfueris. Timon. Parendum est Mercuri: rursusque discedendum. Quid enim facias quum dii compellant: tamen vide: in quas turbas me miserum conficies: qui quidem quum ad hunc usque diem foelicissime me vixerim: tantum auri repente sum accepturus nihil commertus mali: tantumque curarum suscepturus. Mercurius. Sustine Timon mea gratia: tametsi graue est isthuc atque intolerandum: quo videlicet palpones illi praedinedia rumpantur. Ego porro superata aethra in coelum reuolauero. Plutus. Abiit ille quidem sicut apparet. Nam ex alarum remigio facio coniecturam: Tu vero hic operire: siquidem digressus Thesaurum ad te transmittam: sed feri fortius. Tibi loquor auri Thesauri: Timoni huic audiens esto: offerque temet erendum. Fodi Timon altius impingens. Ceterum ego a vobis digredior. Timon. Age iam O Ligo: nunc mihi tuas vires explica: neque defatigare: dum ex abdito Thesaurum in apertum euocaris. Hem prodigiorum aut horum Iuppiter: amici Chorybantes: ac lucifer Mercuri: unde nam auri tantum? Num somnium hoc est? Metuo ne carbonem reperturus sim expectatus. Atqui aurum profecto est insigne: fuluum: graue: & aspectu multo iucundissimum. Pulcherrima Aurum faustitas mortalibus.

Quippe quod ignis in more ardens noctesque & dies reuides. Ades o mihi charissimum desideratissimique: nunc demum credo vel Iouem ipsum volim aurum esse factum. Etenim quae tandem virgo: non ex porrecto sinu usque adeo formosum amatorem excipiat: per regulas illas ipsum o Myda Croesaeque ac munera: delphico in templo dicata: ut nihil eratis si cum Timone: cumque Timonis opibus conferamini: cui ne perlarum quidem rex par est. O Ligo: sagum charissimum vos huic parui suspendi commodum est. At ego quod maxime semotum mercatus agrum: turriculaque seruandi auri gratia constructa: vni mihi affatim vixero: sepulcrum item mihi mihi defuncto parare est sententia. haec igitur decreta sunt placitaque in reliqua vitae: seiunctio: ignorantia: fastidium erga mortales omnis. Porro amicus: hospes: sodalis: aut ara misericordiae meræ rugae. Tum commiserari lachrymantem: suppeditare egentibus: iniquitas: ac morum subuersio: at vita solitaria: qualis est lupis unusque sibi amicus Timon: ceteri omnes hostes & insidiarum machinatores. Cum horum quopiam congregi: piaculum adeo ut si quem aspexero duraxat inauspicatus sit ille dies. In summa: non alio nobis habetur loco: quam signa saxea aereave: neque feciale ab illis missum recipiamus: neque foedera feriamus. Mors hic solitudine mea aduersus illos tueat. Ceterum tribules cognati populares. Postremo praesentia ipsa frigida quidam & sterilia noxia: stultorumque mortalium gloriae: solus Timon diues esto: despiciat omnes: solus ipse secum oblectet liber ab assentationibus: & onerosis laudibus diis sacra faciat: epuletur solus sibi ipsi vicinus sibi princeps excuties se ab aliis. At tamen semet vni accipe certum esto quod si moriendum est: sibi ipsi coronam accipe. Nullusque nomen sit dulcius quam Misantropi. I. hominis odoris: mortis autem notae difficultas: asperitas: feritas: iracundia: inhumanitas. Quod si quem conspexero: incendio conflagentem: obrestantemque quo restinguam pice oleoque restingere: rursus si quem flumen undis abstulerit: isque manus porrigens: imploret ut retineatur. hunc quoque

demerso capite propellem: ne possit emicare: hunc ad modū par pari relaturus est. hanc legem Timon tulit Echecratides Colytensis idem in comitiis suffragia tulit. Age hæc decreta sunt: hæc fortiter tueamur. Cæterū magno emerim: vt id omnibus innotescat q̄ opibus abūdo: nam illa res illos præfocauerit: sed quid illud. Hem quæ trepidatio! vndiq̄ concurrunt: puluerulenti atq̄ anhelī: haud scio vnde aurū adorati: vtrum igitur hoc conscenso colle saxis eos abigere sublimi deiaculans: an hoc tantū in re lege mviolabimus: vt semel cum illis congregiamur: vt magis angantur: fastiditi repulsiq̄. Ita satius esse duco. Itaq̄ restemus quo illos iam excipiamus. Age prospiciam: primus eorum iste quis est? Nēpe Gnatonides adulator qui mihi nuper symbolum petenti funem porrexīt quū apud me sæpenumero solida dolia vomuerit! Sed bene est q̄ ad me venit: nam primus omnium vapulabit. Gnatonides. dixi in Timonē virum bonū non neglecturos esse deos! Salue Timon formosissime: iucundissime conuiuator bellissime. Timon. Scilicet & tu Gnatonides vulturū omnium edacissime atq̄ hominū perditissime. Gnatonī. Semper tibi grata dicacitas. Sed vbi compotamus! Nam nouam tibi adfero cantilenam: ex his quos nuper didici dirhyrambis. Timon. Atqui elegos canes: admodū miserabiles: ab hoc doctus ligone. Gna. Quid isthuc? Feris o Timō! Attestor o Hercules: hei hei in ius te voco apud Ariopagitas qui vulnus dederis. Timon. Atqui si cōtere paulisper: mox cædis me reū ages. Gnatonī. Nequaq̄: quin tu plane vulnere mederi: paululo auri inuncto: Mirū emitis in modum p̄sentaneum id est remedium. Timon. Etiam manes! Gnato. Abeo. At tibi male fit: qui quidem ex viro cōmodo tam sauius factus sis auri gratia. Timon. Quis hic est qui accedit recaluaster ille Philiadides assentatorum omnīū execratissimus. hic quū a me solidum acceperit fundum: tū filiae in dotem talēta duo: laudationis præmium quū me canentem reliquis filēribus omnibus solus maiorem in modum extulisset: deletrans me vel oloribus magis esse canorum vbi me pridem ægrotū conspexisset: nam adierā oraturus vt mei curam ageret: plagas etiā egregius ille vir impēgit. Philiadēs O Impudentiā. Nunc demum Timonem agnoscitis. nunc Gnatonides amicus & conuiua enim uero habet ille digna se: quādoquidem immemor est atq̄ ingratus. At nos qui iam olim conuictores sumus æquales ac populares: tamen modeste agimus ne infilire videamur. Salue here. fac vt istos adulatores obserues qui nūq̄ ad sunt: nisi in mensa: præterea a coruis nihil differunt. Neq̄ post hac huius atatis: mortaliū vlli fidendum est. Omnes ingrati: & scelesti. At ego quū tibi talentum adducere: quo posses ad ea quæ velles vri: in via interim accepi te summas quasdam opes esse nactum. Proinde accessi his de rebus admoniturus te q̄q̄ tibi forsitan me monitore nihil erat opus: viro nimirum adeo prudenti vt vel Nestori ipsi si necesse est consilium dare queas. Timon. Ita fiet Philiadēs: sed age accede quo te ligone comiter accipiam. Philiadēs. Viri caput mihi comminutum est: ab hoc ingrato propterea q̄ eum ea quæ in rem illius erant admonui. Timon. Ecce tertius huc orator Demeas se recipit: tabulas dextra gestans: aitq̄ se mihi cognatum esse. hic vna die de meo sedecim talenta ciuitati dependit: nam damnatus erat ac vinctus. At quū soluendo nō esset: ego misertus illum redemi. Porro quū illi sorte obuenisset vt erechtheidī tribui distribueret arariū: atq̄ ego adiens: id qd ad me redibat reposcerē: negabat se diem nosse me. Demeas. Salue Timon præcipuum generis tui præsidium: fili cīmētum Atheniensium: defensaculum Græciæ. Profecto iam dudū te populus frequēs: & vtraq̄ curia operitur. Sed prius decretū audi: qd de te cōscripsi: quādoquidē Timon Echecratidæ filius Colytēs vir nō mō p̄bus & integer verū etiā sapiēs: quantū alius in Græcia nemo: quū nunq̄ poēm virā destitit optime de repu. mereri. Tū autē in olympicis vicit pugil: & lucta cursuq̄ die eodē: ad hæc sollēni q̄driga eq̄strisq̄ certamē. Timō. At ego ne spectator qdēvq̄ in olympicis sedi. Deme. Quid tū spectabis post hac: sed ista cōia addi satius

est. Tum anno superiore aduersus Acharnenses pro rep. fortissime se gessit: & Peloponnesium duas acies fudit. Timon. Qua ratione? Quippe qui nec vnq̄ arma gesserim neq̄ vnq̄ militiae dederim nomen. Demeas. Modeste tu quidem de teipso loqueris: nos tamen ingrati futurisumus: nisi meminerimus: Præterea scribendis plebiscitis: & inconsultationibus: & in administrandis bellis non mediocrem vtilitatem attulit reipu. his de causis omnibus visum est curiæ plebi magistratibus tributim plebeis singillatim communiter vniuersis: aureum statuere Timonem iuxta Palladem in arce: fulmen dextra tenentem: radiis temporis ambientibus: utiq̄ septem aureis coronis coronetur: hæc coronæ hodie in dionysiis per tragædos novos promulgentur. Siquidē hodie illi dionysia sunt agēda. dixit hoc suffragium Demeas orator propterea q̄ cognatus illius ppinquus: ac discipul⁹ eius sit. Nam & orator optimus Timon: præterea quicquid voluerit: hoc igitur tibi suffragiū: sed vtinam & filium meum ad te pariter adduxissem: quem tuo nomine Timonem appellam. Timon. Qui potest Demea: quum ne vxorem quidem duxeris vnq̄ quātum nobis scire licuit. Demeas. At ducam: nouo incunte āno si deus permiserit: liberisq̄ operam dabo. Tum qd̄ erit natum (erit aut̄ masculus) Timonē nuncupabo. Timon. An vxorem tu sis ducturus: equidem haud scio: tanta a me plaga accepta. Demeas. Hei mihi. Quid hoc est rei? Tyrānidem Timō occipias: pulsasq̄ eos qui sunt ingenui: ipse nec ingenuus plane nec ciuis: verū prope diem poenas daturus: quū aliis nominibus tum q̄ arcem incenderis. Timon. Atqui non conflagrauit arx: scelestē. Proinde palā est: te calūniatorē agere. Demeas. Verū effosso arario diues effectus es. Timon. Atqui non est effossum isthuc. vnde me hæc quidem probabiliter abs te dicuntur. Demeas. Verū effodietur post hac: sed tu interim omnia quæ in eo condita: possides. Timon. Alterā itaq̄ plagam accipe. Demeas. Hei scapulis meis. Timon. Ne vociferare alioquin & tertiam tibi illidā. Etenim res plane ridicula mihi acciderit: si quū in ermis duas lacedæmoniorū acies fuderim: vnū scelestum hominē non p̄triuero. Tum frustra vicerim in olympiis & pugil & palestrites: sed quid hoc? An non philosophus Thrasycles hic est? p̄fecto ipse est: p̄missa barba: subductisq̄ supciliis & magnū quiddā secti murmurans accedit Titanicum obtuens: cæsariem per scapulas fluentem ventilans: alter quidam Boreas: aut Triton: q̄les eos Zeufis depinxit. Hic habitu frugalis: incessu moderatus: amictu modestus: mane mirū q̄ multa de virtute differit dānans eos qui voluptate capiuntur frugalitatem laudans: at vbi lotus ad cænā venit: puerq̄ ingentem illi calicem porrexit meraciore aut̄ maxime: perinde vt Lethes aquā ebibens: a diluculanis illis disputationibus diuersissima quæ sint exhibet dum milui instar præripit obsonia: & proximum cubito opposito arcens: mento interim condimentis oppleto: dum canum ritu iugurgitat: prono incumbens corpore: perinde atq̄ in patinis virtutem inuenturum sese speret. dumq̄ vsq̄ adeo diligenter catinos extergit indice digito: vt ne paululum quidem reliquiarum sinat adhærere. nunq̄ non querulus: tanq̄ deteriorem partem acceperit: vel si totam placentiam: aut suam solus omnium accipiat: qui quidem edacitatis & insatiabilitatis est fructus remulentus atq̄ ebr⁹: us: non ad tantum modo saltationemq̄: verum ad conuiciū vsq̄ & iracundiam. Ad hæc multus inter pocula sermo (tum enim vel maxime) de temperantia sobrietasq̄: atq̄ id quidem (vt aiunt) quū iam a mero male affectus ridicule balbutit. Accedit his deinde vomitus: Postremo sublatum eum de conuiuio efferunt: aliqui ambabus manibus Tibicinæ inhærentem. Quāq̄ alicui ne sobrius quidem vlli primariorum cessarit vel mendacio: vel confidentia: vel avaritia: Quin & inter assentatores primas tenet: peccat promptissime: anteit impostura: comitatur impudentia. In summa prorsus admirandum quoddam spectaculum est omni ex parte exactum variegq̄ absolutum. proinde non eiulabit clar⁹ videlicet quum sit modestus. Quid hoc tandem nobis Thrasycles! Thra-

ficles. Nō hoc animo ad te venio Timon quo pleriq; isti qui nimirum opes admirati tuas: argenti: auri: opiparorum conuulsiuorum adducti spe concurrunt: multaꝝ affectatione desinūt te: hominem videlicet simplicem: facileꝝ impatiētem id quod adest. Siquidem haud ignores offam mihi in cēnam sat esse: tum obsonium suauissimum cepe aut nasturcium: aut si quando lubeat lautius epulari pusillum salis. Porro potum fons Athenis no uem saliens venis suppeditat. Tum pallium hoc quauis purpura potior. Nam aurum nihilo magis apud me in precio est q̄ calculi qui sunt in littoribus. Sed tua ipsius gratia huc me cōtuli: uti ne te subuerterit pessima ista atq; infidiosissima res opulētia: quippe quæ multis sæpenumero immedicabiliū malorum extiterit causa. Etenim si me audies potissimū opes vniuersas in mare præcipitabis: utpote quibus nihil sit opus bono viro: quicq; philosophiæ possit opes perspicere. Ne tamen in altum o bone: sed ferme ad pubem vsq; ingressus paulo ultra solum fluctibus: opertum me quidem vno spectante. Quod si hoc non vis: tute igitur eas potiore via ex adib⁹ elictor: ac ne obolum quidem tibi facias reliquum: videlicet largiens tuis quicunq; opus habent: huic quinq; drachmas: illi minam: alii talentum. Porro si qui erit philosophus: hunc æquum est duplam aut triplam ferre portionem. Quāq; hoc quidem mihi non mea ipsius gratia postulo: sed quo amicis: si qui egebunt: donem: sat est si modo perā hanc largitione tua expleueris ne duos quidem modios æginiticos capientem. Nam paucis contentum modestumq; conuenit esse eum qui philosophatur: neq; quicq; ultra peram cogitare. Timon. Equidem ista quæ dicis probo Thrascles. Ergo si videtur priusq; peram expleam: age tibi caput opplebo tuberibus: posteaq; Ligone sum mensus. Thrascles. O libertas O leges. Pulsamur ab impurissimo: libera in ciuitate! Timon. Quid stomacharis O bone Thrascles! Num te defraudaui! Atqui adiiciam ultra mensuram Chœnices quattuor. Sed quid hoc negotii! Complures simul adueniunt. Blepsias ille: & Laches: & Gniphon: breuiter agmen eorum qui vapulabunt. Itaq; quin ego in rupē hanc conscendo: ac Ligonem quidem iam dudum fatigatum paulisper interquiescere sino! At ipse plurimis congestis saxis: procul eos lapidum grandine peto. Blepsias. Ne iace Timon Abimus enim. Timon. At vos quidem nec citra sanguinem: nec absq; vulneribus.

Timonis siue Misanthropi Finis Erasmo Interprete.

Luciani.

Luciani Tyrannicida. Erasmo Interprete.

Argumentum declamationis.

Quidam in arcem ascendit: vti Tyrannum occideret: Atque ipsum quidē non reperit: verum filium eius interemit: gladiūq; in vulnere reliquit. Adueniens Tyrannus: vbi filium extinctum conspexit: eodem ense necem sibi consciscit. Is qui ascenderat: Tyranniq; filium peremerat: præmium tanq; Tyrannicida petit.

Declamatio.

Quoniam duos eodem die Tyrannos occiderim iudices. Alterū quidem ætate iam affecta. Alterū æuo florentem & ad scelerum successionem capeffendam magis idoneū: vnicū tamen pro ambobus præmium petītum venio: qui quidē vnus omnīū quotquot vnq; tyrannicidæ fuerunt: vnico vulnere duos maleficos fuerim amolitus: neciq; dederim: filium videlicet ense: patrem indulgēti charitate qua filiū adamabat. Itaq; Tyrannus pro his quæ cōmisit abunde magnas poenas nobis dependit: quippe qui & viuus aspexerit: filium prius morte sublatū: et qd est omnīū maxime nouū: compulsus sit deniq; ipse sui tyrannicida fieri. At filius illius mea quidem manu peremptus est: cæterum occisus: alteram ad cædem operā mihi suam cōmodauit: dum qui viuo patri scelerū socius fuerat: eiūsdē post mortē (quatenus licuit) extitit parricida. Ego itaq; sum is qui tyrannidem sustuli: pariterq; mecum gladius quocūq; confecta sunt meus: tametsi cædis ordinē cōmutarim ac morē modūq; nouarim cōficiendi sceleratos: nempe hunc qui valentior erat: quiq; vlcisci poterat: ipse perimēs. Porro senem soli gladio referuans. His igitur de causis & amplius quiddam a vobis me consequuturum arbitrabar: præmiāq; laturū: quæ numero æquarent eos qui essent interempti: vtpote qui nō præsens modo malis vos leuarim: verū etiam futuroū formidine: quiq; stabilē pepererim libertatē nullo relicto qui scelerū capeffat successionē: verū interim tantis rebus strennue peractis in discrimen adducor: me præmio fraudatus a vobis discedā: ac ne solus non ferā recōpensam: quā leges a me seruatae præsistunt. At qui cōtradicit is mihi videtur non reip. studio (quæadmodū ait) hoc facere: sed q; extinctos esse illos grauiter ferat: atq; eū qui illis mortis author extitit vlcisci conetur. Vos igitur iudices mihi paulisper attēdite: dum tyrannidis mala tametsi ipsi optime nostis cōmemoro. Siquidē hoc pacto futurū est vt & beneficii mei magnitudinē intelligatis: & ipsi plus capiatis voluptatis: repellant nimirū quibus sitis leuati malis. Neq; enī quæadmodū aliis quibusdā sæpenumero accidit: itidem & nos simplicē atq; vnicā seruitutē expectabamus: nec vnus dñi violentiā tolerabamus: verū soli omnīū quos similis habuit calamitas duos pro vno tyrannos habebam⁹: & in geminas cōtumelias distrahebamur & infelices. Porro senex multo erat moderatior: q; ad iras lentior: ad supplicia segnior: & ad cupiditates tardior: vtpote cui iā ætas vehementiā impetus cohiberet: voluptatūq; cupiditates refrenaret. Quin ad suscipienda maleficia filii instinctu impelli ferebatur: ipse alioquī nō admodū tyrannicus nisi q; illi morem gerebat. Siquidē indulgens in filiū supra q; credi queat erat: id qd re declarauit: ita vt filius illi esset omnia illi parebat: per vim faciebat quicquid ille iusserat: supplicio afficiebat quoscūq; præceperat: ac prorsus in omnibus illi obsequiū dabat. In summa: filius in patrē tyrannū quēdā agebat: pater filii cupiditatū satelles erat. Tamet si huic ppter ætatē honorem cedebat adolescens: soloq; imperii nomine tēperabat: tamen res & caput Tyrannidis erat ipse. Et q; tutamentū præsidiumq; principatui: ab illo mutuares: scelerū tamen emolumentis solus fruebat. Ille erat qui satellites cōtinebat: qui custodias obtinebat: qui tyrannidem affectantes e medio tollebat: qui insidias formidabat: ille qui castrabat ephebos: qui cōiugia violabat: illi virgines producebant. Tū si quæ cædes: si qua exilia: si quæ pecuniarū

expilationes: delationes: cōstumelia: ea omnia iuuenis temeritate gerebantur. Porro senex ille obsequabatur: comitemq; scelertū sese praebebat: ac cōprobabat duntaxat filii sui flagitia. Itaq; quum ea res nobis erat intoleranda: propterea q; quū animi cupiditatibus ex imperio potestas accedit: nullū flagitiū modū imponunt: tum illud in primis discruciabatur: q; prospiceremus diuturnā vel aeternā potius seruitutē eam futurā: & per successionem alii post alii domino tradendā remp. populūq; homini scelestō hareditatis instar obuenturū. Nam id aliis spem non exiguā faciūq; apud sese reputant: qd inter se dicūt: at mox cohercebitur: at mox demorietur. Paulo post liberi sumus futuri: verū de his nihil eiusmodi sperabatur: quin potius iam intuebamur. paratū Tyrānidis haredē. vnde factum est vt ne agredi quidē quisq; fortium ciuitū: & qui eadem quā ego animo statuisset: auderet. Sed despectabatur ab vniuersis libertas: atq; inexpugnabilis tyrannis videbatur: quippe quum esset cum tam multis confligendum ac dimicandum. At me nihil ista deterruerunt: neq; perpēsa negotii difficultate refugi: neq; ad suscipiendū discrimen repidam: verum solus: solus inquā aduersus adeo validā variāq; Tyrannidē: vel nō solus potius: sed gladio comite conscendi: quippe qui mihi sit auxiliatus: mecumq; ex parte Tyrānum interemerit: quū mors mihi interim ob oculos obuersabatur. At e diuerso perpendenti: q; publicā libertatē: meā eadē redempturus essem. Ergo vbi in primā irruissē custodiā: neq; mediocri negotio satellites submouissē: occidēs interim: in quē incurrissē: & quicquid obfisteret amolens: ad ipsū negotii caput ferebar: ad vnicū Tyrānidis robur: ad nratū calamitatū fōrē atq; irrupto arcis propugnaculo: quū viderem illū fortiter luentē sese: multisq; vulneribus resistentem: iam occidi. Et tū tū erat sublata Tyrannis: iam tū mihi confectū facinus. Ex eo tēpore liberi omnes: nisi q; reliquus adhuc erat: senex solus: inermis: nudatus custodistiāq; amisso magno illo suo satellite: desertus. Neq; deinde dignus forti dextera tibi nimirū meū ipse iudices: hac animo reputabā. Cuncta mihi pulchre habēt: cuncta confecta sunt: cuncta eo quo destinā perducta. At cum qui reliquus est quo tandē modo poenas dare cōuenit? Me quidē meaq; dextera nequāq; est dignus: praesertim si post splendidū facinus: iuuenile atq; magnificū interimatur: priorē illam cādē dedecoratur⁹. Carnifex aliquis quarendus ē illo dignus: verū post calamitatē: ne vel hanc ipsam lucrificiat: videat: discrucietur: appositū habeat ensē: huic reliqua mando: hac vbi meū statuissē: ipse quidē illinc discedo. At ille peregit id qd ego praediutinauerā: Tyrannū occidit: summāq; meā imposuit fabulā. Adsum igit popularē administrationē vobis adportans: cunctisq; bono iam vt animo sint edicens: ac libertatē annūciāns. iam meis frulmini factis. Vacua sicut videtis: sceleratis hominibus arx. Imperat nemo: quin & magistratus creare liberū est & causas agere: & ex legibus contradicere. Atq; hac omnia vobis mea contigerunt opera: meaq; fortitudine: videlicet ex vna illa cādē: post quā pater iam viuere non quibat. Aequū itaq; censeo: vt his pro meritis debitum mihi a vobis praemiū donetur: non q; lucri auidus: aut sordidus quispiam siue nec is qui mercedis gratia de patria benemereri statuerim: verū q; praemio cupiam officia mea cōprobare: neq; repudiari: aut inglorios fieri conatus meos: si velut irriti praemioq; in digni iudicent. At hic cōtradicat: negatq; aequū facere me qui decorari munere: praemioq; ferre cupiam. Neq; cū Tyrannicidā esse me: neq; quicq; a me: pro legis sententiā confectum esse: verū facinori meo decisse quiddā ad hoc vt praemiū postulē. Percontor igitur illū quid praeterea regis a me? Nōne libertatē peperit? Nūqs ipat? Nūqs iubet? Nūqs ministrat domini? Num quis nocentis manus effugit meas? haud quāq; dixeris. Sed omnia plena pacis: omnes restituta leges: libertas manifesta: democratia stabilis: inuiolata connubia: pueri tuti virgines absq; periculo: publicamq; felicitatē solemnibus feris celebrat ciuitas. Quis igit horū omnū auctor? Quis est qui illa sustulit? hac petit? Etenim si quisq; prae me dignus

honore sit: cedam pramium desistam a petendo munere. Quid si solus omnia peregi audens periclitans: ascendens: interimens: excrucians: alterum virtus in altero: quid mea caluniaris officia? Quur facis ut populus parum erga me grauis existat? At enim non occidisti Tyrannum. Porro lex Tyrannicidae pramium decernit: verum dic mihi: numquid interest: vtrum ipsum interimas: an mortis causam ministres? Mea profecto sententia nihil. Verum hoc solum spectauit legis conditor: libertatem democratiam: sceleratorum sublationem: huic honorem decreuit. Hoc pramio dignum iudicauit: quod quidem inficiari non potes: quin mea contigerit opera. Etenim si occidi eum: quo occiso ille non poterat viuere: nimirum ipse eadem peregi. Ego occidi: sed illius manu. Itaque ne discepta de cadis modo: neque illud expende quae admodum interierit: verum an iam perierit: et an quod perierit: id illi a me sit profectum. Quandoquidem & illud excussurus mihi videris: atque his aduersus bene de re publica meritis calumniis visurus. Si quis non gladio verum lapide: lignove: aut alio quouis pacto peremerit. Quid porro si fame Tyrannum obsedissem: ad mortis necessitatem compelles: num ibi quoque requisiturus eras a me eadem mea ipsius manu peractam: aut desiderari adhuc quiddam diceres. ad id ut legi factum a me satis videatur: atque id quod scelestum: acerbius etiam atque atrocioris mortis genere cruciassim? Vnum hoc duntaxat spectas: hoc requirere: hoc excute: Quis nocentium reliquus: aut quae metu expectatio: aut quod calamitatum vestigium? Quid si purgata omnia: si pacata: Profecto Syconphantici est: modum rei gestae caluniantem pramio frustrari velle: quod illis quae virtute confecta sunt debeat. Equidem et illud memini disertum in legibus: nisi forte propter diuinam seruitutem oblitus sum eorum quae ab illis dicuntur. Causam mortis esse duplicem: puta: si quis ipse occidat: aut si non ipse quidem occidit: neque manu facinus peregit: verum compulit. praeiussitque mortis occasionem. Ex atquo et hunc quoque lex censet supplicio affici oportere: idque iure optimo. Neque enim statuit minus valere oportere audaciam quam facinus: Ac postea superuacaneum est cadis rationem ultraque spectare: deinde hunc qui sic occiderit: tanquam homicidam poenas oportere dare censebis: ac nequaquam absoluendum esse: At me qui per omnia consimili modo Rempublicam huius non censes ea capere oportere quae illis debentur qui beneficio iuuerunt. Neque enim illud dicere possis me quidem imprudentem fecisse: sed exitum quendam commodum: fortuito fuisse consequutum praeter animi sententiam. Nam quid praeterea iam formidassim: eo qui validior erat interempto? Quur autem gladium in vulnere reliquissim: nisi plane quod erat euenturus id ipsum prediuiassim? Nisi forsitan illud dices: hunc qui extinctus est Tyrannum non esse: neque hanc appellationem in illum competere: neque vos multum pramii hoc nomine: si ille fuisset occisus decreturos fuisse. Atqui istud dicere non queas. An Tyranno interempto: ei qui cadis causam ministravit: pramium negabis? O curiositate de illo laboras: quo pacto interierit: quum interim libertate fruaris: aut ab eo qui Democratiam restituit: nescio quid superuacaneum praeterea requiris? Atqui lex (vti fateris) caput rei gestae spectat. Quae vero ad id conducunt: ea omnia missa facit: neque iam ultra curiosius excutit. Quid enim: an si Tyrannum exegerit quisquam: non is iam Tyrannicidae pramium cepisset: cepisset opinor: idque iure optimo. Siquidem et hic pro seruitute libertatem peperisset. At id quod a me patratum est: non exilium habet: non impotenter instauranda Tyrannidis metum: verum absolutam sublationem totiusque generis interminationem: omneque malum radicibus excisum: Et mihi per deos: iam ab initio ad finem usque (si videtur) rem totam perpendite. nam quid eorum quae ad leges pertinet sit praetermissum: et numquid in me desideret ex his quae Tyrannicidae oportebat adesse? Principio mentem prius oportet superere sortem et amantem reipublicae. quaeque pro communibus commodis periculum adire non recusat: quaeque priuato suo interitu multitudinis incolumitatem ausit redimere. Num hac parte quicquam mihi defuit? Num fragebat animo? Num quum praescire per quae pericula mihi perimpedum esset per ignauiam fugi: profecto non potes dicere. In hac interim parte tamen commo-

rare: atq; æstima: an non vel voluisse tantū ista: ac statuisse: præclarū facinus futurū fuisse videatur. Ac putato me solius animi voluntatisq; argumēto præmium postulare tanq̃ qui beneficio iuuerit. Tum si voluntati meæ facultas defuisset: verū alius post me Tyrannum occidisset: dic mihi: num absurdum aut ingrātū fuerat dare præmiū? Maxime: si dicerem ciues volui statui aggressus sum voluntatis experimentū dedi: solus dignus sum qui præmiū ferā. Quid tū responsurus fueras? Nunc porro non hoc dico: sed insuper ascendi: periclitatus sum atq; innumerabilia priusq̃ iuuenē occiderem patraui. Neq; em̃ vsq; adeo facilē: factuq; procliuē esse rem existimeris: custodias perturbare: satellites opprimere: vnūq; hominem tam multos amoliri. Quum isthuc pœne maximū est omniū quæ sunt in Tyrannicidio: totiusq; negotii caput. Nam ipse iam Tyrannus non magna res est: neq; expugnatus: neq; confectū difficilis: verum ea quæ tuentur cōtinentq; Tyrannidem: quæ quidē si quis superarit is nimirū cuncta quæ destinauit peregerit: & perpussillū est id qd̃ superest. Sed ad Tyrannos puenire nunq̃ mihi cōtigisset: nī prius qui illum cingūt custodes oppressissem: omnesq; satellites ante debellassem. Nihil adhuc addo: verum in his rursus immoror. Custodiam oppressi: satellites superauī: Tyrannū incustoditū: inermem: nudū: reddidi. Vtrū his rebus cōfectis nō tibi videor honore dignus: an adhuc eadē ip̃am a me requires? Quin etiam si eadē quæris: ne ea quidem desyderabitur. Non sum incruentus: verū eadē perēgi: magnam ac strēnuam: nempe iuuenis ætate ac viribus florentis: atq; omnibus formidādi: per quē ille ab insidiis erat tutus: cui vni fidebat: qui cōpluriū satellitum instar erat. An non igit̃ quāso te præmio dignus iubeat: sed tantis rebus gestis honore fraudabor? Quid em̃ si satellitē vnū: atq; adeo quid si Tyrāni ministrum quēpiā interimissem? Quid si seruū aliquem charum: an non hoc quōq; magnū visum fuisset: cōscendisse mediāq; in arce: meā diis in armis: aliqū e Tyranni familiaris iugulare? Nunc & hunc ipsum qui occisus est cuiusmodi sit consydera. Filius erat Tyranni: vel Tyrannus pot⁹: crudelior: dominus intolerabilior: ad supplicia dirior: ad contumelias violentior: qd̃q; est maximū: hæres ac successor omniū quīq; in longum nostras calamitates posset prorogare: vñ hoc solum mihi confectū esse. Ipsum vero Tyrannum viuere adhuc: fuga ereptū: iam horū nomine præmiū postulo. Quid dicitis? Nō dabitis? An non & illum verebimini? An nō dominus: an non grauis: an non intolerandus erat. Porro nunc negotii caput: deniq; ipsum perpēdite. Etenim qd̃ hic a me requirit hoc q̃ fieri potuit pulcherrime confeci. Tyrannumq; aliena cæde occidi: non simpliciter: nec vulnere vno: id qd̃ fuerat opatissimū illi: videlicet tantorū facinorum sibi conscio: sed posteaq̃ illum prius multo dolore excarnificassem tum quo nihil habebat charius miserabiliter prostratum coram oculis ostendens puta filium in ipso aui flore: tamet si scelestum quidē illū: attamen & ætate vigētem: & patri similem: sanguine taboq; oppletum: hæc nimirum sunt parentum vulnera: hi gladii: verorum Tyrannicidarū: hæc mors digna crudelibus Tyrannis: hæc vltio tantis sceleribus congruit. Cæterum protinus interire: protinus excidere sibi: neq; huiusmodi vllum spectare spectaculum: profecto nihil habet Tyrannico supplicio dignum. Neq; em̃ ignorabā vir egregie: non ignorabā inquā: neq; quēq; alium lauit: quāta ille charitate filium sit prosequutus: adeo vt illo extincto ne paululum quidem temporis sibi in vita morandū esse fuerit ducturus. Atqui haud scio: an oēs patres: hūc ad modū affecti sint erga liberos: verū hic etiam vltra reliquos habebat quiddā idq; merito: quippe qui conspiceret: illū vniciū esse qui curaret: seruaretq; Tyrannidē: quīq; solus pro patre pericula susciperet: & tutamen imperio adderet. Itaq; si non ob charitatem certe ob rerum desperationem sciebam illum protinus exiturum e vita: perpensurū enim: iam nihil esse quorū velit viuere: adēpto tutamine qd̃ illi filius ministrauerat. Nimirū effectū vt hæc oīa illū agminatim circūfisterēt: forma: dolor: desperatio: formido: quīq; imposterū

Luciani.

Imminebāt metus. his aduersus illū auxiliis sum vsus: atq; ad extremū illud cōsiliū adegit! Interit itaq; vobis orbus: excruciatu: plorans: lachrymans. Luxit luctum: nō illū quidem diuturnū: verum qui satis magnus esset patri. Postremo qđ est omnī acerbissimū: ipse sibi necem cōsciuit: quod quidē mortis genus: prae ceteris miserrimū: multoq; atrocius qđ si per alium inferatur: vbi mihi gladius! Num quis alius eum agnoscit! Num cuius alterius hoc gestamen erat! Quis eum in arcem induxit! Ante Tyrannum quis eo est vsus! Quis eum ad illum misit! O ensis particeps: successorq; meorum egregie factorum: post tāta pericula post tātas cedes: cōtemnimur: & indigni prēmio iudicamur. Nam si huius tantū nomine prēmium a vobis postularem: si sic dicerem iudices Tyranno quū mori vellet quū id temporis inermem se deprehendisset meus hic illi gladius inseruit: & ad consequendā libertatē auxilio fuit vniuersis. hunc quoq; laude prēmioq; dignum iudicassetis. Porro dominū tam popularis rei non gratiā retulissetis: Nonne inter eos qui de Rep. benemeriti sunt scripti essetis! Nonne gladiū inter sacra monumenta consecrassetis! Non illum secundum deos veneraremini! Nunc mihi considerate quae verisimile est fecisse Tyrannū: quae dixisse: priusq; sibi mortem conscisceret. Quum iuuenis a me trucidaretur ac multis etiā vulneribus cōfoderetur: idq; in his corporis partibus quae conspicuae magis magisque sunt oculis obuiæ: videlicet vt qđ maxime discrucialet eum qui genuerat: quoq; primo statim conspectu perturbaret: miserabiliter inelamabat: parentem implorans non adiutorem: nec opitulatorem: quippe qui senex iam esset atq; inuālidus: verū domesticarū cladium spectatorem. Nā ego interim discesserā: aut hor qui fuerā toti⁹ tragoediae: relinquēs actori cadauer: scenā: gladiū: reliqua qđ ad actū fabulae pertinebāt. At ille astās vbi filiū cōspexit quē habebat vnicū semel uiuū: sanguinolentū: cæde cōspersum tū vulnera ppetua: plurima ac letalia: hūc ad modū exclamauit. O nate extincti sumus: interēpti sumus: tanq̃ Tyranni iugulari sumus: vbi mactator! Cui me seruat! Cui me relinquit! qui quidē iā dudū ppter occisum te fili sum extinctus: nisi forte me tanq̃ senem contemnit. Ac lento supplicio me conficit: producitq; mihi mortem: redditq; mihi cædem longiorem. Atq; hæc loquutus ensē quærebat. Nā ipse inermis erat: propterea qđ per omnia filio fideret: verū ne is quidē deesset vt qui iam dudū fuerit a me paratus atq; ad facinus futurū relictus. Euulso igitur e cæde gladio: atq; e vulnere exempto ait. dudū me occidisti. Nūc finem malis impone gladio. Ades patri lugēti solamē senilemque manum & infelicem adiuua: iugula: Tyrannū occide: luctu libera: vtinam prior in te incidissem: vtinam in cæde priorē occupassem locū. Occidissem quidē sed tanq̃ Tyrannus duntaxat. Sed qui credere mihi supereffe vltorem: nunc autē tanq̃ orbus occubō: nūc tanq̃ cui desit mactator. Atq; hæc vbi diceret: gladiū adegit: tremens neq; sat potens. Cuius piebat quidē verū non suppetebant vires: ad facinus exigendū. Quot hic supplicia! Quot vulnera! Quot mortes! Quot Tyrannicidia! Quot pramia! Postremo spectastis oēs iuuenem dudum prostratum: nec exiguū profector: neq; mediocrium virium opus: ac senē hūc circumfusum: atq; amborum sanguinem cōmixtum: libertatis illam & victoriālē victimā: meiq; gladii facinora. At gladius ipse in medio amborum: declarans qđ non indignū se dño prastitit restansq; qđ mihi fidam nauasset operam. Id si a me ipso fuisset patratum: minus fuisset futurum. Nunc autē illustrius est ipsa nouitate. Atq; ego quidem sum is qui Tyrannū dem sustuli. Cæterum actio in multos est distributa: quēadmodū in fabulis fieri consuevit. Ac primas quidem partes egit ipse. Secundas autem filius. Porro tertias Tyrannus ipse. Nam gladius omnibus inseruit.

Luciani Tyrannicidæ Finis. Erasmo Interprete.

Erasmi Roterodami in declamationem suam epistola.

Erasmus Roterodamus Ricardo vvitfordo Britanno
docto lucundoq; amico S.P.D.

QUum annis iam aliquot totus Græcicis in litteris fuerim Ricarde charissime: nuper quo cum litteris latinis redire in gratiam: latine declamare coepi: idq; impulsore Toma moro: cuius (vti scis) tanta est faciundia vt nihil nō possit persuadere vel hosti: tanta aut hominem charitate cōplector: vt etiam si saltare me restimq; ductare iubeat: sim non grauatim obtemperaturus. Tractat ille idem argumētū: & ira tractat: vt nullus sit omnino locus: quē non excutiat: eruatq;. Neq; enim arbitror (nisi me vehemens in illud fallit amor) vnq; naturam finxisse ingenium hoc vno præsentius: promptius: oculatius argutius: breuitusq; dotibus omnigenis absolutius. Accedat lingua ingenio par: tum morum mira festiuitas: salis plurimū sed candidi duntaxat: vt nihil in eo desyderes qd ad absolutum pertineat patronū. Quare non hoc animo laborem hunc suscepi: vt tantum artificē vel æquarem vel vincerem: sed vt cum amico omnium dulcissimo: qui cum libenter soleo seria ludicraq; miscere: in hac ingeniorū palestra quasi colluctarer: idq; feci eo libētius q; magis cupiam hoc exercitiū genus: quo nullū aliud æque frugiferum: in ludis nostris aliquid quando instaurari. Neq; enim aliud esse in cā puto: q; hac nostra tempestate quū tam multi sint qui scriptores eloquētissimos euoluant: tam pauci tamen existant: qui non infantissimi videantur: si quando res oratorem poposcerit. Qd si tum Ciceronis Fabiūq; auctoritatem: tum veterū exemplum sequuti: in huiusmodi *μειλιχαῖς* diligenter a pueris exerceremur: non esset opinor tanta dicendi inopia: tam miserranda infantia: tam pudēda balburies: etiā in his qui litteras oratorias publice profitentur. Nostram declamationē ita leges: vt eā me pauculis diebus luisse cogites non scripsisse. Hortor aut vt & Moricam cōferas: itaq; iudices nūquid in stilo sit discriminis inter hos: quos tu ingenio: morib; affectibus: studiisq; adeo similes esse dicere solebas: vt negares vltos gemellos magis iter se similes reperiri posse. Vtrūq; certe ex æquo amas. Vtrūq; vicissim ex æquo charus. Vale meū delictū Ricarde festiuissime. Ruri, Ad calendas Majas. MDVL.

Declamatio desyderii Erasmi: non illa quidem versas sed quæ superiori declamationi e Luciano versas Respondeat.

Imihi causa hæc iudices: apud concionem popularem: quæ studiis potius q̃ exacto rerum iudicio: ducti consuevit esset agenda: ac non magis apud iudices ex honestissimis ordinibus delectos: nimirum grauissimos sapientissimosq;. non nihil pfecto vereretur: ne omnium animis noua hac & insperata letitia gessientibus atq; (vt ita dixerim) exultantibus: nec satis attētos nec doctiles essem auditores habiturus. Porro fauentes beneuolosq; multo minus: quippe qui frōtem modo: quasiq; personā huius negotii intuētibus: nō faciē ipsam: propius contēplantib; videri fortasse possum: in cōi totius ciuitatis gaudiorū aut in cā tā populari: velut importunus obstrepere atq; obturbare. Enimvero quum oīs affectus iutilis ē ad recte iudicandū: tū ingens inrēperans atq; exundās letitia: nō solū iudiciū oīne fundit; tollere solet: verūctū

nostri sensum non raro nobis eripere: praesertim (si quem admodum haec nostra) post graues diuturnasq; calamitates: ac veluti tempestatē saeuissimam: repente praeterq; spem (quasi portus quidam) fuerit obiecta. Quid autē tā acerbum liberæ multitudinē: q̄ seruitus! Quid tam dulces: quid tam exoptatū q̄ libertas! Itaq; non rebus modo ipsis: sed vel inanibus hartū rerum vocabulis: plebis animā queant ad quidlibet impelli: maxime primis his aliquot diebus dum gaudiorum adhuc velut æstus quidā impotēs: omnia sursum ac deorsum miscet: dum læritiæ remulencia: dum gratulandi dulcis quædam ebrietas pectus occupās: animū ad cogitandū instituere nō finit. Verum vestra iudices singularis sapiētia perspicacitasq; non hoc tantum scrupulo me leuat: verum et hanc mihi fiduciā suppeditat: uti sperem futurum: ut hoc contradicendi munus: qd̄ equidē nec inuidencia: nec fauore in Tyrannidem (sicut iste calumniabatur) sed solita mea et (ut opinor) nota reip. charitate suscepi: vobis non modo non inuidiosum: sed fauorabile plausibileq; videatur. Etenim postq̄ viderē manifesta quadam deorum beneuolentia: post diuturnā ac miserrimā illam seruitutē: toties reip. votis expetitā libertatē: aliquando contigisse: nihil prius curandū nobis esse iudicaui q̄ ut gratos nos exhiberemus in eos: a quibus nobis tā egregia foelicitas esset profecta: quo videlicet munus suum huic vrbi propriū perpetuūq; facere vellent: et cōstabilire: tueriq;: qd̄ largiri non essent grauati. Meminisse m̄ iisdē in manu esse ut eriperent ingratīs: qd̄ optantibus dedissent. Sunt autem: vel primæ gratitudinis partes: intelligere videlicet: cui beneficium acceptum ferre debeas. Et hac vna ratiōe mortales diuinæ beneficētiæ gratiā re ferre possumus: si beneficiū acceptum agnoscamus: si celebremus: si ad illos authores referamus. Neq; mihi cōmittendum putauī: ut dum nimium candidi in ciuem esse volum⁹: in deos ingrati impiiq; reperiamur. Neq; enim isthoc nomine nūc perinde laboratur. ne hoc præmiū pereat ærario: et huius lucris accrescat (q̄q̄ id quoq; longa iam Tyrannide exhaustus est: q̄ ut inde temere dari præmia cōueniat immerentibus) Illud agitur: ne dii immortales qui huius male consulta: nobis verterunt bene: hoc tantum munus a nobis tanq̄ ingratīs reposcant. Si qd̄ ipsis solis debetur honoris: laudis: gratiæ: id illis fraudatis: in hominem contulerimus. At quem hominem obsecro! Nempe. qui quum priuatus contra leges luuenē occiderit: atq; hac temeritate sua restitutæ libertatis periculofam occasionem modo præbuerit: idq; adeo imprudens (ut mox docebimus) non veretur pulcherrimū Tyrannicidæ titulū: diis eripere: sibi arrogare: reip. diem dicere: ac leges ipsas in ius vocare: ciuitatem ingratitudinis ream agere: nisi sibi totā hāc felicitatē ferat acceptam. Nullum quidē iudices: facinus speciosius Tyrannicidion: nullū diis dignius: verum hoc impudentior: qui sibi laudē tam eximīā vsurpat immeritis. Nullum præmiū honestius illustriusq;: q̄ qd̄ Tyrānicidæ debetur: Sed hoc impensius accuratiusq; spectandū: ne temere decernatur indigno. Per multa siquidem: permulta ad id requiruntur: ut hoc tam egregio titulo: ut hoc tam diuino præmio: dignus quis esse videatur: quorum nihil in hunc competere: paulo post euincemus. Proinde quum non tolerandæ improbitatis mihi videatur: qui legibus: tum homicidiis: tum temeritatis poenas debeat: eum a legibus præmiū omnium maximum petere: petere dixi: imo flagitare: et ita flagitare: ut etiam si vnū: ex huius arbitrio dependerint: tñ multa insuper isti creditori sunt debituræ: quæ cōcta quū postulare iure potuisset: maluit tñ homo verecūdus: vnico p̄soluto reliqua sibi debere: ut haberet nimirū qd̄ obnoxia reip. quoties libido sit: possit impropere. Tum illud vtrū risu potius: an odio dignū existimē: q̄ in tribunalib⁹: q̄ apud ornatissimū seuerissimorū iudicū Confessū. Thrasonē quēdā nobis e comœdia retulit! Sēstis iudices: ut e corona pleriq; risū tenere nequierit: dū p̄sonatus iste hercules tragoediā illam suā nobis recitabat: de sese terq; quaterq; Tyrānicida: de sapiente illo gladio cōmilitone suo: qui per se prudēs senē interemit: dignos videlicet: qui inter

sydera collocetur: domino in deorum numerum relato. Dii boni quibus phaleris: quibus fucis: quibus ampullis facinus illud nobis suum ornauit: lactauit: exaggerauit: quæ militari lactantia: quæ Stenorea voce: quæ fastuoso vultu: quæ arrogatibus superciliis: quæ stupidis oculis: suum ipse vobis encomium detonabat: Quæso iudices vt etiam nunc hominis vultu diligenter attendatis: nonne vobis minitari videtur: nonne dicere: ni mihi præmiū decreueritis: haud feretis impune: in columi diuino illo meo ac fortissimo gladio: qui vel sine me meas vices vbi lubebit acturus est: Quis tandem istam ferat lactantiam: vel in eo qui vere Tyrannum occidisset: Hæc quoque me causa iudices (neque enim inficiandum est) commouit: vt huius obfisterem petitioni: vel magis vt immoderatam arrogantiam: vt odiosam huius impudatationem retunderem. videbam iam inde ab initio: quum certatim vniuersa ciuitas diis libertatis authoribus grataretur: vt hic sese ira tumens in medium ingesserit: quæ indigne tulerit victimas diis seruatoribus immolatas: Sibi hunc honorem eripi: sese vnicum esse restitutæ libertatis authorem proclamitabat. leges. aras. focos. omnia publica priuataque: suæ dextræ suo magnifico gladio deberi. Agite quid futurum denique iudices auguramini: si ad huius intolerabilem lactantiam: vestra autoritas: vestra comprobatio: si præmium quasi pignus accesserit: Quid: nisi vt Tyranno submoto: alter quidam huic ciuitati paretur: qui ventosæ linguæ gloriæque quasi Tyrannidem quandam exerceat: Qui quotidie nobis odiosam istam suam Tragediam ingerat: quotidie dextram istam herculanam: et gladium prodigiosum minitetur: Vtrum est hoc iudices Tyrannide liberari: an mutare Tyrannum? Videtis ipsi quæ mihi naci fronte me iam obtueatur. Quid mihi succes? Quid minitaris oculis? Quid terres supercilio? An mihi non licebit libertate in contradicendo (tuo scilicet munere) vtique: quum tu sic abutare: qui liberum tibi putaris (id quod etiam in profcænio leges fieri vetat) crimen tam atrox: tam capitale in ciuem impingere: tantum quia lubuit: idque apud iudices iuratos: in tam frequenti ciuium corona: quod nequeas vel leuissimo confirmare argumento: siquidem quæ reliqua gloriose: tam illud impudenter dicebas: mihi nullam fuisse causam: quare tibi contradicendi partes susciperem: nisi quo Tyranni necem quæ me discruciaret scilicet: viceret. Quo quidem tuo exemplo si vicissim in te liberetis: mox intelligeres quæ atrociora: quanto probabilius in te possint retorqueri. Nam tui istud: tam inuidiosum (quemadmodum tu quidem existimabas) conuicium: me longe minus etiam territabat quæ (quod vulgo dicunt) ex pelui redditum fulgur. Etenim præter quod neque affinitas: neque cognatio: neque necessitudo: neque emolumentum: neque prorsus alia res vlla mihi cum Tyranno intercessit: quum mea referret illum viuere: sine quibus rebus nullam in quæque criminis hæere suspicionem: tu quoque scires: nisi nunquam tribunalia vidisses: ac nisi hodie deulum te lucelli spes fecisset iureconsul tum: equidem arbitror: meam fidem: integritatem: pietatem: totamque meam vitam sic huc reip. spectatam esse: vt isto crimine tibi potius improbitatis odium: quæ mihi suspensionem vllam conciliaris. Vides quæ multis adductus sum causis vt tibi obfisterem. Denique (si scire vis) bona ciuium pars id a me enixissime flagitauit: vt sui patrocinium aduersum te capefferem. Negantes sibi videri Tyrannide liberos sese: nisi te a Tyrannidæ præmio deiicerem. Non quod pudeat homini debere hanc felicitatem: tamen id quoque durum: ei debere qui sic impu-
tet. Sed debere arrogantis: sane quæ molestum est. at debere: cui non debeas: isthuc verum: non grauissimum modo: verum etiam stultissimum. Equidem ne lenoni quidem: vel verbo refrager: si modo is promereatur: sed obnoxium esse tam importuno impuratori: tum qui nihil iuuerit: id vero bis miserum est: bis stultum est. Nullus enim insolentius exprobrat beneficium: quæ qui quod non dedit: id vult dedisse videri. Sed finge mihi nullam esse causam quum tibi me opponere: nisi quia sic animo lubitum sit meo: profecto nihil habes quod mihi iure succenseas. Etenim quum apud iudices tam sanctos agatur. Si vere præmiū meruisti: non tibi honorem

eripio: verum etiam vehementer illustro: quando non paulo magnificentius est Tyrannici-
dæ præmiū euicisse: q̄ tulisse. Sin minus: æquus veniam dabis: si boni ciuis fungor officio:
si nullo meo emolumento remp. debiti præmiū ream defendo: si stultitiæ crimen: si impru-
dentia infamia: a ciuitate depello: Si non sino: vt nostro omnium periculo hæc vrbs in de-
os existat ingrata. Postremo si deorum immortalium causam ago: quibus honorem debitum
tu conaris interuerrere: vel hinc sat liqueat: quanta religione reliquam causam egeris: qui
statim ingrediens tam impudenter sis calumniatus. Contradicit igitur contra remp. fauet
Tyrāno. Quanq̄ ego illud quoq̄ libera ciuitatis esse iudico: hoc loco vel Tyrānorum cau-
sas citra fraudē agere licere. Neq̄ tamen a vobis postulo iudices: vt vel mihi prosit in cau-
sa hoc meum erga remp. studium: vel huic obfit tam insolens arrogantia: imo non depre-
cor inuidentiæ suspicionem: non refugio: vel atrocissimam illam: quam iste mihi conabatur
impingere: inuidiam: vt Tyranno fauisse videar: nisi certioribus: q̄ vt a quoq̄ refelli possint:
argumentis euinco: nisi demum et aduersario persuadeo: modo ne tergiferentur: vt q̄ ma-
xime ciuilitate quis agat: nullum ei deberi præmiū. Sin exactius: seueriusq̄: poenam etiam
ab ipso deberi. Quæ quidem dū q̄ potest breuissime facio: quæso iudices vt me attentis ani-
mis atq̄ auribus audiat. Meministis iudices: vt iste inter dicendum subinde nobis conat⁹
sit ob oculos ponere: id vnum spectare iusserit: quantis malis sublata Tyrannide firmus
leuati. Hoc passim inculcabat: hæc re bonam orationis partē occupabat: nihil nos aliud per-
pendere voluit: nisi q̄ grauem seruitutem tolerassemus: nunc optata libertate frueremur.
Nimirum id tantum vos spectare voluit: qd̄ ad hoc iudiciū nihil attinebat. Neq̄ enim hoc
in quæstionem venit: q̄ misera sit Tyrannis: q̄ optanda libertas: Sed de illo cognoscitis iudi-
ces: quum libertas huic vrbi sit restituta: quanta hinc laudis portio huius virtuti debeat
et an id qd̄ euentu cum huius facto coniunctum est: idem cum eius merito coniunctum vi-
deri oporteat. Relegam autē eadem vestigia quibus ipse in causam ingressus est: qd̄ equi-
dem refellendi genus simplicissimum esse puto: sequarq̄ partes illas quibus iste rem secu-
tit: id nimirum agens: vt quemadmodum ingeniosi conuiuatores iisdem carnibus alio atq̄
alio modo coquendis condiendisq̄ efficiunt: vt multa obsoniorum genera videantur: ita
dem iste nobis ex vnico homicidio multa facit Tyrannicidia. Repetam igitur ordine gra-
dus illos quibus iste facinus suum sibi visus est mirifice attollere. et in quibus identidem re-
stitabat: q̄ si me deturbante: vel in vno quolibet cōsistere poterit: tum ipse sese victorem p-
nunciat licebit. Quot Tyrannicidia (inquit) quot præmia! Primum q̄ voluit: deinde q̄ co-
natus sum. Tum autem q̄ filium occidi plusq̄ Tyrannum: Postremo q̄ pater ob mortem
huius sibi necem consciuit. Principio q̄ voluit iudices: quis non leuius esse videat: q̄ vt sit
refellendum! nisi qd̄ iste tanta voce intonabat: toties inculcabat: q̄ Tyrānum voluisset oc-
dere: atq̄ id (vt nihil iam accederet) tamē præmio dignum asseuerabat. Quid autem tam
ridiculum: q̄ nudæ voluntatis præmiū a lege flagitare: quæ adeo nihil ad se pertinere pu-
tat: quid velint: aut in animo statuant homines: vt neq̄ poenam irrogent: si quid velis mo-
do perperam: neq̄ præmiū ostendat: si quid officiose velis: verum ad vnumquēq̄ volu-
isse interpretatur: qd̄ nulla vi coactus effecerit. Ergo ne (inquires) non magna facti pars
est voluisse: qd̄ quidem arduis in rebus vel solum sufficere solet! Recte sane. Sed apud deos
modo: quippe quibus solis perspicuum est: quid nolis aut velis. ab his præmiū expectan-
dum: si quid præclarū animo cōceperis. Lex hominū vices agit: et quid in obscuris illis finuo
si cordis specub⁹ mortales agitet: adeo sua referre nihil putat: vt (nō dicā abdita aut suspi-
ciosa) sed ne ea quidē admittat q̄ populari sunt opinione fama q̄ factata. Postremo vt nō nisi
cōperta recipiat: nō audiat nisi q̄ sunt certissimis argumentis deprehēsa: pbata: euicta. Ce-
do qd̄ est facinus tam nefariū: cuius simplex voluntas in crimē vnq̄ est vocata! Ista iudicia.

Aeaci Rhadamantiq; tribunalibus seruātur. Hic mihi non quid volueris: sed quid feceris: adferro. Qd si nulla lex vlli flagitio suppliciu minatur: qd in animo statueris tantu: quae tadem est impudentia: pro merito qd praestare volueris duntaxat: perinde quasi praestiteris a lege praemium postulare! Quaequidē quum ad id vnum sit comparata: vt maleficia vel de terreat: vel coerceat: multoq; magis ad eius partes pertineat: nocētib; erogare poenam: q̄ benemerentibus largiri praemia (id qd mox copiosius demonstrabimus) posteaq; in criminibus non accipit infimulationē merae voluntatis: quāso te in petendis praemiis ostentationem voluntatis admittet! Quis autē est ciuium vel quantūlibet ignauus: qui non velit Tyrannum occidere: si tuto liceat! Quis non vel leno: saltē emolumentī causa velit! deniq; quis non facile simulare possit voluisse se: videlicet quo praemiu gratis auferat! vis itaq; dicam: quantum hoc totum habeat momenti: voluisse occidere: Nempe perinde est: quasi te somnariis occidisse. Par pari pensari conuenit. Qui praestitit beneficiu: ei lex beneficiu rependit: at qui bene voluit tantu: ei quid debetur: nisi vt vicissim bene velit resp! In nunc et hoc in gradu nos iube consistere. Rem tam eximiā (inquis) animo versauī: statui: decreui: an praemium negabitis! Non fraudaberis praemio: si isthoc noīe postules: verum illud interim praemii feres: velut homo nimiu perfrictae frontis: irrisus: explosus: exhibitatus discedes: quem non puduerit id a lege postulare: qd ne leno quidē ausit a quoq; petere: vt rē pro voluntate auferat: nemo tam vecors: qui concedat: vt voluntatē nescio quam: hoc est min⁹ q̄ verba: precio redimat. At non volui tantu (inquis) verum & periclitatus sum: ascēdit submoui satellites. Primum isthuc tu quidem cōsulte facis: qd de gradu illo defilisti: in quo nimis profecto incōmode stabas. q̄q ne in hoc quidem multo cōmodius cōstitēris. Nam etiam si paulo minus absurdū videatur: haud ita multo minus impudens tamē est: quum lex palam praemium decernat ei qui factum praestiterit: te qd conatus modo sis: praemium postulare. Ergo ne hoc quidem iuris erit apud te legibus: qd per illas est ciui priuato cum ciue priuato! Age quid si quis ciuium tecum iniūisset cōtractum: ita vt ille pecuniam stipulat⁹: tu conditionem pactus esses: mirum ni suouetq; periculo: atq; is nondum praestita cōditione: nummos his verbis abste perat: Cedo mercedem: conatus sum: tentauī: adnissus sum: an non prorinus impudenti homini respondebis: cedo conditionem! Nam de tuo conatus quid mea refert: quandoquidē effectum abste pactus sum: non conatum: Pura totidem verbis tibi nunc respondere legem. Agnosco contractum: non muto pacta: debeo praemium: sed si tu conditionem praestitisti: si Tyrannum occidisti: verbis aut obligātur aut absolutur homines: Si conato pollicita sum praemium: non grauabor dare: sin ei qui facinus peragisset: qd tandem ius est te ferre qd es stipulatus: me non ferre qd sum pacta. In priuatis ac minutis contractibus: nemo am improbus inuenitur: vt lucrum conditione promissum postulet: non praestita conditione: nemo tam stultus: vt det: si quis postulet: et tu a rep. maximum omnium praemium postulas: qd conatus modo sis! Nihil mihi nisi nugas adfers. donec illud vnum audiam: qd te praestare oportebat: volui inquis: ascendi: perrupi custodias: submoui satellites: quantulum iam est illud qd superest! Quid adhuc desyderas! Nempe nihil in te desydere: praeter illud cui soli debebatur praemium. An nondum intellexisti in istiusmodi contractibus: duplex esse periculum: quorum alterum ad hunc tantum: alterum ad illum proprie pertineat: videlicet persoluendae mercedis: et praestandae conditionis. Ego meo periculo praemii dependendi onus recipio: neq; tua referre putas: neq; refert q̄ angusta mihi res: vnde corradendum: quod debeam precium. Tu itidem conditionem tuo suscipis periculo: neq; mea quicq; interest: quo sudore: quo periculo: sit ea tibi praestanda: Totam istam curam: totum hoc negocium tibi relinquo: Quod si ego iam praestita abste conditione: cōmemorē tibi: in agris meis male puenisse segetes: merces naufragio

Erasmi Roterodami.

peruisse: nihil auelli a malis debitoribus: non sine graui dispendio conflare posse pecuniam: quam tibi debeā. dic obsecro: nōne nugas agere me dices: negans horum quicq̃ ad te pertinere! Hoc vno modo posse satisfieri tibi: si pecunia numeretur. Neq; quisq̃ est iudex tam iniuus: quin te tuo vti iure fateatur. Et mihi pulchre satisfactū existimas: si tu mihi tragœdiā adferas: q̃tum adieris periculi: quantū sudorum: quantum vigiliarum exhauseris: dum studes præstare conditionē! Res est (mihi crede) calumniosior scrupulosiorq; q̃ vt legibus tam occupatis conueniat: alienā expendere voluntatē: alienos pensulari conatus: quorū suos quisq; nimio solet aestimare: non suos difficile est adamussim perpendere. At facti! facili est aestimatio. Proinde ea in legis cognitionē cadit: hūc reliqua illa cōsuevit metiri. Tam etsi non piget interdum æqui boniq; rationē habere. Verum in his litibus: quæ de vetere illa formula pendent: inter bonos bene ager oportet: at in contractibus: quæ neq; vi neq; dolo coierunt: quid est quod a præscripto recreatur: nisi quis velit omnino a pactis discedere! Quid vis! Circūspice et si potes vsq; inuenire exemplū: non nego præmium. Sæpe numero in pugilū olympicis: sæpe in certamine spectator (opinor) sedisti. Cedo: nunquādo vidisti quenq̃ tā impudentē: qui palmā sibi hoc noīe vēdicaret: q̃ strēnue certasset! Nō arbitraris atq; id in re pœne ludicra: certe ad voluptatē cōparata. Et tu in tam serio omnīq; splendidiſſimo negotio: id tibi postulas: quod in scænicis illis pudeat vel impudentis sinum tentare! Age quoties et illud vidisti euenire: vt qui sese fortissimē doctissimēq; gessisset in cursu: is a præmio longissime abesset: & ignauissimō faueret euētus: habeat ille sane: qd̃ causetur excidisse habenas: consternatū equum: fractam rotā: lactet se vel arte vel viribus rāto præcellentiorem: quanto Thersire præstitit Achilles: nisi metā prior attigerit: profecto postulandi præmiū ius nullum habebit: fortunam suam incusare licebit. Cæterum Agonothetæ non indignabitur: propterea q̃ hoc animo in certamen descenderit: vt eius vteretur conditione. id est ira demū præmiū ferret: si virtuti fortuna fauente: vicisset. alioqui si conatū non tantū effectū præmium deberetur: tot palmis esset opus: quot in olympicū certamen venissent. Quāq̃ in huiusmodi ludis qui solennitatis voluptatisq; gratia proponūtur: fit interdum: vt victis quoq; præmia statuātur: non honoris sed solarij gratia: verum seriū in rebus atq; adeo periculosis: quænam obsecro lex vnq̃ mercedē statuit: nisi si quis facinus v̄ egisset: & ita peregisset: vt omnis numeros impleret! A quo tu quantū absis: mox audies: nā nunc de conatu tantū agimus. Lex igitur ciuicā promittit coronā: ei qui ciuem in bello seruauit. Quis vnq̃ ad hunc honorem vel aspirauit: q̃ se telis obiecerit: q̃ non sine multis vulneribus discesserit! Profecto nisi ciue seruato: nemo ciuicā perit. Quis vnq̃ his verbis muralem petiit! Acrīter contendi iudices vt moenia superarem: Omnia feci: sed depulsus sum. Quātumlibet enisus sit: nisi cōscenso muro: nemo tam inuerecundus: vt muralem coronā sibi deberi dicat: Obsidionalē nemo flagitat nisi depulsa obsidione. Postremo nullus honos petitur: nisi ab eo qui id effecerit: ad qd̃ honor inuitat. Qui nauim in tempestate desertam ad littus perduxerit: huic ex lege vindicatio est earū rerum: quæ nauī vehebantur. Quorū sum attinet hic tuam lactare peritiam: sudores: pericula: conatus! Nihil nō feceris: quo nauem in tutum reduceres: sed victus tempestate deseruisti. Audebis quicq̃ ex his quæ sunt in nauī tibi vindicare! Aut si ausis. futurum speras: vt quisq̃ te vel pilū sinat attingere! Nō opinor. Si quis: vnq̃ ouationē supplicationem: triumphū obtinuit: q̃ ad victoriam omnib⁹ neruis esset enisus: q̃ gnauiter se gesserit in bello: nisi superior discesserit: nisi præscriptū a lege numerum hostium fuderit: aude et tu tibi præmium promittere: q̃ Tyrannicidium sis aggressus. Quod si nemini hominū memoria contigit: desine tibi noua spe blandiri: desine inaudito exemplo postulare: qd̃ sperare sit improbissimū: dare postulanti stultissimum. Noli nobis cōmemorare: quanto capitis periculo murum arcis cōscenderis: qua virtute sa-

tellitum Tyrānicum peruperis: alios depuleris: alios occideris: quorum maximā partem tibi liberum est fingere: ad obtinendū Tyrannicidę pręmiū: duobus duntaxat verbis est opus: Tyrānum occidi: Quantumvis conatum exaggeres: attollas: non nisi Tyrānicidę debetur pręmiū. Alioqui: quid dices: si eodem illo die quo tu arcem conscendisti: permulti pariter aggressi: sua quisq; virtute freti: quorum nemo tamē Tyrannum interemisset! Vtrū omnes Tyrānicidę pręmio potentiur ex æquo: nempe quia conati! Age quid si multis strenue rem aggressis: vni cuiplam: qui sit omnium ignauissimus (vt nō semper virtuti responderet fortuna) eum contingat interficere: an non pręteritis reliquis hic vnus honorem auferet! Quamobrem tandē! Nō quia plus adierit periculi: sed quoniā id cōfecit: cui lex honorē decreuit! Hic tu fortasse rursus incipies deplorare frustra sumptam operam negabis: aequū esse virtutis egregios conatus merito fraudari pręmio: nisi fortunę suffragio adiuentur. Sed quę tandem potest esse iniqua conditio: quā nemo compellitur accipere: nisi cui cordi sit! Quantūlibet iniqua conditio proponitur: eam nimirū facit æquissimam: quisquis suapte sponte recipit. In aleę ludo (si fas est hoc exemplū conferre) quid iniquius: q̃ vel sumnum artificem ab imperitissimo superari: si modo iactus cōmode cadat: Ac q̃ id adeo nemo tanq̃ iniquum causatur: propterea q̃ cui lusus huius lex non probatur: ei liberum erat nō suscipere. Itaq; lex quid pręstari velit: id palā atq; in medio pponit: Quid abste pręstari possit id tibi relinquit expendēdum. Illa nihil mauult: q̃ vt res q̃ optime cadat: q̃ si posteaq̃ nihil iam intentatū reliqueris: quominus effeceris: per fortunam stetit: intelligis opinor nihil habere te: qd̃ legi succenseas. Fortunam (si ita lubet) in ius voca: Cum lege nihil tibi rei: Quę vt nihil promittit: ita nihil debet: nisi pręstanti. Neq; vero existimus iudices: istud a maioribus qui hanc legē tulerunt: sine summa ratione fuisse factum: vt conato pręmiū non esse statuendū putarint. Videlicet illud cauerūt: non tantum ne accipites istas et inexplicabiles huiusmodi de conatu lites inuirtarent: verum etiam q̃ intelligerent Tyrannicidii conatum non posse nisi summo ciuitatis periculo suscipi. vnde futurū prospiciebant: vt si conatū pręmiū statuissent: temeritate conantiū resp. subuerteretur: potius q̃ restitueretur. Etenim Tyrannis quid aliud est: q̃ graue capitaleq; ciuitatis hucus. Huic si quis medeatur ei merces digna propofita est: quā ita demū ferat: si remediū pręsentaneum attulerit. Verum huic malo neminē oportet admoliri manum: nisi certum artificem: qui sua diligentia. peritiq; fretus: nō finat hoc licere fortunę: vt dum ipse salutē dare conatur: illa vitā penitus eripiat. Quid: vtrum tu igitur in eiusmodi discrimine: conatum pręmio iudicas inuitandū esse: an potius poena deterrendū: nisi qd̃ conatus est quisplam: idem pręstiterit. Nec illud te subleuat: qd̃ mihi videbare: ratiocinando colligere: Quū lex in maleficiis poenā irroget simplici sceleris molitioni: par esse: vt multo magis in benefactis conatus habeat rationē. Nam oportere legem multo propensiolem videri: ad compensandam virtutem: q̃ ad retaliandā culpam. Atq; vide q̃ hic tota erras via. Principio nō an madueris hoc Tyrannicidii facinus toto genere a reliquis discedere: propterea q̃ aliorum molitio cum priuato molientis periculo modo coniuncta est: huius cum Publico resp. discrimine copulata: vt temere moliri Tyrannicidii: nil aliud sit: q̃ temeritate priuata: rem omnium prodere: Deinde lex nec in quouis crimine: nec qualemcūq; conatū in quæstionē venire finit: verum in paucis duntaxat: quę vel propter insignē atrocitatē hoc odii merentur: vel eiusmodi sunt: vt prius exitium adferant: q̃ conatus dent significationē. Quod genus parricidii: veneficium: proditio. Postremo non vides nihil esse simile totaq; natura rationeq; discrepare: poenę legitimā irrogationem: et. honoris largitionē: Nam alterum quidem proprie legum munus: alterū: quasi quædam de iure concessio: legisq; candor (vt ita dixerim) quidam est. Hoc ita habere: sic demum intelliges: si repures: q̃ multa sint quę lex

iubeat addita poena ni pareas. q̄ multa item veter: nisi obtemperaris: supplicium minitās. Contra: vix vnum atq; alterum esse ad quæ præmio sollicitet: Quædā enim eiusmodi sūt: vt durum ac seruire videatur ad ea metu mali adigi: quo de genere sunt: vxorē ducere: ope-
ram dare liberis: hic lex nimirū vrbanius ac verecundius tecū agit: patris non magistratus sumit habitum. precio ad id iuitat: quod alioqui gratuito te præstare decebat. Rursus alia tamen si id genus sunt: vt a quouis nō improbo ciue præstari velle oporteat: tamen et fortio-
ra videntur q̄ vt a multis præstari queant: et periculosiora q̄ vt multi velint suscipere. Nā inhumanum videtur cuiq; vitæ suæ contemptū imperare. Ad hæc igitur præmio animat: quasiq; calcar addit virtuti. Proinde non oportet hanc legum indulgentiā lōgius trahere: q̄ ad q̄ semet ipsa astringit. Nec mirādū est: si attentior: si vigilatior: si exactior est in proprio naturaliq; munere suo: q̄ in eo in quo pro temporis ratione in alienas partes descēdit: Huic astipulatur illud: q̄ nouis etiā criminibus exemplum aut nouum noua lege solet institui: aut a simili lege mutuo sumi. Neq; tamen idē fieri consuevit: si quis quid noui facinoris cū laude patrauit: vt præmiū a cōsimili cōstitutiōe decernatur: nisi lex extet: quæ nominatim honorem statuatur eius facto: qd roget vix habebit: qd postulet haud quāq. Quur em̄ legi ne-
cesse sit passim ciuium suorum officiū mercede redimere: quandoquidē ne sit impunita im-
probitas: id publicitus omniū refert: at probus esse nemo gratis potest. Quid autem est: qd non vel gratus patriæ debeat ciuis: cui si vel animā impenderis: quid mirandum: si qd ac-
ceperas id restit uis. Vt supplicio dignus sis: nisi parēti pietatis officium persoluas: nō præ-
mium ilico tibi debeat: si persoluas: itidem. Si quid in leges cōmittas non potes effuge-
re supplicium: at nō statim illæ tibi præmiū debituræ sint: si quid cum officio feceris. Nam si ciues omnes sese in officio cōtinerent: ne opus quidem esset vllis legibus: quippe: quæ nō ad bonos mores cōparatæ: sed malis e moribus natæ sunt: id qd vere vulgo dicūt: ac phar-
maci vice fungantur. Finge itaq; nullas esse leges: quēadmodum de aureo Saturni sæculo fabulant Poetæ: suo quēq; sponte fungi officio: an tu hic clamabis perire benefacta: q̄ nul-
la lex præmium decernat. Vt lex nō minatur nisi improbis: ita nō pollicet optimis ciuibus. Quorsum enim opus promisso: quum virtus absoluta: abunde seipsa contēta sit! Proinde petere qd illa nō sit pollicita: profecto plusq; impudētissimū est: improbe flagitare: qd ea cā-
dide ciuilitatēq; promiserit: ciuis est probitatis non satis spectatæ. Tu quid merueris: paulo post excutietur: interim finge sane: præcipuam quandam vtilitatē attulisse: cui tamē ex le-
ge præmium nō debeat. Vtrum protinus clamitabis infrugiferū fuisse officium: ciuita-
tem in ius vocabis: plebē ingratham vociferabere: minitabere iudicibus nisi tibi mercedem ex animi tui sententia decernant! An potius ipsā virtutē abunde magnū sui præmiū iudica-
bis: oblectabis te conscientia recti: hunc esse maximū fructum officii duces: q̄ de aliis citra-
tuum emolumentū benemerendo: ad decorum benignitatem videaris accedere! Nimirum hæc tibi futura sunt satis: Si modo ciuis sis optimus: Qd si nō contentus istis: aliud adhuc nescio qd præmiū desyderes: certe maximo proximū est gloria. Hoc tu iam prope modum tulisti: quāto metiris precio: volitare per ora mortalium: celebrari: laudari: digitis notari mille: oculos omniū in te coniectos circumferre: Ista (inquā) vel maxima præmii pars. nam pecunia sane q̄ exiguum momentū adfert: Tu conatus duntaxat es. permagna portio: vel caput potius ipsum: tuo deest facinori. At quum interim his rebus frueris: dū nō occiso Ty-
ranno: tamen velut Tyrānicida celebraris: quæso te quātula pars adest a tuo præmio: qd la-
turus eras: etiā si Tyrannū occidisses. Postremo isthuc ipsum præmium poene dixerim in-
uidendum mihi videtur: q̄ iam tibi licuit toties reip. Tyrānicidiū imputare: q̄ in celebri iu-
dicio tibi contigit honestissimū præmiū flagitare: et in tam frequēti theatro spectante rep.
magnificam istā tuam tragoediā peragere. Mihi videtur iudices beneficiū tulisse gratiam:

quisquis exprobrare beneficium potuit. Tu fortunæ: tu deortū muntus imputas ciuitati: et sunt fortassis qui tibi libertatē acceptam ferant. An hæc tanta præmia contemnīs: quæ vel vero Tyrannicidæ sufficere debuerant: nisi lex maluisset præmio conatū ab effectu distinguere. Quamq̃ nullū me hercle præmiū magis congruit ei qui Tyrannum conatus sit occidere: nec occiderit: q̃ ut illi contingat Tyrannicidæ præmiū sperare: nec ferre tamen. Hic cine erat ille gradus in quo nos tecū cōmorari iubeas: Quamq̃ hoc noīe tuus conatus min⁹ promeretur præmium: q̃ aliorū proposito fortuna modo defuit tibi voluntas: vt ais. Effecisti qd̃ voluisti. id qd̃ erat necesse: nec fecisti nec voluisti. Sed iam dudū alium gradum (vt video) circūspectas: in quem te recipias. Nam in hoc q̃ citra omnē præmiū spem cōsistas: intelligis. Age: sequemur te per omnia: et aliunde alio fugitantē persequemur: nec vsq̃ sine mus consistere. Atqui nō tantū aggressus sum inquis: verū etiam occidi: nempe filium: atq̃ id facinus in duo secas Tyrannicidia. et q̃ filium sustuleris plusq̃ Tyrannū: tum Tyrannidis successorē: et q̃ parenti: necato filio: mortis causam ministraris. De illo mox. nūc hoc cuiusmodi sit inspiciamus. Parentem ais abste: iugulato filio: eadem occisum opera. Negas enim referre: qua via peremeris: modo sustuleris. Imo splendidius isthuc videri vis: q̃ tuo quidē ense: verū ipsius dextera sit interemptus. Hæc tam honesta iudices oratio possit parum attentū fallere: præsertim hoc: rē fucis illis suis & phaleris veditāre: dum nobis ob oculos ponit: validum illum florentēq̃ iuuenem: sic patri adamatū crebris vulneribus confossum: parentem senem miserū: illi circumfusus: eodem exanimatū ense: sanguinem vtriusq̃ interea se confusū. Ista quidem dictu splendida: sed quid ad tuam causam attinent? Nemo tam cæcus: qui nō videat: nemo tam effrons qui neget: spectaculū illud multo omnīfucundissimū extitisse ciuitati: quum senem Tyrannū iuuenem videret incumbētē: exanimem exanimē: et in altero gauderet sese leuatum malis præteritis: in altero futurorū metu. Hæc quum per se maxima: quum reip. sint gratissima: quid attinet verbis exaggerare? Illud vnum in hoc iudicio vertitur: vtrum tibi acceptū ferri oporteat: q̃ pater sine controuersia Tyrannus occisus est: an fortunæ superumq̃ dexteritati. Quod enim tuo gladio peremptus est: id vero q̃ est futile nihilq̃. Quid si tuo gladio ab eo qui eū vtendū abste rogasset: Tyrannus esset necatus: num tu protinus Tyrannicidæ præmiū petitum venires? Lex occisori pollicetur honorē: tu eum iugulasti: de quo certe controuersum esse poterat: Tyranni nomine cēsendus esset: necne: eum de quo nihil erat dubitatiōis reliquisti. Si prudēs: prudens excidisti a præmio. sin metu: multo minus etiā causæ est postulandi muneris: verum illud tute vehemēter vrgebas: vt prudens volensq̃ reliquisse viderere. Sed qd̃ tandē erat istud tuum consiliū: quum tibi sic in manu esset non toto metu liberare remp. sed vltorem tui facinoris & verum certumq̃ Tyrannū relinquere: intelligebas (vt ais) omne negocium confectum: extincto iuene: propterea: q̃ modis oībus futurum præscires: vt senex illi eo sibi met eodem gladio necē conscisceret. Videte iudices in manifestissimo mendacio quarima conatur elabi: nisi diuinandi scientiā cōmentus fuisset: non poterat hinc explicare sese. Siquidē hæc vel augur vel haruspex: vel vates diocres: fortasse nonnullos inuenires qui ista prædicanti fidem essent habituri. Nunc quid impudētius quid vanius? quid veri dissimilius q̃ asseuerare: id certum præscisse te: qd̃ tale sit: vt quīvis alius exitus potius fuerit expectandus? An coniecturis es assequutus: id euenturū qd̃ euenit? At quid aliud effici cōiecturis poterat: nisi vt vel sperares: vel suspicareris? Porro in re tam ancipiti: quæ dementia erat spem incertam sequi: discrimen certum negligere? Sed audiamus obsecro: certas illas coniecturas: quibus hic noster vates præsensit inopinatum omnibus exitū. Iam ætate fessus erat inquis: iam viribus defectus: nec obtineri iam autumabat posse Tyrannidem: adempto filio. Tum indulgentius amabat: q̃ vt filio vellet esse superstes. Nonne sentis hæc adeo

non esse naturæ rerum consentanea: vt iam omnibus videantur esse confutata: vel prius
 refellantur! Vtrum seni mentem vllam fuisse putas: an non putas: Si nō putas: fieri potuit
 vt illi tutum videretur: qđ neutiq̃ erat tutū: atq; ita protinus toto falleris augurio. Sin puq̃
 tas sapuisse: quur erat qđ vsq; adeo diffiderat! Quasi vero Tyrannus virib⁹ duntaxat vnū
 us hominis: ac non multo magis ingenio: versutia: calliditate: largitione: crudelitatemq; cō-
 tineatur: quæ omnia si magis in senem q̃ in Adolescētem competunt: quur tu in diuersum
 torques augurium! An nō illa ætas vsu rerum callentior est: an nō alius dissimulat: an nō
 cauet diligentius: an non prospicit oculatius: irascitur implacabilius: tenacius iniuriæ me-
 minit: meliusq; in longinquum consulit! His solis rebus imperium Tyrannicū administra-
 tur. In militiæ duce: quantulū est illud momentum: qđ corporis vires adferunt: at in Tyrā-
 nide profecto multo minus. Quur magis illum terreret adeptus filius: q̃ extinctus satel-
 les quispiam audaxior! quum arx superesset: approbe munita: superesset opes: arma: satel-
 litum ingens agmen: tot in ciuitate factiosi: potentescq; qui non solum Tyranni partes ad-
 iuuabant: verum etiam Tyrannos agebāt. Quos equidē spero nunc nobis non esse metuē-
 dos (nolim enim infausta ominari) at ita tamen ne nimīū secure negligantur: vsq; adeo ne
 senem cruda viridūq; (qđ omnes norunt) senecta callidū: animosum: ambitiosum: non stul-
 tum: vna filii mors consternauit: vt rebus desperatis protinus euita sibi migrandū duxerit!
 Præsertim quum ille patris dominatum nihilo reddiderit tutiorē: sed multo inuidiosiorē:
 idq; ob libidinem: atq; ætatis insolētiā temeritatemq;: adeo vt expedierit prope modum
 illi ad stabiendā Tyrannidē filium e medio tolli. Etenim quo propius ad iusti Regni speci-
 em accesserit Tyrānis: hoc minus est inuidiæ obnoxia: magisq; tuta. Iuuenis ille solum hoc
 augebat: qđ maxime Tyrannos solet euertere. Vera illa Tyrannidis munimenta in callidi
 senis pectore erant collocata: sed tenerius adamabat filium: q̃ vt defuncto posset superesse.
 De matercula quapiam priuata loqueris: an de viro senē: callido: crudeli: deniq; Tyranno!
 Quid ego iudices in eo sermone argumētis coarguendo sumam operam: quem ipsa natura:
 quem mos: quem cōmunis omnium sensus repudiat! Quis vnq̃ isthuc audiuit! Tyrannum
 vsq; adeo pio in liberos fuisse aīo: vt nō dicā cōmori voluerit: sed conuiuere cōmode quiue-
 rit! Credite mihi priuatorū isti sunt affectus. Tyrān⁹ neq; quid natura: neq; quid pietas: ne-
 q; omnino quid sit officiū nouit: Exiit hec omnia: simul atq; Tyrannū induit. Omnia com-
 modis: omnia metu: oīa necessitate metitur. Solos hos amat (si quos tamē ille amat) qui vel
 deos ipsos odit: quos aut metuit: et tollere nondū expedit: aut quorum opera ministerioq;
 ad fulciendum imperium indiget. Quod si vllos ille posset amare: similes certe sui dilige-
 ret: impios: violentos: rapaces: scelestos: quando nihil ad conciliandā charitatem efficacius
 morum similitudine. Atqui ne improbi quidē illi chari sunt: nisi quaten⁹ adiuuant. Adeo
 vt præposterum vel peruersum potius quendam stoicum Tyrannus exprimat. Neq; enim
 quisq; tam Stoicus fuit: vt æque vacaret omnibus affectibus: atq; Tyrānus. hoc modo illos
 discernit: qđ Philosophus honesto metitur sua consilia: hic cōmodo. An ille vllum pietatis
 igniculum in quenq; mortaliū sentire potuit: qui in patriam: vitæ parentem altricemq;: qui
 in cælitres omnium bonorum authores: tam sic impius: vt illā crudelissima opprimat serui-
 tute: horum phana despoliet: iura contemnat. Verum vt largiamur tibi nō nihil finamusq;
 te priuatos affectus in Tyrannicū pectus: hoc est ignem in flumen transferre: an tandem
 persuadebis illud: vsq; adeo indulgenter illum adamasse filium: vsq; adeo in eum omnes vi-
 tæ suæ spes: voluptates: opesq; semel cōtulisse: vt illo sublato: ne minimā quidem vitæ cau-
 sam sibi reliquam esse putaret! Repete: non dicā ex hac ciuitate: verum ex vniuerso morra-
 lium genere: nō ex hoc sæculo sed ab orbe cōdito: et ab ipso (si vis) Promethei simulachro.
 Quotus quisq; fuit pater: quota quæq; matercula: quæ ob liberorū necem sibi fatū accersi

uerit! Naturalis hic dolor: & quem nemo fere non modelle ferat: priuatis parentibus vel indulgentissimis: muliercularū intemperatissimis affectibus mediocris luctus sufficit: Tyranni in filium charitati nō nisi solā mortē satisfactoriā esse tu lynceu praeuidebas! Age hoc quoq; tibi donamus: vicerit homo Tyrannus priuatorum in liberos pietatē: vicerit indulgentia materculas omnis. qui tibi compertū esse potuit: vtro se dolor paternus inclinaret! In rabiem: an in desperationem! Quo diligebat impotentius: hoc erat probabilius vt senex natura ferus: ciuib; insensus: vel maxime veller esse superstes: vel ob id deniq; quo vere rem illam iram: nūc filiū necce acerrime exasperatā irritatamq; reip. supplicis saturaret Qd si alias vitæ periculum fuisset: hæc nimirum vna causa poterat illum in vita retinere: Quid autem senili animo vindictæ cupidius! An nescis: q̄ impotētes ætas illa concipiat impetus: quo rapiatur æstu: quo flagrare soleat incendio: si quando atroci insigniq; contumelia la- cessatur! Quæ vero potuit esse atrocior q̄ filiū cædes: sic amari: vt tu quidē ais! Hæc nimirū quicquid in illo fuerit vnq; crudelitatis: quicquid sæuitiæ: quicquid immanitatis: si qua sanguinis sitis: si qua suppliciorū: fames: deniq; si quid Tyrānicū: id omne semel de integro poterat excitare quasiq; renouare. Mitiora etiam animalia datæ orbitatis iniuria in rabiem solet agere: & tu Tyranno (quo nullū animal immitius) nihil tale metuendū esse certissim⁹ augur existimasti: qd in Tigribus videmus euenire! Qd si tibi vni compertū erat Tyranno sic in deliciis esse filium: quid igitur aliud tua fiebat opera: nisi vt sæuissima illa Tygris: raptu catulocin rabiem versa: in miseram hanc ciuitatē: dilaniandā: discerpendamq; insiliret! Id si non euenit: magna diis gratia: tibi magnū debetur malū: qui q̄tum ad te pertinere: tā dīram beluam in nostra capita fortunatq; immiseris: Elige nūc vtrū malis an verum fateti nihil fuisse Tyranno cum nostris affectibus cōmunē: an confingere: sic adiuuasse: vt matercularum quoq; vicerit delicias. Certe neutro modo tua constabit diuinatio. Quæ nisi constiterit: non est: qd ad eius rei laudē aspices: quæ fortunæ cōmoditate te imprudēte euenierit. Postremo donemus & hoc tibi: vt præsciueris: & certū præsciueris: deo videlicet quopiam te certiorē faciente: nam alioqui si: et nequa q̄ potuit: perinde est ac si nō præscieris: quā præscientiæ tuæ fidem legi facere nō possis. Profer quibus prædixeris: id euenturū qd euenit: doce quis deorū: quando isthuc tibi prænuntiari. Nihil habes qd dicas. Verū postea q̄ rem feliciter euenisse videres: tum demum post factū vates esse coepisti: quemadmodū vulgo tum fieri tum dici consuevit: post euentum stultos etiam sapere: et quo fortunæ beneficiū verbis in te transmoueres: tragœdiā istam nobis cōminisci coepisti: causas repperisti: quibus præscisse videre. Sed dii boni: q̄ non bonū poetam te præstitisti: qui tam inconsistētia: tam cum natura pugnantia finxeris: sæuissimum Tyrannū ob pietatem erga filium vltro vitam fugisse: ob vnius capitis necem: tutū sibi non putasse in vita cōmorari: quū omnia superessent: quibus Tyrannis et paratur et obtinetur. Sublato eorū quo omne Tyrannidis præsidium collocarat: repente rebus suis diffusum: ad inferos abiisse. Age mitto nunc argumenta: hæc omnia vera non ficta credemus esse: tamen si ne fucū quidem vllum habēt veri! Si mihi ex omni hominū memoria: vel vnum Tyrannū potes nominare: qui liberos suos sic adamarit: vt nō spadones ac pellacas lōge prætulerit: qui sic illis indulserit: vt nō suspectos haberet obseruaretq;. Qui sic illis sit filius: vt non in barbaris quibusdam latronibus ac seruis stigmaticis plusq; in illis fiducia posuerit. Ego tibi permultos referre possim qui filios sic oderint: vt viuos esse pati nō possent: adeo metuerent: vt ne cibum quidē vna capere vellent: adeo diffiderent: vt tum demum se tutos esse putarent: si quis illos e medio submouisset. Nullus inuitior Tyranni satelles: q̄ filius. Ex extrema barbarie conductitios manū ille: sicarios: fugitiuos: homicidas: sacrilegos. His vitā suā mauult cōmittere: qui suā patriā frui non possint: & alienā euertere gaudeant: qui barbaricis fetinīsq; viribus antecel-

Erasmi Roterodami.

lant: & gigantes illos impios referant: qui propter animi cupiditatē: nō difficile ad quiduis periculi suscipiendum perducuntur: & propter ingenii feritatem a nullo facinore abhorrent. Hi sunt idonei Tyrannorum ministri: hi fiducia munimentum: praesidium Tyrannidis multo tutissimum. Hos si quid ademerit: cān videat dedisse: quur reb? Tyrānus diffidat. Nā fili? qua tandē ratione dominatū sustinebat: aetate! at vtilior aetas grādiōr. Robore! vnus erat. Prudētia! magis sapit senectā. Custodiis quas obtinebat: at si aduersum patrem obtinebat: mors illius senī etiā dprāda. Si patris noīe: quid nisi vnus satelles adēptus erat! Nam custodia quo deficerent: nisi ad eū cui alebant! Tutior igitur erat futurus Tyrānus amoto filio. Res enim Tyranno suspecta filius violētus & insolens: propterea q̄ reliqui illi barbari solo lucro contenti sunt. Filius illud prāmiū spectat: Tyrannidis successionē. Nec vllus pietati locus: vbi mentem possidet dira regnādi libido. Ibi contēptis naturae legibus: & filium horret pater: et patris interitū optat filius. Sed dicturis iam dudū nescio quid mane: praesentis nihil inexpugnatū omittā: vrges. Nisi p̄ter modū adamauit filium: nisi diffusus ē: quur sibi mortem conscit! Istū huc vero merito demirandū: quippe qd̄ praeter omnī: ac tuam etiā spem euenit. Verum ego nihil ad me pertinere puto: vt tibi rationē reddam: quid illi dū in mentē immiserint: vt sibi vim adferret: hoc tñ euincere sat est te nullis coniecturis: hūc exirū certo praescire potuisse: quātūlibet amarit filiū. Tamen cā nō admodū obscura. Iam deorum si qui fuerūt huic infensi reip. iras diuturna nostra calamitas satiauerat. Iā ppitios nostra vota: nra sacra cōmouerant: aderat illud fatale tps: quū impius ille senex. diis atq; hoībus dignas admissorū poenas daturus erat. Iā aderant vtrices Erinnēs: aderāt Furiae facib? & hydri oībus armatae: hae illi mentē ademerūt: hae vanā formidinē incusserunt: hae attonitum ad spontaneā sui cādem impulerunt. Nihil minus arbitrabatur: q̄ fugisse: qui filium peremerat: q̄ vna cāde contentum fore: qua quidē vna in re iure potes gloriari: q̄ Tyrannum vehementer sefelleris: virū esse putabat qui hoc facinus peregisset. Credebat esse talem quales audierat esse solere Tyrannos qui magno suae vitae contēptu Tyranni caput impeterent: qui nō adorirentur facinus nisi ratione probe perspecta: qua possent perficere. Hanc suspicionē Pan ille: aut si quis aliud est deus nouis terriculis exagitabat. Arbitrabat instare sibi carnificē: sensit adesse necessitatē illam fatalem: quam nemini nocentiū vitare licuit. Itaq; qd̄ huius vrbis pietati: qd̄ deorū bonitati debetur: quur tu id phalaris dictis in te transferre conaris: vbi discrimen erat subeundū: ibi fugitabas. Nūc vbi res praeter spē pulchre cecidit: tutūq; putas: fortunae laudē in te deriuas. Sed finge diuersum exitum fuisse consequutum. Pone Tyrannū ira percitum: passim ciues ad exquisita supplicia rapere: p̄scribere: iugulare: in exilium agere: possessionibus exuere: Quid hic dices! Nō fines opinor eorum malorum causam: an te tanq̄ in authorem referri: & fortunae argumēto culpam deponeris. Negabis tibi imputandū esse. si quid fortuito praeter propositum euenierit. At nūc nōne iniurium est: vt qd̄ boni: fortunae cōmoditate praeter spem euenit: id totū in te velut authorem velle traducere? Etenim te nihil expectasse minus: q̄ id qd̄ euenit: vel ipsa res clamat. Si hoc animo conscendisses arcem: vt filiū non patrem occidisses. Credi poterat te talem quandam spem animo concepisse: nunc casu: nescio: an metu potius in iuuenem incidisti: & tum deniq; diuina ista mens & futurorum praesaga: sed quae non nisi post euentū sua prodat oracula: te corripuit: quum esset fugiendū. Ibi demū iudices in re tam tumultuosa: secum velut oculos consultare coepit: vtrum senem sua dextra dignū existimaret. Ibi demum prauidere coepit fore: vt pater ipse sibi manus adferret. Et quo cōmentum tam impudens iudices efficiat paulo probabilius: quae nec vidit: nec videre potuit: ea perinde descripsit nimirum (vt ipse iactat) Poeta: quasi spectator astiterit: quid in mentē venerit Tyrannos: quid dixerit: quid fecerit: quomodo ferrum strinxerit. Eiusdem profecto impudētiā:

fringere præcisse se quod esset euentu consequuturum: et quod non videris id ita narrare: quasi videris. Quanto melius tuo cōmēto id est fabulæ sua fides cōstitisset si ita finxisses: te quæ perempto iuuenē: stricto gladio ad senē ire destinasses: repente a tergo adfuisse Palladē illā homericam: & iam euntē capillis reuocasse te: veruissē: ne tam luculētū facinus senili cæde obscurares: sese citra tuā operam: curaturā: vt ille suapte manu: sed tuo gladio peremptus gloriæ tuæ nihil tenebrarū offenderet: sed multū etiā adderet lucis. dehinc abditū te per rimam cōtemplatū: vel (quod est te dignius) repente deā sepsisse te nebula: vt Tyrānicæ necis tutus & ociosus spectator assisteres: nec prius illinc discessisses: quā negotiū omne confectū videresses. Hæc si cōfinxisses: paulomin⁹ malū poetā te præstitisses. Sed oculū opinor nō suppetebat ad omnes fabulæ parteis cōmode tractādas. Videlicet lucri cupiditate: te protinus ad præmiū postulandū rapiente. Nunc vel ipsa te prodit inconstantia: figmenti quæ coarguit. In arcem ascendisti: quo Tyrannū occideres: neque tum præuidebas quod sole ipso clarius videri vis. In medio negotio subito nescio: quis de⁹ oculos tibi restituit: vt videres futurū id quod accidit. Porro si veris fidē facere voluisses: narrare debueras: quemadmodū nocturnus explorator: furtim arcem cōscenderis: in ædes clanculū irreperis: forte fortuna obuio nemine: nō dicā vt tolleres aliqd: sed vt experireris: si quod tuto facinus posses designare. Hæc molienti cōmodum fauisse fortunā. Itaque quum adolescētē solum atque incustoditum offendifses (vt est ea nimirum atas securior: periculi quæ minus cogitans: præterea diuturna Tyrannis iam magnam metus partē exuerat) tum haud scio (vt mores illius erant) multo vino sepultū: atque imodica libidine defessum: fortiter iugulasse scilicet: & somnum illi cum morte: id est germanum (vt ait Homerus) cū germano cōiunxisse: deinde vbi iam cardines procul stridere cœpissent: exaudito videlicet moriētis gemitu: ibi te metu examinatum ita fugisse: vt non vacarit gladium e vulnere tollere: quæ nec parricidæ: nec sicarii solēt relinquere ne deprehendātur. Interea domi latitasse te: iam dudū de fuga cogitantē: et longinquas aliquas semotasque mundi latebras animo circumspectantē: in quibus abditus posses irritati patris sæuitiam fallere. lamque te ad spontaneū exiliū accincto: repente in vulgus exisse famam: liberam esse ciuitatem. Tyrannum vnacum filio iugulatum. reliquos metu fugisse: aut horum rem ignorari facinoris. Ibi repente: ad nouam tuæ fabulæ catastrophē. immutasse te animum: & qui prius de salute fueras sollicitus: protinus ad præmiū spem arrectum fuisse: lucri quæ auaritia: priusquā tibi satis esset excogitata ratio: qua totam huius inopinati euentus laudem in te traduceres: profuisse in medium: id quod vidimus: clamitasse tuū illum esse ensē: tuum facinus: non vnum præmiū tuæ virtuti fore satis. Hæc nemo non credidisset: sunt enim rerum naturæ consentanea: vsu comprobata: omnium opinione recepta. At tu dum sedulo quidem: sed tamen parum ex arte: tuam nobis præsentia niteris persuadere: quæ multa cōmīnisceris: non dicam tota facie a vero distantia: verum etiam cum sensu cōmuni: cū more: cum natura penitus pugnantia: Primū Tyrannum tam matris filium adamasse: vt sine eo viuere noluerit. sic ob vnus mortem: metu fuisse consternatum: vt in vita manere non sit ausus: sic illi toto pectore filium: vt ipse nullas circum se custodias haberet: adeo fracti animi fuisse: vt tam chari pignoris truculēta cæde non potuerit ad vltionē inflammari: tam inualidum: vt tua dextra fuerit indignus. tam inermē: vt nō tu illi gladium reliquisses tuum: defuturum fuisse: quo se iugularet. Non vides quæ non comperat: tam insignis in Tyrannum pias: tam secuta in eam ætatē fiducia: tantus metus: in hominem: excepto filio: reliquis oibus præsidis munitū: tāta consternatio: in hominem tot periculis exercitatissimū: tāta imbecillitas in iratū! Quid igitur erat: quur tu senē illū tātopere contēpseris! Vt indignū habueris: qui tua ista magnifica dextera iugularetur! Tu ne indignū iudicabas: quæ occideres quum eum resp. non putarit indignū: quem formidaret: quem maximo suo cum dolore fer

ret! Non talem illum iudices non talem sensimus: ut cuiq̃ contemnendus videri debuerit. Neq̃ tu cum vnq̃ contempnisti: nisi forte contemnere est: misere formidare. Sciebas arcem armis refertam: sciebas superesse satellites: quorum vel vnus (si senī vires deerant) suffiebat iugulando tibi. Non ignorabas (id qđ nemo nostrū nescit) q̃tum virium illi partim exercitatio, partim ingenii feritas: etiam in illa senecta reliquerat. Tum non te fugiebat: stridum illud senū sic interdū acri dolore inflāmati: vt iuuenibus etiā validissimis: saepenumero fuerit intolerandū: si quādo solitū illud robur: qđ ætatis gelu velut obtorpuerat: magno aliquo animi motu recāduit! Quis autē tam inualidus est vt nō illi pudor: ira: dolor ingēs vires suppediret! Hoc erat videlicet: quorū tu filiū q̃ patrē malueris occidere: q̃ illū inopinantē: inermem. dormientē fortuna obiecit. Cū hoc pugnādū erat: armato: vallato: irato deniq̃. Hoc erat quorū gladiū relinqueres: ratus ne tantisper quidē morari tutū dum reciperes: metuēs videlicet ne tātillū sarcinā te redderet in fuga tardiorē. Reliquisti inuitus quo Tyrāno prodi posses: sed prodi maluisti: q̃ deprāhēdi. Neq̃ ego nūc formidinē tuā accuso: Imo miror magis: q̃ pedibus consistere: q̃ fugere potueris: quū audires moueri Tyrannicā familiā: stridere arma intelligeres tibi nō cū puero: sed cū vigilāribus: viris: accinctis: armatis: sobriis: irritatis: deniq̃ cū rabioso patre dimicandū esse: nō q̃ illū vsq̃ adeo filiū cōmoueret: sed q̃ arbitraretur: & haud scio an vere se petitū fuisse: dexteram tuā errasse tantum in filio. I nūc & spera: nō dicam hos iudices: viros omnīū perspicētissimos: sed vel e media plebe quenq̃ esse tam mucosis naribus: cui nō suboleat: imo qui nō plane odoretur: persentiatq̃: totam hanc fabulā abste confictā. Et qđ poetæ solent: quū hærent in explicando Tragoediæ argumentis: hanc veluti deam diuinationē arte quadā induxisti: quo præsensio nem tuam iudicibus probares. Sine qua videbas præmiū obtineri non posse. Sed occasionē (inquit) ministravi paternæ mortis q̃ gladiū quo se feriret reliquerim. Atq̃ id solū non modo satis esse putat ad perēdū pmiū: verū etiā meritū esse: vt ipse ens inter arma deorum cōsecretur: dominus pro deo præsenti colatur. O hominē suauem si has spes vere cōcepit: im pudentem: si quū non speret: postulat. Itane Tyranno gladius erat defuturus nisi tuum illum reliquisses! Tu in arcem arma: hoc est in syluā ligna portanda putasti! Nisi forte tuū illud ferrū magicis pcaminibus erat imbutū: vt vltro ad mortis adegerit necessitatē! An vero nihil referre putas: quā pbeas occasionē: quō: quo animo! Primū gladiū reliquisti quo nihil minus deest Tyranno: nunq̃ ferrū abest: nō in cubili: nō in triclinio: nō in sacris. Reliquisti metu trepidus: tua quidē in re illud interim demiror. qua frōre cū gladiū tuū ausis appellare: quē habueris pro derelicto. Metu inquā exanimatus reliquisti: quē postea receptū optabas: reliquisti rē ancipitē. Quid si Tyrannus illū eundē ensē in ciuū iugulos destrinxisset! qđ si eodē lectos aliquot ex hui⁹ vrbis iuuetute adolefcētes: filio suo iserias mactasset! Si Tyrannū occidisti: quia tuo occisus ē gladio: & hortū oīm indigna cædes ad te pertinebit: quippe cuius ense peracta est. Id si nō euenit: nihil ad te p̃tinet: nā anceps occasio quā in partē cadat: id diis in manu est: si bene verterit: nihil gratiæ debet ei qui dedit imprudēs. Sin male: temeritas imputat. Neq̃ em̃ culpa vacat: q̃ periculosa ministrat occasionē: q̃ si feliciter: mīrent oēs: sin infeliciter merito accidisse dicāt. At q̃to pbabilius erat futurū: vt Tyrān⁹ tuo ense alios in vsus abuteretur. Scio me iudices hæc plurib⁹ refellere verbis: q̃ necesse videat: quippe tā friuola: verū id mihi ppositū ē: nullū illi⁹ argumētū: nō excussū: nō exagitatū nō reuictū p̃mittere. Quare q̃so: ne pigeat ita vt añ hac fecistis patiēter atq̃ attēte cognoscere: dū hūc ab gradu firmissimo delicio. Hic sibi vehemēter f. debat: hūc acriter vrgebat locū. Negabat vitari posse: quin pmiū deberet: q̃ p̃fī necis cām mīstrasset: si nō relicto gladio (nā hoc opinor argumētū iā habet p derelicto) certe necato filio. Nā ita f. legib⁹ disertū aiebat nihil intere: vtrū manu sua quis occidat: an mortis cām pbeat. Addebat æquū esse: vt

com in maleficiis causam datam imputarent leges ad supplicium: multo magis idem obseruarent in beneficiis ad præmium. Hæc aiebat meminisse sese in legibus esse disputata illud addens Thraſonicum: nisi sibi diuturna seruitus: legum memoriâ obliterasset. Non tu legum oblitus propter diutinam desuetudinem: sed nunq̃ quid sibi velint leges inquisisse videris. Bis enim hic erras qui neq̃ causæ datæ rationē: neq̃ dantis animum discernas: id qđ legibus traditum est: nec animaduertis: longe diuersam esse rationē: malefici & beneficii imputandi. Quid ais noue iuris interpretis: ita ne satis esse iudicas: vel ad poenā vel ad præmium: qualēcūq̃ quomocūq̃ causam dedisse? Nihil igitur refert: hec tor an aiacem occiderit manu: an gladium illū dederit quo se postea confodit? Atqui hanc laudem nūq̃ ille sibi vindicasset: tamen si probabile videri poterat: in eum vsum hosti ab hoste datū fuisse ferum. Quin ergo fabros ætarios: omnes: vel ad poenam vocamus: vel ad præmium: quoties armis in eorum officina perfectis: aut iugulantur ciues: aut seruantur? Postremo quur hoc qđ tu petis præmium: non ensis istius tui opifex petit potius? Tyrannus gladium erat habiturus: te nō porrigente: tu porrigere nō poteras: nisi huius industria tibi ministrasset? Age si telo inter venandum temere misso: forte Tyrannum vicinum interfecisses: clamares tibi Tyrannicidæ deberi præmium? An potius nihil tibi deberetur laudis: q̃ imprudēs & insectus iaculum torfisses? Imo in ius potius vocādu es: qui missi teli temeritate ciuem (qđ in te fuit) occideris: nam q̃ in Tyrannum incidit: id nihil ad te. Quid si caupo vinum lene ac suaue quale Polyphemo dedit Vlyſſes: Tyranno vendidisses: atq̃ ille eius dulcedine capt⁹ auidius sese ingurgitasset: eaq̃ re concepta febri decessisset: auderes ne Caupo: vini titulo Tyrannicidæ præmium flagitare? At quis nō te cum tua flagitatione: vt temulentū: vino q̃ madidum exploderet? Cæterum quanto frigidior titulo nūc idem postulas? Vt cūq̃ cōlecturis præcipi poterat: vt ætas vinosa tam illicibili vino auidius intemperanti⁹ frueretur: crapulam consequeretur morbus: præsertim in sene: morbū mors. Vulgo hæc eueniunt. Tu eam Tyranno mortis causam dedisti: cuius nullū extat in hominū memoria exemplum. Quis enim antehac ob filii necem sibi man⁹ intulit? Accedam propius. Finge te Tyrannum coquum esse: probe callere palatum domini. Medicos interdicere cibum: quo tamen ille oppido q̃ lubens vescatur: interminari morbū capitalem: ni temperet. Id te non fugeret eum cibū tu arte tuâ: cupedi⁹ & condimētis magis ac magis illecebrosū reddis. Consequitur edentem morbus: quem prædixerant medici: emoritur Tyrannus: liberatur ciuitas. Hiccine coquus e culina in forū profiliens: & adhuc iure madens: fuligine niger: Tyrannicidæ præmiū postulabis? Mortarium: tunfillum & ollas ostentabis: arma scilicet quibus Tyrannidem expugnaris? Non eris opinor tam impudens in ea causâ qua tñ ista tua multo est absurdior. Nam illi voluntas occidendi nō defuit: probabilem præbuit causam. Tu neq̃ in hoc iugulaſti filiū quo pater vitro vitā relinqueret: & causam dedisti: ad quiduis poti⁹ q̃ ad istud idoneâ. Accipe exemplū tuo similis: q̃ ouū sit ouo (qđ aiunt) simile. Quid si Tyranni amicâ: quâ ille misere ac perditè deperisset occidisses: eaq̃ cognita re Tyrannus sibi vitā abrūperet: auderes ad pmiū aspirare: auderes dicere: te certū præciſisse: fore: vt Tyrann⁹ sponte fugeret e vita? Certe q̃to plures amicas extinctas sequuti sunt q̃ filios. Nemo tamē tibi crederet: nemo tibi præmiū decerneret: tuū factū periculōsum & anceps dicerēt oēs: fortunæ grās haberent: cuius cōmoditate res ea feliciter cessisset. Tibi abūde magnū præmiū existimarent: si cōmissi venia donatus discederes. Primū igitur diuersam imputandi maleficii. & ascribēdi beneficii rationē cōueniet distinguere: deinde causæ qualitatē: postremo animū. atq̃ ita demū liquebit: quid tibi lex debeat. Nā q̃ aiebas legē plixiorē eē oportere ad reddendū præmiū: q̃ ad infligendā poenā: id in priuilegiis: quæ in exēplū nō vocant fortasse locū habet. In iure cōmuni longe secus est. Siquidem (vti superius demonstraui⁹)

nulli nocenti lex non minatur poenam: paucis benefactis præmium ostendit. Tum in malefictis etiam conatum simpliciter supplicio prosequitur: in benefactis semper exitum requirit. Nec mirum: nec iniquum: si lex est diligentior: in eo negotio ad quod unus est nata: atque instituta: quod in eo in quo temporis ratione tanquam alienas sibi sumit partes. Ergo in utroque communiter spectat: ut causa sit idonea: deinde ut animus adsit non tantum casus. Hoc rursum interest: quod in benefactis nec causa idonea: nec animus idoneus satisfacit legi: nisi his accesserit euentus ite idoneus. In malefactis: si quid nocendi animo tentes: non expenditur: nec euentus: nec causa: sed ex animo factum tuum lex metitur. Sic enim iudicat: tibi nihil ad scelus defuisse: præter fortunam: qua te subleuari: quod tandem ius sit! In euentu: simul et causam datam et animum expendit. Si animum viciosum comperit: nihil moratur causam: quod sit idonea: putat animum & euentum ad poenam comendandam sufficere. Sin animo simplici data est causa mali idonea: & non consequitur euentus: lex quasi coniuget ad id: & non putat ad suam cognitionem magno pere pertinere. Sin euentus est consequutus: etiam si de animi vicio doceri non potest: tamen te meritis & negligentiam nomine poenam irrogat: partim propter suspectam dantis voluntatem: partim ut hæc latebra: peccantibus eripatur: imprudens feci: discantque homines vel suo periculo cauere: quod alieno faciant periculo. Ergo qui prudens & sciens certam atque euldem noxam causam dedit: eum perinde lex censet quasi facinus manu peregerit: veluti si quis hostem opibus copiisque iuuerit: perinde est: ac si ipse arma contra ferat. Siquidem id suppeditauit: sine quo bellum geri non poterat. Aut si quis inimicum suum per dolum nauigio soluturi imponendum curet ut naufragio intreat: aut in cœclauis pensili testudine iuducat: ut ruina opprimatur. Aut iuxta lectulum agroti: loco pharmaci: venenum ponat: futurum sperans ut eo hausto pereat. Tamen si non bibit agrotus: tamen veneficti postulari potest qui posuit propter viciosa animi voluntatem. Nam vehementer erat probabile id euenturum: quod ille moliebatur. Huic si detrahas nocendi voluntatem: nihil illi cum lege rei futurum est. Si detracta nocendi voluntate: adponas euentum: non effugiet temeritatis crimen: nisi illum inculpa ta ignorantia absoluerit. Porro si in loco non ad id destinato: puta in via publica aut in fundo alieno: arcu temet exerceas: Lex tecum non agit: nisi si quem occideris aut vulneraris: aut si cui damnum dederis. Ceterum quod facis: tuo facis periculo. Quod si quid horum consequutum est: cum lege tibi res est. Neque tibi tua patrocinabitur imprudentia: quippe quæ culpa temeritatis non vacet. Siquidem in te fuerat præcauere quod probabiliter poterat præmereri. Vides quanto discrimine diffusa sint: inter quæ tu nihil interesse dicebas. Primum non statum imputat ad præmiu. quod ad poenam. idque non a malignitate legum latoris: sed partim ex ipsa rei natura proficiscitur: partim a legum officio. Deinde discernitur animus: causa data iudicatur. Spectatur euentus. Age nunc si libet tuam causam. qua tuum facinus æstimari vis: expendamus. Finge te certam: inuitabilem mortis causam Tyranno dedisse. Sed imprudentem nulla tibi sit præmiu petitio. Quis enim insciens benemereri dicitur? Fortibus viris præmia dantur: non fortunatis tantum. Nam eulcimus iam dudum opinor: ne posthac affirmes te in hoc iugulasse filium: ut pater sibi necem conscisceret: quod euenturum ne vates quidem quisque præscire poterat: tu nec suspicari. Immo postea quod rem plenam discriminis fortunæ arbitrio commisisti quia bene successit: hoc nomine. lex te non postulat: at idem si male euenisset temeritatis poenas eras debiturus. Neque enim tibi succurreret inculpa ta ignorantia. Quid enim æque formidandum erat: quod ne Tyrannus: simul atque occiso filio se peri insidialis persensisset: omnia Tyrannidis mala in nos conduplicaret: iam ut de animo res tibi constet causam dedisti non solum non idoneam: verumetiam periculiosissimam reip. Vn hoc tibi argumento euidentissimo demonstrari! Finge te quemplam e ciuibz vicio occidisse: tui extincti patrem: id facere quod modo fecit Tyrannus! Vtrum tu duplici cædis crimine teneberis. an simplici! Simplici

opinor: At vxor & mariti mortē imputabit: qui necato filio: senī causā mortis dederis: atq; his ferme tuis argumentis vretur. Indulgentissime filiū adamabat: in illum omnē familiæ curam reclinauerat: illo se oblectabat: atq; hæc de priuato sene cū fide diceret: quæ tu de Tyranno minus dure (ne dicā ridicule) dicebas. Addet ea te scisse: præuidisse futurum: vt ille vitam fugeret orbatus filio: in quo vno omnia vitæ oblectamēta collocarat. Non tibi defuisse iugulandi senis voluntatē: sed hoc tātū egisse: vt miserabilius sua dextra perimeretur: vt odiū tuum plenus miseri patris malis exaturares. Ideo iuuenē necasse: in hūc vsum gladium in vulnere reliquisse. Vides quanto sunt hæc probabiliora in hoc q̄ in tuo negociot et tamen negabis paternā necē ad te pertinere. atq; animi suspitionē. causæ qualitate purgabis. Negabis causam idoneā fuisse: quorū ille sibi met man⁹ adferret. Te nec præscire: nec timere potuisse: id qd sit cūsequutū. Qd rarū extet exemplū patris ob filii necem sponte fugientis e vitā. Alioqui futurū fuisse: vt et mater sibi fatum accerseret: quippe quam impotentius amare sit consentaneum: ac minus aduersum dolorem animi viribus valere. Hæc nō dubitares tibi profutura: ad alterum crimen depellendum: & prodesse: dubio procul. Atqui quod in maleficiis valet: ne quid imputetur: id multo magis in hac causa valet: ne quid acceptum feratur. Ibi te liberaret a voluntatis suspitione: q; causas parum idoneas dederis: hic ex causis multo minus idoneis propter personam Tyranni: videri vis non modo quod euenit: fuisse suspicatus: verum etiam certum præscisse. Ibi temeritatis postulati nō poteris: propterea: q; tamen si vicio absite data ē causa: tū idonea nō sit ad id qd euenit. Imo ipsi tota res imputabit: & legibus poenas dabit: sepultura phibitus: q; ciuitati citra causā idoneā ciuem vnū ademerit. Tibi nō nisi vnus filii mors imputabitur: etiā si mater quoq; et filia: & sorores: et tota tribus huius necem fuerit imitata. Hic poterat nisi feliciter euenisset: quippe vbi summum reip. periculum & verteretur: & prætimere probabiliter posset. Venio nunc ad quartum illud præsidium ludices: qd iste tutissimū: ac poene inexpugnabile iudicabat: vnde ego illū ita deturbabo: vt nō solū sit nō habiturus: quo Tyrānicidii & huius laudis arcem obtineat: verū vix etiam latebram inuēturus: vbi temeritatis ac malefici poenam effugiat: quo nimirū intelligat q̄ non inimice: non curiose (vt agebat) secti agant: vt quum possim in crimen ac poenam vocare: sat habeam ab honore nō pmerito secludere. Aut sibi deberi præmiū: vel hoc vno nomine q; iuuenē occiderit: iam plusq; Tyrannū: rum Tyrānidis paratū hæredem: etiā si hunc euentū dii nō dedissent: vt senex ipse vitā abrumperet. O deploratam impudentiā. Tu tibi præmiū peteres: si Tyrannū suæ furia nō esset vitæ: dii quiduis potius dederint: q̄ isthuc qd tu fingis. Sed tamen fingamus interim oratione: quandoquidem id tuto licet: tamen si ad solā mētionē inhorrescit animus. Tu ne inquā occiso filio: relicto sene viuo: Tyrānicidæ præmiū peteres? An potius nec ipse superesses: qui possis petere: nec esset resp. quæ dare posset? Nam tu aut exquisitus supplicis exanimaretis: aut in extremis archadis exul delitesceres: nos pro Tyranno iam immanissimū carnificem pateremur: & tuum caput vbicunq; terrarum latitares: diris imprecationibus deuoueremus: qui nos tua incogitantia vel præcipiti magis lucri cupiditate in tantā malorum tēpestatē cōlecisses. Sed re filius erat Tyrā⁹ (inquis) patri pter inane nomē nihil erat reliquū. Quid ego audio? duos: igit hæc ciuitas Tyrannos alebat? Nā de patre nemo vnq; dubitauit: quin Tyrāni vocabulū mereretur. Quando aut ante hac vnq; fando auditū est: duos vna in ciuitate sedisse Tyrannos: id qd magis etiā natura repudiat: q̄ eodem in corpore gemina capita. In iisdē aluearibus duo se reges pariter nō ferunt. In armentis taurus tauro cedere cogitur. In iisdē lustris nō conuenit duobus inter se leonibus: & Tyrānus (quo nullum animal efferacius) parē in eadē vrbe pati? Nō vides necessario fieri: vt e duobus: aut alter alterum oppugnet: aut alter alteri cedat? Vtrum tu fuisse maior in patre: & in filio?

Si iuuenis aduersus senem obtinebat Tyrannidem: quid a rep. præmium postulas? Tyrāni partes adiuiuisti nō reip. Sin patri cessit: quid tandē illum vocare potes: nisi Tyrāni vel præfectum aut satellitem? Quando quidem seniori: Tyrannicā appellationē ne tu quidem audes detrudere: Verū: vt quoquo modo Tyrānidem omnem in adolescentē oratione deriuares: q̄ multa tu quidē non ex re: sed pro causæ tuæ cōmoditate cōminiscebarris? Cæterum q̄ in his confingendis decori: qd̄ in personis situm est: nullā habuisti rationē: Sic enim (vt meminī) inducebas in fabulam senē iam ætate mitem: & qui omnē Tyrannidis acerbiteriam ob senectam exuisset: nō secus atq; mala: quæ natura acerba: tēpore mitescunt: & in alium abeunt succum: Porro iuuenem ferocē: illo incolumi gerentem Tyrannidē: iamq; patri viuo succedentē. Priuatus paterfamilias non fert filiū: se viuo: successorē: & tu vis isthuc credi in Tyranno? Ille nō finit vllum e liberis rem domesticā ex animi sui libidine moderari: & Tyrannus sese veluti abdicans imperio: negociū omne in adolescentē reiecerat? Non dubito: quin & ipse videris: q̄ dura sint ista & q̄ a cōmuni sensu abhorrentia. Verū quid faceres? nisi tales personas induxisses: exitū inuenire Tragœdia tua non poterat. Quæso te: en vnq̄ auditum est. Tyrannū ætate mitescere? Quando tu defines ea quæ sunt priuatorū: quæ bonorum principū Tyrannis tribuere? Vt eodē igni cæra mollescit: limus durefcit: ita ætate pleriq; reddunt mitiores ac tēperantiores: Tyrannus magis ac magis exasperatur. Vt tēpus nonnullis pomis amaritudinē adimit: at vinis nonnullis acorem cōciliat: itidē Tyrānis non adimit sæuiciā ætas: sed exaggerat. Vis ipsissimā Tyrānici ingenii tibi demonstrē imaginem? Spinam cogita: quæ quo magis senescit: eo pungit acrius. Echinos cogita: qui quo plus habet ætatis: hoc testa sūt asperiore. Vulgaribus ingeniis fortasse nonnulla vicia senecta vel detrahit vel certe mitigat: etiā si plura irritat: nonnulla parit. At Tyrannorū mentibus ad scelus: ad crudelitatem natis: scelere & immanitate imbutis atq; educatis: præter viciōrum omnium incrementum adferre senecta quid potest? Nisi forte libidinē adimit? Quāq̄ ista Tyrannidis quantula tandē est portio? Sed esto fuerit sane: propter ætatē ad voluptates segnior: verum erat fastidiosior: vnde fit: vt imbecillior fit ad coitum: ad raptum auidior. Fortasse pauciores huic execabantur ephebi: sed insigniores. Pauciores producebantur virgines: sed exquisitiores. Quur non autem et plures: videlicet quo senile fastidiū optioet et varietate vinceret? Hoc ita esse: quot ego tibi testes citare possem? qui quo nobiliores sūt quo fortuna præstantiores habet liberos: hoc magis eis: a flagitiosissimi senis cupiditate me tuebāt. An tu putas vna cum viribus senescere libidinē? Multo secus habet. Imo q̄tū ætas improborū hominū facultati detrahit: tantum adūcit cupiditati. Quāq̄ Tyrannicū animū his in rebus non tam voluptatis vsus capit: q̄ nostra delectat cōtumelia. Vt frigeat in sene Tyranno venus: certe feruet vigeatq; malicia: sæuicia: nocēdi libido. Postremo totū illud viciōrum agmen quæ propria Tyrannorū sunt: cupiditas: rapacitas: improbitas: impudētia: impietas: iracundia: violentia: impotentia: suspicio: fraus: perfidia: crudelitas: implacabilitas: immanitas: periurium (Quid aut oportet omnia cōmemorare nobis omnibus heu nimium nota) horum inq̄ nullū non ætate fit acerbius: propterea q̄ iuuenta nonnūq̄ naturæ bonitate vincitur: præterea quædā mala nodū didicit: at senecta: si quid pudoris: si quid humanitatis: si quid melioris ingenii a natura insitum est: id omne multo ac diuturno flagiciorum vsu penitus exuit & prorsum in immanissimā quandā feram abit. Id ita euenisse iudices in execratissimo illo sene: quid ego coner argumentis docere? quū sua cuiq; memoria abūde satis exemplū suppediret: Qd̄ si iuuenis sese gerebat insolentius: videlicet patris abutens imperio: num tu hunc cōtinuo Tyranni noīe donabis? Ergo ex eadem Tyrānide sexcentos Tyrannos facile reddideris. Nam quis est omnino in Tyranni familia: vel extremum mancipiū: qui nō ipse poene Tyrāno sit ferocior: violentior: sceleratior: filius (inquit)

emolumentis imperiū portebatur: patri præter nomen nihil cessit. Quasi vero nō sit isthuc omni Tyrannidi cōmune. Longe minima fructuū pars: qui solēt ex Tyrannide capi: ad ipsum redeunt Tyrannū. Quemadmodū in latrocinio fieri cōsuevit. prædæ cōiter in omnes distribuuntur. Vel in eos potius quorum opera capiunt. Alioqui nō cohærebit cohors illa scelerata: nisi dux ille: quisquis fuerit: plus etiā permittat suis: q̄ sibi ipsi. Solum nomen sibi proprie vendicat. Et in nullos est Tyrānus indulgētior: q̄ in scelerū ministros: quippe quorum opera sentiat suū imperium contineri. Proinde sub vnus vmbra: satellites omnis: omnis minister familiaris: leno: Tyrānidē quandā in ciues exercet. Ridicule fecero: si hoc quoq̄ coner argumentatione probare iudices: vidimus: sensimus: experti sumus: nisi forte tā diutina calamitatis memoriā tam pauculi dies obliterauerūt: Neq̄ em̄ esset res vsq̄ adeo misera Tyrannis: si vnus modo foret toleranda violētia. Quot ferendi latrones: quot sacrilegi: quot ex extrema barbarie aduenæ: feris q̄ hoībus similiores! Neq̄ desūt qui se simulent apud Tyrannū sceleribus suis gratiā promeritos esse: quo nimirū hoc nomine metuātur a ciuibus. Horum igitur vnum quēlibet Tyrannū appellabis: & pro quolibet occiso Tyrānicidæ præmiū petes! Nō in rātū omnem exues pudorem opinor. Sed pater ætate fessus omnem dominatū in filiū transtulerat: quicquid Tyrannicū in vrbe gerebatur: Id iuuenis violentia cōmittebatur. Sed isthuc quantū absit ab imaginē veri: quis tam cæcus vt nō videat Quis tam obliuiosus vt nō possit experimento refellere! Ego tibi cōplures nominare satellites possum filio insolentiores. Ad hæc veri simillimū est nullius insolentiā minus approbasse senem q̄ filii: vel q̄ odit omnem Tyrannidis affectatorem omnis Tyrannus: vel q̄ intelligit ex illius facinoribus longe plus inuidiæ odiq̄ sibi consari (Callidissimi autē Tyrāni est: eatenus legitimū imitari regnū: quatenus obtineri Tyrannis possit) vel q̄ pater etiā pessimus: tamen liberorū nō nihil offenditur viciis: & ad crudelitatis ministeria: alienis q̄ suis vtri mauult. Qd si clam patre rapinas: raptus: atq̄ id genus facinora designabat fili⁹ profecto non Tyrannū agebat: sed insolentem satellitem Sin approbante patre: quasiq̄ per illum exercente Tyrannidem: vtri tandem par erat imputari cōmissa: huic per quem gerebantur: an ei culus auctoritate arbitriq̄ fiebant! Nō arbitror obscurū: quin huic cui in manu erat: nutu ne fierent: verare. Quid autē non agunt per alios Tyranni! Nam ipsi quidē neq̄ pueros emasculant: neq̄ virgines abripiunt. neq̄ proscribunt: neq̄ bona diripiūt. neq̄ phana dispoliant: neq̄ hæreditatibus manum iniiciūt: neq̄ cōpilant ærarium: neq̄ tormentis excruciant: neq̄ quēq̄ iugulant: neq̄ armis vicos expugnant: neq̄ incendunt villas. Totum hunc Tyrannicum ludū per ministros exercent. In vnum tamē Tyrannici nominis inuidia competit: in vnum occidendū lex præmium instituit: in vnum stringendi ferri ius facit: illos suæ cognitioni reseruat. Quorum vt quisq̄ sua opera Tyrāno profuit: ita aliud atq̄ aliud vocabulum imponi potest: certe Tyrāni vocabulū nemini cōgruit: nisi vni illi: sub cuius veluti Clypeo: tota illa perniciosissimorū hoīm colluues latitat. Arbitror vobis iudices sæpenumero auditū esse: id qd eleganter a doctissimis viris est scriptū: Tyrannis nō longas modo: verum etiā plurimas esse manus: plurimos oculos: eosq̄ acerrimos: plurimas aures easq̄ longissimas. Omnino prodigiosum quoddā est animal Tyrannus: multoq̄ Titanibus illis Briareo & Enchelado portentosius: centenis capitibus: centenis linguis: centenis manibus pedibusq̄. Quot enim habet scelerū ministros totidem habere membra videtur. Atq̄ vt ex mēbris corpus: ita Tyrannis ex huiusmodi constat ministris. Verum vt illud qd corpus appellatur: nihil est aliud q̄ quiddā omnibus ex membris aggregatū: ita in Tyrānide: vnum quippiam est qd neq̄ pes sit neq̄ manus: nec vllū aliud membrum: contineat: autem vniuersa: at ita cōtineat: vt ab illis possit separari: idq̄ Tyrannus vocatur. Proinde exagera quantūlibet iuuenis insolentiam: violentiamq̄: præfectū arcis voces licebit: oculum

nomines licebit: aut si manus dextram: aut si ne id quidē satis: præcipuū Tyranni caput di-
cas licebit: Tyrannū certe vocare nequaquā potes. Vnum enim illud portentum Tyranni no-
mine lex censet: cuius autoritate tituloq; cuncta hæc membra velut animant. Idq; vnū
forti ciui permittit occidere: non vult te in oculū aliquē inuolare: non sinīt vt caput aliqd
amputes: ne tale quiddā eueniat: qd de lernæa hydra fabulant poetæ: vt pro vno capite re-
secto: duo pestilentiora subnascantur: pro vno excusso oculo: plures acriores succedāt: pro
vna rescisa dextera: multæ robustiores subpullulēt: vnus vitæ te dominū arbitrumq; con-
stituit: qui sibi fit ausus Tyranni vindicare nomē: quo sublato futurum fit vt membra reli-
qua: quasi destitura spū emoriant: aut certe sanentur. At quid ego tecum tam accuratis ar-
gumentationibus ago? Possum ilico tuis te verbis reuincere: ac veluti tuo te laqueo cape-
re. Iuuenem pauloante magnum patris satellitem nominabas. Non inficiabere. Rursū alio
loco dicebas omnē Tyrannidem occupasse filiū: solius appellationis honorem cepisse. Qui
conuenit eundē & satellitē & Tyrannū appellari? Tum si cessit: non igitur vsurpauit Tyrā-
ni nomen. Contractus aut verbis aut ratī sunt: aut rescinduntur. Lex hac tecum formula cō-
traxit si quis Tyrannū occiderit: præmiū ferat. Quid tu mihi iuuenis flagitia cōmemoras?
Id te lex voluit occidere. quodcūq; illud esset animal: qd Tyrannus diceretur Magnum (vt
ipse fateris) satellitem occidisti: nō Tyrannū: quid tibi cū lege rei est? At rem inquis legis se-
quitus sum: non syllabas: eum interfeci: qui caput erat Tyrannidis: paratus hæres pater-
ni dominatus: libertatē peperit: seruiturē sustuli: hoc lex sensit: huius rei auctori præmiū
præstituit. Satellitem inquā occidisti: nihil moror: qd: q̄ grauē: q̄ ferocem: q̄ scelestū: satel-
litē tamē occidisti Tyrannidis: nō caput: aut si caput: vnū e plurib⁹. Sed hæc omnia tibi
ex animi sententia largiamur: fuerit sane res tota Tyrannidis filius: pater nihil nisi vocabu-
lum quoddā inane Tyranni: quemadmodū in fabulis habetur: Echo nympham: nil aliud q̄
meram quandā fuisse vocem sine corpore. Qui tibi licuit in re tanta. a verbis legis discede-
re: præsertim ita dilucidis: vt perspicuū magis nihil esse possit: & cōmentitiā ininterpreta-
tionem domi tuæ natā in iudiciū adferre? Ego iudices nullū in reimp: exemplum pernicio-
sius induci posse iudico: q̄ si cōsuescāt homines calūniosi a præscripto legum recedere: & in-
terpretamēto: qd ad prætexendū facinus quisq; suū maxime idoneū cōmīsci queat: id iu-
dicibus oblicere. Quis aut vnq̄ meminit de legis sententia quæri solere: nisi quū in scripto
quiddam apparet ambigue obscure ve dictū: aut quum ex verbis & euētu absurditas quæ-
plam extitit: eaq; manifesta. In priore nō cuiusuis cōmentum: sed iuris prudētū responsa:
sed iudiciū sententia recipi solet. In hoc posteriore: necessitas ipsa compellit aliquantis per a
legis vocibus deflectere: & æquitatē iuris potius q̄ verba spectare. Duplex itaq; pericūlum
videtis iudices: alterū ne superstitiosa cauillatione litterarū legis ab eo qd lex spectauit ab-
ducamur: alterū ne passim a præscripto discedēdo leges omnis et iudiciorū religionem sub-
uertamus. Quorum illud quidē multo leuius est: propterea q̄ vix vnq̄ accadat: vt legisla-
tor: obscure quid voluerit explicuerit: aut absurdum quiddā exoriat: hoc multo pericu-
losissimū: perniciosissimūq;. Etenim quæ rādem lex futura est quā versutus calūniator: quo
pœnam effugiat nō facile possit: aliquo cōmēto subuerrere? Neq; quisq̄ elabetur e iudicio
vestro nocēs: nisi qui sit vsq; adeo nullius ingenii: vt ne friuolā quidem aliquā cōmentatiū
culam queat inuenire. Atq; vt cuiq; cōmodum erit: aut animi libido feret: ita pro sene iuue-
nem: pro Tyranno satellitē: pro homicidio Tyranniciū. & passim aliud pro alio interpre-
tabitur. Vestra interim iudices Religio: vestrum iusiurandū: qua tandē ratione seruabitur
quibus nihil futurū est certi: qd in cognoscēdo sequamini: verum ambiguas diuersasq; lit-
gatorum coniecturas spectare necessū erit? Ergo quum in omni causa maximope cauendū
est: ne sine grauissima ratione a legis præscripto discedatur: tum in hac non periculosum

modo: verum etiam absurdissimum: quum legis verbis nihil possit esse dilucidius: sententia nihil æquius: interpretamentum quod præter legis mentem inducitur nihil pestilētius. An credimus legis huius auctorē vsq̃ adeo infantem: & verborum inopem fuisse: vt dicere nō potuerit: qui quouis modo Tyrannidē sustulerit: huic præmium esto: si modo isthuc sensisset? Neq̃ vero fugit illum totā Tyrannidē per satellites & præfectos exerceri solere: per multosq̃ in his esse vel Tyrannis ipsis sceleratiores: atq̃ vt ita dixerim Tyrannicos magist et omnino supplicio digniores: nisi & omnī omnia ministrorum scelera Tyranno imputarentur. In vnum tamen illū qui hoc nomine censetur: tibi ferro grassandi facultas data est? In reliquos nō tibi permittitur idem. non q̃ illos vita dignos iudicet lex: sed q̃ vnus cæde totam Tyrannidē tolli velit. non multorum cæde reddi duriores. Tuum erat legi simpliciter parere: neq̃ eius verba quasi plumbeā quandā regulā ad tuum facinus accommodare: verum ad illius præscripti factorū tuorum rationē instituere. Præsertim in hoc exemplo: quoniam aliud potest admitti pestilentius: vt ex legis arbitraria interpretatione: quem velis interficendi tibi pro tua libidine licentiā sumas? Nō illud hoc spectandū loco iudices q̃ inuisus reip̃ sit qui occisus est: q̃ maiore etiā supplicio dignus: verū id etiā atq̃ etiā perpēdere oportet: exemplū præter leges iugulādi hoīes: semel in ciuitatē receptū: semel vestris sententiis approbatū: deniq̃ præmio cōpensatū. quo tandem licētiæ sit processurum. Qd̃ iste sibi in Tyrāni filiū licere voluit: hoc alius sibi volet in ditissimū quemq̃ ciuitū licere. Quisquis pauper a locuplete cōtumelia afficietur: protinus Tyrānū eum appellabit: & veneno aut ferro adorietur. Postremo si cui magistratus nō placebit: Si cui iudex erit inuisus: non dubitabit e medio tollere. Porro ad facinoris defensionē: sophistā quēpiam aut Sycophantā consulat (Si ipse ingenio stupidiore fuerit) & nouā legis interpretationē vobis adducat: dicet nil aliud sensisse legislatorē: q̃ vt huiusmodi ciuitū genus nō noīe: sed re Tyrannidē agētium ferro: igni veneno tollatur e medio. Atq̃ ita breuī futurū est: vt qd̃ in vno factū semel: et probauimus & gauisi sum⁹: id in multis sæpius & doleam⁹ & improbem⁹. Credite mihi nō mediocri discrimen: neq̃ cōnuēter accipiendū: vt titulo reperto: priuatus hoīem indēnatum interficiat. Id ita esse facile liquebit. Si quidem animaduertimus: nihil omninū esse: qd̃ lex parcus circūspectiusq̃ permiserit: Etenim (si meminī) tribus dūtaxat tēporibus lex indulgit: vt quis citra iudiciū hominē occidat: primū adulterū: sed in vxore depræhensum: id qd̃ intemperanti & insuperabili mariti dolori donatū est. At ita si corpus vtrūq̃ pariter interimat. Si argumētis idoneis depræhensum fuisse doceat: deinde in vi depellēda. At ita si demōstres: te mortem effugere nequissimū: nisi mortē intulisses id lex ita interpretat: quasi sese tueri potuis sit isthuc: q̃ aliū occidere. Vterq̃ tamen facti sui rationē reddere compelliē statim sese proderet: nec expectare donec in ius trahatur atq̃ (vt ita dicam) vltro semet res facere cogitur. Qd̃ si omnia cōstabunt argumenta: ita demū a lege dimittitur: vt venia nō laude dignus esse videatur. Postremo in Tyrannicidio: vbi propter periculi suscepti magnitudinē lex præmissi quoq̃ proponit: at ita si eum quē tibi lex isto velut insigni Tyrannici nominis denotauit: fortiter occideris: non si scelestū alio scelere sustuleris: neq̃ patietur te ius occidendi permissum: latius q̃ ad vnicū Tyranni caput trahere: nisi si quis obstitat: vt per illius necem tibi necesse sit ad illū penetrare. Jamq̃ hoc factum tuū secunda illa ratione defenditur. Huic tertio generi fortasse proxima videatur: hostē in bello feriendū facultas: quam tuā tamē libidini lex non: nisi permisit. Nisi palam hostis sit declaratus in imperatoris verbis iuraris: nisi ille in aciem eduxerit: nisi signa canere iusserit: tibi fraudi futurū est: hostem interfecisse. Tu dicturus es. Hostē occidi: nam plusq̃ hostilia faciebat nomen hostis tantum aberat: re hostē agebat. Lex respondebit: suarum partū fuisse: hostem declarare. ac tuo fortasse scelere fruatur: verum ne serpat exemplum: poenas de te sumet. Quid aut aliud obste

factum est: Vnum tibi lex nominatim designauerat: tu illius vocabulum tuapte auctoritate in aliū transfers: quod nisi in vnum non potest competere: neque traduci debet ab eo cui lex attribuerit: ne tibi fas sit aliquando quē voles magistratū: quem voles iudicē: quē voles ciuem Tyrannū appellare. Neque vero sine grauissimis causis lex tot vinculis astrinxit: hanc in vitam alterius licentiā. Perpedit nihil maius eripi cuique posse: quē vitā: vidit in extinctū facile varias causas confingi etiā impune posse: quandoquidē ille non sit refutaturus: qui iacet. Vidit quē multis titulis suum quisque dolorē posset prætendere: si post occisum hominē vlla causa recipiatur: præter eas quæ legibus sint expressæ. Quid quod grauatim sibi quoque lex permisisse videtur: ut hominē vitā eripiat: quē comperta: quē multa requirit argumēta: quē multa concedit reo: quē maligne agit cum actore: quē non nisi suo periculo vult accusare: quārum spacii largitur: ei qui defertur: quē liberam iudicium reiectionē. Quantū igitur a mente legis abesse putas: ut cuiuslibet permittat vel pro suo priuato dolore: vel domestica iuris interpretatione: hoc est subuersione in cuiusque vitam grassari? Neque ad rem pertinet quātum criminū accūsū exaggeres: quātuis etiam verorū: addo notorum: dicas parricidā: sacrilegū. incestum: proditorem: peculatorē: veneficum: interfecit. Tyrannū lex iubet occidi: at hic vnus multis Tyrānis erat sceleratior pestilentiorque ciuitati. Ad ista tam multa crimina lex tibi verbo respondit. Nihil moror quod fuerit scelerosus: qui perit. In vnum Tyrannū tibi ius feceram occidēdi. In reliquos in ius trahēdi. Si detulisses: auditus reuictus damnatus a me palam poenas dedisset: omnique reip. salubri exemplo fuisses. Nūc tu priuata libidine interficiens: pro saluberrimo exemplo: perniciosissimū in ciuitatē induxisti & legum instaurationē: a legis violatione auspicas: hoc ē malis malo mederi studes. An me clā esse putas: quē multi sint in hac turba vita indigni: morte dignissimi? At eos meæ cognitioni non tuis manibus serui: sunt fora: sunt tribunalia: sunt iudices: sunt carceres: secures: carnifices. Quur tu mihi prære conaris? quur nullo mandate magistratū occupas? & dum Tyrannicida videri vis: Tyrannū imitaris? Nā quo alio nomine tantopere mihi est inuisus ille: nisi quod mihi parere recusat? & prære conat? Ei demū ferrum tractare licebit: cuius manibus ego permisero. Si iuuenem occidisses: quod non alia paruisset ad Tyrannū via: darem veniā necessitati: nunc occidisti: non obstitentē: non auxilium ferentē patri: sed patris opē implorantē. Huius vnus cæde contentus discessisti Tyrannū nec impetisti: in quē vnum tibi ius fecerā. Meum erat expēdere vtrū ex vso reip. fuerit an iuuenis occideretur: maluerā illum exquisitoribus excruciatū supplicis exemplū omnibus edere. Neque hæc dico iudices. quasi partū gaudeā pariter cum patre sublatū filiū: vtrinam eadē opera simul oēs sint oppressi: quibuscūque Tyrānus placet. Sed quis prohibet simul & gaudere: quod deorum bonitas nobis hanc rem bene verterit: & tamē non committere ut huius temeritas si iudicio cōproberetur: in legē atque in exemplū trahatur? Nec de iuuenis iniuria vindicanda nunc agitur: sed de legis violatæ maiestate. Non enim par est: ut cuique personæ præter ius extincti odium in scelere suffragetur. Neque tam spectandū in quē commissum sit facinus: quē quo exēplo commissum. Alioqui quur non eadē opera: fas sit in Tyrāni nepotes: pellacas: pueros: vxores: liberos: lenones grassari? Bonā Tyrānidis partem vxor sæpenumero suggerit. Ad summā immanitatē: non nunquā libertus aliquis: aut vernula instigat: quur non & hos iugulas? Si tibi ius est æstimatione priuata meritorum ciuem iugulare? Quid quod est aliquid Tyranno nocētius: in quod tamen haud quāquam tibi ius sit occidēdi? Finge esse qui totam hanc urbē: templa: domos: curiā conatus sit incendere: imo qui iam compluribus locis ignem subiecerit: sed incēdiū subito exorto hymbri restinctū: authorem non obsecurum: verū abditū latitare. Eum forte fortuna repertū manu tua trucidas. Num lex tuum factū approbabit? Non opinor. Atqui Tyranno ille quāto erat nocētior? Tanto nimirū quāto est atrocius ciuitatem: semel funditus euertere: quē expilare: ciues vniuersos vno igni

Finire q̄ in pauca quedā scire capita. Et tamē in vnum Tyrānum stringendī ferri potestas priuatim permittitur. Illū deferendi modo ius habes! Hic in re tam aperta legis mētem calumniari: & nouo interpretamento tuū facinus palliare: quid tandē aliud est q̄ legū auctoritatem euertere: atq; id per cuniculos quosdā agere: qd Tyrannus palā ac vi facere cōsueuit! In recipiēda lege fas est populo causam æquitatēq; legis excutere: Cæterū receptæ & lōgo iam vſu cōprobatæ simpliciter oportet obtemperare. Neq; enim existimandū est malos illos nostros viros sine cōtrouersia sapiētissimos ita sine grauissimis rationib⁹ instituisse vt priuatim interficiendi Tyranni facultas vnico capite finiretur. Primū ad iugulādī licentiam fenestrā aperiendā ciuib⁹ non putauerunt: deinde perspiciebāt Tyrannidem fatale quoddā esse reip. malū: qd minore noxa toletaretur: q̄ male exagitaretur. Neq; posse semel tolli: nisi Tyranni ipsius cæde. Quo submoto videlicet qui legibus imperabat nō parebat: tam nihil opus esse priuata audacia: nimirū illis in reip. administrationē vindicatis. Quod si Tyrannus in ius vocari potuisset: ne hunc quidē tuæ dextræ arbitrio permisissent. Videbant & illud. Tyrannidē nonnullā habere monarchiæ legitimæ speciem: hoc tñ interesse: q̄ in monarchia: populus regi pareat: Rex legibus. in Tyrānide omnia vnus libidini subiecta sunt. Rex publicā spectat vtilitatem: Tyrannus priuatim suam: vnde publicitus expedit: vt Tyranno veluti principi legitimo ciuitas pareat. donec idoneus aliquis vindex extiterit: qui legum auctoritatē in pristinū statū restituat: atq; id vnus (si fieri potest) capitis lactura. Nam hac moderatione in fatalibus illis pestibus: quæ totū reip. quasi corpus corripunt: legū prudentia cōsuevit vti: vt exemplo magis: q̄ admissi talione: morbo medeatur: ne dum ciuitatē sanare studet: magnam ciuitatis partē interimat. Hinc est q̄ in seditionibus publicis: non nisi in ipsos authores cōsuevit animaduerti: reliquis quos tempestas illa cōmouerat: dari venia: aut vix etiā dari veniā: qui in publico reip. tumultu quietē egissent. Quæ potest aut pestis esse fatalior: q̄ Tyrannis! Quæ sese latius in ciuitatis membra diffundit! Quota quæq; vrbis pars ab hoc vicio sincera potest esse! Omitto iam quicquid est ambitiosorum: ære alieno obstrictorum scelere contaminatorum: barbarorum (nam hæc tota sentina hominum Tyrannide gaudet: vt in qua nullis maiora q̄ sceleratis sint præmia) bonos etiam ciues hoc malum inuoluit: dum vel timēt fortunis suis: vel rectū iudicāt seruire tempori. In hoc itaq; rerū statu leges non extinctæ sed oppressæ modo: cautim & circūspicienter agūt: intelligunt hoc vlcus citra summā ciuitatis perniciē exasperari nō posse: vnus capitis dispendio cōmode sanari posse. Quare docto cuipiā medico præmiū ostendunt: digito demonstrant qd membrū secari velint: quibus abstineri. Caput iudicant illæ: tu de xtram secuisti. Illæ Tyrannū: tu Tyrāni satellitem occidisti. Quo præmio dignus! Nempe eo quo qui morbo inscite exagitato: totum hoīem in extremū vitæ discrimen adducat: quo qui hominē legibus veritatib⁹ occidat. Neq; ego nūc te cædis reum ago: aget alius fortassis: cuiusq; lubitū erit: verū illud modo consiliū fuit: ostendere tibi q̄ insignitæ sit impudētiæ in ea causa: tam eximiā tibi vendicare laudē: tam egrægia poscere præmia: in qua nequeas obtinere: si modo tecū exactius ac seuerius agat: vt graueis poenas effugas. I nunc & curiosum me voca: qui tam cādide rāq; ciuilitate tecū agam: vt quum te possim in graue discriminē vocare: sat habeā legis & reip. causam defendere. ne circūuenta præmium dare cogatur ei qui nihil boni sit promeritus. Id qd nō iudicibus modo (quibus isthuc iam dudū liquere puto) verum tibi etiam ipsi cupio persuadere. & facturum me cōfido: si modo rātisper animū possis attēdere. Vin igitur: vt quēadmodū tu faciebas: itidē & nos summatim totam causam ob oculos reuocemus: dispiciamusq; q̄ multa tuo in facto desiderētur ad id: vt legi satisfeceris: & q̄tum tu sis hallucinatus: quum multa diceres etiam superesse! Tria quædam requirit lex: & ita requirit vt si qdlibet horum desit: aut poenam te: aut certe nihil gratiæ

Erasmi Roterodami.

debere se credat. Quorsū ego non vnum aliquod: sed vnūquodq; deesse docebo. Quod si facio: vtrū a quo animo cedes prēmio: an impudētē petere persistes? Ergo rem accipe. Nisi tria hæc tibi constiterint: nō est qd Tyrānicidæ prēmii petas. Animus: via: & effectus. Animus duo quædā complectitur: vel quid speraris: vel quid proposueris. Nam si Tyrannum per impudentiam occidisses: si præter propositū: nō magis profecto: prēmii tibi debeat: q̃ si quis Tyrāno amicissimus idē fecisset. nam idem potuit occidere. Tu porro qd propositū in arcem attuleris: ipse videris: ita demū legi persuasum erit: te voluisse occidere Tyrannū: si occideris. Non occidisti: atq; id etiā quum tibi in manu fuerit (vt ais) si libuisset interficere. Lex negat sua referre: vtrū Tyrannicidū propositū in arcem non attuleris: an allatum repente mutaris. Iam quid speraris excuriamus. Quāq̃ isthuc leges nō ita valde curiose perscrutantur: sed tamē in tam absoluto facinore partes omnis constare oportet. Quid enim si Tyrannū interfecisses quo Tyrannidē ipse occupares: vtrum prēmii sperares? an supplicium metueres? Quid si quo priuatū animi tui dolorē vlcisceris: Tyrannū occidisses: atq; id esset palam? Num prēmii auderes poscere? Quid: si Latrones Tyrannū forte fortuna obuium obrūcassent: num ad hunc honorē aspirarent? Quid si quis Tyranno priuatim inferius: magna te pecunia conduxisset: quo ei Tyranno venenū dares dedissetq;: nū quāso Tyrannicidæ prēmii postulares? Ego hic tecum nō ago coniecturis: nihil dico in vitā tuam: q̃ quidē obscurior est: q̃ vt tu alioqui rā gloriosus quicq; de ea ausus fueris dicere: illud vnum affirmare nō dubitē: quī Tyrannū quū tuto licuerit nō occidit: plane noluit occidere. Qui cum occiderit: cuius mors extremū exitium reip. videretur allatura: potius q̃ vllā cōmoditatem: is aut priuatim dolorē vlcisci voluit: nō libertatem publicā vendicare: aut emolumentum suū sequutus est reip. periculo: non suo periculo reip. studuit prodesse. Postremo, nō potest nisi gloriæ ieiunio adductus videri: quī tam insolenter se iactat. Nō pōt nō videri lucrum sequutus: quī tam improbe p̃miiū flagitat. An nō vides igitur q̃topere hac parte a tota legis mēte dissentias: quem illa tuæ vitæ periculo: sua causa voluit occidere: eum tu non solum volens præteristi: verū etiam periculose in remp. irritasti: quem sua causa noluit occidi: eum tu maximo nostro periculo tui cōpēdii: aut animi fortasse gratia iugulasti. sed finge te animū Tyrannicidæ dignū ad facinus attulisse: lucri perinde vt vitæ contēptorem: magni tamen refert: qua ratione Tyrannidē tollere aggrediaris. Iam enim omnia tibi ex animi tui libidine largior quæ tamē nemo alius tibi cōcessurus est. te in filio iugulasse patrem: in nō Tyrāno Tyrannū. Largior isthuc delium aliquē tibi prædixisse: vt certū præscire potueris: qd ipse etiā vix diuinare delius potuerit. Licuisse tibi patrē occidere: si libuisset: verum hoc poenæ genus tibi magis placuisse. Sustuleris sane Tyrannidē: idq; noua: quadā et inusitata ratione. Vides q̃ multa tibi dono. Tamē obfistam tibi nec sinā ferre prēmium: propterea q̃ ea via sustuleris: quæ legi nō probatur: quæ non expediat moribus ciuitatis: quæ nō sit forti viro digna. Age quid si Tyranni filiū infantem in cunis iugulasses: & rursum adfuisset delius ille: per quē certū præscire posses fore: vt necato puero: Pater sibi mortē accerseret: atq; id euenisset. Vtrum te tanq̃ Tyrannicidā suspiceret resp.: an potius tanq̃ immanem & ferum hoīem execraretur: quī in eā sceleris ætatem: cui etiam ab hoste armato parcitur: quæ leonibus etiā miseranda videatur? Quid ergo? Vt tuo maleficio resp. Ceterum exēplum haud quāq̃ probabit. Quid si Tyrāni vxorem: quā ille misere deamaret: per vim constuprasses: atq; ille eius impatiens cōtumeliæ fugerit e vita. Vtrum Tyrannicidū laudem flagitabis: an raptus & adulteriū supplicii potius formidabis? Res obscura non est. Conferam tuo facto proplora. Quid si Tyranni medicus quū esses: veneno agrotāti dato: illum sustulisses: Vtrū vt veneficum oderit te resp. an vt virum fortē admirabit? Tyrānum sublatum gaudebit: facti rationē modiq; detestabitur. Quid si quum te Tyrannus familia

ritur vteretur: tu in conuiuios prætectu necessitudinis venenū pottingeres. deniq; si per nīgigas imagines ac maleficas quasdā deuotiones Tyranno vitam ademisses: vtrū a lege præmium an poenā expectares? Atqui Tyrannidē vtrūq; sustulisti. Euentu gaudet lex. Verū exemplū tam pñciosū in reip. nō recipit: vt cōsuecant ciues scelus vlosici scelere: patrē in filio iugulare. vides quārtū momēti sit in modo viaq; vt factū tuū approbet? Qd lex permittit vt fiat: non statim permittit: vt id via qualibet efficias. Adulterū ferro occidere licet: veneno aut incantamētis nō licet. Quur ita? Quia pestilēs exēplū oīno tractare venena. Nec id vlla causa q̄rūis honesta: finit in ciuitatē irrepere. Quid qd ne hostē quidē veneno: aut malis artib⁹ interficere fas est? Nā nūq̄ nō improbat maleficia lex: & veneno ticta tela etiā in bellis interdicta sunt Qd si modus facti speratur in his: in quibus nullū petitur præmiū: quāto magis id fiet: in his in quibus sūmū petitur? Lex triumphū statuit: ei qui certū hostiū numerū fuderit: Fuderit aliquis nō acie: sed aquis & pabulo veneno tinctis: Vtrū ciues hūc æquis oculis spectare poterunt triūphantē: an potius sicuti veneficū oderint: auersa bñtur: execrabuntur? Quid qd priuatis etiā in rebus via modusq; perpēdit: quo magis idē oportebit: tum in publico: tū in splēdidissimo facinore: vt a quo cōueniat omnem sceleris suspicio nem abesse? Age illud tecū reputa: si medico mercedē pactus esses: quo te morbo leuaret: atq; ille nō pharmacis sed maleficiis & incantamētis morbū exemisset: vtrū præmium dabis: an magis hoīem in tus trahes iniuriæ malis artib⁹ datæ reum ages? Clamabit ille morbo te leuauit: qua via quid isthuc tua refert? Hoc tm spectabas: vt morbo liber esses: ei rei merces ē promissa. Ingratū te vocabit: qui nisi sua opera ne esses quidem: qui præmiū negare posses. Tu protinus respondebis: opinor medico te præmium esse pollicitū non mago neq; deberi quicq; nisi rem malam ei: qui beneficium male dedit. Quāq; ne dedisse quidem videtur: qui malum malo tollit. Id enim mutare est incōmodum: nō amouere. Dices enim animo nocitum: dum corpori subuenitur. Atq; istam litē vinctes: etiam in quo iudice. Atqui eadem: aut melior etiam & vincibilior est tecum causa legi: q̄ quæ tibi futura fuerat cum medico. Nam ibi de priuata mercedula disceptaretur: hic de publico honore. Ibi falsus est vnus: hic legi fraus fracta: per quā cautū oportuit ne quisq; ciuium circumueniatur. Ibi sal⁹ data: cer ta quidem & efficaci: sed suspecta & improbata via: hic nefario scelere (quur enim nō sic appellatur homicidium qd in ciuem contra legem admissum sit) nō libertas restituta: sed in extremum discrimen adducta resp. Quandoquidē tuum factum perinde habet: ac si medici quispiam ad curam mercede cōductus: venenum pro remedio ministraret: qd tamē agrotant: (ita vt non raro consueuit accidere) per occasionem morbum adimat. Qui reualuit suis satis acceptū feret q; viuat: tibi mortem tamen si vitarit tamen imputabit Neq; sua re ferre putabit: vtrū imperitia: an perperam ac studiose pro pharmaco venenum porrexeris propterea q; tui fuerat officii: aut non suscipere negotium: aut fidem simul & artem & industriam ac diligētiam: & quicqd a probato artifice solet requiri: ad curam adferre. Sed age sinimus adhuc possidere te: qd dudū sumus largiti: vt plane ista via Tyrannū occideris: citra vllū reip. discrimen. Lex non approbabit facinus tuum: nisi non tantū a crimine verum etiam ab omī criminis specie procul abfuerit: ne videlicet ea quæ in hoc potissimū adhibita est in ciuitatē: vt maleficiū omne secludat: incolumitatem suā quā cōueniebat: aut deo culpam: aut certe diis simillimo homini acceptā referri: sceleri debere dicatur. Non approbabit inq; nisi Tyrannū ipm quē noīatim indicauit ipsa: quaq; pmittit via sustuleris: ne p primā istā periculōsū exēplū in rēp. irrepāt. Postremo nisi ferro: nō clanculariis ac maleficiis artib⁹ nisi virtute: nisi manu: nisi vitæ tuæ manifesto cōtēptu Tyrannū trucidaris Neq; em huc tm spectat lex: vt Tyrannus in præsens submoueat: verū illud multo magis respicit: vt oēs mores tales intelligant: in ea ciuitate viros esse fortes qui nō vereantur vitæ suæ dispēdio: patriæ

Erasmi Roterodami.

cōmodis consulere: ac praeclari exemplo facinoris. omnes etiam in posterū ab affectatōe Tyrannidis deterreantur: quum videant in ea ciuitate nullum esse Tyrannis satis tutum praesidium quādoquidē illud nemo scit: qui vitæ suæ sit cōtempтор: eum esse alienæ vitæ dominum. Nam quod omnino satellitum: quæ excubiae: qui parietes: quæ arx: quæ arma aduersus huiusmōi animū: Tyranni caput defendant: qui patriæ libertatem suā vitā bene credat emi! Postremo autē: vt maxime tibi cōstet animus: vt constet via: id qd est totius negocii caput non effecisti: Tantū enim abes: vt Tyrannū occideris: vt quātum in te fuit: Tyrannidē maiore in modū auxeris: interfecto Tyrāni filio. Quid autē refert: malicia an stultitia temp. in discrimē adduxeris! Nam illo qd vulgo dicunt nihil verius. Intēpestiuam beneuolentiā nihil a similitudine differre Tantū abest: vt occideris Tyrannū: vt ne suspicari quidē potueris id euenturū: vt ipse semet occideret. Sed iuuenē occidisti: patre insolentiorē: quid tum postea! si patri & huius scelera lex imputat! Magnū proinde Tyranni satellitē: nō Tyrannum occidisti. Sed paratū Tyrannidis heredē occidisti: in Tyrannidē succedit: qui prior: qui posterior: est in occupando. Verū esto sane: certum heredē sustuleris: igitur qui Tyrannus erat futurus interemisti! At qui qd futurū est: id nondū est. Porro lex eū qui iam Tyrannus sit tolli iubet: nō quē aliquando futurū diuines. An qui statuā ex pacto debeat: & rudē truncū praestiterit: fidē persoluisse videatur! Non arbitrator. Vbi nūc igitur sunt illa tam multa: quæ tibi ad praeмиū postulandū supererant! Vides q̄ ne vnū quidem omniū tibi cōstet: quorum nihil oportebat deesse. Volui inquis: id demum voluisse te lex credit: qd effeceris. Postea e re nata: propositum est cōmutatū. Hoc igitur p̄mii. tibi debetur: qd ei qui in Olympiis medio cursu relicta meta: ad carceres reflectit habēas. At periclitat⁹ es. Proinde id laudis auferes: qd is qui sudauit in Olympiis nec vicit. Sed occidisti deniq: verū eum quem neq: lex p̄mittebat arbitrio tuo: neq: ex vsu publico fuerat: occidi. At bene vertit ciuitatē qd fecisti: numini igitur gratia debetur: tali qualē pallidē atticis fuisse ferunt de qua prouerbiū extat q̄ Arhensiū male consulta: in bonū exitū vertere cōsuevit. Nō tu leges seruasti: sed sustulisti. nō libertatē restituiisti: sed numen aliqd huic vrbi propiciū: qd euentū tuæ temeritati debitū: sua cōmoditate a nobis auertit. qd tuam stultitiā nobis vertit in occasionē restituendæ libertatis. Non ego ingratus erga te populū cōstituo: imo tu populū ingratum: in deos reddere laboras: quē quū semel in periculū vocaris: ne pro simplici Tyrānide duplicatam pateretur: nūc rursus in discrimē trahere conaris: ne ab iratis superis in pristinā seruitutem: aut grauius aliqd infortunū retrudat. Quid tu te fucis & phaleratis dictis: in alienum meritū insinuas! Quid tibi in eo negocio laudē vniuersam vēdicas: ex quo p̄tenp̄enā temeritatis nihil ad te redire merito possit! Si reip. si iudicib⁹: probare potes animū tuū Tyrannicida dignū: qui nullū periculū vitæ reip. causa recusat: Si facinus nō scelere: nō pernicioso exemplo: sed legitima via peregisti: si fortuna tuis egregiis conatibus bene expertum dedit euentū. aude Tyrannicidā te vocare: aude pulcherrimū ac penē diuinū munus a rep. poscere: aude nobis seruatas leges: restitutā ciuitatē: aude tēpla: aras: focos: fortunas oīs: rutos pueros: inuolatas virgines: impolluta matrimonia: deniq: hoc ipsum q̄ hic lege et apud iudices agimus exprobrare: aude mihi minari: q̄ obstitērim: aude ciuitatē ingrati tudinis insimulare: nisi laudē p̄meritā persoluerit: aude iudices vel iniquos vel corruptos clamitare: nisi suis sentētiis p̄mii tibi decreuerint. Cōtra si suspectū qd volueris: si periculo sum: si cōtra leges: si cū scelere cōiunctū: qd feceris: sit pudor ac desine tandē improbe p̄mii flagitare qd nulla rōne p̄merueris: poenā si sapiēcipe deprecari. Istū huc fortassis ab ægrote iudiciū: a ciuitate deorū munere læta q̄as ipetrare. Neq: em̄ putes: vnū me: te a p̄mio deterre re. Imaginare istū hac in causa: pariter & leges & rēp. & deos tibi aduersari. Puta leges his reum verbis agere. Si nos vere restitutas videri vis: sine nostram authoritatem primū in hac

tua causa valere. Longe plus laudis ex hoc iudicio referes: si nobis cesseris: si parueris: si tuâ cupiditate nostro subire scis arbitrio: si primum exemplum in te ciuibus edideris: reuixisse nos. Si monstraris ciuitati tam non ex fcleratorû libidine: sed ex nostro præscripto cuiq; vituendû esse. Atq; altera ex parte reimp. hac tecû oratione vti pura. Si ciuem bonum mihi præstare studes: noli hanc stultitiæ notâ mihi inurere: vt in posterû te cognita dicar ebrietate quâdam gaudioris et præmiû decernisse: cui poena magis deberet: noli mihi deos: quos vix deniq; tam diuini vocis: tot sacris: tot precibus: tot meis malis placauit: cõmodi: ppter eos reddidisse: deniq; per ingrati tudinẽ iratos atq; infensos reddere. Sine vñ mihi per te liccat: saltem illorû beneficio fuit. Qd si te neq; leges neq; resp. cõmouerit: certe deorû orationẽ vereri debes: quos ita tecû agere putato. Quid tute in nostræ laudis possessionẽ ingeris? Quid honoris nostri inuides? Quur nõ finis nos in hac ciuitatẽ perpetuo benignos esse? Quur tu ipse tam ingratus existis? Ciuitas hac semel mihi restitutâ libertatem debet: tu bis debes. cõmoditati nostræ: & q; reimp. seruauimus: cuius tu pars es: & q; cõmoditate nostræ: tuâ periculofam stultitiâ vel scelus potius: in maximâ felicitatẽ verterimus. Etenim nisi nos deus propitiq; adfuissemus: quid aliud tu q; perieras: & per te resp? Quod si plane contendis: vt præmiû aliquod feras: abande magnû præmiû a nobis persolutû est: q; per nos res a te male instituta hanc verterit. A legib; merito maior relata gratia: si nostræ prosperitatis respectu cõmperitatis simul: & sceleris veniâ cõdonarine. A ciuitate satis amplâ laudẽ feres: si ea parietur: vt in restitutæ libertatis historia tuû quoq; nomẽ admisceat. Hac laudis partẽ cõtentus define nobis debitû velle præripere: ciuitati munus nostrû eripere: legibus auctoritatem adimere. Sed finem facio nimirum extillata iam aqua. Qd sapere est nunc vestre presunt iudices statuere. Vtrû secundû leges: secundum deos: secundum reimp. sententiâ dicere: an secundum hunc gloriosum ostentatorẽ promunciare velitis. Vtrû hanc vrbis felicitatẽ tremulâ: sempiternitatis huius sceleri acceptam ferre malitis: sæpius exprobradâ: & breuifortassis a superis iratis (id qd abominor) auferendam: an in deos quibus sine controuersia: quæta debetur referre: eorundẽ pietate: seruandam: agendam: beneq; fortunandam. Vtrû magis ex vñ sit: vt primo hoc iudicio: statum leges circũuent: dicantur: an vt appareat: legi restituta: quæ sempiternitas: & iudicium sapientiam aduersus vñius iniquam postulationem valuisse.

Finis declamationis Erasimicæ.

Erasmus Roterodamus M. Johanni Paludano Rhetori Louanienfium. S.P.D.

UT intelligas humanissime Paludane Erasmi illum tuum tamotri per omnes terras mariaq; volitantẽ: tamẽ tui memoriâ perpetuo secû circumferre: mitto quasi Symboli vice Luciani dialogum cui Titulus. *ἡρώδης καὶ τῶν ἐμῶν οὐκ ὀφείλει*. Quam in Italiam profecturus: in ipso poene proinceptu latinum feci. In eo nõ sine voluptate rãq; in speculo videbis: aulicæ vitæ in cõmoda: quæ tu mihi sæpenumero cõmemorare solebas: nimirum expertus: et vehetî naufragio eiectus ac vix illi liberæ litterariæq; vitæ redditus. Idq; feci eo studiosius: vt meo exemplo te prouocarem: vt iam diu Græcicis in litteris versatus incipias & ipse aliquando audere aliquid. Quur enim non dicã audere? Quam nullum sit mea sententia facinus audaciusq; si conaris ex bene Græcis bene Latina facere. Vale meq; tui amantissimum quicquid Ama.

Fih. II.

Erasmii Roterodami Interpretatio Luciano.

Luciani libellus de his qui mercede conducti in diuitum familiis viuunt: Erasmo interprete.
 Quid tibi prima amice: aut quid postremum (quemadmodum vulgo dici consuevit) recenseam: ex his quae tum facere tum pati coguntur: qui mercedis gratia sese in alienas domos conuictumque tradunt alienum: quique in locum plerumque istiusmodi antea accensentur: si modo eiusmodi illorum seruitutem: conuenienter appellare. Non enim permulta atque adeo plura quae omnia quae illis ibi soleant accidere: non quod ipse ea experimetur cognoscat (neque enim tibi unquam experiundi incidit necessitas: ac ne quando incidat dii prohibeant) sed quod complures: qui in hoc vitae genus inciderant: apud me soliti sint commemorare: partim qui in ipsis etiam dum malis constituti: quae & quanta ferrent deplorabant: partim qui tanquam e carcere quodam profugum non absque voluptate recordabantur commemorabantque ea quae fuerant perpeSSI. Immo: imitari reuocare ob oculos: quas erunas effugissent. Atque hi quidem digniores mihi visi sunt: quibus fides haberi debet: ut quod eius sacri ritus (ut ita dixerim) omnis omniaque mysteria perdidissent. Hos igitur haudquam indiligenter nec oscitanter audire soleo: veluti naufragium quoddam: ac praeter spem obiectam salutem enarrantes. Cuiusmodi sunt isti qui in templis deorsum capite: in frequentiori mortalium coetu: immanes undas: procellas: sublatos in celum fluctus: iactus: malos fractos: gubernacula reuulsa narrat. In primis autem geminos Castorem & Pollucem apparere (Nam hi peculiariter ad hanc tragicordiam pertinent) aut alium deum quempiam repetere (quemadmodum in fabulis fieri consuevit) exortum: summisque antennis considerent: aut iuxta clauum adhaerere: qui nauim inualidam ad littus aliquid direxerit: in quod illi ipsa quod se sum ac commodum dissolueret: illi vero tuto in solium descenderint: idque ope fauoreque diuino. Atque isti igitur: permulta id genus ad praesentem commoditatem: exaggerantes commemorant: quo videlicet a pluribus stipendium accipiant: si non calamitoso modo: verum etiam diis chari esse videatur. Porro si dum eas quas in rectis tulerunt tempestates referret: atque imanes illas undas: quin etiam decumanos fluctus: & quemadmodum primum a littore soluerint mari tranquillo: quantum molestiarum perpetua nauigatione sint perpeSSI: dum sitiunt: dum nauscant: dum salo profundunt. Denique quemadmodum infelici nauigio in caute quamprimum sub undis latentem aut in scopulum aliquem praeptum: & asperum illis fractoque miseri aegre enatarint: nudum: cunctarumque rerum inopes. Hanc unquam quum referret: mihi quidem visi sunt: permulta: praepudore subtricare. volentesque ac sciens obliuisci. At ego etiam illa: praeterea autem & alia nonnulla ex illorum narrationibus coniectas deprehendi: quicquid erunarum cum eiusmodi consuetibus consuetum est. Quae quidem omnia haud grauabor: optime Timocles: tibi perferre. Ian pridem enim mihi videor a te aduertisse: te de capeSSenda hac vitae ratione cogitare. Nam olim quum his de rebus sermo incidisset: mox ex his qui praesentes erant quispiam: mercenarium hoc vitae genus: laudare coepit: fortunatissimos eos affirmans: quibus contigisset: horum familiaritate quae apud Romanos essent optiatae: tum consuetis adesse opiparis: idque imunes: praeterea splendidis in aedibus diuersari: tum peregrinari omnia cum commoditate voluptateque alba interim in rheda si forte libeat resupinatos. Insuper ob hanc amicitiam obque commoditates quibus afficiuntur: etiam praemium ferre. Id vero non mediocriter videri: istis enim haud dubie citra semetipsum: ac citra culturam: quod auit: cuncta peruenire. Haec igitur atque id genus alia cum audires: a te aduertit: quemadmodum ad ea inhaueris: quique auide ad ostentatam imminetque esca os porrexeris: proinde ne quod mihi certe: in posterum possis imputare: neque expostulare quae: quod cum te conspicerem: tum una cum esca deglutiens hamum: non corripuerim: neque priusquam in gutture de mergeret fuuissim: neque praemonuerim. Verum postea quae cessassim: donec eorum adactum atque infixum trahi scire ac vi ductum conspicerem: tum quum nihil opis afferri possit frustra adeo nos atque illachrymari. Haec inquam ne quum possis dicere: quod si dicat: merito praestitum dicat: neque a nobis refelli possent: quo minus peccasse videremur: ut quod prius ista non indicassimus: audi nunc ordine omnia. Ac rete quod de ipsum: cuiusmodi sit quique nullum habeat exitum: non intrus mediis in sinibus involutus sed foris tuto

atq; per oculum ante contemplator: vni aeris aculeum: reflexa hami aciem: ac tridentis cuspides: manu tentans malaq; ad mortis experiens. Quid nisi vehementer acuta: nisi sic illigaria vt effugiendi nulla sit facultas: nisi dira vulnera factura videantur: acriter trahentia. & inexplicabiliter retinentia. nos quidē: inter formidolosos. atq; ob id etiam pauperes famelicosq; ascribito: ipse vero sumpra fiducia: venatū istū si videretur aggreditor. Lati in morē totam eam hiatu deglutiens. Atq; in vniuersum quidē forsitan. qua causa omnis hic sermo dicet. Quāq; nō solum de vobis philosophis aut his quicūq; vitæ institutis sibi delegerunt: cū virtutis studio continētus: verū etiā de grāmaticis: hereticis: musicis: breuiter de omnib⁹ qui in doctrinæ professione versati: quēstūq; facere proposuerunt. Ceterum: quū omnia sine inter istos cōmunia: eademq; prorsus accidant omnibus palā est: philosophorū conditionē non esse a reliquis eximīā. Imo hoc illis turpius ita contingere quū sint cum aliis cōmunia si illi qui cōducunt: nō aliis prāmīs eos q̄ reliquos dignos iudicēt: nihiloq; magis q̄ ceteros in honore habeant. Itaq; cū re reperitur id qd hac narratōe recensebitur: eius culpam potissimū in ipsos conferre par est qui eiusmodi faciūt. deinde in eos qui talia sustinēt. Ego vero culpari non debeo: nisi forte veritas & libertas in cōmemorādo repræhensionem mereat. Ac reliquū quidem hoīm vulgus: puta palestricos quospiā: aut adulescentes imperitorū didoq; animos: ac suapte ingenio humiles & abiectos homines ne operæ precii quidē fuerit ab eiusmodi cōmūctū dehorrari: quippe nequaquā obtemperaturos: neq; rursū æquū sit illis vicio vertere: q̄ nō relinquant suos cōductores: etiam plurimū ab illis cōtumeliis affeēt. Sunt enim ad eam vitæ rationē accōmodati facti: neq; ea videlicet idigni. præterea ne habeant quidē aliud quippiam: ad qd sese cōuertant: & in quo sese exerceant: adeo vt si qs eam vitam illis adimat: ignaui illico: cōsiliūq; inopes: defidiosi: atq; inutiles reddātur. Quā obrem: nec ipsi rem indignā aliquā patiātur: nec illi cōtumeliose facere videant: si (qd aiūt) in matellā iminxerint. Etenim ad eas ipsas cōtumelias iā inde initio pparati: cōferunt sese in familiā. Atq; hæc sola illis ars suppetit: ferre: & perpeti quicquid acciderit. Ceterū eruditōrum nomine de quibus instituerā loqui: merito indignandū: enitendūq; vt q̄ maxime fieri potest: eos inde reuocatos: in libertatē vindicemus. Videor autē recte facturū: si quibus de causis se quidā ad hoc vitæ genus conferunt: eas causas excussero: parūq; idoneas: atq; efficiaces esse demonstrauero. Siquidē eo pacto omnis illis præcipietur excusatio: summusq; ille titulus quo suam spontaneā seruitutē solent obtexere. iam igitur plariq; paupertatē & rerum necessitatū inopiā proponit: atq; eam vmbra satis idoneam existimant: qua suū factū prætexant. q̄ vitro ad eam vitā accesserint. Ac sibi sufficere credunt (quū aiunt) se quidā ignoscendū facere: qui id qd est in vita molestissimū: nempe paupertatē: studeant effugere. Postea in promptu Theognis: atq; illud plurimū in ore.

Nam quemcūq; virum paupertas illigat.

Et si quæ alia terricula abiectissimi quiq; poetæ de paupertate sunt cōmēti Equidē si videam ex hmoi cōiuctu paupertatis effugiū aliqd vere cōtingere: nō ad modū anxie cōcis de vehementer amplectēda libertate disceptarē. At posteaq; eiusmodi quædā accipiūt: cuiusmodi sunt ægotatū alimēta (quæ ad modū egregius ille dixit orator) qui queant effugere: quo minus in hoc ipm parū recte sibi cōsuluissē videant: nimirū sp̄ illis manente eodē vitæ illius argumēto. Sēp etiā manet paupertas: sp̄ accipiendi necessitas: nihil qd seponat: nihil superest qd reseruet. Verū quicquid datū fuerit: vt deī: vt vniuersim etiā capiat: prorsus omne insumit: ita tñ: vt ne id qdē in vltus sufficiat. Rect⁹ autē futurū fuerat: si nequaquā cās eiusmodi cōminiscerēt: q̄ paupertatē seruāt alitq;: atq; eaten⁹ dēm̄at opitulant: verū q̄ illā tandē alitq; tollāt. Ac forsitā tibi hoc volebas Theogni cū dices. cū i altū mare ac pruptis de scopul⁹ precipitē dari oportere. Qd si qs sp̄ paup: sp̄ egēs: quū sp̄ mercede cōduct⁹ mereat hoc ipō sese

Erasmi Roterodami Interpretatio e Luciano.

arbitretur aufugisse paupertatem: non video qui fieri possit: quo minus hic ipse sese fallere videatur. Rursum alii negant sese paupertatem formidaturos: si modo reliquorum hominum in morem possint suo labore suaque industria victum suppeditare. At nunc sibi fractas esse corporis vires: seu senio: seu morbis: etoque ad eam vitam mercenariam facilem videlicet atque commodam confugere. Age igitur inspiciamus num vera praedicent: & num ea quae dant: ex facili illis superpetant: neque maiore labore consentant: quam vulgo suus victus. Nam id quidem etiam votis expectandum: uti citra laborem: citra sudorem: nullo negotio paratum argentum accipias. Verum quod haec absint a veris: istud profecto ut dignum est: ne dici quidem satis potest: tantum laboris: tantum sudoris in eiusmodi conuictibus exhauriendum: ut ex eo tempore: quum pluribus etiam egerit rebus: tum praecipue bona valitudine: quippe quum quotidie sexcenta non desint negotia: quae corpus conficiant adque extremam usque defectionem delassent. Verum haec suo loco dicemus: quum etiam reliquas illorum incommoditates commemorabimus. In praesentia sat erat leuiter ostendere qui se aiunt hac de causa in seruitutem addicere sese: ne istos quidem vero dicere. Super est iam ut eam causam referam. quae quidem ut est verissima: ita ab illis minime profertur. Nempe ipsos voluptatis gratia: & amplis illis spebus incitatos vltro inuadere familias diuitum: auri argentique vim & copiam admiratos: praeterea quod felices sibi videantur: ob conuiuia: reliqua quoque eius vitae delicias: sperantes futurum: uti mox: nemine vetate: affatim auro sese pluant. Haec nimirum sunt quae illos adducunt atque ex liberis seruos constituent. Non rerum necessarium usus quem praeterebant: sed rerum non necessarium cupiditas: atque ingentium illarum: & ampliarum opum admiratio. Enimvero quae admodum miseros istos atque infelices amantes: callidi quidam & verteratores amantem receperant: & fastidienter ducunt: lactantque: videlicet: quos iugiter amantes: ambiant ipsos atque inserviunt. Ceterum ex amoris fructu: ne summo quidem osculo impartitur. Intellegunt enim Copia facta dissoluendum amorem. Id igitur: ne fiat praecauent: diligenterque sui copiam subtrahunt. Alioquin spe se retinet amantem: metuens: ne desperatio minuat cupiditatis ardorem: amantemque ab se alienet. Proinde se arridet: pollicenturque se facturi sint: seque gratificaturi: seque magnificis de rebus curae habituri: donec imprudenter ab eo repetere senuerint atque utriusque iam praeterierit aetas: huic ad amandum: illi ad dandum. Atque ita omnivita: nihil illis pactum est: vltra spem meram. Atqui voluptatis cupiditate nihil non ferre: id quidem forsitan: non usque adeo vicio vertendum: quin magis venia danda: si quis voluptate capiatur: & hac vnde quaque confectetur: quo possit ea potiri: quam turpe forsitan ac seruire. si quis ea gratia semet in ius tradat alienum: propterea quod voluptas quae ex libertate percipitur: multo suauior est quam ea quae illi libertatis iactura sectatur. Attamen hoc quoque aliquo pacto ignoscendum illis sit: si modo consequantur. Verum enimvero ob solam voluptatis spe: multas perferre molestias: equidem: & deridiculi arbitror: & stultum maxime: quum videant labores certos esse: manifestos: & inuitabiles: porro illud quod speratur: quod quidem nihil aliud tandem est quam voluptas: ne tam longo quidem tempore contigisse. Praeterea autem: nec verisimile videri: ut contingat aliquando: si quis modo rem: cetera reputet via. At vlyssis socii: dulci quadam gustata loto reliqua negligebant: ac praesenti voluptate delinuti: honesta continebant: ut non prorsus cum ratione pugnaret in illis honestatis obliuio: nimirum animo voluptatis illius sensu occupato. Verum si quis famelicus alii cuiuspiam loto sese ingurgitanti: neque quicquam inde impatitur: assistat: idque sola ob spem: quod credat fore: ut & ipsi aliquando degustanda lotum porrigat: assistat: itaque ad hunc modum: recte atque honeste oblitus. dum boni quod hoc ridiculum: planeque verberibus quibusdam homericis dignum. Ergo quod istos ad diuitum conuictum adducit: & quibus impulsus sese illis dedit: ad quodcumque libitum fuerit utendas: haec sunt: aut his ferme simillima. Nisi si quis & illos commemorandos esse iudicet: quos hac una res ad id commouet: quod gloriosum arbitrantur: cum illustribus atque opulentis viris habere consuetudinem. Sunt enim qui hoc quoque praclarum ac magnificum supraque

plebem esse existiment. Nam ego quidem quid ad me proprie attinet: recusarim vel cum per
 farum rege cōuicere duntaxat: conuictorq; videri: si nullus ex eo cōuictu fructus ad me re
 deat. Quā itaq; causa eius vitæ suscipiendæ sic illis habeat: age iam cōsideremus apud nos
 metiplos: primū cuiusmodi sint illis perferenda priusq; admittantur: priusq; obtineant. De
 inde cuiusmodi in ipsa iam vita constituti patiantur. Postremo si quæ deniq; catastrophæ: si
 quis fabulæ exitus illis, cōtingat. Neq; enim illud dicere possumus: hæc tametsi molesta sint:
 tamē assuesci facile: neq; ad id multo opus esse labore. Sat esse si velis modo: postea reliqua
 omnia factu fore facilia. Imo necesse est vt primū diu sursum ac deorsum cutlites: mane ex
 citatus assidue pro foribus obuaseris: vt perdures, quum protruderis: quū excluderis: quū
 improbus interdū atq; importunus videris ianitori male syssantia: quūq; tibi nomē indi
 tur Cletori Libycor: quūq; nominis tui memoriā mercede redimere cogeris: quum etiam ve
 stitus tibi est apparandus: supra tuæ rei facultatē: pro dignitate eius cuius conuictum am
 bis: deligēdus color: quo ille potissimū gaudeat: vt ne discrepes: neue oculos illius offēdas.
 Postremo, vt gnauiter affectere necesse est: vel antecedas poti⁹: a famulis protrusus: ac ve
 luti pompā quandā expleas. At ille interim compluris iam dies ne aspicit quidē te. Quod si
 quādo tes tibi felicissime verteris: si te respexerit: si accersuerit: dixeritq; quicquid illud fue
 rit: qd illi forte in buccā venerit tum deniq; tum plurim⁹ sudor: tum singultus crebris: tum
 intempestina trepidatio: tum sane eorū qui adsunt: hesitantiam tuā ac perplexitatē riden
 tium. Quæ quidē non raro accidit: vt quū oportuerit respondere: quis fuerit rex actuorū:
 mille naues illis fuisse respondeas. Atq; id si qui sunt modesti pudorē vocant: immodestū ei
 miditatem nomināt: improbi inscitiam. Ita fit: vt tu primā hanc diuitis comitatē: tibi per
 culosissimā expertus ita discedas: vt tantā animi tui imbecillitatē ipse condēnes. Porro vbi
 multas iam noctes insomnes duxeris: vbi plurimos dies cruentos egeris: haud quidē Hele
 næ gratia per louem: neq; ob priameia p̄gama: verū spe quinq; obolorū. Cōtingit autē si de⁹
 quispiā tragicus qui tibi sit auxilios: iam illud restat: vt exploreis excutiarisq;: num litteras
 noris. Nam tuus cōuictus nō iniucundus est diuiti: probat enim. ac felicem se reddit. At ti
 bi videtur: de vita ipsa: deq; omni fortuna certamen esse paratum: propterea q; tibi venit in
 mentem: idq; merito futurū: vt alius nemo sit admissurus: si prius ab hoc reiectus: ac repū
 diatus videat. Interim in varias curas distraharis oportet: partim dum inuides: iis qui pa
 riter ex æquo tecum æstimant. Finge enim & alios esse: qui eiusdē fortunæ tibi sint cōpeti
 tores: te vero tibi videri cūcta parū absolute respondisse: meruentem interim simul & spe
 rantem ac misere de illius vultu pendentē: qui si quid parū prober: eorū quæ dixeris: peristi
 Sin arridens auscultat: hilarescis & spe bona fultus cōsistis. Porro consentaneū est: esse non
 paucos: quorū alii tibi aduersentur: maleq; cupiāt: alii tibi sint oppositi: vti resellant. Horū
 vnusquisq; clanculū velut ex insidiis in te iaculatur. Iam vero illud considerā: quale sit virū
 promissā barba: cana comæ: examinarū: nūquid bonæ rei didicerit: & aliis qdē didicisse vide
 ri: aliis secus. Superior interim vita: & oīs cōtracta ætas tua curiosius disquiritur. Quod si
 quis aut ciuis inuidia aut vicinus leui quapiā de causa prouocat⁹: te deserat: & adulterū di
 cat: vel puerariū: is protin⁹: iuxta ver⁹ illud prouerbiū: ex lous tabulis testis. Porro si pa
 riter omnes bene de te prædicent: suspecti leues: pactaq; salarii parte ad hoc ipsum redē
 pti videbuntur. Nam admodū omnia tibi cōstent oportet: Nihil prorsus sit: qd tibi quæat
 obsistere. Alioqui nunq; obtinueris. Age sane. Hoc quoq; contigit: ac bona quapiā fortuna
 cuncta tibi feliciter cesserunt. Probauit ipse tuā orationē: non dehortantur amici qui sunt
 præcipui: quibusq; ille huiusmodi in rebus plurimā habet fidem. Ad hæc vult etiam vxor:
 Non refragatur domus præfectus: neq; item dispensator. Nemo tuā insimulauit vitam: de
 xtra omnia: & omni ex parte bene prouertit facta. Vicisti igitur o fortunatus: & coronatus

Erasmi Roterodami Interpretatio e Luciano.

es olympia. Quin babilonem magis cepisti: aut sardorum arcem occupasti. Habebis copiam cornu & gallinacei lac emulgebis: par est ut aliquando premia capias: maxima videlicet: & quæ laboribus tatis respondeant. ne corona tua frondea dūtaxat sit: simul ut merces haud quāq̃ contēnenda p̃stituat: eaq̃ cōmode ad vsum: citraq̃ negotiū persoluat: utq̃ reliquus item honos tibi præter ministrorū vulgus suppediet. Cæterū a laboribus illis: a luto: a cursationibus: a vigiliis: in ociū te recipias: uti id qd̃ vulgo solēt optare mortales: porrectis pedibus dormias: nihilq̃ iam facias præter ea sola: quorū gratia primū recept⁹ es & in quæ cōductus. Ita em cōsentaneū fuerat Timocles neq̃ ingēs malū erat futurū: si quis subdita ceruice ferat iugū: leue nimirū: & portatu facile: quodq̃ oīm maximū: auro illitū. Atqui longe secus res habet: imo nihil horum reperiet. Siquidē in mediis ipsis id genus conuictibus: sexcentæ res accidūt: viro ingenuo neutiq̃ tolerāda: Quæ quā audieris: ipse tecū ordine reputato. num quisq̃ ea perperit queat: cui quidē cū eruditōe vel minimū cōmerciū fuerit. Exordiar aut si videtur a primo cōuulso. vnde consentaneū est te cōsuetudinē illā cōspicaturū. Primū igitur: adest tibi quispiā: qui te iubeat ad cōuiuium accedere: famulus: nō incomis: qui tibi prius placid⁹ datis in manū: ne videaris inciulis: ut minimū quinq̃ drachmis. At ille Accizans: seq̃ quū maxime cupiat: cupere dissimulās. Apage inquit. Egone quicq̃ abs te! Addit & illa: absit: dū prohibeant. Tandē flectitur atq̃ obtemperat: ac discedit: te diducto rictu: subfannās. Tu porro nitida sumpta veste: mundissimeq̃ cultus: lotus accedis: sollicitus interim: ne prior aliis aduenias. Nam id inurbanū: quemadmodū postremū venire: graue: proinde media inter utrūq̃ obseruata oportunitate ingrederis: teq̃ sane q̃ honorifice excipiūt: Tum arrepta manu te quispiā: iubet accumbere: paulo infra diuitē: inter duos ferme veteres amicos. At tu perinde atq̃ in louis ædes veneris: nihil non admiraris: & ad omnia quæ gerunt suspensus inhias: propterea q̃ noua tibi atq̃ inuisa sint cuncta. Interim familia te spectat: omnesq̃ qui præsentēs sunt: quid agas obseruant. Neq̃ vero ea res curæ nō est ipsi diuiti: quippe qui famulis aliquot p̃monitis negotiū dederit: ut oculis obseruēt: quemadmodū te geras in pueros aut in vxorē: nū subinde: ex obliquo respectes. Ac reliqui quidē cōuiuaz: simulatq̃ te vidēt: propter imperitiā ad ea quæ fiunt attonitū: ac stupefactū derident clāculum: cōiectātes te nunq̃ antea apud aliū quēplā cenasse: nouūq̃ tibi esse ut mātile apponatur. Proinde: sicuti verisimile est: præ hæsitantia ludes oportet: ac neq̃ cū fitias: audeas potū poscere: ne vinosus videare: neq̃ variis appositis obsoniis: & in ordinem quendā extructis: scire posses: cui prius aut posterius manū admoueas. Quare ad eum qui proximus accubit respectes necesse est: atq̃ eundē imitatus: conuiuii rationē & ordinē discas. Alioqui anceps sedes: & varians: animoq̃ penitus perturbato: & ad omnia quæ illic geruntur obstupescens. Atq̃ interim quidē: diuitis admiraris felicitatē propter auri vim: & eboris: tantaq̃ delicias Interim tuā ipse deploras infelicitatē: qui quū nullius sis rei: tamē viuere te credas. Nonnūq̃ & illud in mentē venit: fore: ut admirādā & expetendā quandā viuas vitam: quippe qui sis omnibus delictis illis fruiturus: cunctorūq̃ ex æquo futurus particeps. Arbitraris enim te semp bacchanalia festa celebraturū. Quin & adolescētuli formosi præministrātes: ac silentio arridentes: suauius in posterū hoc vitæ genus pollicentur: ut Homericum illud nunq̃ definas in ore habere.

Haud vicio verti debet si Troia pubes:

Armatiq̃ simul danai: sub Marte: laborum

Pondera tanta ferant.

Ob rantam videlicet felicitatem.

Accedunt ad hæc inuitatiunculæ ad bibendum. Ac postulato per q̃ ingenti scypho quispiam: præbuit tibi: præceptorem: aut aliud quiddā deniq̃ te appellās. At tu recepto scypho

quid vicissim oporteat respondere: propter eiusmodi moriū impetiam ignora. Langrullus canus: & ineligās esse videris. Ceterū ea propinatio multorū veterū amicorū inuidiā in te concitauit: e quibus nōnullos iam dudū tuus accubitus vrebat: q̄ modo quū adueneris: iis antepone. qui multorū annorū seruitutē exhauserint. Protinus itaq; talia q̄dam de te inter illos dicta ferūt. Illud scilicet malis nostris deeat. vt etiā iis qui nuper in familiā cōmigrarunt: posthabeamur. Et solis grāculis patet vr̄s romana. Et quid hūc quāobrē nobis debeant anteponi? Num mirificā quandā vtilitatē adferre vident: quū verbulā quēdā misera dicunt? Rursum alius: hæc. An non vidisti: q̄tum biberit: quēadmodū cibos appositos quide corripit deorari? Homo in elegans: ac fame cnectus: qui ne per somnū quidē vāq; fuerit albo pane saturatus: multo minus: aue numidica: aut phasianoe quibus nobis vix q̄sa reliqua fecit. Porro tertius: fatui inquit priusq; quāq; abeat dies: videbitis hūc nihilo pluri fieri q̄ nos. Nā nūc quidē nō secus atq; calcei noui solent: in precio est: & habetur charus. verū vbi crebro iam fuerit calcatus: lutoq; deformat: itum misere sub lecticā abticietur fitu: quēadmodū nos: oppletus. Atq; inter illostalia permulta de te tactat. Ex q̄b; aliquot itum etiā ad calūniandū infimulandūq; te incitantur. Omne igit illud cōuiuiū tui plenum: ac plariq; de te sermones. Tu vero propter insolentiā atq; infuetudinē: plusq; sat est hauris vini tenuis & acris: eog; iā dudū a luo tibi cita: discruciaris: verū neq; decorū tibi: ante alios & cōuiuiū discedere: neq; rursum manere tutum. At p̄ducta interim in longā potatione dū sermo alius ex alio nascit. dum spectacula alia post alia p̄ferunt in cōuiuiū (Nam vniuersū fortunæ suæ strepitū tibi cupit ostētare) nō mediocriter discruciaris: cui non liceat: neq; videre quæ gerunt: neq; auscultare: si quis voce pythara ve canat: egregie formosius adolefcēculus. At laudas tñ inuit? ceterū animo illud optas: vt aut terræ motus repēs ortus ea cōtā discutiat: aut incendiū aliquod renuncietur: quo simul cōuiuiū tandem aliquādo dirimatur. Habes amice primum illud scilicet & suauissimū conuiuiū: qd̄ mihi quidē haud quāq; suauius sit cepis: candidoq; sale: libere quum velim ex his & q̄tum velim edenti. Verum vt ne tibi cōmemorē: ructus acidus: qui deinde sequitur: vt ne nocturnos vomit? mane vobis erit de mercede pacto transigendū quantū: & qua anni parte te oporteat accipere. Ergo p̄sentibus duob; aut tribus amicis: accersito te: & confidere iussio: sic loqui incipit. Facultates nostræ cuiusmōi sint: iam prospicere potuisti: q̄ nullus in his strepitus aut ostēratio. sed mediocria omnia: ac plebea. Sic autē aīm inducas velim: vt existimes omnia nobis fore cōmunia. Nam ridiculum p̄fecto: si quum charissimā possessionū mearum partē puta meā ipsius vitā: aut per iouē: liberorum etiā (si fors illi liberi fuerint erudiēdi) tibi credam: nō aliarum item rerū te mecū ex æquo dñm ac possessorē existimem. Ceterum quando certū quipiam est f̄f. niendū age consideremus quid aptū: quidq; tuis moribus sit satis. Atq; equidē intelligo nō mercedis adductū spe: te in n̄fam venisse familiā: verū aliarum gratia rerū: puta nostræ in re beniuolentiæ causa: xū honoris: qui tibi p̄ter ceteros omnis cōtinget. Attamē p̄ratiendū est aliquid. Quin ipse magis qd̄ videb; statuito: habita ratioē: vir amicissime: munerū etiam illorū: quæ quotānis festis diebus a nobis accepturū videris. Neq; em̄ vel ista nobis fuerint neglectū futura: etiā si nunc hæc pactione nō complectamur. Seis autē cōplores per annū eiusmodi: munerum occasiones incidere. Horum igitur habita ratioē: modertius nimirum p̄m̄lum nobis p̄scribas. Præterea decet etiā vos hoīes eruditos: pecuniā negligere. Hæc ille dicens: totūq; te varia spe labefactis: mirē sibi ac tractabilē reddidit. Tu porro qui dudū talenta: ac multa nūmū milia somnias: solidos agros: & familias: sentis qd̄ tacitus apud te hominis sordes ac parcimoniā: nihilominus blādit tibi pollicitatio tamen: atq; illud cōmunia futura: sūt oīa rarū & verū fore arbitraris: ignarus: eiusmodi dicta. Summis e labiis: non imo e corde profecta.

Erasmi Roterodami Interpretatio e Luciano.

Tandem præ pudore ipse statuendi ius defers: verû ille facturû sese negat. Cæterû ex amicis p̄sentibus quemptâ in eo negotio veluti medium intercedere iubet qui salarii modum pronûciat: eum; qui neq; ipsum grauet: vt cui plurimas: tum alias in res: magis his necessariis sumptus sit faciendus: neq; rursus ei qui laturus est: sit oîno indignus. Atq; is sententia quisplam diuitis æqualis: vna cum illo a pueris: adulando educatus. Eho tu inquit nisi inficias ire potes: quân vnus sis qui in hac vrbe viuunt omnîû fortunatissimus: cui primum cõtigerit: qd pluribus misere cupiētibus: vix a fortuna dari possit: nempe: vt in huius hois consuetudinē admittaris: vt cōmunes penates habeas: vt in familiâ: inter romanos primariam recipiaris! Id nimirû tû Cræsi talenta: tum Midæ diuitias superat: si modo sapere didicisti. Equidem nō paucos noui magni nominis viros: qui cupissent: etiam si quid vltra dā dum fuisset: gloriæ duntaxat causa: cum isto viuere: & familiares apud hunc atq; amici videri. Quapropter haud inuenio: quibus modis tuâ prædicem felicitatē: quiquidē ad hanc tam expetendā fortunam: etiam p̄mio addito admitteris! Proinde: mihi satis esse videtur: nisi plane es insolēs: si tantû accipias: simulq; pronûciat: sane minimum quiddā: præsertim ad spes illas tuas: attamen boni cōsulas necesse est. Neq; em̄ iam possis effugere: quû intra retia tenearis. Frenum igitur recipis: mullitans: ac dissimulans: ac initio quidē non magno pere illi reluctans: facileq; sequeris: vt qd non admodû te torqueat: neq; stringat: donec illi tandem paulatim afflueris. Tum vero si qui foris sunt mortales: hoc ipso nomine tuâ fortunam admirant: q; te conspiciāt intra cācellos versantē: ac nullo prohibente introeunt: prorsusq; præclaris illis opibus deliciisq; domesticû quendû ac familiarem esse facti. At ipse nequaquā videre potes: quā obrem illi te felicē existimēt: nisi q; gaudes tamen teq; ipse fallis: semper futura meliora fore existimās. Cæterû contra atq; speraris euenit: & quē admodum adagio dicitur: iuxta Mandrabuli morē negotiû procedit: in singulos (vt ita dixerim) dies: deterius ac retro relabens. Vnde paulatim velut in luce dubia: tum demum dispiciens intelligere incipis: aureas illas spes: nihil aliud fuisse: q̄ ampullas quasdam inauratas: porro graues: veri: inenitabiles: perpetuq; labores. Sed qui nam isti sint: forsitan me rogabis. Neq; enim video inules: quid in hac cōsuetudine sit adeo molestû: neq; intelligo ista quæ cōmemoras: graua atq; intoleranda. Audi igitur vir egregie: nō molestiam modo negotii p̄pendēs: verû sceditatē: humilitatē: prorsusq; seruitutem: vel præcipue interim cōsiderās. Principio memineris ex eo tēpore: te iam neq; liberum: neq; ingenuû posse videri. Noueris enim te hæc omnia genus: libertatem: progenitores: ante limen relinq̄re: quû in huius seruitutem temetipsum addicēs in aedes ingrederis. Siquidē libertas tibi comes ire recusari: ad vitam tam indignam: tam humilē te conferēt. Seruus itaq; (tamen si nomine ipso grauiter offenderis) seruus inq; velis nolis: futur⁹ es: neq; vnus seruus verû cōplurium: operamq; seruilem præstare cogeris: obliquo capite: a diluculo in vesp̄eram vsq; idq; mercede vili atq; indigna. Adde: q; ne placebis quidē admodû: neq; domino satisfacies neq; ab illo magni fies: vt qui non a puero fueris ad seruitiû institutus: sed sero didiceris atq; ætate multû aliena coeperis ad id erudiri. Excruciat aut̄ te pristinae libertatis mēoria: animo recurans facit q; vt interdû resilire conere: relucterisq; atq; ob id ipsum fit: vt seruitus tibi molestior accidat. Nisi forte illud tibi ad libertatē sufficere putas: q; nō fueris pyrrhia aut zopyrione patre prognatus: aut q; non sic: vti bythiniciū aliquod mancipiū vociferante p̄cone ditendaris. Atqui tum vir egregie. quû instante nouillunio: pyrrhiis & zopyrionib⁹ imixtus: manū tridem: vt alii seruuli protēdis: capisq; quodcūq; illud tandē est qd datur: hæc videlicet est auetio. Nam præconie nihil op⁹ erat: homini qui ipse sui fuerit præcon: quiq; ipse vltro sibi multo tēpore dominū ambierit. Age iam o scelestē (quur enim non dicā præsertim in eum qui se philosophū esse dicat) si quis te pyrata inter nauigādū captum: aut si quis prædo in

seruitutem tradidisset: te ipsum deplorares: tanquam indignam fortunæ iniuriam patierē. Aut si quis manu iuncta: te duceret: in seruitutē asserēs: leges inclamares: omnia faceres: acerbē ferres: & o terra: o dii: magno clamore vociferareris. Nunc vero: quū ipse te: ob paucos obolos: id ætatis in qua etiā si seruus natus esses: tamē tempestiuū fuisset iam ad libertatē aspirare: ipso virtutis ac philosophiæ titulo vendideris: nihil illa reueritus: quæ pmulta ab egregio Platone, Crisippo, Aristotele differunt: quū libertatē laudāt: seruitutem damnant. An non te pudet: quum inter hoies assentatores: & emptitios: ac scurras versans ex æquo cum illis æstimaris: quum in tanta Romanorum turba: solus peregrino in pallio versaris: quum quæ romanam linguam perperam ac barbare sonas: præterea: quum agitas conuiuia: tumultuosa: magna hominum turba cōferta: quorum plerique collectitil: quidam sunt & improbi. Atque inter hos laudas: odiose. bibisque præter modum: deinde mane ad tintinabulum expectatus: discussa ab oculis dulcissima somni parte: vna sursum ac deorsum deambulas: hesternō luto etiamdum tibi adhærere: Vsq̃ adeo ne te lupini aut holerū agrestiuū tenuit poenuria! Vsq̃ adeo tibi defuerunt: fontes frigida manantes aqua: vt per desperationem ad ista deuenires! Haud puto. Quin potius palam est: te: non frigida aqua: neque lupini: sed belariorum: atque obsoniorū: viniq̃ odorati cupiditate captū euenisse. Quæ dum lupi piscis in morem auidius appetis: tuo merito euenit: vt hamus tibi fauces transfixerit. Itaque in oculis sunt huius intemperantiæ gulæque authoramēta. Ac perinde atque sinia a trunco reuinctus: restis quis quidē omnibus risu es: at ipse tibi deliciis affluere videris: cui cōtigerit: affatim expleri caricis. Cæterū libertas: ingenuitas: vna cum ipsis gētilibus: ac tribulibus: hæc nimirum euanida cuncta: atque istarum rerum ne memoria quidem vlla: quicquid hoc quoque ferendū: si vitā ista cum hac turpitudine duntaxat esset cōiuncta: quod e libero seruū videri facit non labores etiam accederent: cū illa seruorū colluue cōmunes. Sed vide: num quæ tibi imperāt: leuiora sint his: quæ Dromoni aut Tybio mandātur. Nam doctrinæ quidē: cuius rei cupiditatē simulat te in familiā suā accersisse sese: per quā exigua illi cura ē. Quid em̃ (vt dici solet) cōmerciū asino cum lyra! An nō vides videlicet: quod misere maceretur imodico desiderio: vel homericæ sapientiæ: vel demosthenicæ grauitatis ac vehemētiæ: vel platonice sublimitatis? Quorum me hercle ex animis si quis aurū: argētū: atque harū rerū curas tollat: nihil fuerit reliquū: præter fastum: molliciem: lasciuia: luxū: ferocitatē: impietiam. Atque ad ista nihil prorsū opus te. Verum quā tibi barba ingens propendet a mento: quoniāque vultu ipso graue quiddam & venerandū præ te fers: tum quia pallio græcanico decenter amictus es: noruntque ista omnes te grāmaticū esse: seu rhetorē: seu philosophū: pulchrū ille sibi putat: vt & eiusmodi quispiā: anteambulonū suorū pompæ permixtus esse videatur. Futurum em̃ hac re: vt græcanicarū disciplinarū studiosus: reliquaque omnis doctrinæ neque negligēs: neque rudis esse putetur. Vñ fit vt in periculū vir egregie venias: ne non tam ob admirandas illas artes: quin magis ob barbā palliūque conductus esse videare: proinde vt perpetuus apud illū conspicaris oportet: neque absisynq̃: verum vt diluculo relictis stratis: in famulitio temet exhibeas cōspiciendū: neque locū in acie deferas. Porro ille iuncta nōnunquam tibi manu: quicquid forte in mentem inciderit: de hoc tecū nugatur: obutis ostentans: quod ne per viā quidem ingrediens: incutius sit litterarū: quin vt illud ipsum etiā ocium: quod inter inambulandū datur: in te quapla honesta colloceat. At tu miser interim: nūc cursum: nunc gradatim: nunc scansim plerumque: nunc descensim (Nam scis huiusmodi esse urbē) obambulans: tum sudas: tum spiritū anhelus trahis. Deinde illo intus cum amico quopiā: quū libitum fuerit cōfabulante: quū tibi interim locus desit: vbi vel assidere queas: libitū videlicet in manū sumis: quoque fallas rēditum: legis. Post vbi ieiunū te sitientēque nox occuparit: incōmode lotus: in tempestiue: puta nocte ferme cōcubila: ad cœnam accedis. Haud perinde deinceps in p̃cio habitus: neque consp̃

Erasmi Roterodami Interpretatio e Luciano.

ciendus his qui adfunt. Verum si quis aduenerit recentior: tu post tergum reliceris. Itaque in
 angulam aliquem abiectissimum retrusus: accumbis: testis duraxat ac spectator eorum quæ
 apponuntur: canum ritu ossa circumrodens: si fors ad te petueniat: vel aridum malum folium
 quo reliqua corripuerint: si fastidiatur ab iis qui supra te accumbunt: præ fame libenter ar-
 repturus. Audi iam & aliud contumeliæ genus. Quid quod ne ouum quidem soli tibi apponitur. Neque
 enim conuenit: ut tu semper eadem requiras: quæ hospitibus atque ignotis ministrantur: quoniam
 quidem hæc tua sit inciticia atque inurbanitas. Neque auis eiusmodi tibi apponitur: qualis aliis
 Verum diuiti illi: pinguis & succulenta: tibi pullus dimidiatus: aut palumbus aliquis ar-
 dus atque insipidus: non auis videlicet: sed manifesta contumelia ludibrii. Neque vero raro
 fit: ut si quando desit alibi: minister repetere te inspectante: submouens ea quæ tibi erant ap-
 posita: aliis apponit: illud tibi ad aurem immurmurans: tu profecto noster es. Quid si quando
 interim dissecetur: vel porca foeta: vel ceruus: aut strutor tibi modis omnibus propitium
 habeas oportet: aut certe promethei partem feres: nempe ossa adipe circumtecta. Nam quod
 ei qui supra te accumbit: patina finitur adstare: quo ad satiatum repudiet: te contra tam cele-
 riter prætercurat: quis tandem isthuc ferat: qui modo sit ingenuus: cuius tantum infit bilis
 quantum vel ceruis adest. Atque illud equidem nodum dixi: quod reliquis suauissimum: ac vetus-
 tissimum vinum bibentibus: tu solus malum quoddam et pingue bibis: proinde illud semper
 curas: ut auro argentoque bibas: ne colore prodente: palam fiat: te usque adeo contemptum negle-
 ctumque esse conuiuium. Quam bene tecum ageretur: si vel illud ipsum ad satietatem usque bibere li-
 ceret. At nunc ubi crebrius poposceris: minister audisse dissimulat. Adde iam multas interim
 et alias esse res quæ te discrucient: imo nihil esse ferme: quod non sit acerbum maxime quum
 tibi cinedus aliquis antefert: quin pluris te fit is: qui saltandi docet artem: qui locos ionicos
 contextit: Alexandrinus quispiam homunculus. Nam qui tibi speres: tu ut in accubitu æque
 ris iis qui voluptates & amatoria subministrant: qui litterulas in pectore gestant: proinde
 in obscuro quopiam conuiuii latibulo reclusus: præ pudore abstrusus: suspiras: uti coniectan-
 dum est. teque ipsum deploras: ac fortunam incusas tuam: quæ tibi ne paucillulum quidem le-
 poris ac venustatis asperferit. Ac prorsus ita videris affectus ut optes poeta fieri: ut amato-
 rias conscribas cantiones: aut si id non contingit: vel eam assequi facultatem: ut possis ab aliis
 conditas digne canere. Vides enim quibus in rebus situm est: ut quis efferat: plurimique fiat. Quin
 et illud ferre quæ: ut magis quoque aut arioli personam (si necesse sit) induas: ex horum genere: quæ ap-
 plas hereditates: qui imperia: qui cumulas opes pollicentur. Quoniam hos quoque vides non
 mediocriter a diuitibus amari: plurimique fieri. Eaque vel unumquodlibet horum fieri percipias: uti
 ne prorsus rediculus: atque inutilis appareas. Atqui ne ad ista quidem docilis es infelix: proin-
 de submittas te oportet: miffitesque ac tacitus feras: clam apud te plorans: ac neglectui ha-
 bitus. Ex enim si te famulus aliquis susurro: deferat: qui solus omnium non laudaris: puerum
 heræ saltantem: aut cythara canentem: ista scilicet ex re non leue discrimen impedit. Quapro-
 pter terrestris in more ranæ: sitiens vocifereris necesse est: id operam dans: ut in laudantium
 numero insignis ac præcipuus appareas. Quin sepulchre: silentibus reliquis: tibi ficta quæ-
 dam laus proferenda: quæque multam sapiat assentationem. Iam vero magnopere ridiculum est: cum
 esuriis interim sitiasque: vnguentis collum: ac vertice gestare coronam. Siquidem id temporis
 non dissimilis videre: sepulchrali columen: vetusti cuiuspiam cadaueris: quæ gestare solet ea
 quæ manibus inferuntur. Nam huic infuso vnguento: impositaque corona: ipsi & bibunt: et
 edunt apparatus epulas. Porro si etiam zelotypus quispiam fuerit: sintque illi vel pueri formosi
 vel vxor puella: neque tua ætas adhuc omnino defloruerit: proculque abfuerit a rebus vene-
 ris: profecto non satis tuta res: neque periculum negligendum: propterea quod regis plures sunt
 oculi: qui quidem non vera solum vident: sed semper veris aliquid addunt ad cumulum: ne

dars promethei.

conuiuere videatur. Quas ob res: vultu demisso tibi est accumbendum quæadmodum in perficis conuiuiis fieri mos est: verito: ne quis eunuchus sentiat re: in concubinam aliquam coniectentem oculos: moxque alter eunuchus: cui iamdudum arcus in manu tensus est: quia videris: quæ videre nephas: inter bibendum: malam iaculo transfigat. Iam peracto conuiuio: vbi dormieris: ad galli cantum expgefactus. O me miserum inquit: o infortunatum: cuiusmodi quondam conuictus: quos amicos: reliqui: tui vitam tranquillam & otii plenam: somnum quem meapte paulisper cupiditate meriri soleo: deambulationes liberas: atque ex his in quale baratrum memet precipitem dedi! Et deum immortalē: cultus tandem rei gratia! Aut quodnam istud magnificentum præmium! At ne fieri quidē potuit: ut mihi vnquam alias plures commoditates suppeterent quam tui suppetebant. Tum autem accedebat: libertas. atque omnia pro meopte arbitrio faciendi facultas. Nunc porro iuxta id quod prouerbio iactatum est: Leo chordula vincetus sursum ac deorsum circumferor. Quodque omnium est miserrimum: maximeque deplorandum: neque efficere possū ut placeant: neque gratiam emereri queo: propterea quod harum rerum sum imperitus ac rudis maxime compositus collatusque cum his qui hæc velut artē profitentur. Proinde iniucundus sum: ac neutiquam aptus conuiuiis: quippe qui ne risum quidē concitare norim. Quinetiā sentio me non raro molestum esse & importunū: quum adsum: maxime: quum ipse meipso festiuor esse conor. Nam illi tetricus videor. In summa nullam inuenio viam: qua me illi ac commodem. Etenim si meam ipsius auctoritatem ac seueritatem tueri pergo: iniucundus videor: ac propemodum horrendus ac refugiendus. Contra si risero: vultumque quod possum maxime ad hilaritatem composuero: fastidit illico ille: & auersatur. Ac prorsus tale quiddam mihi videtur: quale fit: si quis in persona tragica Comoediam agere tentet. Postremo quā tandem aliam vitam mihi viuam demens: posteaquē hanc præsentem alteri vixerim! Dum hæc tecum loqueris: iam sonuit tintinabulum: iamque ad eadem tibi redeundum est: obambulandum. standum: sed ceromate inunctis ante femoribus poplitibusque si modo velis par esse certamini præmioque tollendo idoneus. Deinde conuiuium idem et eadem apparatus hora iamque adeo diuersa viuendi ratio superiorique contraria. tum insomnia: sudor: defatigatio: paulatim quasi suffocis cuniculis inducit vel tabem: vel pulmonis exulcerationem: vel intestini tormina: vel egregiam illam podagram. Reluctaris tamen sedulo Ac frequenter quum valitudo poscat uti lecto decumbas: ne hoc quidē licet: eo quod affimulari morbus quomunia officiaque iusta defugas existimatur. Hinc propter omneis perpetuo palles semperque iam iam morituro videre similis. Et hætenus quidem de his quæ domi ferenda sunt. Quod si quando fuerit peregrinandum (ut ne interim referam alia incommoda) sæpe fit: ut pluuiolo coelo: vbi postremus veneris (Nam is locus tibi sorte contigit) vehiculum operiaris: donec nullo iam reliquo loco vbi sed eas: proxime coquum aut heræ comptorem te reclinant: ne stipulis quidem affatim substratis. Neque vero tibi referre grauabor: quod mihi Theopompolis iste Stoleus narrauit sibi accidisse: rem profecto nimisque ridiculam: quæ tamen eadem possit et alii cuius accidere. Conuiuiebat enim cum opulenta quadam ac delicata muliere ex illustribus istis & urbanis. Eam: quum aliquando peregre proficisceretur (nam id primum aiebat sibi maxime opere deridiculum accidisse) in curru sibi viro nimirum philosopho adiunxisse Cinedum quempiam picatis cruribus: derafa barba: Quem illa honoris (ut conficio) gratia secum ducebat. Quin nomen quoque Cinedi commemorabat. Aiebat enim Chelidontū vocari. Iam primum illud cuiusmodi fuerit vide: iuxta viri seuerum tetricumque: tum senem canoque mento: assidere nihili hominē & effœminatum: picturatis oculis: lubrico vultu: fracta ceruloe: non Chelydonem per Iouem. i. Hyrundinem sed vultu

rem magis reuulsis barbæ plumis. Qdñi magnopere illū fuisset deprecatus: ne faceret: futurum fuisse: vt flammeum etiam in capite gestans assideret. Præterea autē perpetuo hoc itinere molestias innumerabiles pertulisse sese: illo cantillāte garrienteq; demū (nisi idem hominem coercuisset) in Rheda etiam saltante. Addebat secūdo loco tale quiddā sibi fuisse mādatum. Accersito illi mulier Thesimopoli inquit: ita tibi diū bene faciār: magnum qd dam officium abste requirā: qd caue recuses: neq; expectes vt quicq; te sim rogatura studio sius. Atq; hoc (vt est credibile) omnia se facturum pollicito: hoc inquit te rogo quandoquidem: video te virum probum: diligentem & amātem Caniculam quā mox Myrrhinam in vehiculum recipe: camq; mihi serua: curans ne quid illi defir. Nam misera grauida est atq; adeo propemodum iam propinqua partui. At isti scelesti & immeriti ministri: non dicā huius: sed ne mei quidem ipsius magnopere rationem habent in peregrinationibus. Quare ne te putes mihi mediocre beneficium facturum: si charissimam mihi iucundissimamq; Caniculam seruaris. Recepit Thesimopolis quum illa tantopere rogaret ac propemodū etiam amiseret. Porro spectaculum erat supra modum ridiculum: Canicula e pallio peninens prospectansq; paulo infra barbā ac subinde imeiens (Tamen si hæc quidem Thesimopolis reticuit) ac gracili voce latrās (huiusmodi enim catellæ iam in deliciis sunt) neq; non phī mē tum oblingens. maxime si quid pridiani turis inhræret. Porro Cinedus afflictor ille quum non insulisse super conuiuium dicteria quædam iecisset in eos qui aderant: ac deniq; & ad Thesimopolim vsq; dicacitas peruenisset: de Thesimopolide (inquit) vnum hoc possum dicere cum e stoico Cinicum iam nobis esse factum. Equidem audiui caniculam etiam peperisse in Thesimopolidis pallio. Huiusmodi deliciis illudunt: vel (vt versus dicam) huiusmodi contumeliis ac ludibriis tractant eos: qui cum ipsis viuunt: paulatim eos cicures ac mansuetos ad ferendas contumelias reddentes. Præterea autem & Garchatorum oratorem noui qui iussus super coenam declamabat: ne utiq; inerudite per iouem Imo grauitè & absolutissime: ac laudabatur interim ab illis bibentibus: quum non ad aquæ modum: sed ad vini amphoram oraret. Atq; eam molestiam: ob ducentas drachmas perpeti ferebatur. Verum hæc quidē fortassis vt cunq; tolerāda. Porro si diues ipse aut poeticus fuerit aut historicusq; sua ipsius scripta in conuiuiō recitare gaudeat: tum vero maxime futurum est: vt discrucie ris ac dirumparis. Nempe quū admirari: quū assentari: quum novos quosdam laudandi modos comminisci necesse habes. Sunt autem qui & formæ nomine studeant admirandi videri. Eos nunc Adonidas nunc Hyacinthos appelles necesse est: etiamsi illis naris nonnūq; cubitali hiet magnitudine Qdñi laudaris protinus in lapidicinas dionysiacas asportaberis: tanq; qui illi tum inuideas: tum insidieris maleq; velis. Ad hæc & sapiētes & Rhetores sint necesse est. Quod si etiam rustice quippiam dixerint: tum vero iuxta illud qd dici solitū est: Attice atq; hymetti plenam orationem videri volunt: atq; in legem abire: vt deinceps ita loquātur homines Quāq; in his quoq; viri forsā vtrūq; fieri queant. At vero mulieres (nā mulieribus etiam illud studio est vt doctos aliquot in suo cōuiūtu conductitios habeant: quicq; sese mercede affectentur) Quandoquidem hoc quoq; ad reliquū cultū elegantiamq; ptnere putāt: si dicant erudita: si phī: si carmīa cōponere Sapphicis haud multo inferiora) ob hæc eadē hæc quoq; cōductitios rhetores grāmaticos pños circūferunt. Hos autē adire solēt (id qd ipm est ridiculū) tū tps quū vl' comitū aut capillos in orbē religāt: vel in cōuiuiō. Nā alias non suppetit illis oclū. Porro sæpenumero fit vt interim dū plius quippiā disseiit interueniens ancilla litterulas ab adultero portigat. Ac præclari illi de pudicitia sermones intermittuntur operientes donec illa rescripserit adulteros atq; ita redeat ad auditionem.

Porto si quando post multum temporis instantibus saturnalibus aut panathenais misera quæpiam umbella tibi mittatur aut tunicula semiputris ac detrita: tū deniq; plurima misereantur oportet. Atq; aliquis qui statim subausculturis herum id facere destinantem: præcurrit primus: adiensq; non exiguum precium aufert: qui renunciarit. At mane plus tredécim te adeunt idem reputantes nuncios: quorum quisq; cōmemorat q̄ multa dixerit: quem admodum submonuerit: quem admodum adhortans cōmodiora subiecerit. Omnes itaq; donati præmio discedunt: at non sine murmure tamen: qui non plura dederis. Porro salarium ipsum: sex ferme obolorum. Idq; si tu postules: grauis atq; importunus habetis. Proinde quo illud aliquando auferas. Primum ipsi hero adulteris supplexq; fias necesse est. deinde captandus & dispensatoris fauor. Nam hoc quoq; quoddam est seruitutis genus. Neq; vero negligendus is quem in consilium adhibet: neq; item amicus. Deinde qd acciperis iā dudum debebatur vel vestuario vel medicorū vel cerdoni cuiuspiam. Vnde fit vt sera atq; intempestiua eorū inutelia præmia tibi accedāt. Cæterum inuidia ingens. Iamq; etiam calumniæ quædam paulatim struuntur in te: apud hominem qui iam non inuitis auribus accipiat si quid aduersum te dicatur. Quippe qui perspicat te laboribus assiduis iam detritum: & ad obeunda munia famulatus claudicantem: atq; obaudientem: ac podagra subinde grauari. Proinde postea q̄ id q̄derat in te florentissimū decerpit: cuiq; partē maxime frugiferam ac præcipuum corporis vigorem detruit: iamq; te lacerū pāniculum reddiderit: tum modis omnibus circūspicit in qd sterquilinum te deportatū abicit: atq; altum perferendis laboribus idoneum in rus substituat locū. Ibi insimulatus vel q̄ pūtionem illius tentaris: vel q̄ homo senex vxoris ancillam virginē viciaris: vel alio quouis imposito crimine: noctu obuolurus ac præceps datus extruderis: discedisq; desertus ab omnibus: atq; omniū inops rerū optimā podagram vna cum senecta comitem ducēs. Quam interim quæ quondā sciueris tanto temporis spacio dedidiceris: rum ventrē culleo reddideris. ampliorem: tibiq; paraue ris inexplabile quoddā & intolerabile malū. Etenim gula ea quib⁹ assuetū flagitat. Quæ cum negantur indignatur. Adde q̄ præterea nemo te posthac recepturus est in familiam: utpote cuius iam præterierit ætas. quib⁹ similis euaseris equis senio affectis: quorū ne pelilis quidem perinde vt aliorū animantium est vsui. Quin ex hoc ipso q̄ electus es calumnia q̄ potest proxime ad veri similitudinē cōficta: facit: vt aut adulter: aut veneficus. aut aliud quippe tale videaris. Nam accusatori vel tacenti fides habetur. Tu vero Græculus: morib⁹ leuib⁹ et ad omne facinus facilis. Siquidē huiusmodi nos omnes esse dicunt: idq; iure optime videor enim mihi causam aduertisse: quā obrem cuiusmodi de nobis obtineāt opinionē. Nam pleriq; qui in familias accedunt: propterea q̄ alioqui nihil bonæ rei didicerunt: diuinationem ac maleficia profitentur: conciliationem amorum: immisiones in hostes: atq; id quum faciunt: doctos sese affirmant: pallis amicti barbiscq; neutiq; contemnendis onusti. His rebus fit vt non iniuria eandem de reliquis omnibus habeant opinionem: quando eos quos principes esse iudicant videant tales. Maxime vero postea q̄ animaduuerterint q̄ sint in conuiuiis reliquosq; conuiuio adulantes: q̄ ad lucrum humiles ac seruiles. deinde electos eosdem iam oderunt: neq; id iniuria. ac modis omnibus adnituntur vt eos funditus perdāt: si quo modo possint. Verentur em̄: ne cuncta illa vitæ suæ mysteria invulgas offerāt: quippe qui nihil non exacte norint: quib⁹ illos nudos conspexerint. Ea res igitur illos male angit. Omnes epim similes sunt pulcherrimis istis libris quorum aurei quidem umbilici: purpurea foris membrana. Cæterū intus aut Thyestes est liberos in conuiuio comedens aut cecilius matris maritus: aut Tereus cum duabus pariter sororibus rem habens. Eiusmodi sunt et illi: splendidi conspiciq;. Porro intus sub purpura varias occulunt tragoedias. Quorū vnumquemq; si euolueris explicuerisq;: fabulam nō mediocriter longam reperies. Euripi-

dis cuiuspiam aut Sophoclis. Contra foris nil nisi purpura splendida aureisque vmbilici. Harum itaque rerum sibi conscii oderunt illos: atque insidias parant: si quis penitus ab illis defecerit: qui eos probe cognitos depingat: qualesque sint euulget. Iam vero liber mihi Cebetis illius exemplo & imagine quandam huius vitæ tibi depingere: ut eam contemplatus solus quæras: num ex visu tuo sit eam adire Equidem magnopere cupiâ vel appellationem quampiam vel parthasiam vel etionem: vel Euphranorē ad hanc depingendam tabulam adhibere. Verum quoniam fieri potis non est: ut aliquem artificem tam egregium atque absolutum nanciscamur in præsentia: tenuem quandam pro mea virili imaginē adumbrabo. Ergo pingatur vestibulum sublime atque inauratum neque id humilissimum in solo: verum procul a terra in edito collis fastigio. Præterea inaccessum ferme & abruptum lubricoque aditu: ita ut plerumque qui se tam ad summum usque verticem penetrasse sperant: lapsa pede præcipitati cervice frangant. Intus autem opulencia sedeat: tota (sic uti videtur) aurea: maiorem in modum formosa atque amabilis. Porro amator ubi vix tandem conscendit: iamque ad fores accesserit obstupescat: oculis in aurum defixis: deinde spes: quæ & ipsa specioso vultu est: ac versicoloribus amicta: manu præcincta introducat: mire iam ipso ingressu attonitum. Atque ab eo quidem tempore spes usque illum antecedit ducatque: tum aliæ mulieres illum excipientes: puta fallacia seruitusque: tradat labori. At is miserum penitus renudatum tandem senectæ tradat: iam morbidum coloreque commutato. Postremo contumelia: arreptum illum ad desperationem pertrahat & hoc quidem tempore spes auolans evanescat. Tum ille non per aureum illud atrium per quod ingressus fuerat sed per posticum quoddam & occultum exitum extrudatur: nudus: ventricosus: pallidus: senex: letitia quidem pudorem occultans: dextra vero seipsum strangulans. Occurrat autem excuti pœnitudo frustra lachrymans: & miserum bis etiam conficiens. Atque hic quidem esto pictura finis. Cæterum tu Timocles optime ipse consideratis singulis expede: nunc re tua sit ut in hanc imaginem per aureas illas fores ingressus: per illas longe dissimiles tam turpiter excutiaris. Quicquid autem feceris memineris sapientis illius qui dixit: deum in culpa non esse: verum qui sua sponte delegerit.

ΤΕΛΟΣ

Cnemonis ac Damippi dialogus: Erasmo interprete. Cnemon

Hoc scilicet est quod vulgo dici consuevit: huiusmodi leonem. Da. quid istud huc est: quod rectum stomachare Cnemon? Cne. Quid stomacher rogas? Equidem hæredem reliqui quendam: præter animi sententiâ: videlicet astu delusus miseris: quos maxime mea cupiebam habere præteritis. Da. Sed istud huc quoniam evenit? Cne. Hermolaum nobile illum diuitem: quoniam orbus esset: imminente morte captivum: assidens atque inferrens. Meque ille gratuatim officium meum admittebat. At interim illud quoque mihi visum est scitum consultiusque: ut testamentum proficere ac publicare: quo illum rerum mearum solidum hæredem institueram: nimirum ut ille vicissim idem faceret: meo provocatus exemplo. Da. At quid tandem ille? Cne. Quid ille suo in testamento scripserit: id quidem ignoro. Cæterum ego repente atque insperato e vita decessi: recte ruina oppressus. Et nunc Hermolaus mea possidet: lupus cuiuspiam in more ipso hamo: cum esca pariter auulso. Da. Immo non escam modo cum hamo: quin etiam te quoque piscatore simul abstu- lit. Itaque reclinâ istâ: in tuum ipsius caput struxeras. Cne. Sic amarer: idcirco adeo deploro.

ΤΕΛΟΣ

E Luciano dialogi breuiorez. Fo.L.

Zenophantes et Callidemidae dialogus.

Eodem interprete.

Zenophantes.

AT tu callidemides: quo pacto interisti? Nam ipse quēadmodū diuise parasse quā-
 essem: immodica ingurgitatio ē p̄focari fuerim: nosti: aderas enī morietī. Cal. Ade-
 ram Zenophātes. Porro mihi nouū quiddam atq; inopinatū accidit. Nam tibi
 quoq; notus est Proppodor⁹ ille senex. Zeno. Orbū illū dicis: ac diutrem: apud quē te assī-
 due versari conspiciebam? Cal. Illū ipsum semper captabā: colebamq;: id mihi pollicens
 fore: vt meo bono q̄ primū moreretur. Verū quā ea res in longū proferretur: sene videlicet
 vel ultra trichonios annos viuentē: compendiarīā quandā excogitauī viam: qua ad hāredi-
 tatem peruenirem. Siquidē empto veneno: pocillatori persuaseram: vt simulatq; Proeodor⁹
 potum posceret: hibeat autē prolixius: praesentius in calicem inticeret: haberetq; in prom-
 ptu: potrecturus illi. Quod si fecisset: iurejurādo confirmabā: me illū manumissurū. Zeno.
 Quid igitur accidit: nam inopinatū quiddā narraturus mihi videris. Cal. Vbi iam loti ve-
 nissemus: puer duob⁹ paratis poculis: altero Proeodoro cui venenum erat additū. altero mi-
 hi: nescio quo modo errans: mihi venenum: Proeodoro porrexit innoxium. Mox ille quidem
 bibit: at ego protinus humi potrectū stratus sum: supposititium videlicet illi⁹ loco funus.
 Quid haec rides Zenophanta? Atqui nō conuenit amici malis illudere. Zeno. Rideo profe-
 ctus: nam eleganter: ac lepide tibi haec resequenit. Porro senex ille quid interim? Cal. Primum
 ad calicem subitū atq; inexpectatū: sane cōturbatus est. Deinde simulatq; intellexit: id qd ac-
 ciderat: puta pocillatoris errore factum: risit & ipse. Zeno. Recte sane. Tamen nō oportuit
 ad compendium illud diuertere: siquidem venisset tibi populari vulgataq; via: tutius cer-
 tiusq;: etiam si paulo serius.

Finit.

Menippi & Tantalī Dialogus.

Eodem Erasmo interprete.

Menippus.

Quid etulas o Tantale: aut quid tuam deploras fortunam: stagno imminēs? Tan.
 Quoniam siti enecor Menippe. Me. vlgadeo piger es atq; iners: vti non vel pro-
 nus incumbens bibere noris: vel caua vola hauriens? Tan. Nihil profecero: si pro-
 cumbam. Refugit enim aqua: simulatq; me propius admoueri senserit: q̄ si quando hausero:
 orisq; coner applicare: prius effluxit: q̄ summa rigem labia. Atq; inter digitos effluens
 aqua: haud scio quomodo rursus manū meā aridā relinquit. Me. prodigiosum quiddam de
 te narras Tantale. Verum dic mihi: isthuc ipsum quorsum opus est bibere: quā corpore ca-
 reas? Nam illud qd esurire poterat aut sitire: in lydia sepultum est. Ceterum tu quā sis ani-
 mus: quā post hac: aut sitire queas: aut bibere? Tan. Atqui hoc ipsum supplicii genus est:
 vt anima perinde quasi corp⁹ sit: ita sitiat. Me. Age hoc ita habere credimus: q̄nquidē affir-
 mas te siti puniri. At quid hinc acerbi tibi poterit accidere? Num metuis ne potus inopia
 moriatur? At equidem haud video: aliteros infirmos: si quis hoc relinquat: neq; locum aliū in
 quem morte demigret quispiā. Tan. Recte tu quidē dicis. Verū hoc ipsum supplicii genus
 est: sitire: quā nihil sit opus. Me. Desipsit Tantale: & vtī verū tibi fatear: non alio potu vide-
 ris egere: q̄ veratro mero. Nam diuersum quiddam pateris: his quos capes rabiosi momor-
 derint: vt qui non aquā: quemadmodū illi: sed sitim horreas? Tan. Ne veratrū quidem recu-
 sarim bibere Menippe: si liceat modo. Menip. Bono es animo Tantale: certum habens: nūq̄
 fore: vt vel tu vel reliquorum manū quispiam bibat. Neq; enim fieri potest. Quāq; nō om-
 nibus: quemadmodū tibi: poena adiudicata est: vt sitiat: aqua illos non expectante.

Finit.

li. iii.

Erasmi Roterodami.

Menippi ac Mercurii dialogus.

Erasmo quoque interprete.

Menippus.

AUbinam formosa illi sunt: ac formosa mercuri? Ducito me: docetoque utpote recens huc profectum hospitem. Mer. Haud mihi licet per ocium Menippe. quin tu isthuc ipso e loco dextrorsum oculos deflecte. Illic & hyacinthus est: & Narcissus ille: & Nireus: & Achilles: & Tyro: et Helena: & Leda: breuiter quicquid est veterum formarum. Me. Equidem præter ossa nihil video. caluaria: & carnibus renudatas: inter quæ oia: nihil sit omnino discriminis. Mer. Atqui hæc sunt quæ poëta cuncti mirantur ac celebrant: ossa scilicet quæ tu videris continere. Me. At Helena saltem mihi comonstra. Nam ipse quidem haud quædam dignoscere. Mer. Hæc videlicet caluaria: Helena est. Me. Ex huius scilicet ossis gratia: mille naues ex vniuersa gratia: acto delectu: sunt impletae: tantaque tum graecorum tum barbarorum multitudo confluit: tot vrbes sunt euerse. Mer. Cæterum Menippe non vidi si mulierem hæc viuam. qd si fecisses forsitan diceris tu quoque vicio dandum non esse.

Pro tali muliere diu tolerare labores.

Alloquissi quis flores etiam arefactos marcidosque contemplet: posteaque coloris decus abiecerint: deformes nimirum videantur. At iidem: donec florent: colorisque obtinent: sunt speciosissimi. Me. Proinde illud iam demiror Mercuri: si graeci non intellexerunt: sese pro re usque adeo momentanea: quæque tam facile emarcesceret: elaborare. Mer. Haud mihi vacat tecum philosophari: quare delecto loco: ubicunque velis: prosterne remet ac recumbe. Mihi iam alia sunt traduenda: umbra.

Finis

Menippi Amphilochoi Trophomi disceptatio

Eodem interprete.

Menippus.

UOs nimirum Trophome atque Amphiloche: quæ sitis mortui: tamē haud scio quonam modo: phanis estis donati: vatesque credimini: ac stulti mortales deos esse vos arbitrantur. Tro. quid: an nobis igitur imputandum: si per incertiam illi de mortuis huiusmodi opinantur? Me. At qui non ista fuisset opinati: ni vos: tum quum viueretis: eiusmodi quædam portenta ostendissetis: tanquam futurorum fuissetis præsciti: quasque prædicere potuissetis: si qui percotarentur. Tro. Menippe: Nouerit Amphilochous hic: ipsi pro sese respondendum esse. Cæterum ego heros sum: varle inorque si quis ad me descenderit. At tu videre nunquam nino Lebadia adiisse: neque enim alioquin ista non crederes. Me. Quid ais? Equidem nisi Lebadia fuisset profectus: ac linteis amictus: offam ridicule manu gestans: per angustum aditum in specum intrepissem: nequaquam fieri potuisset: ut te defunctum esse cognoscerem: perinde atque nos: solaque prestigiatu reliquos antecellere. Sed age per ipsum diuinandi artem: quid tandem est heros: neque enim intelligo. Tro. Est quiddam partim ex homine partim ex deo compositum. Me. Nempe quid neque sit homo: quemadmodum audio: neque deus verum pariter utrumque. Ergo dimidia illa tui pars: quo nunc recessit? Tro. Reddit oracula Menippe in Lebadia. Me. Haud intelligo quid dicas Trophome: nisi quod illud plane video: te totum esse mortuum. Finis.

Charontis ac Menippi dialogus.

Ex eiusdem interpretatione.

Charoni.

Redde nauticum scelestum. Me. Vociferare: siquidem isthuc tibi voluptati est Charon. Cha. Redde inquam quod per tractum debes. Me. Haud quaquam auferre quas: ab eo quod non habeat. Cha. An est quisque: qui ne obulum quiddam habeat? Me. Sic ne alius quispiam præterea: equidem ignoro. Ipse certe non habeo. Cha. Atqui præfocabo te per ditem: impurissime: ni

in
vnde
dialogus
Dyogenis et
Hansolf. fo. 33
xlii

muliere

reddas. Me. At ego illi so baculo tibi cōminuam caput. Cha. Num ergo te tam longo traie-
ctu gratis transuexero? Me. Mercurius meo noīe tibi reddat: vt qui me tibi tradiderit. Mer.
Belle mecum agatur per louē: siquidem futurū est: vt etiam defūctorū nomine persoluam.
Cha. Haud omittam. Men. Quin tu igitur: hac gratia perge vt facis: nauim trahere: hū qđ
non habeo: quinam auferas? Cha. At tu nesciebas: quid tibi fuerit adportandum? Me. Scie-
bam quidē. verum nō erat. Quid igitur: num ea gratia erat nūli semper in vita manendū?
Cha. Solus ergo gloriaberis te gratis fuisse transuectū? Me. Haud gratis: o p̄clare: siquidē
et sentinam exhausi & remū arripui: & vectorū omnīū vnus non ciulaui. Cha. Ita nihil ad
naulum: obulum reddas oportet. neq; enī fas est: secus fieri. Me. Proinde tu me rursum in vi-
tam reuehe. Cha. Belle dicis: nimirū vt verbera etiā ab Aeaco mihi lucrificā. Me. Ergo mo-
lestus ne sis. Cha. Ostēde: quid habeas in pera. Me. Lupinum si velis: & Hecata: cornū. Cha.
Vnde nobis hunc canem adduxisti Mercuri? rum qualla garriebat inter nauigandū: vec-
tores omnes irridens ac dīcteris incessens: vnusq; canillans: illis plorantibus. Mer. An igno-
ras Charon: quem virū trāsuexeris: plane liberū: cuiq; nihil omnino curā sit: Hic est Menip-
pus. Cha. Atqui si vnq̄ posthac te recepero. Me. Si receperis: o p̄clare. Ne possis quidem
iterum reciperet

Finis.

AD GVLIELMVM COPVM Medicorū eruditissimū ERASMI ROTERODAMI.
Sacrae Theologiae professoris de Senectute subrepente: deq; reliqua vitā christosculi totum
debeatur: dicendo Carmen.

A Nica nobilium medicorum gloria Cope:
Seu quis requirat artem:
Siue fidem spectet: seu curam: In quolibet horum:
Vel iniquus ipse nostro
Præcipuos tribuit Gulielmo: liuor honores.
Cedit: fugitq; morbi
Ingenio genus omne tuo: reterrima porro
Senectā: morbus ingens:
Nullis arcetive potest: pellive medellis:
Quin derepente oborta
Corporis eporet succos: animiq; vigorem
Hebetet: simul trecentis
Hinc atq; hinc stipata malis: quibus omnia carpeim
Vel litq; deteritq;
Cōmoda: quæ secum subolefcens vexerit ætas:
Formam: statum: colorem:
Partem animi memorem: cum pectore lumina: somnos:
Vires: alacritatem:
Authorem vitæ igniculum decerpit: & liulus
Nutritium liquorem.
Vitales adimit flatu: cum sanguine corpus:
Risus: locos: lepores.

Erasmii Roterodami

Denique totum hominem paulatim surripit ipse:
Neque de priore tandem:
Præterque nomen titulumque relinquit inanem.
Cuiusmodi tuemur
Passim marmoreis insculpta vocabula bustis.
Vtrum hæc senecta quæso:
An mors lenta magis dicenda est inuida fata: et
Impendio maligna:
Vt quæ deteriora labantis stamina vitæ:
Pernicitate tanta
Accelerare velint. rapidisque allaber alis:
At floridam inuentam
Vsq; adeo male præcipiti decurrere filio:
Vt illius priusq;
Cognita sat bona sint: iam nos fugitiua relinquunt.
Et citius atque nosmet
Plane vivere senserimus: iam vivere fracti
Repete definamus
At cerui volucres: & cornix garrula: viuunt
Tot sæculis vigentes.
Vni porro homini post septuaginta protinus: idque
Vix dum peracta lustra:
Corporeum robur cariola senecta fatigat,
Neque id satis: sed ante
Quæ decimum lustrum volitans absoluerit ætas
Tentare non veretur:
Immortalem hominis ductamque ex æthere partem.
Et hanc laceffit audax:
Nec timet ingenii sacros incescere nervos
Sua si fides probato
Constat Aristoteli: sed quorsum opus obsecro tanto
Authore: quando certam
Ipsa fidem: heu nimium facile experientia certam.
Quæ nuper hunc Erasmum
Vidisti media viridem florere iuuenta?
Nunc is repente versus
Incipit vrgentis senili sentiscere damna:
Et alius esse reddit
Diffimilisque sui. nec adhuc phœbeius orbis
Quadrages reuexit
Natalem lucem: quæ bruma incunte calendas
Quinta anteit nouembres.
Nunc mihi iam raris sparguntur tempora canis.
Et albicare mentum
Incipiens: iam præteritis vernantibus annis;
Vitæ monet cadentis

S. entes non digne
74

Carmen de senectute subrepente. Ad G. Copum. Fo. LI.

Aduentare hyemem: gelidamq; insitare senectam.

Eheu fugacis: ohe

Pars veluti melior: sic et properantior aui

O saeculi caduci

Flos nimium brevis: & nulla reparabilis arte.

Teneræ o viror iuuentæ:

O dulces anni: o felicia tempora vitæ:

Vt clanculum excidistis:

Vt sensum fallente fuga: lapsusq; volucris:

Furtim auolastis: ohe.

Haud simili properant vndosa relinquere cursu

Virides fluente ripas.

Impete nec simili fugiunt caua nubila: ficcis

Quoties aguntur Euris.

Sic sic effugiunt tacitæ vaga somnia noctis:

Simul auolante somno:

Quæ desiderium: curasq; præter inanes

Sui nihil relinquunt.

Sic rosa: quæ tenero modo murtice tincta rubebat

Tenui senescit haustro.

Atq; ita (me miserum) nucibus dum ludo puellus:

Dum litteras ephebus

Ardeo: dum scrutor pugnasq; viasq; sophorum:

Dum rhetorum colores:

Blandaq; mellissuæ deamo figmenta poësis:

Dum necto syllogismos:

Pingere dum meditator tenui sine corpore formas:

Dum sedulus per omne

Authorum voluo genus impiger: vndiq; carpo

Apis in modum Mariniæ

Pedias solidum cupiens absoluerè cyclum:

Sine fine conctanti

Singula correptus dum circumuector amore:

Dum nil placet relinqui:

Dumq; prophana facis: dum iungere Græca Latina:

Studeoq; moliorq;

Dum cognoscendi studio: terraq; mariq;

Volitare: dum niuolas

Cordi est: et iuuat: & libet creptare per alpes:

Dulces parare amicos

Dum studeo: atq; viris iuuat innotescere doctis:

Furtim inter istra pigrum

Obrepfit senium: & subito segnescere corpus

Mirorq; sentioq;

Vix mihi spacium iam defluxisse valentis

Persuadeo iuuentæ.

Erasmi Roterodami.

Quir adeo circumspice parcesq; lapillis:
Quir purpuris et ostro
Mortales vtuntur: & aetas aurea: tanto
Præciosior lapillis
Et quouis auro: quouis præciosior ostro
Prodigitur: inq; nugis
Conteritur miseris: nullo vecorditer visu?
Siniturq; abire frustra?
Adde q; illa queant sarciri perdita: Crassos
Speres tibi licebit:
Et lydos speres Croesos: iam Codrus & Irus.
Sed quod semel seuera
Penfilibus fuis Clotho deuoluerit æuum:
Id nec venena Circes:
Nec magicum Maia nati gestamina: sceptrum
Neq; dira thessalorum
Medeæ succis reuocare precamina possint.
Non si vel ipse diuum
Nectare te saturet pater: ambrosioq; liquore.
Nanq; his ali iuuentam
Arcti senium scripsit nugator Homerus.
Non si tibi efficaci
Rore riget corpus Tithoni Luthea coniunx.
Non si ter octiesq;
Phaon per ficulas venerem Transuexeris vndas.
Non si tibi ipse Chiron
Omneis admoueat quas tellus proscrit herbas.
Nec anulus: nec vlla
Pharmaca cum neruis annos remorantur euntes.
Atqui ferunt magorum
Monstrifico sisti torrentia flumina cantu:
Iisdem ferunt relabi
Præcipites amnes verso in contraria cursu:
Et Cinthiæ volucres.
Et rapidas phœbi sisti figiq; quadrigas.
Sed vt hæc stupenda possint
Carmina: non speres tamen improbus: vt tibi quondam
Aut iam peracta vitæ
Sæcla iterum referunt: aut prætereuntia sistant.
Sol mergitur: vicissimq;
Exoritur nouus: & nitido redit ore serenus.
Extincta luna: rursum
Nascitur: inq; vices nunc decrescente minuta
Sensim senescit orbe.
Nunc vegeta arridet tenero iuueniliter ore
Redit ad suam iuuentam

Carmen de senectute subrepente. Ad G. Copum. Fc. LIII.

Bruma vbi consenuit: zephyris redeuntibus annis
Et post gelu niuesq;
Ver nitidum. floresq; reuerſa reducit hirundo.
At noſtra poſteaq;
Feruida præteriit ſæclis labentibus æſtas:
Vbi triſtis occupauit
Corpus hyems: capitifq; horrentia tempora poſtq;
Niue canuere denſa.
Nulla recurſuri ſpes aut ſucceſſio veris.
Verum malis ſupremum
Imponit mors vna: malorum maxima: finem.
More phrygum inter iſta
Incipimus ſero ſapere: & diſpendia vitæ
Incogitanter actæ
Ploramus miſeri: & conſumptos turpiter annos.
Horremus: execramur.
Quæ quondam heu nimium placuere: et quæ vehementer
Mellita viſa dudum:
Tum triſti cruciant recolentia pectora felle.
Fruſtraq; maceramus
Tam rarum ſine fruge bonum fluxiſſe: quod omni
Bene collocare cura:
Par erat: & nullam temere diſperdere partem.
At nunc mihi oſcitant
Qualibus heu nugis: quanta eſt data portio vitæ.
Satis hæcenus miſelle
Ceſſatum: ſatis eſt dormitum: pellere ſomnos
Nunc tempus eſt Eraſme
Nunc expergiſci: & tota reſipiſcere mente.
Velis dehinc: equiſq;
Et pedibus manibuſq; & totis deniq; neruis
Nitendum: vt anteacti
Temporis: vt ſtudio iactura volubilis æui
Vigilante ſarciatur:
Dum licet: ac dum triſtis adhuc in limine primo
Conſiſtimus ſenectæ.
Dum noua canicies: & adhuc numerabilis: & dum
Pilis notata raris
Tempora duntaxat ſpacium effluxiſſe virentis
Iam clamat iuuentæ:
Nectam præſentem iam teſtificantur adeſſe:
q̃ nunciant: citatum
Ferre gradum: & ſterilem procul aduentare ſenectam.
Cuiuſmodi videtur
Tum rerum facies: quum autumnī frigore primos
Iam vernus ille pratis

Carminis Erasmi Roterodami Finis.

Decessit decor: ac languescunt Lumina florum.
Iam iam minus nitentes
Herbas: affirmes boreasq; geluq; nocentis
Iam prætimere brumæ.
Ergo animus dum totus adhuc constatq; vigetq;
Et corporis pusillum
Detrimenta nocent: age iam melliora sequamur.
Quicquid mihi deinceps
Fata æui superesse volunt: id protinus omne
Christo dicetur vni.
Quo cui vel solidam decuit sacrarier: vt cui
Bis terq; debeat.
Principio gratis donata: hinc reddita gratis.
Toriesq; vindicata:
Huc saltem pars deterior: breuiorq; dicetur.
Post hac valere nugæ:
Fucataq; voluprates: risusq; lociq;
Lusus & illecebræ
Splendida nobilium decreta valete fophorum:
Valete syllogismi.
Blandæ pegafides: animosq; trahentia pithus
Pigmenta flosculiq;
Pectore iam soli toto penitusq; dicato
Certum est vacare Christo.
Hic mihi solus erit studium dulcesq; cameenæ:
Honos: decus: voluptas.
Omnia solus erit: neq; quicq; ea cura (qđ aiunt)
Mouebit Hippoclidem:
Terrea si moles: compagoq; corporis hulus:
Marcescet obsolescens:
Mens modo pura mihi scelerumq; ignara: per illum
Niteatq; floreatq;
Donec summa dies pariter cum corpore mentem
Ad pristinum nouata
Conuictum reuocabit: & huc iam vere perenni
Pars vtraq; fruatur.
Hæc facito vt rata sint: vitæ exorabilis author:
Vitæq; vindicator.
Quo sine nil possunt vnq; mortalia vora: &
Vires labant caducæ.

ΤΕΛΟΣ

Ascensius lectori. S.

Habes itaq; lector studiose complures Luciani dialogos Erasmo Roterodamo viro literatissimo: & nup sacri theologiæ laurea decorato interprete latinissimos factos: Habes præterea de senectute ingrauaſcente. deq; reliqua: quâta erit: vita christo dicenda festiuissimum eiusdem ad medicorū longe peritissimum Guilielmū Copum Carmē. Habebisq; prope dī em' longe plura ex eiusdem officina: si hæc manu grata & qua merentur fronte susceperis. Vale: Ex officina ascensiana. Sub Calen. Nouemb. MDVL.

Thomæ Mori Traductionis E Luciano ad M. Rutilium præfatio.

Ornatissimo doctissimoq; viro Magistro Rutilio
Regio apud anglos Secretario
Thomas Morus. S.P.D.

SI quisq; fuit vnq; vir doctissime: qui Horatianū præceptū impleuerit: voluptatēq; cū vtilitate contunxerit: hoc ego certe Lucianū in primis puto præstitisse. Qui & superciliosis abstinentes philosophorum præceptis: & solutioribus poetarū lufibus honestissimis simul & facetissimis salibus: vitā vbiq; notat atq; insectatur mortalium. Idq; facit tam scite: tantaq; cum frugē: vt quum nemo altius pungat: nemo tamen sit qui non equo animo illius aculeos admittat. Quod quū nunq; nō egregie faciat: fecisse tamē mihi singulari quodam modo videtur in tribus his dialogis: quos ob id ipsum e tāto festiuissimo numero potissimum delegi: quos verterem: aliis tamē alios fortasse longe prælaturis. Nam vt e virginibus nō eandem omnes: sed alius aliam: pro suo cuiusq; animo præfert de amatq; non quam præcipuam tuto possit asserere: sed quæ sibi videatur: ita e lepidissimis Luciani dialogis: alius alium præoptate: mihi certe isti præcipue placuerunt: neq; temere tamen (vri spero) neq; soli. Nam vt a breuissimo incipiam: qui Cynicus inscribitur: quiq; posse videatur ipsa breuitate contemni: nisi nos Horati⁹ admoneret: sæpe etiam in exiguo corpore vires esse præstantiores: ipsiq; minimas etiam gemmas esse videremus in pretio. In eius ergo delectu: honorifico calculo mecum suffragatus est diuus Ioannes Chrysostomus vir acermi iudicii: doctorum ferme omnium christianissim⁹: & christianorum (vt ego certe puto) doctissimus: quem vsq; adeo dialogus hic delectabat: vt bonam eius partem in Homeliā quandam: quam in Ioannis euangelium cōmentatus est: inseruerit. Neq; id immerito. Quid enim placere magis viro graui vereq; christiano debuit: q̄ is dialogus in quo dū aspera paruq; cōtenta cynicorum vitā defenditur: mollis atq; enervata delicatorum hominum luxuria reprehenditur. Necnon eadem opera: christianæ vitæ simplicitas: temperantia: frugalitas: deniq; arcta illa atq; angusta vitā: q̄ ducit ad vitā: laudat. Iam Necromantia (nam hic secundo dialogo titulus est) non satis auspiciato vocabulo: sed materia tamen felicissima: q̄ false taxat: vel magorum præstigias: vel inania poetarum figmenta: vel incertas quauis de re philosophorum inter se digladiationes! Superest Philopseudes: qui nō sine Socratica Ironia: totus versatur (id quod titulus ipse declarat) in ridenda coarctandaq; menendi libidine: dialogus: nescio certe lepidior ne an vtilior. In quo non valde me mouet: q̄ eius animi fuisse videtur: vt non satis immortalitati suæ confideret: atq; in eo fuisse errore: quo Democritus. Lucretius. Plin⁹. plurimiq; iridem alii. Quid enim mea refert quid sentiat his de rebus ethnicus: quæ in præcipuis habentur fidei christianæ mysteriis! Hunc certe fructum nobis afferet iste dialogus: vt neq; magicis habeamus præstigiis fidē: et superstitione careamus: quæ passim sub specie religionis obrepit: tum vitā vt agamus minus anxiam: minus videlicet expauescentes tristitia quæpiam ac superstitiosa mendaciat quæ plerumq; tanta cum fide atq; authoritate narrantur: vt beatissimo etiam patri Augustino: viro grauissimo: hostiq; mendaciorum acerrimo: nescio quisnam veterator: persuaferit vt fabulam illam de duobus spurinis: altero in vitā redeunte: altero decedente: tanq̄ rem suo ipsius tempore gestam pro vera narraret: quam Lucianus in hoc dialogo: mutatis tantum nominibus: tot annis anteq̄ Augustinus nasceretur: irrisit. Quo minus mireris si pinguioris vulgi mentes suis fgmentis afficiant ii qui se tum demum rem magnam confecisse putant: christumq; sibi deuinxisse perpetuo: si commenti fuerint: aut de sancto aliquo viro fabulam: aut de inferis tragediam: ad quam vetula quæpiam aut delira lachrymetur: aut pauida inhorrescat. Itaq; nullam fere martyris: nullā virginis vitā: prætermiserunt: in quam non aliquid huiusmodi mendaciorum inseruerint: pte scilicet: alioqui enim

Thomas Mori.

periculum erat ne veritas nō posset sibi ipsa sufficere nisi fulgeretur mendacis. Nec veriti sunt eā religionē cōraminare figmētis: quā ipsa veritas instituit: & in nuda voluit veritate consistere. nec viderunt vsq̃ adeo nihil istiusmodi fabulas conducere: vt nihil perniciosius officiat. Nempe (vt memoratus pater Augustinus testatur) vbi admixtum subolet mendacium: veritatis ilico minuitur ac labefactatur auctoritas. Vnde saepe mihi suspicio suboritur: magnam huiusmodi fabularū partē a vasis ac pessimis quibusdam nebulonibus haereticisq̃ confictā quibus studium fuit: partim ex incauta simpliciū potius q̃ prudentiū: credulitate: voluptatē capere. partim fabularum fictarū cōmercio: fidem veris christianorum historiis adimere. quippe qui frequenter quaedā: his quae in sacra scriptura cōtinentur: tam vicina confingunt: vt facile se declarent: adludendo lusisse. Quāobrem quas scriptura nobis historias diuinitus inspirata cōmendat: eis indubitata fides habenda est. Ceteras vero ad Christi doctrinā: tanq̃ ad Critolai regulam applicātes caute & cum iudicio: aut recipiamus: aut respuamus: si care volumus? & inani fiducia: et superstitiosa formidie. Sed quo progredior: epistola fere iam librum superat: nec interim tñ verbum de tuis laudibus vllum. in quas alius fortasse tot? incubuisset: quarūq̃ cirra vllā adulādi suspiciōē yberimā mihi materiam praeuissent (vt ceteras virtutes tuas omittā) vel egregia doctrina tua summa q̃ in rebus agendis prudētia: quā tot in diuersis nationibus in tam arduis negociis: tam feliciter actae legationes declarant: vel singularis fides grauitasq̃: quā nisi satis perspectā exploratamq̃ habuisset: nunq̃ te prudentissimus princeps sibi a secretis esse voluisset. Sed ceterarum virtutū tuarum praedicationi vnica modestia tua reluctatur: quae facit. vt quum laudanda tam libenter facias: fecisse te tamen non libenter audias. Parco igitur pudori tuo hoc vnum dūtaxat abs te precatus: vt has in grācis litteris studiū meī primitias aequo animo suscipias finalq̃ vt quaecūq̃ apud te sint amoris officiq̃ in te meī monumētū. quas tibi sum ausus eo maiore fiducia cōmittere: q̃ et si tā acre tibi iudiciū sit vt quicquid erratū fuerit nemo penetratius videat: sis tamē est ingenii tui candor: vt nemo libētius cōpueat.

Vale.

E Luciano Cynicus.

LVCIANI CYNICVS THoma Moro interprete.

Personæ. Lucianus et Cynicus.

Lucianus.

Quid tu tandem! barbam quidem habes: & comam: tunicam non habes: nudusque conspiceris: ac sine calceis: delecta nimirum vaga inhumanaque ac ferali vita: tum proprio corpe contra quod faciunt ceteri: semper usus: incommodus: nunc huc: nunc illuc circuis: in arido præterea solo cubas: adeo ut plurimum etiam sordium: tritum isthoc pallium referat: alioqui nec ipsum: vel tenui filo: vel molle vel florulentum. Cyn. Neque enim indigeo: si quid est huiusmodi: ut compareretur facillime: dominoque minimum exhibeat negotii: id inquam mihi sufficit. At tu per deos dic mihi: putas ne esse in luxu victum? Lu. Immo admodum. Cyni. Contra in frugalitate virtutem? Lu. admodum. Cyni. Cur igitur tandem quum me videas viuente frugalius quam vulgo faciunt homines: eos vero sumptuosius: me non illos arguis? Lu. Quia non frugalius per louem videris mihi: sed egentius viuere: imo vitam omnino egere nam atque inopem. Nam tu nihil a mendicis differs: qui cibum medicant in diem. Cy. Vis ergo videamus (quandoquidem huc processit oratio) quidnam inopia sit: quidque rursus copia? Lu. Si tibi quidem ita videatur. Cy. Numquid ergo satis id cuique est: quicquid ipsius explet necessitatem: an aliud quippiam dicis? Lu. Esto istud. Cy. Indigentia vero quicquid cuiusque usus deest: nec eo quo fit necesse peruenit? Lu. Scilicet. Cy. Nihil igitur meis in rebus deest. Nihil enim in his est: quod necessitatem non expleat meam. Lu. Quo pacto istud ais? Cy. Scies si consideres: in quem usum eorum quodque paratum est: quorum egemus: ut domus, an non regumetur gratia? Lu. Maxime. Cy. Quid vestis: cuius gratia? nonne regumetur etiam ipsa? Lu. Sane. Cy. At ipso per deos regumetur: cuius rei gratia indiguerim? nonne ut melius se habeat: id quod regitur? Lu. Mihi quidem sic videtur. Cy. Virtus igitur tibi peius se habere hi videntur pedes? Lu. Nescio. Cy. Atqui hoc pacto dicis: quodnam pedum officium est? Lu. Ingredi. Cy. An deterius ergo ingredi pedes tibi videntur mei quam aliorum? Lu. Istud vero fortasse non. Cy. At non possit seu sese melius seu deterius haberet officium suum præstare? Lu. fortasse. Cy. Pedibus ergo nihilo peius affectis videor quam alii? Lu. Non videris. Cy. Quid corpus vero meum? Num deterius quam reliquorum? Nempe si deterius se haberet. esset idem imbecillius. corporis quippe virtus robur est. An meum ergo debilius? Lu. Non videtur. Cy. Neque pedes ergo regumento videntur egere: neque reliquum corpus. Quippe si egerent: male haberetur. Egestas etenim omnino mala: ac peius habere se facit: ea quibuscumque adfuerit. At ne aliquid deterius corpus videtur meum: quam quibuslibet cibis alitur. Lu. Manifestum est id quidem. Cy. Nam nec vegetum esset robustumque: si aleretur male. Mala siquidem alimenta corpus tabefaciunt? Lu. Ista quidem ita se habent. Cy. Quo pacto igitur dic mihi his ita se habentibus: me arguis vitamque improbas meam ac miseram prædicas? Lu. Ideo per louem: quod quum natura (quam tu colis) ac superi terram in communi statuerint: ex ea multa nimirum ac bona ediderint: vobis omnia superessent abunde: non in necessitate mori: verum in voluptate quoque: tu tamen horum omnium aut maximam saltem partem expers es: nec eorum quoque frueris nihilo certe magis: quam fera. Nepe aquam bibis: quam etiam bibunt ferae. Comedis vero quicquid offederis: quemadmodum canes: tamen cubile nihilo melius canibus habes. quam quidem gramen tibi sufficit: quemadmodum & illis: pallium præterea circumfers nihilo medico decetius. Quamquam si tu his contentus recte sapias tamen de perfecto nutrimento recte feceris: primum quod oues effecit pingues: deinde vites dulcis vini feraces: ac reliquum: deinde apparatus varietate mirabilem: & oleum & mel & reliqua omnia ut nos haberemus: sed illa quidem omnigena haberemus: potum dulcem haberemus: pecunias haberemus: mollem lectum haberemus. Præterea pulchras domus: ac reliqua demum omnia: mirum in modum præparata. Nam & ipsa quoque artificum effecta deorum dona sunt. At viuere omnibus huiusce bonis priuatum id fuerit profecto miserum: etiam si ab aliquo quopiam priueris. Quemadmodum hi qui seruantur in

Thomæ Mori.

vinculis. Longe vero miserius: si quis ipse sese omnibus bonis priuet. Nam ea demum manifesta insania est. Cy. Et recte quidē fortasse dicis. Verū istud dic mihi: Si quis diuite quopiam alacriter atq; humane: quā prolixē quoq; exhibere conuiuiū: rum hospites excipere et multos simul & omnigenos: alios quidē imbecillos: alios autem robustos: deinde apponere multa: atq; omnigena. si quis inquā omnia corripiat: omniaq; deglutiāt: nō ea tantum quæ vicina sunt: sed ea quoq; quæ procul absunt: præparata videlicet inualidis: ipse tamē valēs quū vnum duntaxat: ventrē habeat: nec multis vt nutriatur indigeat: diutius tamē q̄ aliū multi imoret: hic vtr cuiusmodi tibi videtur esse? probus ne? Lu. Non mihi quidem. Cyni. Quid vero num temperās? Lu. Ne id quidē. Cy. Quid vero: si quis eiusdem mensæ princeps multa illa ac varia negligat: vno quopiam ex his quæ proxime apponuntur electo: quum satis in suam habeat necessitatem: id decēter edat eoq; solo vtatur: cætera illa: ne respiciat quidem: an non hunc & temperatiorem: & meliorem virū illo putabis? Lu. Ego certe. Cyni. Vtrum ergo iam intelligis: an me oportet dicere? Lu. Quidnam? Cyni. Quod deus illi quidem pulchre conuiuium instruenti similis est: vt qui apposuerit multa ac varia atq; omnigena: vt essent quæ cuiq; conueniant: alia quippe valentibus: alia rursus ægrotantibus: atq; alia quidem robustis: alia vero inualidis: nō vt omnibus vtamur omnes: sed vt his vtatur singuli quæ suæ cuiusq; naturæ conueniunt: & ex his ipsis quacūq; re maxime quemq; indigere contigerit. At vos illum qui per insatiabilitatem atq; incōtinentiā omnia corripit refertis: vt qui rebus vti velitis omnibus & vndecunq; partis: non solis contenti p̄sentibus existimantes propriā quidē: neq; terram neq; mare sufficere: Sed importantes ab ipsis vsq; terræ finibus voluptates: patriisq; rebus peregrina præferentes: sumptuosaq; frugalib⁹ atq; ea quæ difficile comparātur his quæ sunt comparatu facilia. In summa deniq; molestias malaq; potius eligentes q̄ absq; molestiis viuere. At isti quidem plurimi ac preciosi beatiq; apparatus: quibus exultatis: per magnam ad vos miseriam erumnāq; perueniunt. Aurū ipsum tam optabile: si libet: argentūq; cōsydera: domus cōsydera sumptuosas: vestes operosas cōsydera: atq; eius generis omnia quāto negotio emunt: quot laboribus: periculis: immo sanguine: ac cæde: quantoq; hoīm interitu: nō ideo solū q̄ dum nauigant: ppter ista percutiunt: ac dū quærunt parantq; grauiā perferunt: sed ob id quoq; q̄ digladiationes multas pariunt: q̄ ob ea insidiant inuicem: & amicis amici & parentibus liberi: & maritis conjuges. Sic opinor Eriphilen quoq; auri gratia prodidisse maritū. Atq; hæc quidē omnia fiūt quū tamē vestes illæ variæ nihilomāgis quicq; queāt calefacere: aurataq; illa ædificia nihilo prorsus magis tegant: nec pocula illa argentea potui quicq; magis conducāt. Sed nec aurei illi nec eburnei item lectuli: somniū suauiorē præbeāt. Immo videbis frequenter in eburneo lecto sumptuosissq; stromatibus: beatis illis: somniū contingere non posse. Præterea omnigenæ illæ circa edulia curæ nihilomāgis alunt. Quā tabefaciūt potius corpora lisdemq; morbos ingenerāt. Quid autem dicere attinet: libidinis gratia quantas molestias mortales & faciunt & patiuntur: q̄ facile est isti cupiditati mederi: nisi quis velit indulgere deliciis. At ne hæc quidem insania corruptelaq; sufficere videtur mortalibus. Sed iam rerum etiam vsum peruertunt: singulis rebus ad id vtentes ad qd minime paratæ sunt. quemadmodū lecto si quis vti carpēti loco velit: ac tanq̄ curru. Lu. Quis nā is est? Cy. Vos inquā qui hoīb⁹ tanq̄ iumentis vtimini. Nam eos iubetis vt lecticas tanq̄ currus in ceruicibus ferāt. Ipsi vero in sublimi residetis: delicatī atq; hoīes perinde tanq̄ aīnos aurigamini imperātes vt hac non illac eāt: & qui hæc facitis maxime: iidē maxie beati videmini. Tum hi qui pisciū carnibus nō tantū: vt alimentis vtūtur: verū tincturas etiā quasdam ex his machinātur: eos: dico qui purpurā tingunt: nonne & hi præter naturā his vtūtur quæ a deo præparata sunt? Lu. Non per louem: siquidē tingere etiā potest non comedi tantū purpuræ caro. Cy. At nō

E Luciano Cynicus.

In id tamen nata est. Nam et cratera quispiā (si præter naturā detorqueat) olla loco possit
 uti: nec in id tamē paratus erat. Sed quo pacto possit quispiam vilitatem illorū inflectere
 percurrere: quæ tanta est? At tu me quoq; qd volo eius esse particeps incusas. Vt ego tā-
 men quæadmodum modestus sille: his videlicet duntaxat quæ mihi apponuntur vesceris
 ac frugalissimis utens. Varis verō illis atq; omnigenis minime inhiās. Ac deinde quū pat-
 eis egeam: ac minime multis vrar ferinam tibi videor vitam vtuere. At qui hac ratione ruat
 dñi profecto in periculum veniant: ne & ipsi sint feris etiam deteriores: quippe qui rei nulli-
 us indigent. Verum vt exactius intelligas: cuiusmodi horum vtrunq; sit: vel paucis vide-
 licet egere vel multis: considera q; pluribus egent: primū pueri q; adulescenti: deinde mulieres q;
 viri. tum ægroti q; valentes: atq; oīno in sūma inferiora quælibet præstantioribus plurā indi-
 gent: proinde dñi omnino nullius egent rei. qui vero ad deos accedunt proximeq; minimis
 egent. An herculē putas omnīū hominū præstantissimum: quippe diuinū virum: deūq; re-
 cte creditū: miserū tūc fuisse: quū circuiret nudus pelle dūtaxat indutus: harū rerū nostra-
 rum nihil desiderās? At ille miser profecto nō erat: quippe qui miserā ab aliis propulsa-
 bat. Neq; rursus pauper: qui terrā mariq; dominabā. Nempe quotiq; intendisset impetū im-
 nes quaquaversum superabat: nec in quēq; sui temporis incidit: qui se vī aquatū vnq; vel
 vicerit: quoad ex humanis excessit. At tu illi stromarā puras calceosq; defuisse: atq; ob id
 mundum obambulasse tantū virum? Dicendum profecto non est. Sed cōtinens erat ac for-
 tis & moderatē viuere volvebat: nō indulgere deliciis. Quid theseus eius discipul⁹? An nō
 rex erat atheniensium omnium: ac filiū etiam vt ferūt neptunī: sua certe tempestate for-
 tissimus? At ramē ille quoq; voluit sine calceis esse: ac nudus ingredi: barbāq; et comam hu-
 trire placuit ei: nec ei tamē solum sed omnibus etiam veteribus placuit: nempe meliores
 erāt q; nos: atq; adeo ne sustinūisset quidem eorū quisq; aliquid huiusmodi. nihilo profecto
 magis: q; leo quispiā sese rōderi. Siquidē carnis molliciē ac leuorē decere mulieres existima-
 bant. ipsi vero sicuti erant ita videri quoq; viri volebant. ac barbā quidem cultum viri du-
 cebant: quemadmodū in equis tubam: in leonibus barbā: quibus deus splendoris quādam
 atq; ornamentū venustatē dedit: sic & viris barbā adiunxit. Illos igit ego æmulor: veteres
 Inquā illos imitari volo: huius vero tēpestatis hoīes nō æmulor mirabilis huius felicitatis
 noīe. Quam in epulis & vestib⁹ habent: dū poliūt ac leuigāt: singulas corporis ptes ac ne se
 cretiorum quidē vīlā ita vt instituit natura dimittentes. At mihi certe pedes opto: vt nihil
 equis differant: quales Chironis fuisse ferunt. Tum vt ipse stromaris non egeā more leo-
 num: nec cibo egeā magis exquisito q; canes Cōringāt præterea mihi vt terra quæuis mihi
 per se procubili sufficiat. Domū vero vt mundum hunc existimem. Alimēta demum vt ea
 deligā: quæ facillime comparari possint. Aurum vero argentumq; ne desiderem vnq;: neq;
 ego neq; meorū amicorū quisq;. Omnia nāq; mala inter homines ex horū cupiditate nas-
 cuntur: & seditiones & bella & insidia & cades. Hac omnia fontem habent plus habēdi cu-
 pidinem. At hæc a nobis abscedat procul: neq; vnq; plus satis appetam: minus vero quū ha-
 beam: ferrē æquō animo valeā. Nostra quidē ita se habent. Plurimū profecto a vulgī sentē-
 tiis ista dissentiūt. Neq; quicq; ergo mirandū est: si ab his deferimus habitū: a quibus tantū
 differimus Instituto. Sed te demiror: quonā pacto quū suam quādam cirharedo vestem tri-
 buas: cultumq; atq; adeo tibi cū sit & tragædo suum: bono viro cultum vestēq; propi-
 am nullam existimas: sed eandem et cum vulgo habēdam censes. Idq; quū vulgus malū sit.
 Quod si bonorum cultus proprius debet esse vilis: quinam deceat magis q; hic meus: qui
 maxime luxuriosis pudendus sit? quēq; illi maxime auersentur? Cultus ergo meus hu-
 iusmodi est squalidum esse: hirsutum esse: tritum pallium indui: comā producere: ac sine
 calceis ingredi. Vester vero Cinedorū ornatū simillimus est: nec dignoscere vos quisq;

Thomæ Mori.

ab illis possit: neq; colere vestium: neq; mollicie: neq; camisiarū numero: neq; lacernis: neq; calceis: neq; capillorum cura: neq; odore. Nam et redoletis vt illi: iam p̄sertim vos: qui estis felicissimi. Et quidem quid facias quū vir eundē cum cinedis odorem oleat? Etenim in ferendis laboribus nihil illis pręstatis! Voluptatibus vero nihilominus q̄ illi superamini: eadē comeditis: eodē modo dormitis: atq; inceditis. imo vero incedere non vultis: sed gestari potius: tanq̄ sarcinæ: alii ab hominibus: alii vero a iumentis. At me pedes ipsi gestant quocunq; sit opus: Egoq; & frig⁹ tolerare sufficio: & calorem pati: eaq; quæ dii obrulerint minime moleste ferre: ideo videlicet quia miser sum. Vos vero propter hanc felicitatē nulla estis fortuna contenti: sed omnīū poenitet: ac pręsentia ferre non potestis: absentia desideratis. hyeme quidem optantes æstatē: æstate: rursus hyemē: atq; in calore frigus: in frigore vicissim calorem: quemadmodū ægotantes: morosi semper & queruli: qđ in illis qđ facit morbus in vobis vero mores. Atq; hæc ita quū sint: iam nos in vitam vestrā traducere æquū censeris: nostrāq; corrūpere: quū sæpe male consulta sint: quæ facitis: ipsiq; sitis in vestris ipsorum negociis minime circūspecti: nihilq; eorū iudicio ac ratione: sed consuetudine cupiditatis faciatis. Quāobrem: nihil p̄fecto differtis vos: ab his qui torrente feruntur. Illi quippe quocunq; fluxus intenderit: eo rapiuntur: & vos itidē quocūq; libidines. At similiter quidē vobiscum agit: vt cum quodam qui equū insanum ascenderat. Equus igitur vitum corripuens abstulit. Hic vero amplius iam desilire equo currente nō poterat. Quidam vero quū occurrisset ei: rogauit quonam tenderet? Hic respondit: quocūq; huic videt: equū demonstrās: Quod si vos quisq; roget: quo feramini: si verū vultis dicere: dicetis in vniuersum quidem quocunq; videatur affectib⁹: sigillatim vero: interdum quocūq; voluptatis: interdum quocunq; ambitioni: interdū rursus quo lucri studio. Quin interdū ira: interdum merus: interdū aliud quippiā huiusmodi vos auferre videtur. Neq; enim vnum duntaxat equū vos: sed multos insillētes: nunc hunc: nūc illum: furiosos quidē omnes: auchimini. Auferunt ergo vos in baratrum: ac prærupta. Vos tamen priusq; cadatis casuros vos esse nescitis: at hoc detritum palliū qđ vos ridetis comaq; habitusq; meus: tantā habet vim: vt vitam mihi quiescā præbeat: vtq; agā quicqđ volo: verserq; cū quibus volo. Nempe ex indoctis atq; ineruditis hominibus nemo me adire voluerit: ob hunc habitū. At molles etiā qui sunt adhuc admodū procul declinant. Congrediuntur vero scitissimi atq; modestissimi: & qui virtutem cupiunt: hi potissimū congredivrur mecum: horū ego cōsuetudine delector. Eorum vero fores qui hoīes vocātur non obseruo: tum coronas aureas ac purpuram pro fastu habeo: atq; homines ipsos derideo. At vt cultum hūc intelligas: nō bonos mō viros sed ipsos etiā deos decere: atq; eum deinde si libet irrideas: deorū statuas considera: vtri videntur tibi ne an mihi similiores: neq; græcorū solum: sed barbarorū etiā templa circūspicias: vtrum ipsi dii vt ego comati barbatiq; sunt: an quēadmodū vos: rasi finguntur atq; pinguntur: quin plurima etiā sine tunicis cōspicies: vt me nūc esse vides. Quo pacto igitur audeas posthac hunc habitum vitio dare: quū deos etiā decere videatur!

Cynici finis Thoma Moro interprete.

ELuciano Menippus sine Necromancia.

MENIPPVS siue NECROMANTIA LVCIANI

THOMAS MORO Interprete.

Personæ Menippus Philonides.

MENIPPVS.

Salue atrium domusq; vestibulum meae.
Vt te lubens aspicio luci redditus.
Philo. Numnam hic Menippus est canis ille? Nō hercle alius nisi ego forte ad Me-
nippus omneis allucinator. At qd sibi vult habitus huius insolētia? Claua: lyra: leonis exuilia:
Adeundus tñ est Salue Menippe. Vnde nobis aduenisti? diu est q̄ in vrbe nō vidimus. Me.
Adsum reuerfus mortuorum e latibulis.
Foribusq; tristium tenebratum nigris.
Manes vbi inferi manent superis procul.
Philo. O hercules clam nobis Menippus vita functus est: reuixitq; denuo! Me
Non sed me adhuc viuum recepit tartarus.
Philo. Quanam tibi causa fuit nouæ huius atq; incredibilis viæ? Menip.
Iuuenta me incitauit atq; audacia
Q̄ pro iuuenta haud paululum impotentior.
Phi. Siste o beate Tragica: & ab iābis descendēs sic potius simplicit̄ eloq̄re: quanam hæc
vestis: q̄ causa tibi itineris iserni fuit: quā alioquin neq; iucūda: neq; delectabilis sit via. Me.
Res dilecte: grauis me infernas egit ad vmbas
Confulerem manes vt vatis Tyresial.
Philo. Atq̄ de lyras: alioqui non hoc pacto caneres apud amicos consarcinatis versibus:
Me. Ne mireris amice: nuper enim cum Euripide atq; homero versatus: nescio quō pacto
versibus sic impletus sum: vt numeri mihi in os sua sponte cōfluant. Verum dic mihi quō
pacto res humanæ hic se habēt in terris? & quid nā in vrbe agitur? Philo. Nihil noui: Sed quē
admodum prius actitabant: Rapiūt: peterāt: scenerant: vsuras colligunt. Me. O miseri atq;
infelices. Nesciūt enim: qualia de nostris rebus nuper apud inferos decreta sunt: qualesq;
forte iacti sunt in diuites istos calculi: per quos cerberū nullo pacto poterunt effugere. Phi.
Quid ais? Noui ne aliquid apud inferos nostris de rebus decretū est? Me. Per louem: & qui-
dem multa verū prodere non licet. neq; arcana quæ sunt reuelare: ne quis forte nos apud
Rhadamanthum impietatis accuset. Philo. Nequa q̄ Menippe per louē: ne amico sermonē
hunc inuideas. Nam apud hominē tacendi gnarum: & in iuratum præterea sacris edisseres.
Me. Dura profecto iubes: & neutiq; tuta: verum tui gratia tamen audendū est. Decretū est
ergo: diuites istos ac pecuniosos aurum tanq̄ danaen seruantes abstrusum. Philo. Ne pri-
us obeate quæ sunt decreta dixeris: q̄ ea percurras omnia quæ abste audire libētissime ve-
lim. Quæ videlicet descensus causa fuerit: quis itineris dux: deinde ex ordine & q̄ illic vide-
ris: & quæ audieris omnia. Verisimile est enim te: quū res pulchras videndi curiosus sis: eo-
rum quæ visu aut auditu digna videbātur nihil omnino prætermisisse: Me. Parendū etiam
in his tibi est: Nam quid facias: vrgente amico! Ego igitur quū adhuc puer essem: audirēq;
Homerū atq; Hesiodū: seditiones ac bella canentes: nō semideorum modo: sed ipsorū etiā
deorum: adulteria quoq; violentias: rapinas: supplicia: patrū expulsiones: & fratrū & sororū
nuptias. Hæc me hercle omnia bona pulchraq; putabā: & studiose erga ea afficiebar.
Postq̄ vero in virilem tam ætatē peruenirē: hic leges rursus iuvenes audio poetis apprime
contraria: neq; videlicet adulteria cōmittere: neq; seditiones mouere: neq; rapinas exerce-
re. Hic igitur hæsitabūdus constiti: incertus omnino quo me pacto gererem: Neq; enim de
os vnq̄ putauī mox chatures aut seditiones inuicē fuisse moturos: nisi de his reb⁹ peride ac

bonis iudicasset. Neq; rursus legumlatores his aduersa iussuros nisi id cōducere existima-
rent. Qm̄ igitur in dubio eram: visum est mihi philosophos istos adire: atq; his me in ma-
nus dedere: rogareq; vti me vtiq; liberet vterentur: vitæq; viam aliquā simplicē ac certā
ostenderent. Hæc igitur mecum reputās ad eos ventos imprudēs profecto: q; me ex fumo (vt
aiunt) in flāmam conicerem. Apud enim hos maxime diligenter obseruās summā repperi
ignorantiam omniaq; magis incerta: adeo vt præ his ilico mihi vel idiotarum vita tam au-
rea videretur. Alius etenim soli me iussit voluptati studere: atq; ad eum scopum vniuersū
vitæ cursū dirigere. In eo ipsam firā esse felicitatē. Alius rursus omnino laborare: corpusq;
siti vigilis ac squalore subigere: misere semper adfectū contumeliisq; obnoxii assidue: he-
siodi sedulo inculcans celebria illa de virtute carmina: & sudorē videlicet: & accliuē in ver-
ticem montis ascēsum: Alius contēnere iubet pecunias: earumq; possessionē indifferentem
putare. Alius contra bonas ipsas etiam diuitias esse pronūciat. De mūdo vero quid dicam?
de quo ideas: incorporeas: substantias: at homos: & inane: ac talē quandā pugnantū inui-
cem nominum turbā indiem audiebā: & qd absurdorū omniū maxime fuit absurdū: de cō-
trariis vnusquisq; quū diceret: inuicibiles admodū rationes ac persuasibiles adferebat: vt
nec ei qui calidum: nec ei qui frigidum idem prorsus esse contenderent: contra quicq; hisce
re potuerim. atq; id: quū tamen manifeste cognoscere fieri nunq; posse: vt eadē res calida si-
mul frigidaq; sit. Prorsum igitur tale quiddā mihi accidebat: quale solet dormitantibus: vt
interdum capite annuerē: interdū contra abnuerem. Præterea qd multo erat istis absurdi-
us: vitam eorū diligenter obseruās: comperi eam cum ipsorū verbis præceptisq; sūmo pe-
ro pugnare. Eos enim qui spernendū censēbāt pecuniā: audissimè conspexi colligendis di-
uitiis inhiare: de fœnore litigantes: pro mercede docentes. Oīa deniq; nūmorū gratia tole-
rantes. Ii vero qui gloriā verbis aspernabātur: omnem vitæ suæ rationē in gloriā referebāt:
Voluptatē rursus oēs ferme palā inessebāt. Clanculū vero ad eam solam libenter consue-
bant. Ergo hac quoq; spe frustratus magis adhuc ægre molesteq; tuli. Aliquatulū tamen
inde memet consolabar: q; vna cum multis & sapientibus & celeberrimis viris ipse inspiē
q; essem atq; vere adhuc ignarus oberrare. Peruigilanti mihi tandē atq; hisce de rebus me-
cum cogitanti: venit in mentē: vt Babilonē profectus magorū aliquē ex zoroastri discipulis
ac successoribus conuenirē Audieram siquidē eos inferni portas carminibus quibusdam ac
mysteriis aperire: & quē libuerit illuc tuto deducere: ac rursus inde reducere. Optime ergo
me facturū putauī: si cum horū quopiā de descensu paciscens Tyresia Boetii cōsulerē: ab
eoq; perdiscerē (quippe qui vates fuerit & sapiēs) quæ vita sit optima: quāq; sapiētissimis
quisq; potissimū elegerit Ac statim quidē exiliens q̄ poteram celerrime Babilonē versus re-
cta contendī. Quo quū venio: diuersor apud Chaldaeorū quendā hominē certe sapientē at
q; arte mirabilē: comā quidē canū admodūq; promissa barba venerabilē. Nomē aut illi fuit
Mithrobarzanes. Orās igitur obsecrās: vix exorauī: vt quauis mercede veller: in illam me
viam deduceret. at tandē homo me suscipiens primū quidem dies nouem ac viginti cū lu-
na simul incipiens abluit. ad Euphratē: mane sc̄lē orientem versus perducēs: ac sermonem
quempiā longū mussitans quē non admodū exaudiebam Nam (qd in certamine præcones
inepti solent) volubile quiddā atq; incertū proferebat: nisi q; quosdā visus est inuocare dæ-
mones. Post illam igit incantationē ter mihi invultū spuens deducit rursus: oculos nusq; in
obuium querē deflectēs. Et cibus qui dē nobis glandes erant: potus aut lac atq; mulsū et
choaspi limpha: lectus vero in herba sub dīo fuit. At postq; iam præparati satis hac diēta su-
mus: medio noctis silentio ad Tigredem me fluuium ducens: purgauit simul atq; absterfit:
faceq; lustrauit ac squilla tum pluribus itidem aliis: & magicum simul illud carmen sub-
murmurans: deinde totum me iam incantans: ac ne aspectis læderer circūiens reducit do-

E Luciano Menippus siue Necromantia.

mūm: ita vt erā reciprocantē ac reliquū iam nauigationi dedimus. Ipse igitur magicā quā-
 dam vestem induit: medorū vesti vt plurimum similē: ac me quidē his quas vides ornauit
 claua: videlicet ac leonis exuuiis: atq; insuper lyra. Iussit præterea vt nomē si quis me roget
 Menippum quidem ne dicerē: sed Herculem: Vlysem aut Orpheū. Philo. Quid ita o Me-
 nippe: neq; enim causam aut habitus aut nominis intelligo. Me. Atqui perspicuū id quidē
 est: ac neutiq; arcanū. Nam hi qui ante nos ad inferos olim viui descēderant: putauit si me
 his assimularer: fore vt facilius Acaci custodias fallerē: atq; nullo prohibēre trāsire: vtpote
 notior tragico ad modū illo cultu emissus. Iam igitur dies apparuit: quū nos flumē ingressi
 in recessum incumbimus. Parata siquidē ab illo fuerāt: Cymba: sacrificia multa: & in id my-
 sterium deniq; quibuscunq; opus erat. Hæc postq; ergo quæ præpta erāt imposuimus. Tum
 nos quoq; anxii ac vagientū more lachrymātes ingredimur: atq; aliquātisper quidē in flu-
 uio ferimur: deinde in syluā delati sumus: ac lacū quendā in quem Euphrates conditur. Tū
 hoc quoq; transmissos in regionē quandā peruenimus solam: syluam atq; opacā: in quam
 descendētes (præbat enim Mithrobarzanes) & puteū effodim⁹: & oues sugulam⁹: & fo-
 ueam sanguine conspergimus. At magus interim accensam facē tenens: haud ampli⁹ iam
 sumisso murmure sed voce q̄ poterat maxima clamitās: dæmones simul oēs conuocat: Poe-
 nas: Erynnēs: Hecatem: nocturnā excoctamq; Proserpinā: simulq; polysyllaba quēdā nomi-
 na barbara: atq; ignota cōmisset. Statim ergo tremere omnia: & rimas ex carmine solū du-
 cere: ac porro cerberi latratus audiri: & iam res plane tristis ac mœsta fuit. Ac proinus qui-
 dem inferorū patebant plurima: lacus: pyriphlegethon: ac Plutonis regia. Tum per illū de-
 scendētes hiatū Rhadamanthū prope modum metu: reperimus extinctū. Ac cerberus pri-
 mum quidē latrabat cōmouitq; sese. At quū ego lyram celeberrime correptā pulsassem: cū
 tu statim sopitus obdormit: deinde postea q̄ ad lacū venimus: tranare fere non licuit. Iam
 em̄ onustum erat nauigiū: & eiulatu certe pleniū. Vulnerati quippe in ea nauigabāt omnes
 hic femur: ille caput: ali⁹ alio quopla mēbro luxat⁹. vsq; adeo: vt mihi certe ex bello quopiā
 adesse viderētur. At optimus Charon quū leonis videret exuuias: esse me ratus herculem
 recepit transq; vexit libens: tum exeuntibus quoq; nobis monstrauit semitam. Sed quoniā
 iam eramus in tenebris: præcedit quidē Mithrobarzanes: ego autem a tergo continuus illi
 cōmēs adhæreo: quoad in pratū quoddā venimus maximū: asphodelo cōstitit: vbi circūfusa
 vndiq; mortuorū stridula nos sequuntur vmbra. Tum paulo procedentes longius ad ipsū
 Minois tribunal accessimus. Erat ipse qdē in solio forte quodā sublimi sedens. Astabant autē
 illi Poenæ: Tortores: mali genti: furia. Ex altera parte plurimi quidā adducti sunt ex ordine
 longa fune vincti: dicebantur autē adulteri lenones: mœchi: homicidæ: adulatores: sycophā-
 tæ: ac talis hoīm turba quiduis in vita patrantū. Seorsum autem diuites ac scenatores p-
 dibant pallidi: ventricosi: ac podagrici: quorum quisq; trabe vinctus erat: ferri pōdere duo-
 rum talentorū imposito. Nos igitur astantes: & quæ fiunt omnia cōspicimus. & q̄ dicuntur
 auscultamus. Accusant autē noui quidam atq; admirabiles rhetores. Phil. Quinā ergo hii p-
 louem sunt: ac ne isthuc quidē te pigeat dicere. Me. Vmbra ne vnq; istas nosti quas opposi-
 ta soli reddunt corpora: Phil. Quid nū. Me. Hæ nos igitur quū primū functi vita sumus accu-
 sant: testant: atq; redarguunt: quicquid in vita peccauimus: & sane quædā ex his dignæ ad
 modum fide vidētur: vtpote nobiscū versatæ semper: nostrisq; nusq; digressæ corporibus.
 Minos igitur curiosē quēlibet examinans impiorū: relegabat in cetum: poenas ibi sceleri-
 bus suis dignas luiturū. In hos præcipue tamē incenditur: quos opes dum viuerēt ac digni-
 tatēs inflauerāt: quiq; adorari se fere expectabāt: nimirū periturā eorum superbiam fastūq;
 dereftatus: qppe qui nō meminissent mortales ipsi quū sint: sese bona quoq; mortalia conse-
 quutos. At nunc splēdida illa exuti omnia: diuitias inquā: gemis: muniā: nudi ac vultu de-

Thomæ Mori.

missio steterunt tanq̃ somnium quoddā humanā hanc felicitatē recogitantes: adeo ut hæc dum conspiceret nimis q̃ delectatus fuero. Et si quem eorū forte agnouerā accessi: atq; in aurem silenter admonui: qualis in vita fuerat: quantopereq; fuerat inflatus: tū quum plurimi mane fores eius obfidentes: pulsi interim exclusiq; a famulis illius expectabāt egressum. At ipse vix tandem illis exorietis puniceus: aureus: aut versicolor: felices ac beatos se facturum salutantes putabat: si pectus dextrāve porrigens permitteret osculādam. Illi vero audientes ista moleste ferebant. At minos qddā etiā iudicauit in gratiā. Quippe Dionysii Siciliæ Tyrannū multis & atrocibus criminibus & a Dyone accusatū: & graui stoicorū testimonio cōuictum: Cyreneus Aristippus interueniens: Nam illū valde suspiciunt inferi: eiusq; plurimū ibi valet auctoritas: ferme iā chimerā alligatū absoluit a poena. Afferēs illum eruditorum nōnullos olim iuuissē pecuniā. Tum nos a tribunali discedētes ad supplicii locū peruenim⁹. Vbi o amice & multa & miserāda audire simul ac spectare licuisset. Nā semel & flagrorū sonus auditur: & eiulatus hominū in igne flagrantū: tum rotæ & tormēta Cathenæ: Cerberus lacerat: Chimæra dilaniat: crucianturq; pariter omnes: captiui: Reges: præfecti: pauperes: mēdici: diuites: & iam scelerū oēs poenirebat. Et quosdā quidē eorū dum intuemur agnouimus: videlicet qui nuper e vita decesserant. At hi se pudentes tum occultebant: nostrosq; subtrahebāt aspectui: aut si nos aliquādo respiciebant: id seruiliter ad modum abiectosq; faciebant: atq; hi quidē q̃ olim putas onerosi fastosiq; in vita! At pauperibus malorū dimidiū remittebatur: & quū interquieuisent: denuo repetebantur ad poenā. Sed illa quoq; quæ fabulis feruntur asperi Ixionē: Sisyphū: Phrygiūq; grauius affectum Tanalū: genitūq; terra Tyrii dii boni quantū! Integrum stratus agrū occupabat. Hos tandem prætereuntes in campum venimus Acherusiū: vbi semideos heroidaq; reperim⁹ atq; aliam simul mortuorū turbam in gentes tribusq; dispositā: alios qdē vetulos quosdā ac marcidos: atq; (ut Homer⁹ ait) enanidos: alios vero iuueniles & integros: & hos potissimū ob illam cōdiendi efficaciam ægyptios: verū dignoscere quemlibet haud proclue fuit: adeo nudatis ossibus: omnes erant inuicem simillimi: nisi q; vix tandē eos diu intendentes agnouimus. Quippe conferti confidebant: obscuro atq; ignobiles: nullūq; seruantes amplius pristinae formæ vestigiū. Cum igit multi simul ossi consisterēt: inuicē oīno similes: qui terrificum quiddam per cauos oculorū orbes transpicerēt: dentesq; nudos ostenderent: hæsitabam certe mecum quonam signo Theritem a Nireo illo formoso discernere: aut mendicum Irum a Pheacum rege: aut Pyrrīā coquū ab Agamēnone. Quippe quibus iam nihil veteris permansit indicii: sed ossa fuerunt inter se similia: incognibilia nullis inscripta titulis: nulliq; vsq; dinoscendā. Hæc igit spectanti mihi: persimilis hominū vita pompæ cupiā longæ videbatur: cui præsit ac disponat quæquæ fortuna ex his qui pompā agūt: diuersos variosq; cuiq; habitus accommodans. Alium siquidē fortuna deligens regis ornat insignib⁹ et tyarā imponēs & satellites addēs: & caput diademate coronās. Aliū serui rursus ornatū induit: hūc formosū effigiat: hūc deformē: atq; deridiculū fingit. Nā oīgenū: ut opinor: debet esse spectaculū. Quin habitus quorundā plerūq; in media quoq; pōpa demutat: neq; ppetuo eodē finit ordine cultusq; p̃gredi quo prodierāt. Sed ornatu cōmutato Croesū qdē coegit serui captiuiq; vestes induere. Meādrū autē oī inter seruos incidentē: Polycratis vicissim ornat Tyrānide. Et aliquātis per qdē eo cultu p̃mittit uti: verū vbi iam pōpæ t̃ps p̃terlit: apparatū quisq; restituens & cum corpore simul exutus amictus: qualis ante fuit afficitur: nihilo a vicino differēs. Quidā tamē ob inscitiam: quū suos fortuna cultus exigit: ægre ferunt atq; indignantur tanq̃ propriis quibusdā bonis priuati: ac nō potius alienis: quibus paulisper utebantur: exuti. Quin in scena quoq; vidisse te plerūq; puto histriones istos tragicos: qui prout fabulæ ratio poscit: modo Creontes: modo priami fiunt: aut agamēones:

E Luciano Menippus siue Necromantia.

Idemq; (si fors tulerit) paulo ante tam grauius Cecropis aut Erichonici fortunam imitatus: paulo postea seruus (postea iubente) progredis. At quū fabulati in finis affueris: quūq; auratas illas vestes exurus personā deponēs: & ab altis illis: eripidis descendens pauper atq; humilis obambulat: haud amplius Agamēnon ille Atreo: prognatus aut Crobo Menecad filius. Sed Polus filius Chariclei iunienfis: aut Satyrus filius Theopitonis Marathomius. Sic se mortalium res habent: quemadmodū mihi tū spectanti videbatur. Ph. Dic mihi Menippe: isti qui magnificos altosq; rēumulos habent super terrā: & Columnas: & imagines: titulos: nihilone sunt apud inferos plebeis quibuslibet vmbis honorationes? Me. Nugaris tū quidem: nam si vidisses Mausolū: Carem illum dico Pyramide celebrē: scire nūq; videre de hisse: ita in antrū quoddā abstrusum despectū abiectus est: in reliqua mortuorū turba de litescens. Hoc tantū cōmodi mihi videtur ex monumento referre: q; inposito tanto pondere laborat: magis: & premitur. Nam quū Aeacus oīumq; locū cuiq; mētē dat: atq; cui plurimum: haud amplius pedē: necesse est eo lacere cōtentū: seseq; ad loci modum contrahere. At vehemēter multo risisses (opinor) si reges hosce nros Satrapasq; vidisses: apud eos mē dicantes: & aut fassamenta vendentes: aut primas ipsas litteras: vrgente inopia: proficētes: et quemadmodū contumeliis a quouis afficiantur: atq; in faciē cēdantur: pēinde atq; vili sima mancipia. Itaq; Philippū Macedonē conspicatus: cōtinere me certe nō potui. Offēsus est mihi in angulo quodam: derisos calceos mercede refarciens. Quin alios praeterea multos erat videre medicātes in triuīs: Xerxes videlicet Darios: ac Polycrates. Ph. Admirāda narras ista de regib?: poenēq; incredibilia. Socrates autē quid facit: ac Diogenes: & si quis est sapiētium alius? Me. Socrates profecto etiā ibi obuersatur omnesq; redarguit. Versatur autem cum illo Palamedes: Vlysses: & Nestor: & quisquis est alius inter defunctos garrulus. Instantur autē illi etiā nūq; intumescūt exhausto veneno crura. At optimus Diogenes Sardanapalo vicinus affyrio: Midasq; phrygiotatq; aliis itē pluribus ex istorū sumptuosorū numero manet quos quū eiulantes audit: veteris fortunae magnitudinē recogitantes: & ridet et delectatur: ac supinus cubans vt plurimū cantat: aspera nimis atq; iucunda voce illorū eiulatus obscurans: adeo vt id agrefere nē nec Diogenē ferre valēres: de mutāda sede deliberent. Ph. De his iam satis quidē Caterū quodnam illud decretū est qd initio dixeras aduersus diuites esse sancitū? Me. Bene adimones. Nescio em̄ quo pacto quū hac de re dicere proposuissem: ab instituto sermone procul aberrauī. Dum igit ibi versabar Magistratus oī clonem aduocauerunt: his videlicet de rebus quae in comune cōducerent. Conspiciens ergo multos concurrere: me quoq; cū illis simul imiscens: vnus de humero eorum qui in concione aderant efficior. Agitata sunt igit & alia multa. Postremo vero de diuitibus negotiū: in quos posteaq; plurima fuissent obiecta: violentia: superbia: fastus: iniuria: assurgens: tādē ex populo Primas quidā huiusmodi decretum legit. Qm̄ (inquit) multa diuites perpetrāt in vitā: sapientes ac vim inferentes inopesq; omnimodo despectui habentes. Curia Populoq; visum est: vt quū functi vitā fuerint: corpora quidē eorū poenas cum aliis sceleratorū corporibus luant: animae vero sursum remissae in vitā: in asinos demigrēt. donec in tali reuerti statu quinquies ac vices decem annorū millia transegerint: asini semper asinis renouentur ferentes: atq; a pauperibus agitati. Qm̄ vt liceat illis e vitā excedere. Hanc sententiam dixit: Caluarius: patre Aridello: patria manicens: sibi stigyana. Haec igitur legē recitāta: approbauēr principes: scitū plebs: adfremuit proserpina: allarrauit Cerberus. sic em̄ tāta quae inferi statuunt authenticae sunt: Quae igitur in concione agebantur erant huiusmodi. Tum ego statim: cuius gratia venerā: Tyresiam adeo atq; illi serui erat: ordine narrata: supplicauī vt mihi diceret quodnā oprinū vitā genus putaret: hic vero subridēs (Est autē seniculus quūpiam cecus: pallidus: voce gracili) o fili inquit causam tuā perplexitatis

*decreta in
gimilis*

Thomæ Mori.

scloſa ſapientibus iſtis profectam: haud quaſi idem inuicem iſſdem de rebus ſentientibus: verum haud fas eſt id tibi proloqui, ſiquidē qđ Rhadamanthus interdixit. Nequaſi inquā o Patercule: ſed dic amabo neq; me cōtemnas: qui in vita te etiam ipſo cæcior oberro. Abducens ergo me procul ab aliis auferēs: ad aures mihi inclinans: optima eſt inquit idiotarum priuatorumq; vita: ac prudētīſſima. Quāobrem ab hac vaniſſima ſublimium conſideratione defiſtēs Mitte p̄ciſia ſemp ac fines ingreſſe: & vaſtros hoſce ſyllogiſmos deſpuēs atq; id genus omnia: nugæ æſtimans: hoc ſolum in tota vita perſequere: vt p̄ſc̄ribus bene cōpoſitis minime curioſus: nulla re ſolicitus q̄ plurimū potes hilaris vitā ridēſq; traducas. Hæc quū dixiſſet: rurfus aſphodelorum in pratum ſeſe corripuit. Ego igitur (nam & nūc veſper erat) age inquā o Mithrobarſane quid cunctamur: ac nō hinc rurfus abimus in vitam? Ad hæc ille: confide inquit o Menippe: breuem quippe facilēq; tibi mōſtrabo ſemitam: & me p̄tinus abducens in regionē quandam magis priore tenebriſoſam: manu procul oſtendens ſubobſcurum tenuēq; ac veluti per rimam influēs lumē. Illud inquit Torphoni templum eſt: atq; illac ad inferos e boetia deſcenditur. hac aſcendas. atq; ilico fueris in grācia. Ego igitur hoc ſermone gauſus: ſalutato mago difficile admodum per anguſtas antri fauces ſubrepens: neſcio quo pacto: in Lebadiam perueni.

Necromantiæ ſeu Menippi Luciani ſinis.

Sequitur.

LVCIANI PHILOPSEVDES ſive INCREDVLVS ab eodem THOMA MORO in latinam linguam traductus.

Perſonæ: Tychiades & Philocles.

Tychiades.

Otes mihi Philocles dicere: quidnam id tandem ſit: qđ multos in mentiendi cupiditatē adducit vt pariter gaudeant quum & ipſi nihil ſani loquuntur: & his qui talia narrant maxime animū intendant. Phi. Multa Tychiade ſunt: quæ nōnullos mortales mentiri compellunt: quia in re vident conducere. Ty. Nihil ad rem hæc (vt alunt) neq; enim de his rogabam qui quum vſus poſtulat mētiuntur. venia nimirum hi immo laude pleriq; eorū digni ſunt: quicunq; vel hoſtes ſefellerunt: vel ad ſalutem tali quopiā pharmacō vſi ſunt in neceſſitatibus. Cuiusmodi multa vlyſſes etiā fecit: vt & vitā ſuam & ſociorum redditum redimeret. Sed de illis vir optime dico: qui nulla neceſſitate mendacium ipſum veritati longe anteponunt. ipſa re videlicet delectari atq; in caſſine vila idonea occaſione verſari. Iſti ergo ſcire cupio cuius cōmodi gratia iſtud agūt. Phi. An alicubi tales aliquos iam depræhendīſti: quibus hæc inſita ſit mentiēdi libido? Ty. Et quidē admodū multi ſunt huiusmōi. Phi. Quid aliud ergo in cauſa ſit: qđ mentiuntur: niſi demētia? Siquidē rem peſſimam: optimi loco præoptant. Ty. Hoc nihil eſt. Nam ego tibi multos oſtenderim ad cætera prudentes ac ſapientia mirabili: neſcio tamē quo pacto capros hoc malo mendaciq; ſtudioſos: adeo vt ego certe moleſte ſerā: qđ viri tales: omnib⁹ cæteris in rebus optimi: gaudēt tamen & ſe & eos in quos inciderint: fallere. Nam veteres illi: id qđ tibi notius eſt qđ mihi: Erodotus: Crefiaſq; Cnidiuſq; atq; his ſuperiores: deniq; Homerus ipſe viri celebres: mēdaciis etiam ſcriptis vtebant: vt nō ſolum eos fallerent a quibus tunc audiebantur: verū vſq; ad nos etiā mendaciū per manus traditū perueniret in pulcherrimis verſibus metriſq; ſeruatū. Me ergo ſæpe illorū verſuū nomine ſubit pudor: ſi qñ cæli ſectionē ac Promethei vincula recenſent: gigantūq; rebellionē: atq; omnē illam de inferis tragœdiā. Et quo pacto ob amorē Iuppiter in tauri & cigni verſus ſit: & quēadmodum expulſere quiſpiam in

E Luciano Philopseudes siue incredulus.

auiculam vřlamve mutatus sit. Pegasos pręterea Chymęrasq; & Gorgonas: ac Cyclopa
atq; id genus omnia: admodum absurdas monstrosasq; fabulas: & quę męres afficere pue
rorum queant: qui laruam adhuc lamiamq; metuunt: qđ poetica: sint fortasse tolerabilia.
At vrbes iam gentesq; totas vna voce ac publicitus mentiri: an nō hoc ridiculum? Veluti
quū Cretenses sepulchrum Iouis ostendere non pudet. Athenienses Erichoniū editum e
terra ferunt: primosq; illos hoies in attica olerum more & terra emerfisse. Hi tamen multo
verecundiores qđ thebani: qui ex serpētis dentibus satiuos quosdam progerminasse narrāt
qđ si quis hęc quū sint ridicula: vera esse non credat: sed ea prudenter examinans Chorebi
culuspia aut Margitę existimet esse: si quis aut Triptolemū credat in alatis draconib⁹ per
aerem vectum esse: aut Pana quendā ex archadia in Marathonē venisse auxilio: vel Orithy
iam a Borea raptam esse: impius nimirū hic atq; insanus videatur eis: quippe qui tam mani
festa veraq; nō credat. vsq; adeo obtinet mędaciū. Phil. At poetis Tychiade vrbibusq; sue
rit fortassis ignoscendū: Nam illi delectationē illam quę ex fabula profisciscitur vt quę ma
xima sit illecebra: poematibus suis imiscet: qua potissimū erga auditores opus habet. Athe
nenses vero Thebaniq; & si qui sunt alii: patrię suę plus maiestatis ex huiusmodi signē
tis conciliant: qđ si quis fabulas auferat e gręcia: nihil obstitit quo minus earum narrato
res fame intereat: quādo iam nemo satorum sit hospitū: qui verū vel gratis audire velit. At
si qui nulla tali causa: gaudet tamē mendacio: hi omnino ridiculi merito videant. Tychi.
Recte dicis Nam ego protinus ab Eucrate illo celebri venio: vbi multa incredibilia ac fabu
losa quum audissem: immo vero medio in sermone: discessi: non ferens narrationem tam su
pra fidem: sed me velut furia quędam abegerunt: dum mōstrosa multa atq; absurda refer
rent. Phil. Atqui Tychiade: vir grauis Eucrates est: & nemo certe crediderit illum tam pro
missa barba virum sexagenariū: & qui pręterea sit plurimū in philosophia versatus: susti
nuisse vt alium quemq; audiret se pręsente mentientem: nedum vt ipse tale quicq; aude
at. Tychia. At nescis antice qualia referebat. Tum ea qđ cōstanter asseribat: Pręterea qđ san
cte in plerisq; iurabat: admotis etiam filiis adeo: vt ego quum eum respicerem: varia meo
cogitarem: interdum quidem illum insanire neq; animo constare: interdum vero ita cogi
tabant: fugisse me: qđ impostor esset: ac tantum temporis sub leonis pelle ridiculam quan
dam simiam circumtulisset: adeo absurda narrabat. Phil. Quęnam illa (per lares) sunt Ty
chiade. Nam cupio cognoscere quamnam pręstigiaturam sub tam longa barba occulte
rit. Tychia. Solebam quidem etiā alias Philocles aliquoties eum interuifere: si quando vide
hōet multo ocio abundarem. Hodie vero quū opus esset mihi cōuento leonticho (Est au
tem: vt scis: amicus mihi) doctus a puero: eum se ad Eucratē mane contulisse: vt eum mor
bi inspiciendi causa viseret: Amborum nomine: nempe vt & Leontichum conuenirē: & Eu
cratem viderem: ignoraueram autem qđ agrotaret: ad eū prouenio. At Leontichum: ibi iam
non inuenio Nā paulo ante vt dicebāt exiuerat: alios vero confertos reperiō: in qb⁹ erat &
Cleodemus Peripateticus & Dinomach⁹ Stoic⁹ & Ion nosti virū: illū dico qđ ex Platonica do
ctrina magnā sui admirationē expectat. vt qđ sol⁹ mētē viri dephenderit: quicq; eius oracula
aliis quoq; possit enarrare. vides quos tibi viros noīo: nimirū omī sapiētia atq; omī virtute
peditos: vt pote ipm ex quaq; secta caput: reuerēdos hercle omnes. atq; aspectu ppemodum
terribiles Aderat pręterea medicus Antigonus: vt vsui in morbo esset aduocatus: opinor: Er
mellus iā habere se videbat Eucrates: Ac morbus quidā ex familiaribus erat. Humor enim
rursus in pedes ei descenderat Sedere me ergo Eucrates in lecto iuxta se iussit voce langu
dule remissa paululum: quum me conspiceret. qđ interim dum ingrederer: vociferantem

eum ac vocem intendentem audieram Tamē ego admodum curiose canens ne pedes eius tangerem: vbi me vulgaribus istis verbis purgaueram: q̄ cum egrotare nesciuerim: q̄ vbi rescissem: curriculo venerim: adfedi prope: & illis quidem sermo iam de morbo erat: & quædam iam ante dixerant: quædam vero etiam tunc narrabant. Præterea medicamēta quædam quisq̄ proferebat. Cleodorus igitur Si quis ergo (inquit) sinistra manu tollens humo mustelæ dentem: sic interfecit: vt ante dixi: in leonis pellem illigauerit: nuper excoriati: ac deinde circum crura posuerit: illico sedatur dolor. Non in leonis pellem (inquit) Dinomachus: vt ego audiui: sed in ceruæ poti⁹ foemellæ virginis adhuc & nōdum initæ: & res quidem magis est hoc pacto credibilis: velox enim cerua est: maximeq̄ valet pedib⁹. Et leo quidem fortis est: pinguedoq̄ eius ac manus dextra: piliq̄ qui recte e barba prominent magnā vim obtinent. Si quis vti nouerit: cum proprio culq̄ carmine: at pedum curam minime pollicentur. Et ipse quoq̄ (inquit) Cleodorus olim sic putabam ceruina pelle vtendum: propterea q̄ cerua velox esset. At nuper vir quidam libycus peritus profecto in rebus huiusmodi: contra me docuit: ceruis ostēdens velociore esse leones: quippe qui eas (inquit) etiā persequendo capiunt: laudabant qui aderant tanq̄ recte dixisset libycus ille. Tum ego putaris (inquam) incantamentis quibusdam sedari talia: aut foris ad motis appendiculis quæ intus malum graffetur. Riserunt hunc sermonem meum: & palam in me magnam damna bant amentiam: qui apertissimas res ignorarem: & quibus nemo qui sapiat contradicat: quin sic se habeant. At medicus certe Antigonus delectari mihi visus est hac rogatione mea. Iamdudum autem neglectui habitus fuerat: opinor: quum opem Eucrati ferre ex arte vellet: denunciāns videlicet vino vt abstinere: atq̄ oleribus vesceretur: & vigorem aīo oīno minueret. Cleodorus ergo subridens interim. Quid ais (inquit) Tychiade incredibile tibi videtur esse: vt ex rebus huiusmodi parentur quædam apud morbos remedia? Mihi certe videtur inquā egō nisi naribus adeo muccosis sim: vt credam ea quæ foris applicantur nihilq̄ cum his quæ morbos excitant intus communicant: per verba tamen (vt dicitis) ac prestigiaturam operari: & quum appenduntur sanitates immittere: id profecto nunq̄ fieri possit: nec si quis vel in nemei leonis pellem sedecim mustelas integras insuerit. Ego profecto leonem ipsum e doloribus saepe claudicantem vidi in vniuersa sui ipsius pelle. Nimium idiota es inquit Dinomachus: neq̄ vnq̄ tibi curæ fuit: vt disceres quonammodo res istiusmodi aduersus morbos quum adhibentur conferunt. ac mihi videris ne notissima quidem ista recepturus: febrium videlicet istarum profligationes: quæ certo quodam ambitu recurrunt: tum serpentum demulSIONES: ac bubonum sanationes et cætera quæcunq̄ anus etiam iam faciunt: q̄ si illa fiunt oīa: quur tandem non putabis hæc etiam similibus rebus fieri? Infinita congeris (inquam) Dinomache clauumq̄ (vt aiunt) clauo extundis. Neq̄ enim constat ea quæ commemoras: eiusmodi vi fieri. Quamobrem nisi reddita ratione persuaseris primum natura fieri posse: vt febris tumorq̄ vereatur aut nomen aliquod diuinum: aut dictionem aliquā barbaricā: ob idq̄ ex inguine fugiat aniles adhuc fabulæ sunt quæcūq̄ retulisti. Tu mihi videris (inquit) Dinomachus quum ista dicas: ne deos quidem esse credere. Siquidem putes fieri nō posse: vt per sacra nomina remedia morbis adferantur. Hoc (inquam ego) vir optime ne dixeris: nihil enim prohibet quo minus etiam si maxime dii sint: ista tamen fiat vana. Ego vero & deos colo & medelas eorum video et leuamēta q̄ laborantibus cōferūt Pharmacis videlicet atq̄ arte medica restituentes. Itaq̄ Aesculapi⁹ ipse eiusq̄ posterī salutaria Pharmaca admoūētes medebāt agrotis: nō leones aut mustelas circumligātes. Mitte hæc (inquit) Ion. At ego vobis mirabile quiddā narrabo

E Luciano Philopseudes siue incredulus.

Eram adhuc adoleſcētulus: annos natus ferme quattuordecim: quum quidam ad patrem meum venit nunciāns ei Midam vitis cultorem seruū: etiam aliis in rebus robustū atq; industriū: circa plenū iam forum a vipera morſum: iacere iam putrefacto crure Etenim dū ligaret palmites ac vallis circūplicaret adrepentē bestiolam: maximū ei pedis momordisse digitum. Tum illam quidē ilico aufugisse: & sese rursus in latebrā cōdidisse. Illū vero eiūlare perditum e doloribus. Hæc ergo quū nunciarent iam Midam ipsum videbamus in lætica domū e conseruis adportari: inflatū totum: litidū ac superficiei rubeſactū. vix iam spirantem. Pater ergo quū id moleſte ferret: inquit. Ego enim virum quēdā babiloniū ex chaldeis quos vocant protinus huc adducā: qui sanabit hoīem: & ne diem narrādo cōteram: venit babiloniū ac Midam restituit: effugato ex corpore veneno quadā incantatione: & ad pedem eius appenso virginis defunctæ lapillo: quē e columna exciderat. Atq; istud quidē hactenus forſan mediocre fuerit. Tum Midas iam ipſe ſublato in quo allatus erat scabello: disceſſit in agrum. tantum potuit incantatio: & colūaris ille lapis. At idem iſte babiloniū alia præterea diuina plane fecit. Nēpe in agrū profectus mane: quū pronūciaſſet ſacra quædam ex vetuſto codice: ſeptem nomina: ſulphure ac ſace luſtrato loco in orbem ter obambulans: ſerpentes omneis inuitos exciuit: quicūq; intra eam regionem erant. Veniebant ergo tanq̃ ad incantationē tracti: ſerpentes multi: atq; aſpides: & viperae & ceraſtae & iaculis phryniq; ac phyſali: relinquebat autem vnus draco: annofus: prorepere (vt opinor) ob ſenectam non valens: qui non fuerat audiens dicto. At magus Non adſunt omnes inquit. Tum vnum quendam ex ſerpentibus eum videlicet qui natu minimus erat: ſelectum legatū mitebat ad draconem. ac paulo poſt venit etiam ille. At poſt q̃ iam collecti conſtitiffent Babylois in eas inſibulauit Atq; illi repente admodum omnes ab eius ſtatu incenſi ſunt: nobis interim admirantibus Tum ego dic mihi inquā Ion: Serpens ille legatus: iuuenem illum dī coꝛvtrum manu perduxit draconem qui iam (vt ais) ſenuerat an ille baculum geſtans inanebatur? Ludis tu quidem inquit Cleodemus At ego: qui & ipſe quoq; olim minus talia credebam q̃ nunc tu: putabam enim nulla ratione fieri poſſe: vt ea crederem: tamē quū volantem primum conſpicerem: peregrinum illum barbarum (erat autem vt ſerebant ex Hyperboreis) Credidi: ac victus ſum: quū tamen multum diuq; repugnaffem. nam quid facerem quum eum cernerem in aere volantem: atq; id interdiu ac ſuper aquam ingrediētē. atq; per medium ignem incedentem: idq; lente ac ſenſim? Tu ne inquā ego iſta videbas: vltimum Hyperboreum volantem: aut ſuper aquas ambulātem: & maxime (inquit ille) carbatulis indutum: quo calciamenti genere illi potiſſimum vtuntur. Nam minutula iſta: quid attinet referre: quæcūq; fecit: quo pacto amores imiſerit: ac dæmones exegerit mortuoſq; marcidos in vitam reuocauerit: atq; Hecaten ipſam palam conſpectibus exhibuerit: lunāq; e cœlo detraxerit? Quin ego vobis referam quæ ab eo fieri conſpexi in Glaucia Alexidis filio. Glaucias hic quum patris nuper defuncti ſubſtantiam ſuſcepiffet: Chryſidem amabat Demeneti filiam: ac me quidem præceptore in diſciplinās vtēbatur: ac niſi amor ille a ſtudio deduxiffet eum: vniuerſam peripateticorum doctrinam perdidiſſet: vt qui octo et decem quum eſſet annorū iam abſoluerat analytica: tum phyſicam auſcultationem in finem vſq; percurrerat. Amore tamen victus: mihi rem omnem ſignificat. Ego vero quemadmodum par erat: quippe qui præceptor erā: Hyperboreū illum magum ad eū duco: conductū quattuor ilico minis in manū datis: Oportebat enī pparari quiddā ad ſacrificia: tū ſedecim præterea: ſi Chryſide potireſ. Ille vero creſcentē obſeruans lunā. Nam tūc vt plurimū hmōi ſacra peraguntur: foſſam quū effodiſſet: in aperto quodam loco domus: ſub dio circa mediā noctem: euocauit nobis primum quidē Anaxiclem Glauciae patrē: ante ſeptē meſes vita defunctū. Succēſebat aſit ob amorem ſenex. atq; indignabatur. Tandem tamē ei pmiſit: vt

amaret. Postea vero Hecaten quoque eduxit: adferentem vna cerberum: tum lunam detrahit multiforme quoddam spectaculum: & quod alias aliud apparebat. Primum quidem muliebre formam referebat: deinde in vacca formosam vertebatur. Postremo vero catula videbatur. Hyperboreus ille tandem: quum finisset quendam e luto cupidinem: Abi inquit atque huc perducas Chrysidem: ac lutum quidem protinus euolabat: paulo post autem affuit illa pulsantis ostium. Tum ingressa Glauciam complectitur: cum quinsanissime deperiens: & cum eo versata est: quae ad gallos canentes audiuius. Tum vero luna subuolabat: in celum atque Hecate subit terram caeteraque spectra disparuerunt: & Chrysidem tandem emisimus circa ipsum ferme diluculum. Haec Tychiades si conspexisses: haud quam amplius dubitasses esse multa in carminibus istis comoda. Bene dicis inquam ego credidissem equidem si vidissem ea: nunc vero ignoscendum mihi puto: si qualia vos videtis: acute perspicere non possum. verum tamen Chrysidem illam quam dicis noui: mulierem plane meretricem ac facilem: nec video sane cuius gratia ad illam egueritis lureo illo legato magogque ex Hyperboreis usque atque ipsa insup luna: Quippe quam viginti drachmis ducere in Hyperboreos usque potuisses. Mirifice enim sese offert ad hanc incantationem mulier. Et contrarium quiddam spectris istis habet. Nam ea quidem aeris ferrive sonum si audierint fugiunt (nam id vos praedicatis) illa vero si argentum visum sonuerit accurrit ad tinnitum. Praeterea ipsum etiam magum admiror: quod cum dirissimas mulieres in amorem sui possit elicere: atque ab eis solida talenta suscipere is tamen ob quattuor minas admodum tantillum lucelli auidus Glauciam amoris copotem fecerit. Ridicule facis inquit Ion: qui nihil credis. Ego te libenter ergo roga uerim quid de his respondeas: qui daemoniacos liberant erroribus: adeo manifeste spectra illa carminibus eiicientes. Atque haec me dicere non opus est: verum omnes nouerunt. Syrus ille ex Palestina: qui harum rerum artifex est: quum multos mortales suscipiat: qui ad lunam concidunt: oculosque distorqueant: spumaque os oppleant: quos tamen erigit ac sanos remittit: magna ac cepta mercede: diris eos malis liberans. Etenim quum iacribus instet: rogaueritque: unde sint in corpus ingressi: agrotus quidem ipse tacet: at daemon vero respondet (aut lingua graeca loquens aut barbarica: aut vndeunque fuerit ipse) & quomodo & unde intrauit in hominem: Ille vero adiurans eum ac ne paruerit minitans etiam: expellitque abigitque daemone. Quum ego quoque daemone quendam exeuntem vidi nigrum certe & colore fumidum. Non magnum erat inquam ego talia te o Ion cernere: cui ipse etiam apparent. Idearum quas vestrae familiae patres ostendit Plato: rem videlicet spectatu tenuem atque euandam: quantum ad nos homines lusciosos. Ita ne solus Ion inquit Eucrates istiusmodi vidit: ac non alii etiam multi inciderunt: in daemones: alii noctu alii etiam interdum. Ego profecto non semel sed milles tam talia conspexi: ac primum quidem turbabar ad ea: iam vero ob consuetudinem nihil nouum aut prodigiosum mihi videre videor: maximeque nunc ex quo anulum mihi Arabs dedit ex ferro: de cruce quapiam sumpto: factum: carmenque docuit omnibus multis plenum: nisi forte ne mihi quidem fidei sis habiturus Tychiade. At qui fieri possit inquam ut Eucrati non credam diuonis filio: viro in primis sapienti ac libere quae sibi videntur domi in privato suo cum auctoritate narrant. Illud ergo de statua inquit Eucrates: quae omnibus qui in domo sunt singulis noctibus apparet: tum pueris: tum adolescentibus: tum senibus: hoc inquam non a me duxat audieris: verum etiam a nostris omnibus. De qua statua inquam ego? Non vidisti (inquit) quum ingredere ris statuam quandam in atrio collocatam: sane quam pulchram: opus demetrii: qui statuas humana specie fingere consuevit. Nonne illam dicis inquam quae discum tacit: qui inclinata est ad emissum gestum reflexa in eam qui discum fert: altero pede modice inflexo. quaeque se erectura videtur vna cum iactu. Non illam inquit nam vnum est ex Myronis operibus ille disci tactator: quem dicis. Sed nec eam qui est ei proxima: cum loquor cui tenis caput vinctum est formosam illam. Nam id Polecleri opus est: verum eas quae a dextra sunt egredientibus omittit inter quas & Tyrannicidae illi stant: Critiae Nesciorae

E Luciano Philosopho de sua incredulitate.

placuit tu venatoris aequi tibi hoc quod insit quāptim videri ventis pronuntio: cui
nam. Iam nudabile yulio quibusdā habebat insignibus ventis: vero homines similes? Pe-
lichus dicit Corinthios esse videtur. Per idē in quā vidi quā dā dextra. Sacrum quēntas co-
ronas paridas habebat pettoris solū quodam litauras Ego inquit Eucrates ex insaurant
quā me salassio triduo febri percurrebat. Eucrates inquit etiam medicus inquit ego optimus iste Pa-
dichus. Eucrates inquit Eucrates: alioquin homo te haud multo post suadet. Nōui ego
certe quātrā alio hāc quā turides statua. An nō eundē putas esse imitare febres in quos
voluerit quātrā potest esse cūcere. Propicia inquit placataque sit hāc statua mihi: quā vale-
at. Quid hāc ergo alibi faciente eam viderunt oēs qui in domo sunt? Quā primū nox est in-
quit: hāc ebalitescēda in qua steterat in orbē totā domū circūit: oēs occurrunt ei in ex-
itum etiam eam tunc quā est quā vñg. Ieserit: diuertere tū oportet. Illa vero pterit nihil in-
uentos in scissas quā si lauat saepe: et tota nocte ludit: ut ex ipso aquae strepitu licet audire.
Vide ergo inquit ego ne forte non Pelichus hāc statua sit: sed Talus potius Cretensis: qui
apud Ninem fuisse dicit. Nā & ille aereus quidā cretae custos erat: quā nisi ex aere nō aut ex
aere facta esset: nihil ei phiberet: quā nō opus demetrii sed vna potius ex daedali machinis
esse videret. Ebalitescēda (ut ais) etiam ista fugit. Vide inquit Tychiades: ne te post hac scōma-
tis hūc pēnitet. Nōui equidē ego quid illi euenerit: qui obolos furripuit: Quos ei quoque
eodem die suspendimus. procius atrocia inquit Ion oportebat accidere: quippe qui sacrile-
gus erat: quō ergo illum vltus est o Eucrates? Nā audire cupio: etiam si quā maxime Tychiades
iste diffusus est. Multi inquit ille ad pedes eius oboli iacebant: aliaque itē numismata: quae
dam argenteae ad crucis eius affixae: ceterae a claminā quoque argenteae: vota cultusque aut merces
ob suauitatem eius quā ab eo liberatus esset quā febre detineretur. At erat nobis seruus quā
dam libycus sceleratus: quorū curator. Hic noctu aggressus est ea auferre omnia: abstulitque
digressam iam quā obseruasset statuā. At quā primū reuersus intellexit sacrilegio se cōpi-
latum Pelichus. vide quo pacto sese vltus est: atque furti prodidit libycum. Tota nocte atrox
obambulabat in orbē miser: exire non valēs: tanquā in Labyrinthū incidisset: quo ad orta die
tam deprehensus est: ea tenens quae furto abstulerat. ac tum quidē comprehensus plagas nō
paucas recepit. nec temporis multum superstes malis male perit: vapulās: ut dicebat: sin-
gulis noctibus adeo ut vibices postridie apparerent in corpore. I nunc & post ista quoque Ty-
chiades Pelichum rideat: ac me tanquā coactaneum Minoi iam delirare puta. At o Eucrates: in-
quam ego: quidū as erit as operis? Plastes Demetrius Alopecis fuerit: qui non deos sed
homines fingere consuevit: Pelichi nūquā statuā verebor: quippe qui nec ipsum etiam vinē-
tem si mihi minaret admodū timuissim. Ad hāc medicus Antiochus Et mihi o Eucrates
(inquit) Hippocrates aere? omnia magnitudie ferme cubitalis: tūc dūtaxat quā lucerna exticta
sit: totā in orbem domū ambit per strepēs ac pyxides euertēs: Pharmacaeque commiscēs: atque
estis ei resuerēs: maximeque si quā sacrificia praetermittimus: quibus in singulos annos ei sacri-
ficam? Postulat ergo inquit ego etiam Hippocrates medicus iā: ut sibi sacrificet: indignatque
nisi in re iustorū sacrificiorū epulā accipiat: quē nimirū decebat boni cōsulare: si quis ei libane-
rit: aut mulsum insperferit: aut caput coronauerit. Audi ergo inquit Eucrates: istud certe
etiam testibus probauero: quā ante annos quinq; vidi. Erat ferme vindemiae tempus. Ego vero in
agrum circa meridicū vindemiarum dimissis operariis in syluā solus abibam: cogitans in
terram quiddā atque considerans. At postquā in salum perueni: canū primo larratus insonuit.
Ego vero Mnasona filiam meā cum aequalib; venientē ludere venarique (quemadmodū so-
lebat) cōsticabam. At res haud quā sic se habebat: verum paulo post facto terrae motu: so-
neque velut e tonitru: mulierē aduenientē video terribilē: proceritate ferme semistadiali. ha-
bebat autem in sinistra faciem in dextra vero gladiū viginti circiter cubitorū. Et in semine quā

dem pedibus erat serpētinis: superne vero Gorgonē referens: vultu videlicet atq; aspectus
 horrore: pro coma quidē drachonib⁹ tanq̃ cesarie circūcincta: talis collum amplectentibus:
 alius etiā per humeros sparsis. Videte inquit amici quo pacto etiā intēnarrādū exhorui. &
 simul hæc dicens Eucrates: ostēdit omnib⁹ brachiū sui scias erectas metu. Ion ergo ac dinor-
 machus & cleodemus vehementer inhiantes auscultabant cū viri senes tanq̃ naribus tra-
 herent. adorātes apud sese tam incredibilē Colossū: mulierē semistadialē: gigātem quod
 dam mormolocitū. Ego vero considerabā interim cuiusmodi erant hi quib⁹ cum iuuenibus sa-
 pientie noīe versentur: vulgoq; in admiratione habeant: quū sola nimirū canicie. barbaq;
 ab ipsis differant infantib⁹. Cæterū etiā illis ipsis facilius ductiles ad credenda mendacia.
 Dinomachus ergo: dic mihi inquit Eucrates: illi canes deæ: quāta magnitudine erant? Ele-
 phātis inquit ille proceriores indicis: nigri & ipsi hirsutiq; sordido squalidoq; villo. Ego igitur
 quū viderem restiti: inuerso protenus in interiorē digiti partē (quā Arabs mihi dederat)
 sigillo. Hechate ergo percussio drachonicis illis pedib⁹ solo: hiatū effecit maximū: & qui in
 mani magnitudine penitus æquaret tartarū. Deinde paulopost ablit in eū defiliēs. Ego ve-
 ro præsentē animo: porrecta ceruice inclinatus: inspexi apprensā arbore quapiā: quæ vici-
 na stabat ne obortis mihi tenebris ac vertigine: in caput præceps inciderē: deinde conspexi
 ea quæ in inferno sunt omnia pyriphlegetontē: lacum: Cerberū: manes. adeo vt quosdā etiā
 am eorū agnoscerē. Patrem ergo meū manifeste cernebā adhuc his ipsis amictū: quib⁹ cum
 sepeliuimus. Quid agebāt (inquit Ion) o Eucrates animæ? Quid aliud inquit ille: q̃ p trib⁹
 familiaq; cū amicis cognatisq; versant: in asphodelo collocati? Contradicāt ergo etiā nunc
 (inquit Ion) Epecurei sacro Platoni eiusq; de anima rationibus. At tu nōne Socratē etiam
 ipsum Platonemq; videbas inter manes? Socratē (inquit) vidi: neq; illū tamen euidenter:
 nisi q̃ inde conteci: qm̃ caluus ac vētricofus erat. Platonē vero nō cognoui. Nam apud amī-
 cos nimirum vera fateri oportet. Simul ergo atq; ego omnia cōspexi: & hiatus colit: & ex fa-
 nullis meis quidā quærētes me: atq; in his pyrrhias hic superuenere hiatu nondū plane ob-
 ducto: dic Pirrhias: an nō vera narro? Per Iouem inquit Pirrhias: & latratū audiui: per hiatū:
 et ignis quidē a face mihi suffulgere videbat. Tum risi ego profecto: esse latratū ignemq;
 in cumulū addente: Tum cleodem⁹: haud quāq̃ noua ista inquit: neq; aliis inuisa vidisti. Nā
 et ipse haud ita pridē quū ægrotarē tale quiddā cōspexi. Prospiciebat mihi curabatq; Anti-
 gonus hīc: ac septima dies erat. Febrisq; o qualis! incendio certe vehemērior. Omnes ergo
 me relinquētes solū: clausis foribus foris manebant. Sic enim iusseras Antigone. Si quo pa-
 cto possem obdormiscere. Tunc igitur astitit mihi iuuenis quidā vigilans: pulcher admo-
 dum: veste circūamictus candida: Ac me quū excitasset: per hiatum quendā ducit ad infe-
 ros: sicuti illico cognoui: Tātālū quū viderē ac Tityum Sisyphūq;. At cætera vobis quid cō-
 memorem? Postq̃ vero ad tribunal perueni (Aderat autē & Aeacus: & Charon: paræq; atq;
 Erynnēs) quidā velut rex (Pluto certe mihi videbatur) assedit: singulorū nomina percen-
 sens: qui morituri erāt: quos diem iam vitæ præscriptū præterisse cōtigerat. Iuuenis ergo me
 adducens illi exhibuit. At Pluto tunc incanduit: & ad eum quī me ducebat: nōdum illi oī-
 pletum est stamen inquit. Abeat ergo. Tu vero fabrū demylū adduciam siquidē vltra colū
 vult. Tum ego lætus recurrens: ipse quidē iam febre liber eram: denunciabam vero omni-
 bus q̃ Demylus esset moriturus. Manebat autē nobis in vicinia ægrotās etiam ipse nō nihil
 vt renunciatum est. Ac paulopost audimus etulatū eorū qui lugebant eum. Quid miri est
 inquit Antigonus? Ego etenim quendā noui post vigesimū diem q̃ sepultus est resurrexis-
 se. nā hominē & anteq̃ morerē: & postq̃ resurrexit ipse curari. Et quo pacto (inquā ego) in
 diebus viginti neq; tabuit corp⁹: neq; præterea fame corruptū est: nisi fortassis Epimenidē
 quemplū tu curasti? Hæc quū dicebamur protinus ingrediebant Eucratidis filii & palestra re-

E Luciano Philopseudes sius Incredulus.

deuntes: Alter quidē iam ex Ephēbis excofferat: alter vero annos natus erat circiter quinquaginta. rum salutatis nobis iuxta patre adfidebant: in lecto: ac mihi quidē sella illata est. Tū Eucrates tanq̃ e conspectu filiorū admonitus: sic his frui mihi cōtingat inquit: simulq̃ manum eis iniecit: vt apud te Tychiades vera narrabo. Felicis memoria: vxorem meā horum matrem nouerunt oēs: quo pacto dilexerim. Nam declarauī his reb⁹ quas in eā fecim⁹ modo dum viueret verūcūq̃ postq̃ vita functa est. Quippe qui mundū eius ynuerſum vēſtēq̃ qua dum viueret oblectabat: in rogū illius iniecerim. Septima vero post mortē die: ego qdē hic in eundē lectū incūbebam: quēadmodū nunc: luctum eum mihi cōmitigans: quē de illa conceperam. Iugebā enī tacitus Platonis illū de anima libellū. Ingredit̃ interim demene: re ea ipsa atq̃ adfidet iuxta: quēadmonum nūc Eucratides. Hic: minorē designās filium. Hic vero illico tremuit admodum pueriliter. ac dudum ad narrationem pallebat. Ego vero (inquit Eucrates) vt conſpexi: amplexus eam singultim lachrymabam. Illa vero me vociferari nō pariebatur: verū inculabat me: q̃ quū ei fuīsem in reliquis gratificatus omnibus e sandaliis aureis alterū non cremauerā. superesse autem id dicebat: qd̃ sub arca ceciderat atq̃ ob id nos quū non inueniremus alterum tantū cremaueramus. Nobis aut̃ adhuc differētib⁹ scelestissimus quidam canticulus qui mihi in delictis erat: in lecto cubās allatrabat ea vero ad lattratū euauit. At sandaliū sub arca repertū est posteaq̃ a nobis incensum. An hæc etiam Tychiades recusabis credere: quū tam sint euidentia quōit dieq̃ seruant? Per Iouem inquā ego digni fuerint: quib⁹ aureo sandalio nates puerorū more feriantur: si qui ista non credant atq̃ vsq̃ adeo impudenter vero resistant. Interea Pythagoricus intrabat Arignotus: comatus ille: ab aspectu venerabilis. Noſti illū doctrinæ noīe celebrē: qui cognomī natur̃ sacer. Atq̃ ego quidē: vt eum cōſpexi: respiraui: hoc ipsum qd̃ prouerbio dici solet: aduenisse mihi ratus: nempe securim quamplā aduersus mēdacia: occludet inquā eis ora vit sapiēs: adeo mōstrōsa narrantib⁹: atq̃ prorsus iuxta vulgatū illud adagiū repēte deū imissum esse mihi hanc a fortuna putabā. Hic vero postq̃ adſedit: assurgente ei accedente: cleodemo: primū de morbo percōtatus est: seq̃ audisse dicebat: Eucratem iam se meli⁹ habere. At quidnā inquit inter vos philosophamini? Nam interim dū ingrediebar subauscultauit ac mihi certe videmini in re quaptam pulchra cōuerſari! Quid aliud inquit Eucrates: q̃ vt huic adamantino persuadeamus (me demonstrās) vt daemones credat aliquos esse phantasmataq̃: ac mortuorū animas super terrā obambulare: & sese quibus libitū fuerit ostēdere. Ego igitur erubui: vultumq̃ deieci reuerie? Arignotum. At ille vide (inquit) Eucrates num hoc dicat Tychiades. Eorum tantū: qui violenter interierint animas errare: veluti si quis suffocatus: aut capite truncatus crucive suffixus fuerit: aut alio quopiam istiusmodi modo e vita disceſſerit: eas vero quæ fatali morte naturaliq̃ disceſſerint: haud quāq̃ amplius oberrare. Nam si hoc dicat non vsq̃ adeo absurda dixerit. Per Iouem inquit dinomachus: ne esse quidem istiusmodi nec præſentia cerni purat. Quid ais inquit Arignotus? In meliorē aspiciens! nihil horum tibi videt̃ fieri! præſertim quū omnes (vt ita dicā) videāt! Ignosces inquā ego mihi si nō credo: nam solus omniū nō video. Qd̃ si vidissem: profecto & credidissem quēadmodū & vos. Atqui inquit ille si qñ Corinthum veneris: roga vbi sit Eubatidæ domus: Atq̃ vbi tibi fuerit indicata: nempe circa Craneū: in eā ingressus: dic latorī Tibiorvellerē videre: vnde daemone Pythagoricus Arignotus quū adduxisset: abegerit: ac deinceps habitabilē domū reddiderit. Quidnam hoc erat Arignote: rogabat Eucrates. Inhabitabilis erat inquit ille diu propter terricula: q̃ si quis inhabitasset: expauefact⁹ illico fugiebat exactus a quodā horrendo ac terribili spectro. Deciderat ergo iam: rectūq̃ rēpebatur: neq̃ quisq̃ erat omnino qui in eā ingredi fuerit ausus. Ego vero vbi hæc audiui: libellos sumens: Sunt aut̃ ægyptiū mihi de talibus rebus admodū multi: veni in domū circa

primâ vigiliâ: dehortante hospite ac ferme detinente: postq̃ didicerat quoniam esset in
certum: vt putabat: exitiū. At ego sumpta lucerna: solus ingredior: atq̃ in vastissimo atrio
collocato lumine: humi sedēs tacite legebā. Adest vero demon ille: cū quopiā e vulgo se cō
gressurū ratus: ac me quoq̃ quēadmodū alios perterriturū. Squallidus: hirsutus: ac renebris af
grior. Atq̃ hic quū adstaret: vndiq̃ me adfultū petēs tētauit: si qua posset expugnare: ac mō
in canē: mō in taurū: mō in leonē vertebat. At ego correpto in manū q̃ maxie horrēdo car
mine: simulq̃ vocē imitatus & egyptiā incantās eum in domiciliū tenebrosi angulū quendā
cōpuli. At quū animaduertissem: vbi se in terrā condidit: tū destiti. Mane autem desperana
tibus vniuersis: ac me quēadmodum alios mortuū sese reperturos putantibus: prater oīm
spem progrediens Eubatedē adeo: feliciter illi adnūciāns: q̃ puram sibi ac spectris liberā de
mum iam liceret incolere. atq̃ illū assumens aliosq̃ multos (sequebant̃ autem huius inopi
natæ rei gratia) quū ad locum duxissem: vbi condentē se dæmona conspexerāt: vbi vt sum
ptis lignonibus matulisq̃ suffoderent: Atq̃ vbi id fecerāt inuentū est fere ad passum defos
sum cadaver quoddā marcidum: ossibus tantū humana specie coherētibz. Illud igit̃ ef
fossum sepeliuimus: domus vero postea turbari pdigiis desit. Hæc vbi narrauit Arignotus:
vir prodigiosa sapientia: ac reuerendus oībz: nemo erat ex his qui aderant: qui non multū
mihi impuraret insaniā: qui talia nō credam: narrante præsertim Arignoto. Ego tamen ni
hil veritus neq̃ comā: neq̃ illam quā de eo habebāt opinionem. Quid hoc inquā Arignote
Etiā tu talis eras: in quo mihi sola spes fuit fumo plenus ac simulachris! Illud ergo nobis in
te qd̃ dici solet: euenit: vt thesaurum quū sperauerimus carbones offenderimus. At tu in
quit Arignotus si neq̃ mihi credis narranti neq̃ dinomacho: aut huius Cleodemo: neq̃ ipsi
Eucratidic age quemnam digniorem: cui his de rebus fides habeatur: existimas: qui nobis
dicat contraria. Per Iouē inquā ego virū apprime mirabilem Abdera oriundum illū De
mocritum: cui tam firmiter erat persuasum eiusmodi nihil esse in rerū natura posse: vt quū
se in monumento extra portas clausisset: ibiq̃ degeret dies noctesq̃ scribens atq̃ cōponens
luuenesq̃ eum quidā illudere cupientes ac perterrefacere: nigra veste in modū cadaueris
ornati: ac personis in capita adfectis circūfistentes illū circūfiliēr: crebro subfiliētes: hic
neq̃ eorum cōmenta pertimuerit neq̃ eos omnino respexerit: sed inter scribendū: desistite
inquit ineptire. Adeo firmiter credidit animas nihil esse postq̃ e corporibus exierint. Hoc
ne ais: inquit Eucrates: dementē quemplam virum esse democritū: si quidem sic existima
uit. Ego vero vobis etiam aliud referam qd̃ mihi ipsi contigit: nō qd̃ ab alio acceperim: for
tassis etiam tu Tychiades quū audieris cōpelleris accedere: ipsa narrationis veritate coa
ctus. Quū i ægypto versarer: adhuc adolescēs a patre videlicet doctrinæ gratia trāsmisus
cupiebam nauigio profectus in Coptum illinc ad iēs Mennonē: miraculū illud audire: eum
videlicet sonū reddentē ad orientem solem. Illum igit̃ audiui nō hoc vulgari modo: quo au
diunt alii: sonum quempiā inanem: sed mihi oracula etiā edidit Memnon ipse: aperto ore se
ptem versibus: q̃ nisi esset superuacuaneū ipsos vobis versus recenserem. Internauigandū
vero: incidit in nos vnā nauigans vir Memphiticus quidā: ex sacris illis scribis: mirabili sa
pientia: & qui vniuersam ægyptiorū doctrinā callebat. Dicebatur autem tres ac viginti an
nos in adytis subterraneis mansisse: Magiam interea doctus ab Iside. Pancratem dicis (in
quit Arignotus) præceptorem meū: virum sacrum: rasum: lineis indutū: doctū: pureq̃ lin
gua græca loquentē: procerū: simū: labiis promissis: cruribusq̃ gracilibz. Illū ipsum inquit
ille: Pācratem: ac primum quidē quis esset ignorabā. At postq̃ vidi eum: si quando in portū
appulissemus: cum alia multa miracula facientē: eum crocodilis insidentem agitare: & cū
seris versantem: illas vero reuerentes eum: caudisq̃ adulantes: agnoui sacrum quempiā virū
esse: paulatimq̃ comitate mea me in eius amicitia ac familiaritate insinuauit: adeo vt omnia

E Luciano Philopseudes siue Incredulus.

mihi arcana cōmunicaret. Ac tandem mihi persuadet: vt famulis omnibus in Memphide relictis se solus consequeret: neq; em̃ defuturos nobis ministros. Atq; ex eo tēpore sic vitā duximus. Quū in diuersorū quodpiam veniremus: homo accepto pistillo scobinave aut pessulo: vestibus implicās: quū in id carnē quoddā dixisset: effecit vt ambularet: vtq; aliis omnibus homo videret. Illud ergo abiens: & aquā hauriebat: & cēnam parabat: instruebat q; atq; in omnib⁹ cōmode subscriebat ministrabatq; nobis. Deinde postq̃ iam satis huius ministerii fuit: scobinā rursus scobinā: ac pessulū pessulum: aliud recitans carmen reddebat. Hoc ego vehementer conatus nō reperiēbam quō pacto ab illo explicaret. Nam id mihi inuidebat: q̃q; in aliis esset facillimus. At quadā die in angulo quodam tenebricoso clam illo delitescens subauscultauī propius incantationē illam. Erat autem trisyllaba. Tum ille quū pistillo mandasset quæ curāda erant: abiit in forū. At ego postridie illo apud forum occupato: acceptū pistillum quū ornaſsem: syllabas illas simili modo pronūciāns: aquā iussi vt hauriret. Tum impletam amphorā quū tulisset: desiste inquā: neq; aquam amplius haurito. sed rursus esto pistillū. At illud mihi haud amplius iam obtemperare volebat. sed aquā hauriebat cōtinue: quoad hauriēdo totā domum nobis impleret. At ego quū resistere huic rei nō valerem: timebā aut̃ ne Pancrates reuersus (id qd etiā euenit) irasceret: correpta secure Pistillum in duas partes dissecō. At vtraq; pars amphoram sumēs hauriebat aquā: iamq; vnus loco duo mihi ministri esse cōeperunt. Interea Pancrates superuenit: ac re intellecta illas quidem in ligna rursus: quemadmodū ante carmen erant: murauit. At ipse me clanculum relicto: nescio quo clanculū se subducens abiit. At possis istud etiā nūc inquit Dinomachus hominem ex Pistillo facere! Per Iouem inquit ille dimidia ex parte scio: nā in priorem formā nunq̃ a me restitui potest: postq̃ semel aquari⁹ esse cōeperit. Sed deferēda nobis dom⁹ esset aqua iam impleta. Non desistitis inquā ego huiusmodi monstrosa narrare viri senes! Alloquin horum saltē adolescentū gratia incredibiles istas ac terribiles fabulas aliud in temp⁹ omittite: ne clanculū terroribus ac prodigiosis fabulamentis impleantur. parcere ergo eis oportet: ne talia consueſcant audire: quæ eos per totam vitā comitata perturbabunt: atq; ad omnem strepitum meticulosos reddent: posteaq; eos omnigena superstitione impleuent. Recte admonuisti me inquit Eucrates: quū superstitionē dixisti. Nā quid tibi Tychiade de rebus huiusmodi videtur: de oraculis loquor ac vaticiniis: & quæcunq; quidam numine afflati proclamant: quæve ex adytis audiuntur: aut quæ virgo numeris eloquēs futura prædicat: an videlicet nec talia credis! At ego q; anulū quendam sacrum habeo: Pythii Apollini imaginē exprimente sigillo: q; hic Apollo mecū loquitur: nō dico: ne tibi videar ad gloriam meā res incredibiles narrare. Cæterum quæ apud Amphilochū audiui in Mallo hēroe mecum diu differente: deumq; meis de rebus cōsulente: tum quæ ipse vidi: volo vobis narrare. Deinde ex ordine & quæ vidi in pergamo: & q̃ audiui in pataris. Itaq; quū ex ægypto & diremi domum audirem: illud in Mallo vaticiniū: apertissimum simul ac verissimū esse: tamē sic oracula dāre: vt ad rem respondeat his quæcunq; propheta quispiam in schedulam inscripta tradiderit: recte me facturum putauī: si dum præternauigare: experiret oraculū: deumq; de futuris quidpiam consulerē. Hæc adhuc Eucratē dicente: quū viderē q̃ longe res esset processura. q; non breuē incepisset de oraculo tragediam: ratus non expedire: vt solus contradicerem omnibus: relinquens eum ex Egypto adhuc in Mallum nauigantem. Nam et intelligebam molestā illis esse præsentiam meā: vtpote qui dissentirem reselleremq; eorū mendacia. Atqui ego ab eo inquā: quæ siturus Leonticum: nam opus habeo cum eo congregari. At vos quandoquidē parum sufficere vobis res humanas putatis: ipsos etiam deos deniq; in fabularum vobis partē vocare. Atq; hæc simul ac dixi discessi. Illi vero alacres iam libertatem nacti: vt est verisimile: mutuo se epulis accipiebant ac mēda-

Thomæ Mori.

cis ingurgitabāt. Talibus o Philocles apud Eucratem auditis: venio per Iouem inflato ventre: non aliter q̄ hi qui musto poti sunt: opus habēs vomitu. Tum libenter alcunde magno emerim pharmacū aliquod qđ mihi obliuionē induceret eorum quæ audiui: ne me nōnihil earum rerū lædat inhærēs memoria. Nempe monstra: dæmones: atq; Hecates mihi videre videor Phi. Quin mihi quoq; o Tychade tale quiddā hic sermo tuus attulit. Aiunt etenim non solum in rabiem verti atq; aquā formidare: quoscūq; rabidi canes mordeant: verū etiā si quem mordicus homo morsus momorderit: illum morsum quoq; nō minus canino vallaturum: atq; eum etiam eodem modo formidaturū. Quin tu ergo videris: quī sis ipse apud Eucratē a multis mendacis morsus: mihi quoq; morsum illum cōmunicasse: adeo mihi mētem dæmonibus impleuisti. Tychi. At bono animo simus amice: quum magnum aduersus huiusmodi res remediū habeamus: veritatē: rectāq; oībus in rebus rationē: quo si vtamur: nullis huiusmodi vanis stultisq; mendacis turbabimur.

Luciani Philopseudus seu increduli finis.

Eiusdem Luciani declamatio pro Tyrannicida eodem Moro interprete.
Argumentum declamationis.

Ascendit quidam in arcem: vt Tyrannū occideret: at ipsum quidem nō inuenit: filium autem eius cum peremisset: gladium reliquit in corpore: Tyrannus ingressus: ac filium iam cōspicatus mortuū: eodem gladio se transfixit. Is qui ascenderat: ac Tyrannū filium interemerat: tanq̄ Tyrannicida præmium petit.

Declamatio.

Quoniam duos Tyrannos iudices vno die peremerim: alterū quidem iam ætate defectum: alterū vero florentem: eoque ad scelorum successionem idoneum: adsum tamen vnicū ob vtrumq; præmiū pētiturus. idq; quī solus omnīū qui vnq̄ fuere tyrannicidæ: sceleratos duos vno ictu sustulerim atq; mactauerim. filium quidē gladio: patrem vero nimio illo quo in filium ferebatur affectu. Tyrannus igitur ob ea quæ gessit: satis nobis supplicii dedit. quippe qui et viuēs filiū spectauit occisum: & tandē (quod maxime præter omnē spem fuit) ipse sui coactus est Tyrannicida fieri. Filius igitur a me peremptus est: inferuult autem mihi: etiam mortuus: ad aliā mortem: nam qui viuens iniurias vna cū patre fecit: mortuus patrē vt potuit interfecit. Qui Tyrannidem ergo sustuli ego sum: ensisq; qui peregit omnia meus est: ordinē tantū imutauī cædiū ac perimendi sceleratos nouauī modū: illum qui fortior erat & qui vlcisci poterat: amolitus ipse: senem vero soli relinquēs gladio. Ego igitur ob ista etiā amplius aliquid a vobis expectabam sperabamq; me præmia pro peremptorū numero suscepturū: vt qui vos nō præsentib⁹ tantū malis eripuerim: sed futurorū quoq; metu liberauerim: ac certā vobis libertatem præstiterim: nullo hærede scelerum relicto. At interim tot rebus a me præclare editis in periculum venio: ne a vobis nullo præmio donatus abeam: solusq; mercede frauder: quā leges a me seruatae statuerūt. Hic itaq; meus aduersarius: nullo reipublicæ studio istud agere videtur. Sed eorum cæde cōmorus: vt in eum qui mortis eis causa fuit vlciscatur. Sed vos iudices auscultate paulisper: dū Tyrannidis mala (q̄q̄ ipsi pbe sciatis) expono. Nam & hoc pacto melius beneficii mei magnitudinem cognoueritis: & magis idē gaudebitis: reputantes quibus estis malis liberati: Neq; em̄: quemadmodū aliis plerisq; iam sæpe accidit: ita nos quoq; simplicē Tyrannidem

E Luciano Tyrannicida

et vnicuique seruivit suffimimus: neque vnius domini libidine pertulimus: sed soli omnium quos vnq̃ simili profficit infelicitas: duos vnius locotyrannos habuimus: & in duplices miseri iniurias distracti sumus. At moderatior admodū senex erat: & in ira mitior: & ad supplicia segnior: & ad libidines tardior: utpote aetate iam impetus eius vehementiam cohibente: & voluptatum appetitiones refrenante. Et ad causas quidem facinorum inuictus a filio dicebatur impelli: quū ipse non admodum tyrānicus esset: nisi quod illi parebat. nam in filium (ut iam ostēdit) propensus supra modum fuit. Omnia illi filius erat: illi obtēperabat: & in iuste fecit: quicquid ille iubebat. & puniebat: quos ille volebat. in omnibus illi morem gerebat. ac deniq̃ sub illius tyrānide vivebat & vitroneus filii cupiditatum satelles erat. At iuuentis vero honore aetatis gratia patri esset: & solo imperii nomine abstinuit: ceterū re ipsa tyrannidis caput ipse fuit. Firmitas quoq̃ ac tutamentum principatus ab illo pēdebat. qm̃ & quod ex iniuriis prouenit solus ipse fruebatur. Ille erat qui satellites ducebat: qui custodias regebat: qui subditos seriebat: qui insidiatores terrebat. Ille erat qui ephebos rapuit: qui nuptias temerauit: Cui virgines adductae sunt. & si quae caedes erāt: si qua exilia: si qua exilia: pecuniarum expilationes: tormenta: contumeliae: haec omnia iuuenis fiebant audacia. Nam senex ipse obsequiebat: & comes in malis erat: & tantum filii scelera comprobabat. Et res quidem nobis intolerabilis facta est. nam quum animi libidines ab imperio sumunt licentiam: nullum iniuriarum finem faciunt. At illud tamen nos vrebatur maxime: diuturnam inanno aeternam potius futuram hanc seruitutem sciebamus: & tradendam per successionem eē rempublicā populūq̃ alii post alium domino ac scelerato haereditatē cessuram. Aliis profecto nō paruam spem haec res facit: quod perpēdere possunt ac secum dicere. At iam cohibebitur: at iā morietur: ac paulopost erimus liberi. De illis vero nihil tale sperabatur. Sed iā nunc paratū imperii cernebamus haeredē. Quāobrem nec suscipere negotiū audebat fortitū quisq̃ qui tamen eadē mecum cupiebant. Sed desperabat omnino libertas & inexpugnabilis videbatur tyrannis: cū necesse esset tā multos aggredi. At me nihil ista deterruerunt. Neque perpensa negotii difficultate detractaui. Neque periculū expaui. Solus quidē solus: aduersus tā fortē ac multiplicē tyrannidē: imo vero non solus: sed cū gladio auxiliari conscendi. Sortē etiā tyrānicidae mortē praeculis habēs: sed propriā tñ cadē cōmuni libertate cōpensans. Cū in primā ergo custodiā incidissem: ac satellites haud facile amouissem: obuiū quēq̃ perimēs: & quicquid obfisteret conficiens: in ipsū negotii caput ferebar: in ipsū vnicū tyrannidis robur: in ipsā nostrarū calamitatū materiā: & in sūma arcis custodia sistens: quū illud conspexissem sese generose defendentē: atq̃ resistentē: vulneribus multis tñ interfeci. ac iā quidē sublata tyrannis erat: facinus confectū erat: atq̃ exinde protinus om̃s liberi. Senex reliquus est iller solus: inermis: custodibus exutus: magno illo satellite suo adēpto: nec āplius vlla generosa manu dignus. Ibi ego mecum iudices talia cogitabā. Totū negotiū meū bene se habet. Oīa peracta sunt: oīa strenue perfecta sunt. Quonā ergo iste qui superest plectetur modo? Me siquidē ac dextera mea indignus est. Praecipue vero facinore tā splendido ac iuuenili & generoso cōfecto. Cuius gloriā addita haec tā inerte caede minuerē. Dignū autē quārere carnificē quē plā oportet: verū post crūnā tū: ne & hanc lucrifaciat: videat: puniatur: appositū tantū ensē habeat: huic ego reliqua cōmitto. Haec vbi statuissem: illinc amolior. Ille vero sicuti ego ante diuinauerā fecit: ac tyrannū interfecit: fabulaeque meae summū actū addidit. Adsum ergo populārē vobis gubernationē afferens: & oībus securitatem denunciāns: ac libertatē feliciter annūciāns. Nunc igitur factis meis fruamini. Sceleratis enim (vri videtis) arx vacat: imperat autē nemo: sed & honores tribuere licet: & iudicare: & ex legibus cōtradecere. atq̃ haec nobis ex me atq̃ hoc facinore meo pfecta sunt: atq̃ ex illa vna caede: post quā pater haud amplius vivere potuit. Dignū igitur ob ista censo debet:

Thomæ Mori.

tum a vobis mihi præmiū dari: non q̄ studiosus lucri sim: aut qui parua magnipēdam. neq̄
q̄ ob mercedem de patria bene mereri in animum induxerim: sed q̄ mea officia cupiam ve-
stro præmio esse comprobata: ne despectus sit neue inglorius fiat meus conatus. tanq̄ a vo-
bis mancus & præmio iudicetur indignus. At iste contradicit: & me præter æquum ait fa-
cere: qui honorari velim a præmiū referre. Non enim esse me tyrānicidam neq̄ factū a me
quicq̄ secundum legem esse: sed facto meo quiddam ad præmium petendum deesse. Rogo
igitur eum: quid reliquū a me desideras: non volui: non ascendi: non peremi: non liberaui:
nūn imperat quisq̄: non lubet quisq̄: nūn dominus minatur quisq̄: nūn me maleficorum
effugit quisq̄: nō dixeris. Sed omnia pacis plena: & leges omnes redditæ: & manifesta liber-
tas: & popularis gubernatio firma: & coniugia inuololata: & pueri extra periculum: & virgi-
nes tutæ: & festas agens serias ob cōmunem felicitatem ciuitas. Quis est igitur horum om-
nium causa: quis illa sustulit: ista præbuit? Etenim si me q̄q̄ est hoc honore dignior: illi hac
mercede cēdo: ac p̄mio istoc abstinēo. Sin vero solus ego cuncta peregi: audens: periclitās:
adoriens: occidens: puniens alterum in altero: vlciscēs: quid mea calūniaris officia: quid in-
gratum erga me populum facis? At ipsum non occidisti tyrannum: lex autem tyrannicidæ
p̄miū statuit. Interest ergo quicq̄: dic mihi: an ipsum perimas: an mortis ei causam p̄beas?
Ego certe nihil puto. nempe hoc solū legislator spectauit: libertatem & popularē statū: ac
sceleratorū amolitionē. istud honorauit: istud gratia dignū censuit: quod factū a me non cē
non queas dicere. Si enim illum occidi: quo occiso: iste non potuit viuere: ipse nimirū macta-
ui. Cædes mea: manus illius erat. Ne nimium ergo curiose de mortis mō disputes: neq̄ exa-
mines quomodo interlit. Sed an amplius non sit: an per me est: q̄ amplius ille nō est. Quan-
doquidem hoc quoq̄ mihi videris exeuissurus & sycophantam in bene merentes acturus: si
quis non ens: sed lapide ligno ve aut alio quopiam modo peremisset. Quid vero si tyrānū
fame obsessū ad mortis necessitatē adegissē: etiā ne tū requireres meamet manu peractā
cædē: alioquin deesse adhuc aliquid mihi ad legē implendā dicerēs: atq̄ id grauiore suppli-
cio interfecto malefico: vñs solū examina: istud interroga: in hoc curiosus inquire: quis faci-
norosorū supest: q̄s iniuriæ metus imminet: quæ vestigia calamitatū: sin vero purgata sūt
ac pacata omnia: sycophanta est: modū rerū calūniantē: velle p̄mio ip̄is factis debito frau-
dare. Ego siquidē hoc quoq̄ in legibus declaratū: memini (nisi forsan ob longā seruitutem
sim quæ in illis dicuntur cblitus) causa mortis duas esse: siue quis ipse occiderit seu si quis
ipse quidem non occiderit: neq̄ manu rē gesserit: coegit tñ atq̄ occasionē necis dedit. æq̄li-
ter hunc etiā lex plectendū censet. atq̄ admodū quidē iuste, nā præbitā interitus causā ni-
hilo iudicauit ip̄so facto minorē. ac reliqua iā de modo necis quæstio supuacua est. Illū ergo
qui sic occiderit: puniendū tanq̄ homicidā æquū censeas: absolutūq̄ nullo pacto vellis: qui ve-
ro eodē quo ille: modo: ciuitati benefecerit: indignū bene meritis p̄mio duces? Neq̄ enim
istud possis dicere me videlicet id fecisse tantū: bonū autē exitū quēdam temere non me id
destināte consecutū. Quid ergo pertinuissē ampli⁹: eo qui fortior erat interēpto? Quid
in vulnere gladiū reliquissē: nisi idip̄m omnino quod erat futurū: prædiuinassē? Nisi hoc for-
tasse dixeris: q̄ qui pemptus est tyrannus non erat: neq̄ hoc nomen obtinebat: neq̄ multa
vos ob id libēter si necaretur præmia dedissetis: sed hoc nūq̄ dices. Ergo interēpto tyrāno
illi qui necis causam p̄buit: non reddes præmiū? o curiositatē quomodo necatus est curas: cū
libertate fruaris. Ab eo vero qui temp̄. reddidit: amplius quicq̄ desyderas. At qui lex (ut
dicis) ipsum rerum caput examinat: media autē omnia valere sinit: neq̄ vltra curiosius in-
quirit. Quid em̄: qui in exiliū tyrannū cōpulisset: non honorē iā tyrānicidæ tulisset? Immo
ac valde quidē iuste. Nā & ille libertatē pro seruitute p̄stitit. At quod a me factū est nō exi-
lium nec redintegrandæ rebellionis metus: sed ompino p̄fecta sublatio est: & generis illius

E Luciano Tyrannicida

vniuersi internitio ac totius mali radicitus excisio. Ac nunc per deos omnia mihi ab initio in
 finem usque (si videtur) excutite: an premissum quicquam ad implendam legem fuerit: & an quicquam
 mihi defuit: quod adesse tyrannicidæ debuit. Ante omnia igitur animū adesse generosum
 decet: atque reipsum studiosum: paratumque pericula pro cōmuni cōmodo subire: ac propria mor-
 te multorum salutem redimere: Ergo ad id mihi quicquam defuit An animo fractus sum? An
 picula prospiciens per quæ mihi vadendum erat detractauit? Non id dixeris. Mane ergo in
 hoc solo: ac me finge ex eo solo quod voluit: atque isto consilio fuit: etiā si nihil inde boni prouenisset:
 tamē ob mentē ipsam, assurgentem præmium tanquam bene merentem petere. quum tamē
 ego non potuerim sed alius me secutus tyrannum occiderit. absolum (dic mihi) aut absur-
 dum esset: tribuere: maximeque si dicerem. O viri: volui cupiui. aggressus sum atque animi mei
 signa dedi. Solus honore dignus sum. quid tum? Nunc vero non id dico. sed & ascendi: & pe-
 riclitatus sum: atque innumerabilia priusquam adolefcentem peremeram feci: neque enim res usque
 adeo facilem esse suspicemini: custodiam superare: ac satellites opprimere: vnumque tot viros
 auertere: sed ferme maximum in tyrannicidio atque ipsum rei caput istud est. Nam ipse qui-
 dem tyrannus: non magnum opus est neque magno negotio conficiendum: neque expugnatum
 difficile. Sed ea potius quæ inuolunt ac tuentur tyrannidem: quæ qui vicerit: is omnia pet-
 egerit. nam reliquum quidem parum est. Siquidem istud ad tyrannum usque penetrare: ne-
 quaquam licuisset mihi: nisi custodem qui eos cingunt ac satellitum omnium victori: ac nisi eos
 omnes prius deuicissem. Nihil amplius aditicio. Sed is rursus immoror Custodias superauit
 satellites inquam: tyrannum incustoditum: inermem: nudum reddidi. ob hæc ne honore tibi di-
 gnus videor? An adhuc a me cædem postulas? Atqui si cædem etiam quaeris: nec istud qui-
 dem deest. Neque enim incruentus sum: sed perpetravi magnam ac nobilem necem Iuuentis
 florentis atque omnibus metuendi: per quem etiam ille tutus ab infidiis erat: quo solo confi-
 debat: quod multorum loco satellitum suffecit. Quid tū ergo? nūc præmio dignus sum? nūc tantarum
 rerum honore fraudabor? Quid enim si satellitem vnum: si ministrum quēpiam tyranni permis-
 sem? quid si seruū honoratiorē? an non magnū etiā hoc tibi videretur: ascendere atque in me-
 dia arce in mediis armis: aliquem ex amicis tyranni conficere? Nunc autē etiā illū qui pene-
 ptus est confydera. filius erat tyranni: immo tyrannus grauior: ac dominus inclementior:
 & tortor crudelior: extorrior violentior. Tum (quod maximum fuit) hæres omnium atque succes-
 sor. Postremoque in longū poterat nostras calamitates extendere. Vis ne hoc me solū fecisse
 Tyrannum autē ipsum adhuc ereptū fuga viuere? Munus ob ista peto. quid dicitis? non dabi-
 tis? Non illū quoque suspexistis? non dominus? non grauis? non intolerandus erat? Nunc ve-
 ro etiam caput ipsum intelligite. Quod enim iste a me flagitat: id quod optime fieri potuit: per-
 egi ac tyrannū alterius nece necavi. non vulgariter neque vno ictu: quod illi post tot scelera
 maxime fuit optandum. Sed dolore multo prius exagitans: & in oculis ostendens misere pro-
 strata: quæ illi fuerant charissima: filiū quicquam malū tū ætate florētem: ac patri similē: sanguine
 ac rabo plenū. Hæc sunt patrum vulnera: hi legitimorum tyrannicidarum gladii: Hæc tyrannis
 crudelibus digna mors Hoc supplicium sceleribus tantis debitum Nā illico mori: illico nescire:
 nullū tale spectaculū cernere: nihil habet tyrannica poena dignū. Nō enim ignorabā (te appel-
 lo) non inquam ignorabā: immo nec alius quicquam quantū ille erga filiū gerebat affectū: & quod post
 illum viuere ne paululum quidē dignaretur. Atque omnes fortasse patres sunt in filios eiusmodi.
 At hic certe aliquid supra ceteros habebat idque merito: quippe qui illū solū videbat du-
 cem: seruatoreque tyrannidis: solūque pericula patris præoccupantē ac firmirate impio pstan-
 tem. Vnde etiā quicquam nō ob amorē at ob desperationē saltē statim illū sciebā moriturū: quum
 cogitaret: inuilem sibi vitam futurā: securitate quā illi filius præbebat ablata. Omnibus igitur
 illū simul circūsepsi: natura: dolore: desperatione: terrore: ac temporū etiā futurorum metu.

Thomæ Mori.

His in illū cōmilitonibus vsus sum: & ad vltimū illud cōsiliū coegi. Interit nobis orbis afflictus: dolens: lachrymans: luctū lugens: breuē quidē: sed qui patri sufficiat: & quod grauissimum est: ipse a seipso: quod mortis genus omnīū est miserrimū multoq; acerbius q̄ si inferatur ab alio. Vbi mihi gladius est: num quis illū agnoscat alius: nū cuiusq; alteri⁹ telum est: Quis illū in arcē duxit: Ante tyrannū quis vsus est: quis illū tyranno misit: o ensis me cum cōicans: rerū a me bene gestarū successor: post tot discrimina: post tot mortes despiciamur: & indigni prēmio videmur. Si em̄ ob istud solū hunc a vobis honorē peterē: si dicerē: o viri tyranno mortē cupienti: ac rū inermi forte dephenso: meus iste subseruiuit gladius: atq; operā suā ad consequendā libertatē cōmodauit omnibus: honore ac p̄mio indignū putassetis: dominū tā popularis rei nō retraliaissetis: nō inter benefactores inscripsissetis: nō inter sacra gladiū ipsum reposuissetis: non secundū deos illū coluissetis: Nunc me cū cogitate: qualia tyrannū ipsum ante mortē & fecisse & dixisse sit verisimile: quū filiū perimerē ac vulneribus multis in parte corporis cōspicua perfoderē: quo videlicet genitor vreretur atq; aspectu primo stupeficeret: miserabiliter exclamauit atq; inelamauit patrē: non vt auxiliator esset: aut cōmilito: quippe qui iam senex erat: atq; inualidus: Sed domesticorū malorum spectator. Ego illinc digredior: totius quidem tragœdiæ author. Reliqui vero histrioni cadauer: & scēnā: & ensem: ac cetera quæ fabulæ superant. At ille quū adesset: ac videret filium quem habebat vnicū: vix respirantē: lacertū ac morte plenū: vulnera quoq; illa densa ac multa & letalia gerentem: sic exclamauit o nate: sublati sumus: interēpti sumus: tyrāni casū sum⁹: vbi iste interfector est: ad quid mihi parci: cui me reseruat malo: p te iam fili prāmortuum: nisi me forte: vtpote senē: contēnit & lente me perimere decreuit ac mortem mihi producat vt necem mihi faciat longiorē. Et simul ista dicēs: ensem quarebat: ipse autem erat inermis: vt qui omnem in filio spem reposuerat. At ne is quidem defuit: iam dudum enim a me ante p̄paratus erat: atq; ad facinus futurū relictus. ergo ex corpore euellēs & ex vulnere gladium eximens iam dudum me occidisti: peremisti: nunc vero mihi finē facito. o ensis inquit patri lugenti consolator veni: atq; infelicem senis manum adiuua. lugula tyrānū: pime: ac luctu solue. Vtinā in te prior incidissem. vtinā ordinē cædis incepissem cecidissem quidem: at vt tyrānus tantum: at vltorē sperans. nunc vero vt orbis: nūc vero vt etiam carnificis egens: & hæc simul dicens: vulnus intulit tremulus: impotens: cupiens quidem: iualidus tamen ad facinoris ministerium. Quot sunt ista supplicia: quot vulnera: quot mortes: Quot tyrannicidia: quot prēmia: Et tandem vidistis omnes facientem iuuenem: op⁹ neq; paruum: neq; facile. Senē vero illi creūsusum: cruorem vtriusq; inharētem: atq; illam libertatis & victoriæ parentem libitinā & nostri ensis operam. Ensem vero ipsum inter vtrumq; monstratum: declarantem q̄ non indignus domino sit: testantemq; quod mihi sit fideliter obsequutus. Hoc si ergo fecissem: obscurius fuisset: nunc vero redditur ipsa nouitate splendidius. Qui tyrannidem ergo omnem sustuli: ego sum: opus aut in multos distributum est. quemadmodū in fabula. Atq; egi primas quidem partes ego: secundas vero filius: Tertias tyrannus ipse: ensis autem subseruiuit omnibus.

FINIS Tyrannicidæ Thoma Moro interprete.

Declamatio contra Tyrannicidā Lucianicā respondens.

Declamatio Thomæ Mori: qua superiori declamationi respondet.

Non putaueram iudices ei qui (id quod ego nunc facio) publicam causam suscepisset agendam: optus fore: ut quid id facere instituerit: Rationē reddat: neque enim vllū fore periculū: ne id maliciā potius aggressus: quā pietate videatur: quū hoc certissimum præbeat magnæ integritatis argumentū: quod aliorū omnium cōmodis elegerit suo privato labore consulere. Quod quā omnes istiusmodi causarū patronos merito posse existimē ab omni calūniæ suspitione defendere: me tamē omnium meritissime: qui ut oībus prosum nō solum hunc mihi laborē desumpsi: sed inimicitias etiam cū eo viro contraxi: qui se Tyrannos quoque lætat occidisse. Sed quoniā nihil tam recte ceptum esse video: quod nō improborū vellicet ac deprauet iniquitas: & quosdam iam nunc mussitantes audio qui istius oratione persuasi: hoc meum officiū in peiorem partem rapiunt: Statui iudices vobis huius actionis meæ causas exponere: ne quis industriæ meæ malignus interpret: eam dolor: odio vel inuidiæ conetur ascribere. Ac primū: quid est quid Tyrāni mortem dolere puter: nam id iste mihi nūper obiecit: probationem vero nullā attulit dixisse tū contētus: & credi sibi sine argumento: sine teste postulat. Immo (inquit) nisi doleres: nisi Tyrāni mortē vlcisci cuperes: me cum non contenderes. Ergo eo solo lugere me Tyranni mortē probas: quod tibi ob elus necem præmium iniuste petenti ego me iuste opposui? Vis videre quid nihil dicis? Si te Tyrannū occidisse probes: ego tecum litigare: nec si velim possem: nec si possem velim: Nūc vero quid aliud contra te dicturus sum: quod illū non occidisti? Si tu interfecisses nihil quereretur: immo laudarem: admirarer: ac præmiū primus decernerē: nunc vero ideo tibi contradico: ideo tibi honorem denego: ideo aduersor: ideo queror: quia Tyrannum nō occidisti. Num igitur occisum protinus dolere videor? Ostendisse potius iudices debuit me Tyrāno fuisse vel sanguine coniunctū: vel affinitate propinquū: vel beneficiis deuinctū: vel scelerū cōmunionē fœderatum. At istorum quicquid ne fingere quidem potuit. Ergo si neque cognatus illi: neque affinis fui: si mea opera nunquā in cuiusque iniuriā vsus est: si me ab illo beneficii nihil in me collatum est: si me acerba seruitute cum ceteris simul oppressit: si me illi interitus libertati vobiscum vna restituit: quid causæ est ut illius mortē meæ salutis ac libertatis auspiciū doleam? At o dii certe tantundē causæ est. Nam quid egit: quod odiū in illum prouocaret meū? Primo Tyranni filiū interfecit. Postea vero Tyranno sibi manus inferente iste præmiū tanquā Tyrannicida petiit. Quorū alterum puta quod iuuenē peremit: quod id ipsum parū consulte: parum quod ex cōmuni cōmodo fecerat: nisi dii nobis fuissent propitii: fecit ille tū animo (quātū ego certe suspicor) non male. Alterum vero: nempe quod præmiū postulat: quū nō meruerit ut nunc sunt hominum ingenia: nō miror & ignosco certe: modo possit auferre. Neutrū istorū odiū in illum meū concitat. Extra hæc nihil vnquā fecit: quod ad me vllō modo pertineat. Ergo tam iniquus sum ut hominē vix tandē satis aut de facie aut fama notū qui me nec re offenderat nec verbo læserat: gratis odio persequeretur? Restat inuidiæ diluēda suspicio: quæ talis est: ut nullo malo carere velim libentius. Nam quā oīa vitia sint suapte natura perniciofa: nullū tamen est liuore pestilentius: quodque pectus cui semel infederit grauioribus tormētis exagitet. Nempe alterius fortunā suā infortunū ducere: secundis aliorū rebus æstuarē: alienis laudibus vri: aliena felicitate torqueri: an non sūma miseria: non extrema demētia est? Itaque si a quoque alio vicio iudices absum: ab hoc certe longissime absum. Cuius vnquā fortunas impetit? Cuius res bene gestas eleuauit? Cuius laudibus vnquā detraxi? Cuius famā labe resperxi? Certe ab huius vicii suspitione si me mediocris ista fortuna mea: non asserit: quæ nō tam inops est ut aliorum opibus ac præmiis inuideam: Si me antea vita nō vindicat: quod nō vlgadeo est rerū bene gestarū indiga: ut aliena debeā laude tabescere: At ipsa me hercle causa protinus absoluit: quæ talis est: ut potius omnium veniam: quā cuiusque mereatur inuidiā. Quæ lo-
CC c li.

Thomæ Mori.

dices: quod tandem odii signum quod inuidiæ documentum: præ me fero? Non prouoco: non irascor: non accuso: urbem tantum in ius vocatam ab illo defendo. Sed quur sedēbus ergo cæteris ac tacentibus vniuersis: atq; in his multis & clarissimis viris: & auctoritate præstātibus: & multo ad dicēdum instructioribus: ego potissimum surgo & petenti præmia contradico? Illi ipsi profecto quin mecū sentiāt non dubito: & quin ex his pleriq; sint: qui hoc ipsum officium nisi ego iam suscepissem libenter fuerint obituri. Neq; tamen ideo culpandus sum: q; me pro patria prius obtulerim. Quicquid est: alieni silentii causas non debeo. Me certe ad dicēdum cum reipub. cā: tum deorum immortalium respectus incitabat. Nempe quum viderem satis tenues ærarii nostri prouentus: & p̄sentem pecuniam nimis exiguam: tum instare multas necessarij sumptus occasiones: non ferebā vti ciuitas hoc insuper non necessario sumptu mulcetur. Tyrannicidij præmium quantum sit non ignoratis: ac merito quidē. Quod enim p̄cium satis grande sit: quo agri: foci: fortunæ: liberi: contiges: salus ac libertas omnium: postremo ipsæ deorum aræ: atq; templa redimunt. Quod quo maius atq; vrbis onerosius est: eo magis a nobis prospiciēdum est: ne temere collocetur. Satis iudices satis imp̄sæ ac sumptus imminet: satis effundendum est: vt ærariū nostrum tam profunde: non iste etiam cui nihil debemus: exhauriat. Præterea quum hoc tyrannicidij sola deorum clementia prouenerit: qui toties inclamati calamitatum tandē nostrarum miserris. Crudelissimi nos iugo tyranni soluere: ac libertati reddere voluerunt: non ferendum putauit: vt ciuitas honorem gratiamq; dijs benemerentibus ablatam homini non merenti tribueret. Totū autem hoc negotij fortunæ deorumq; benignitati deberi: huic nihil gratiæ: apertissimis argumentis docebo: quod dum facio: quæso iudices diligenter attendite. Tria sunt quorum iste quodlibet sufficere sibi ad hunc honorem consequendū putat: vel q; tyranni peremit filium: vel q; tyrannum tenuit occidere: vel q; pater filij nec commotus ense quem iste reliquerat: mortem sibi consciuit. Ergo illius adolescentis cædes tyrannicidium videtur? Quid nī? nempe & ille (inquit) tyrannus erat. Quis id credat iudices: urbem vnā duobus suffecisse tyrannis: duos tyrannos inuicem cōcordes eadem incoluisse moenia. vnus vrbis ambitu potuisse contineri: quorum alterutri vix vel orbis vniuersus suffecerit? Quisquis id credendum duxerit: is mihi parum videtur tyrannicam considerare naturam. Nam legitimæ quoq; potestates ac non solum legibus gubernantes: sed etiam legibus obtemperantes: & tyrannide tanto interuallo mitiores: ambitione tamen ita vincuntur vt nec vel intimorum amicorum vitæ parcant: potiusq; eos habeant imperij sui confortes. Quis tyrannum credat natura ferum ac violentū: cū imperij sui ciuis ardore hominū leges proteruerit: deorum contēpserit: vitam neglexerit: sociū quenq; admittere? Quin brutorum quoq; plerūq; formæ quæ (quod tyrānorū propriū est) rapto viuere: quibus solius pabuli cura: imp̄sit aliqua tyrannicæ naturæ vestigia: in proprios foetus sauiunt potiusq; socios illos venationis accipiant. Et hominē tyrannū putamus: quē fastus inflat: ambitio stimulat: cupiditas vrget: gloria sollicitat: suam cum quoq; posse cōmunicare tyrannidē? At iste non solū duos tyrannos facit: verū etiā adolescentē plusq; tyrannū vult videri. Nam ciuib; atroces (inquit) iniurias fecit: cæde: rapina: stupro: omnib; deniq; scelerum formis insignis. Noīe quidē abstinuit: cæterū re ipsa tyrānidis caput erat: ac parēte plus potuit: sicut vt volebat rexit. At longe contra: se res habet iudices. Nimirū impotēs semper ac formidolosa res tyrannis est. Neq; filius profecto patrē tulisset: si posset: neq; filio tantum permisisset pater: vt posset. Nemo tyrānis est hærede suspectior: qui eo maiore parenti metum incutit quo magis ferocem eius indolem ac tyrānicos mores expresse. Cōtinebat ergo filij sui cupiditates: atq; adolescenti stringebat potiusq; laxabat habenas: ne virib; nimiam inualescens iuuenis: imperij audax atq; opibus insolēs: nec sibi iam imperās: tan-

Declamatio contra Tyrannicidam Lucianicæ respondens,

dem ne pareri quidē poteret: quin iā Saturno supi Iouē pferret. Nā si iniurias iterdū fecit: qd aliud q̄ se pareri satellitē p̄buit: ex q̄? Quot? q̄q̄ ēq̄ nō grasset: nuptias violat: domos cōpillet: phana dispollet: oculos cædat: atq; optimū quēq; trucidet! Sed qm̄ vn⁹ est cui⁹ potētia atq; vmbra freti: tā scelerata grassant audacia: poenas alioquin facinorū suorū: vel illi vel publicis legib⁹ daturis: qdē latrōes: homicidæ: fures: adulteri: Sol⁹ aut vn⁹ ille scelerum princeps sub cui⁹ noīe oēs sp̄une delirescūt: tyrān⁹ ē. At ille adolescēs si quādo patrabat aliū quid atroci⁹: p̄sem semp sic impasse dicebat: neq; ego qn̄ imparit: dubito: Nā fili⁹ q̄q̄ ea indole fuit: vt parentē aliquādo videret (si ad tantā puenisset ætatē) flagitiis ac scelerib⁹ æq̄turus: tñ in hac adolescētia p̄ illi⁹ crudelitate ac sacuitia q̄b⁹ iā a puero semp assuet⁹ isenuerat: rudis adhuc miles: ac vix tyro fuit: neq; fere magnū q̄q̄ nisi a p̄e iussus atq; edoct⁹ agebat. Sed siue nō nisi iussus illa faciebat: siue ip̄e etiā iussus audebat: tñ quū rāq̄ iuss⁹ egerit: quū neq; Tyrāni nomē vsurparit: neq; se p̄ tyranno gesserit: sed p̄ se parere significarit: & auctorū suorū causas in illū rettulerit: quū aliū se potentiorē eē cōfess⁹ sit: cui⁹ virib⁹ fideret: a quo oīs ei⁹ p̄deret impunitas: furē si velis aut sacrilegū: vel si quod aliud nomē maius: appelles: at is p̄fecto nō est: in quo fieri tyrānicidiū pōt. Qd si illū oīa solū potuisse: ac re ip̄a tyrāni: fuisse cōtendas (& qd paulo ante lactabas) ilico ei⁹ morte liberā fuisse rēpublicā: Finis gam⁹ obsecro adhuc parentē viuere: sed nō fugatū tñ: qd nescio quur ip̄e finxisti: qp̄e quē nec ip̄e fugaueras: neq; cur ei fugiendū esset effeceras. Filio em̄ tñ p̄ insidias adēpto: reliqs virib⁹ integris: nō videor cur p̄i magis despandū: aut fugiendū fuerit: q̄ si aut fili⁹ ei natus nō fuisset: aut pesto corrept⁹ obisset. Patrē ergo fingam⁹ (vt dixi) viuētē: Ac filio qdē vnioco orbatū. Sed satellitū tñ caterua cinctū: cedē filiū lachrymātē: sed iterfectori minātē. Atq; oīa suppliciorū ḡna destinātē. In forū vultu tristi quidē: sed tñ cruci pcurrere: & plato quē tu reliquisti gladio: ingētia polliceri p̄mia: si q̄s ei⁹ ensis dñm pdiderit: hic tñ foro iā ab illo atq; ei⁹ satellitib⁹ occupato: & in caput tuū q̄stioē iā haberi coepta: in publicū fortis tyrānicida pcurrit: & in medios globos irruēs tyrānū te occidisse p̄clamita: libertatē oīb⁹ denūcia: ac tyrānicidii p̄miū postula. Quid fugis! Quid latebras q̄ris! Quid tyrānicida metuis! An nō libera est rēpublica! An nō Tyrān⁹ occis⁹ est! Neq; ergo is quē permisti tyrān⁹ erat. Sed quidā poti⁹ tyrāni satelles neq; ei⁹ morte ciuitas libertati restituta est: qd solū paulo āte dicebas hui⁹ legis spectasse latorē. At hæredē (inqt) occidi. Quid mihi hæredes noīat! Quid in tyrānide leges mēorat! Legū ista noīa sūt: iuris est ista successio. An pyræ filiū si demorui p̄is locū ip̄leuerit: hæredē q̄q̄ dixerit! Intestat⁹ semp tyrān⁹ moritur: qp̄e legib⁹ ab illo captiuus: q̄ soloratiū facere testamētū p̄nit. Proinde q̄ defūcti locū tyrāni subit: hæres nō est sed nou⁹ tyrān⁹. Nō em̄ succedit. sed luadit: at illi nūc puissēm⁹. Istud q̄ cōstat! Ego cōtra. tyrāno mortuo pplm̄ ilico liberū eē dico: Alioqn̄ frustra lex tyrānicidæ p̄miū statuit: Si alteri⁹ morte in alteri⁹ p̄cātem recidim⁹. Sed lōge secus iudices. defuncto enim quolibet casu tyrāno popul⁹ iā tū liber dū amici luctu occupāt: tū stupēt ei⁹ morte satellites: ilico sese in libertatē afferuissent: neq; pl⁹ fili⁹ aduers⁹ ppli vires tū valuisset. q̄ nūc pōt q̄q̄: vī ex amicis tyrāni potētissim⁹ aut ḡne q̄q̄s ei fuit post filiū p̄xim⁹: ad quē: si successiōis nomē: atq; hæreditatē audiēdū ē. tā nūc tyrānis p̄tinet: q̄ ad filiū p̄tinuisset. Qui satellitē igit: q̄ amicū: q̄ cognatū: q̄ filiū tyrāni p̄emerit: frustra tyrānicidiū iactauerit. Tyrān⁹ ip̄e sol⁹ ē cui⁹ necē tāto p̄mio res publica merca. Sed volui (inqt) p̄ntauli: p̄clitāt⁹ sū: qd negari ne possit: Filio tyrāni p̄pto: spe futuræ tyrānidis exticta: p̄clarum aī mei documētū reliq; vī hoc solum sufficere mihi ad hūc honorē puto. Hic vide obsecro q̄ nihil maliuole: q̄ simplr agā tecū oīa. q̄ ex re tua totum hoc negociū minime suspiciosus Interp̄ter. Nā si ali⁹ hāc ageret cām: nec tñ ex inimicis tuis: sed ex acriorib⁹ istis actorib⁹ q̄sp̄iā: q̄ locos oēs excutit: & suspiciōib⁹ vrgēt ac moleste nimīū p̄mūt. Sic hercules hūc tractaret locū: vt te nec id tētassee vnq̄ nec de-

Thomæ Mori.

stinasse cōcederat. Qd si tu vociferareris mirari te quēq̃ tā insigni eē impudētia: vt talia dicere occiso in ipso conatu tyrāni filio audeat: hic ille prin⁹ q̃ si fieri nō potuerit (Inget) vt nō patriā liberatur⁹: qd nō p̃stitisti: nō tyrānū occisur⁹: quē nō attrigisti: sed ipm poti⁹ luuenē quē trucidasti p̃ptur⁹ ascēderis: illatā tibi priuatī: aliquā vltur⁹ ac ret aliatur⁹ iniuriā. Hic si instaret: vrgeret: p̃meret: ac certas aliq̃s: p̃bationes illius aī tui ac p̃positi flagitaret: vides (vt opinor) in quātas traheris āgustias. Sed ego tecū hoc pacto nō agam: q̃ppe q̃ in rebus (cuiusmōi ista ē) vehemēter obfcuris affueui: semp̃ i meliorē ptē eē p̃cliuior. Permitto itaq̃ tibi vt ista fecisse aīo i rēpu. p̃p̃so videaris. Voluisti ergo ac tētaisti prors⁹ auferre tyrānidē. Hoccine tibi videt̃ isto p̃mio cōp̃sandū: Primū q̃ voluisti: q̃s nō videt̃ q̃ sit exiguū: Nā hac rōne oēs tyrānicidii p̃miū peterem⁹. Quis em̃ tā frigidus in rēpu. aīo fuerit vt tyrānū crudelissimū nō libēter auferre voluerit: Tērado vero qd aliud declarasti q̃ q̃ eē tyrānicida: voluisti! Qd te p̃terea piculis exposuisti: an id p̃miū meruerit vllū: postea videbim⁹. q̃ aut̃ istud nō meruit: spo vobis iudices eē vel sola legis rectratiōe p̃spiciū. Quæ quū p̃miū nisi tyrānicidæ nō statuat: q̃ vero tyrānū nō ceciderit eē tyrānicida nō possit: quātūlibet q̃sp̃iā tētauerit: quātūscūq̃ sese piculis exposuerit: frustra tyrānicidii p̃miū (nisi casu tyrāno) petierit. Nā ei q̃ dū conat̃ occidere: in exiliū compulerit: p̃miū qdē: sed neq̃ t̃m: neq̃ tāq̃ tyrānicidæ decernā. Eteī si morbo quopiā laborās denūciē: q̃cūq̃ me sanauerit: ei recuperata valitudie tria me talēta daturū: veniat aliq̃s spe mercedis induct⁹: q̃ mei curā suscipiat. deīde medicamentis quibuscūq̃ adhibitis: vbi frustra se conari senserit: artē suā morbo victā: confessus: me iam deploratū reliquat: aliq̃ t̃m molestiæ pte leuatū: Sanitatis illi mercedē: q̃a nō sanauit: nō debeor: rur⁹ q̃a p̃fuit: inanē prors⁹ a me dimittere haud aequū ē. At si post mille pharmaca: nihilo t̃m meli⁹ habentem destituat: p̃miū nihil meret̃: q̃ nihil iuuat. gr̃a vero tātūde ferē: q̃ q̃ mederi tētauit: sui gr̃a: nō mei fecit Quod si insigniter medicæ artis ignar⁹: rē t̃m aggredi fuerit aus⁹: atq̃ aliquātisp̃ misere venenis adfectū: postea dimittat: quū iā nō mō nihil opis tulit: sed plurimū doloris addidit: etiā si sese gratis obtulerit: vtrum amore dign⁹ est: q̃ me suo labore tā diu nulla p̃miū spe tā officiose vexauit: an sūmo poti⁹ odio: q̃ temere sese meo piculo: ei negocio cui⁹ erat impit⁹ imiscuit! Huius rei iudices haud multū mihi videt̃: p̃sens causa dissimilis. Lex etem̃ tyrannicidā cōducere vehemēter alicūde studet: eiq̃ p̃miū certū tyrāno casu: pollicet̃. Sed tyrānicidā quū dicit iudices: hoīem q̃rit artificē: nō manu t̃m fortē. Sed pectore quoq̃ multo magis valētē: cōsilio potiusq̃ virib⁹ p̃stārē: q̃ insidias tēdere: laqueos abscondere: occasiōes captare nouerit. Ergo: hāc puiciā: si q̃s hmōi suscepit: q̃ tyrānū ipm arte ex insidiis adorsat̃: adorsū opprīmat: opprīssū interimat: nec re cōcepta semel: nisi p̃fecta: desistat: hic tyrannicidii p̃miū audacter postulet. Sin id quidē nō potuerit: qd aut̃ p̃ximū ē & cōfine fecerit: tyrānū videlicet vel in exiliū abegerit: vel ad deditiōnē cōdonata vita coegerit: vel ad deponēdā tyrānidē certa cōditiōe cōpulerit: hūc ergo p̃mio dignū neq̃ nullo qdē: neq̃ t̃m tyrannicidæ iudico. At si q̃s manu potēs: mētis iops: illarū penit⁹ ignar⁹ artium: quibus istructum esse tyrannicidam oportet: qui rem viribus egere tantum: ac non consilio putet: qui deniq̃ Aiaci multo sit q̃ Vlyssi similior: Sed Aiaci tamē iam abiudicatis armis infanienti: armenta hominum loco trucidanti: Si huiusmodi inquā quisp̃iā rem tantam conficiendam sibi desumpserit: tum nec insidias collocans: nec tempus eligens nec occasionem expectans: impetu quodam proruat: nec ab ipso tamen tyranno incipiat: sed in satellites eius insiliat: dato interim illi sibi cauendi loco. Tum subducto Tyranno: re temere cōcepta: stulte gesta: per ignauā relīcta: ac penitus infecta: sola sibi fuga abiecto etiā gladio: cōsulat: Postea vero vel defūcto vel iresecto tyrāno: in publicū p̃deat: p̃miū tāq̃ tyrānicida postulet atq̃ hmōi yratur orōne: Volui iudices: ausus sum: tētaui: periclitatus sum. Vtrū

Declamatio contra Tyrannicidā Lucianicæ respondens.

iudices illi Tyrannicidii p̄miū decerneretis: quia Tyrannū tērauit occidere: An malā potius grām haberetis: ac dignū etiā supplicio duceret: q̄ sua temeritate nō se solū frustra periculis obiecerat: sed vrbē etiā vniuersam in summū discrimē vna p̄cipitauerat: vtpote qui Tyrannū stulte irritādo fecerit & ciuib⁹ infestiorē & aduersus insidias cautiore! Videtis ergo iudices quēadmodū id qd̄ iste vel solū satis esse cōfidebat vsq̄ adeo nihil adiuuat: vt etiā nō nihil officiat. Quāobrē si neq̄ is quē pemit Tyrānus fuit: nec sat Tyrāni filiū occidisse fuit: tentasse vero temere: plusq̄ frustra fuit. Reliquū est vt vltimū illud: Tyrāni videlicet ipsius mortē excutiam⁹. Quā iste sibi nos debere disputat. Hoc toti⁹ negotii caput ē: hoc si vobis iste persuaserit: causā nihil ē quin vicerit. Cōtraq̄ si ego hāc p̄tē euicero: atq̄ sacrā hāc (qd̄ aiunt) ancorā illi p̄cidero: nōne illico necesse ē fluctuet ac naufragio pereat! Idcirco iudices hic etiā atq̄ etiā obsecro: vt q̄maxie siris attēti: dū Tyranni cadē doceo: ex qua tota ista p̄det cōtrouersia: nihil ad istū qcq̄ prinere. Totū ergo hūc locū: iudices: sic ab isto tractatū eē meministis: vt q̄ vobis p̄suadere cuperet: vt i crederetis eū iam tū quū filiū p̄meret: parētē qd̄ postea fecit p̄scisse facturū. Sciebā (inquit) satis eē filiū occidere: sciebā p̄m illico sese post mortē filii perēpturū. Immo sciebas certe: quū sic hāc causā ageres: opus eē tibi vt illa p̄scis se videreris. Alioqn frustra te p̄miū Tyrannicidii petiturū. Si neq̄ ipse Tyrannū p̄misset: neq̄ id salē fecisses vnde illi scires exitiū imminere. Eā obrē iudices exitū eius factū tā certū videri voluit. vt vobis etiā audiētib⁹ dixerit: ob id ipm̄ sese a Tyrāno manū abstinuisse. eūq̄ si hūip̄si pariter & isti⁹ gladio reliquisset: quē alioqn (vt ait) facile potuisset occidere: fecisset q̄: nī si de exitu securus scilicet: tūc de industria pepercisset: vt paulopost miseri⁹ interiret. Hic igit̄ quid faciā! quo me potissimū verrā! vnde argumenta cōquirā: quib⁹ hūc probē nō esse rerū futurarū p̄sciū! Quin illū percontemur potius ac rōnes aliquas exigam⁹: quib⁹ ille nobis fidē rei tam lōge supra fidē faciat: vñ tā hāc mirabilē diuinādi peritiā nactus sit: vtrū ne hoīe quop̄lā docente didicerit: an numine potius inspirāte cōceperit. dic igit̄ nobis Tiresia: quonā probamēto facies vt i cōster: cōp̄rāhenfam esse tibi rerū futurarū scientiā! desolūsum alicubi thesaurum effode: cogitationes nostras euolue: abstrusum aliquid atq̄ occultatum erue. qd̄ miremur omnes. nempe eiusdem artis esse puto: & quæ p̄ntia latent edicere: et quæ sunt futura prædicere. Aut si tu futuris duntaxat vales. aliqua nūc ediffere: aliquot posthac annis: aut (si libet) seculis potius euentura: quæ quū ex tuo præscripto ceciderint omnia: tū demū redito: & futura te præscisse dicito. Interim profecto ægræ (q̄rū suspicor) obtinebis: vt quod te nesciente fiebat: id præscisse credaris ante q̄ fieret: q̄ si tum quū filium interimeres: ignorabas patrem sese [qd̄ postea fecit] occisurū: quur tu nunc eius cadis præmijū postulas: quam [nisi velis impudenter esse mendax] fateare necesse est te ignorante: atq̄ adeo ne cogitante quidem perpetrata esse! Sed ideo se fortasse putat huius etiam necis authorem: quoniam illa cædes quam fecit: istius quoq̄ (tamen si præter spem) causa tamen aliquo modo fuit. Qua in re vos longe alia iudices opinor esse sentētia. Neq̄ enim si Tyrannum casu quisq̄ aut mente captus occidisset: ei Tyrannicidii præmiū decerneretis: quid ita! Nempe q̄ inscius vterq̄ atq̄ imprudens occidisset: q̄q̄ istius causa est aliquāto (vt mihi videtur) inferior. Nam si alteruter illorum præmiū peteret: tamen si peteret qui peremisset ignarus: atq̄ ideo frustra peteret: peteret tamen: qui peremisset. nunc vero et isto nesciente: & nō ab ipso perēptus est. At nihil ego (inquit) neq̄ casu neq̄ imprudēs feci: sed filium consulto trucidāui atq̄ ita patri volens ac prudens mortis causam p̄bui: qui (ni ego filiū occidisset) adhuc Tyrānus viueret. Age accedā etiā p̄phus. Si tu Tyrannū aggressus: vt perimeres: deinde vlt⁹ ab eo p̄iecto etiā gladio: fugeres: atq̄ is equo te p̄sequutus: equo collapsō p̄ceps in gladiū tuū tam oportune caderet: vt eodē trāffigeret: an nō hic posses eadē omnia dicere: voluisse te videlicet: ac volētē aggressum esse: volentē igit̄ prudē

Thomæ Mori.

rēq; causas ei mortis attulisse: nā nisi tu illū fuisses adortus: ille nō fuisset occisus. Sed nōne
 vides: vt eadē opa: v'l magis fuga tua gloriari liceat: & ignauia tuā p̄mū perere? nā nisi tu
 fugisses: ille nō cecidisset: nisi tu gladiū turpiter abiēcisses: nec trāfixus ille fuisset. Postre-
 mo hac rōne ignauos etiā Tyrānicidas esse liceat. Quēadmodū licet volēs adortus esses vt
 interimeres: tñ postq̄ re īfecta fugisses: qđ postea factū eēt: tuū nō iudicaret: licet id factū nō
 fuisset: nisi tu aliqd ante fecisses. Ita etiā si Tyrānū perempturus ascendisti: filiūq; dū p̄rem
 quæris: occidisti: tñ quū pergere ac p̄ficere qđ inceperas vel timore nō ausus sis: vel negligē-
 tia nolueris: vel casu nō potueris: sed re prorsus īfecta redieris: quicqđ inde postea te īscio
 atq; īsperāte puenit: id a te p̄fectū esse ne dixeris. Siquidē quicqđ tuū dici pōt: ibi defuit:
 vbi tu destitisti. At nec istud fortassis ei qđ ipse fecit simile esse cōcedet. Sed mihi hoc pacto:
 rursus opponet. Is quē tu pponis nō ea mēte Tyrannū aggressus est vt se postea victo ac fu-
 giente: ille victor dū p̄sequeret: occuberet. Ideoq; qđ nō pposuit: merito suū vocare non pōt.
 At ego eo pposito peremi filiū: vt pater sese dolore cōmotus occideret atq; id facturū aīo
 meo p̄cepi: videtis iudices: vt nobis illa diuinatōe sua rursus occurrit: Quærem⁹ igit ab eo
 quonā pacto p̄senferit? p̄sciuerit ne? an cōiecerit: si se p̄sciuisse n̄deat: neminē credo ei cre-
 diturū. Sin cōieciſſe: interim nescisse se fateſ. Sed opinatū esse tñ: hoc est dubitaſſe incertū
 fuſſe. Postremo qđ aliud q̄ ignorasse: Sed videam⁹ tñ qbus signis: q̄ p̄spicuis argumētis: rē
 tā īopinabilē ita collegerit euēturā: vt qđ alius nemo sperare potuisset: id ille sibi tanq̄ cer-
 tū atq; īeuētabile pposuerit. Nouerā (īquit) q̄ misere deperibat filiū. Ita ne id tandē adeo
 te certū ac securū reddidit: vt necē eius nō tanq̄ forte secuturā: sed necessario futurā desti-
 naret? Scio iudices haud mediocres illos affectus esse: quos erga liberos parētū pectorib⁹ in-
 ſcult natura: neq; tñ aut tātos: aut cuiq; tā exploratos esse credideri: vt pmittere sibi ac spō-
 dere audeat (id qđ iste se fecisse narrat) interēpto filio p̄rem vltionē ei comitē futurū. Nā
 quotuſq; ex his quorū filiī & vnici & chariſſimi quotidie vel morbo cadūt: vel dolo pere-
 unt: vel bello occubūt: v'l casu intereſt vſq; adeo moerore cōsternat: vt sibi mortē sua spōre
 cōſciſcat? Sed amor (īquit) etiā deſpatio nō minor occasio deſyderādæ mortis accessit. Quā
 obrē obſecro? An tu quū filiū pimeres: reliquos vna ſatellites oēs occidisti? nō dices: opinor:
 ſtragē te tātā feciſſe. Cæteros igit adhuc retinebat: opū ſatis: viriū ſatis habebat. Quapro-
 pter vno adēpto: quū tot adhuc eēt incolumes: quorū oīm intererat maxie hūc icolumē
 eſſe: quur ei vſq; adeo deſperādū fuit: vt nō ab vrbe ſed ex orbe feſtinaret effugere? An vſq;
 q̄ gentiū viuere quēq; hodie ſuſpicemur: qđ id feciſſet qđ Tyrānus iſte fecit? Quid de aliis q̄ri-
 m⁹ quī te potuis interrogem⁹: quē verifiſimile ē de te cōlecturā hāc feciſſe: & Tyrānū ex aīo
 tuo ſpectaſſe. Si tibi ergo fili⁹ pimeret: atq; īſup īminere videret nōnullū & fortunæ ſimul
 et vitæ piculū: nū potius eligeres te comitē filio dare: q̄ mortē illius viciſci? An temetipſe ne
 ab aliis occidereris occideres? Certe (vt p̄ te quoq; n̄deam⁹) nō faceres. Quō ergo in mētē
 tibi venire potuit: vt qđ nec aliū fecerūt: nec qſq; feciſſet: nec tute facturū eſſes: id Tyrānū
 cogitaſſe facturū? At plane (īquit) cogitabā. Alloquin quur ibi gladiū meū reliquiſſe? Recte
 nimirū ignauia tuā nos admones. Nā quū hoc dicit iudices: nōne id vobis videt dicere: p̄-
 ſenſi certe: alioqn cur inde fugiſſe? qđ eū aliud eſt alioqn cur gladiū ibi reliquiſſe: q̄ alioquin
 cur inde abiecto gladio turpiter me ī pedes dediſſe? Nā qđ opus fuit gladiū Tyrāno relin-
 quere? Ne deſſet ei ſcilicet: quo p̄iret? Itane q̄ oīm gladios timeret: ipſe gladio caret? Qui q̄
 quid habet gladio peperit: gladio poſſidet: gladio tucſ: ei gladius vnq; abſuerit? O nouū p̄-
 digiū iudices Tyrān⁹ ſine gladio. Neq; illū gladi⁹ defuit: nec iſte gladiū ei reliq;: ſed abiecit:
 nec futurū qđ euēnit: v'l leuiſſima cōiectura p̄uidit. Sed poſtea q̄ ī arcē temere (neſcio quō)
 perrepiſſet: atq; ibi adoleſcentē (vt eſt iuuenta ſp̄ incautior) ſolum securū: ac nihil minus
 expectantem: de improviſo adortus oppreſſiſſet: ac potuiſſet fortaiſſe progreſſus vltreius

Declamatio contra Tyrannicidā Lucianicā respondens.

eadē opera Tyrannum sustulisse: illico hominem timor inuasit: intuentem ne voce vel gemitu morientis audito: iam tum proditus cōcurrentibus Tyranni satellitibus: capereretur. Iam ante oculos eius obuerfabantur vincula: carcer. tormenta: ac mortes mille: mille supplicia: quorū imaginatione vana perterritus: in strepitū omnem omnem sonitū: ac postremo suam ipsius vmbra ex paucis. tam nunc repēte timidus: q̄ ante cemerarius: ex arce se proripuit: nec secum gladium saltem tollere ausus est: seu ne esset fuga tardior: seu ne cū ense deprehensus insidiarius fuisset Tyranno diceretur: quo nunc preempto recurrit insolens: & tamq̄ ipse occiderit Tyrannicidā prēmium postulat. Age ergo Tyrannum ipsum non quæro an peremeris: hoc tantum quæro: an peremisse potueris! Si non potueris: ergo occasiōnem non expectasti: locum idoneum non elegisti: tempus oportūm non captasti: sed temere sine cōsilio: sine ratione. præceps incepisti: qd̄ perficere nō valuisti. Nec illū ergo relactus occidisse: quē te fateris nec potuisse: Sin potueris magnæ profecto v̄l inertiae vel ignauiae fuit: q̄ non feceris. Immo (inquit) potui sed de industria supersecl. Satis iam fecerā: filium occideram: patrem dolori suo: & gladio meo reliqui: quo eum sese perempturum prætulerat. O inuerecundum: si ista mentiris. O infanum. si nō mētiris: si tam incredibilia sinxisti miramur impudentiam: si tam absurda cogitasti: miramur amentiam. Tu ne adeo eras insanus: vt quū vno ictu potueris: & vitam tuam: & reip. salutem in tuto collocare: malueris: omnia dubiis fortunæ casibus exponere: & tibi futurum promittere: qd̄ sanus audens nequius sperare! q̄ si Tyrannus id voluisset qd̄ tute: haud dubie fecisses: & qd̄ illum quocūq̄ facturum longe verisimilius q̄ quod fecit fuit. Conelamasset satellites: coegisset sicarios: armasset carnifices: ac prolato filii cadauere: & natura crudelis: & tā atroci spectaculo irritatus iram ac furorem illum effudisset: primum in te: per quem filius occisus: deinde in urbē vniuersam: propter quam occisus est. quæ si contigissent (vt tua dementia propemodum conegerant) neq̄ tu miser hodie viueres: qui hoc prēmium peteres: neq̄ nos remp. vllam a qua peti posset haberemus. Sed dii immortales iudices: vora precesq̄ nostras recordari sibi dii seruitutis nostræ mala miserati sunt: dii nobis in summis atq̄ extremis periculis iudicati sunt. Qui quum semper huic vrbi succurrere statuisent: id potissimum tempus elogerunt: quo maxime nobis beneficium suum commendare possent. Nam Tyrannus q̄q̄ semper erat molestus: v̄liente filio: tamen eo nomine minus grauis incumbere ciuibz: ne miseram penitus atq̄ exhaustam urbem filio reliqueret. At eo trucidato propter qd̄ ante perpererat: cui dubiū esse pōt: quin funditus omnia direpturus fuerit. Postq̄ ergo respasitū primū temeritate: deinde ignauia in extremū illud periculū corruisset: superi tps iam venisse rati: quo perpetuam nobis insculperēt fauoris sui memoriā: oīa mala q̄ tam prope ceruicibus nostris imminebant subito in ipsum Tyranni caput auerterunt. idq̄ tā celeriter vt citius nos piculo liberatos esse q̄ in periculo fuisse cognouerimus: ne nos interim saltē potuisset discriminis tanti merus urgente. Quis Tyrannū putasset: iudices: reperto filii sui cadauere in sese poti⁹ q̄ in hac urbē gladiū fuisse versurū: nisi nostri studio superi in propriā illū perniciē: immisissis ei furis agitaissent! Itaq̄ iam nūc videre mihi videtur micantes latronis oculos. obducta supercilia: contractā frontē: genas pallentes. dentes stridentes: labra rumētia. Deniq̄ qualem pentheum describūt poete toto ore: toto vultu suæ prodentem mentis insanā. Quū primū ingressus filium reperiret occisum: quid illū fecisse: quid elamasse suspicemur! quid aliud q̄ vt implum atq̄ dementē: spurcissimo rictu. isana in superos euomuisse cōiuncta: O deorū iram: o numiriū inuidiā. Video ocelites odii vestri signa: video liuoris attri vestigia. Nihil vobis viuit iniquius: nihil abritiosius: nihil inuidētius. Soli impares soli regnare vultis: nec satis ppria felicitate cōtenti. sp̄ aliena tabescitis: Quur nō meo in certamen descēditis! Quur ignauū insidiatorē filio sūmisistis! Ille q̄ quis erat: cū Tyranno in certamen

Thomæ Mori.

etiam ingredi non ausus est. hoc certe saltē gaudeo: q̄ nemo se poterit Tyrannicidā dicere. Nemo Tyrannicidā prēmīū petere. Nemo enim Tyrannū occidet hodie: nisi Tyrānus. Tyrannus ego hodie vel diis inuitis moriar. Huiusmōi ergo deliria quī blaterasset: in gladiū tandē amens ac furiosus incubuit. Tyrannus igit̄ iudices istius gladio: imo nec istius quippe quē ante abiecerat manu quidē suapte sed sola deorū opera perfoſsus iacet. At nunc iste sibi cuius ibi nullæ partes erant: primas vendicat. Itaq̄ qui me Sycophantā vocabas: vide obsecro vter nostrū huic vitio propior est: ego ne: qui tecū hodie pro rep. superisq̄ dimicās prēmīū tamen nec victor postulo: an tu potius: qui desertor ac fugitiuus contendis tamen aliis: atq̄ his quidē diis: vincentibus ipse triumphare! Desine desine aliena virtute partem tibi arrogare victoriā. Desine deorum in hāc urbem tam clarum obscurare beneficiū. Desine deorū laudibus obsistere: & ab hac temeraria petitione desiste. q̄ si iste iudices molestus esse perrexerit: vos tamē ipsam rem aq̄uis lancibus expendite: Nam iste quid aliud: q̄ Tyrānū sibi cauere admonuit! Diī ne cauere sibi posset: ne insidiis āplius opus esset effecerūt. Iste qd̄ aliud: q̄ gladio suo Tyrannū in nos oēs armauit! Diī gladiū illū a nobis in Tyrannū iugulū retorserunt: iste quid aliud deniq̄: q̄ vniuersā urbē in summū periculū demētia sua cōlecit! Diī corrigētes istius insaniā: discriminē illud subito ī prosperrimā securitatē cōuerterūt. Vos ergo iudices p̄ deos imortales obtestor: p̄ deos huius charissimæ libertatis: hui⁹ insperatæ felicitatis authores: ne (qd̄ nobis deorū oīm consilio ac virtute successit) id vos vnus hōis amentia referri sinatis acceptū: neue hāc urbē vnq̄ in deos liberatores tā ingratā esse: neue patiamini vt salutē suam debere se potius humanæ temeritati q̄ deorū benignitati fateatur: quos ita demum sperare licet futuros semper huic urbi propitios: si nos eorum quæ contulerē memores: eos (vti æquum est) beneficiorum suorum recognoscamus authores. Alioquin si nos (quod absit) ingrati quæ ab illis profecta sunt: in alios referam⁹: gratiamq̄ superis debitam impendamus hominibus: vicissim hercle metuendū est. ne diī quoq̄ suum erga nos fauorem imminuant ac reipu. nostræ curam: vt indigne quæ ab illis curetur: abiciant. Quamobrem vt aliquando finem dicendi faciam: quandoquidē iste peccauit officio: & bono animo male fecit: diī vero eius peccatū in cōmoda nostra verterunt: ac diī quidem coegerunt: sed se tamen tyrannus interfecit: tum prēmīū qui coegere non petunt: petere autem qui peremī non potest: vos sententiis vestris iudices & huic veniam: & superis gratiam decernite: & urbem ab huius prēmīi debito quo eam liberam esse diī voluerunt: absoluite.

Dixi.

Declamationis Thomæ Mori aduersus tyrannicidam: Finis.

ASCENSIVS MORO SVO.S.D.

Laudabunt alii clarum vī laudis Erasimum:

Dulcisonaq̄ lyra grandisonaq̄ tuba.

At te si merita celebrarent More / camœna:

Multum sudarent Flaccus & ipse Maro.

Tu siquidem illustreis olimiam Marte Britannos:

Dixisti Latio protinus eloquio.

Ex officina Ascensiana ad Idus Nouemb. MDVI.

Fi Diuitie grandes homini sunt viuere parce.